

ΗΛΙΑ Π. ΜΗΝΙΑΤΗ

70

ΤΑΞΙΣ Ε· ΣΤ·

ΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ * ΕΚΔΟΣΙΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε.

ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗ ΑΡ. 8 — ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

E. E. S.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γεν. Διεύθυνσις Γεν. 'Εκπαιδεύσεως
Διεύθυνσις Διδακτικῶν Βιβλίων

'Αριθ. πρωτ. 103901

ΠΡΟΣ

Τοὺς κ. κ. Γενικοὺς 'Επιθεωρητάς καὶ 'Επιθεωρητάς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, Διευθυντάς τῶν Προτύπων δημοτικῶν σχολείων τῶν Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν καὶ τῶν Πειραματικῶν σχολείων τῶν Πανεπιστημίων 'Αθηνῶν — Θεσσαλονίκης καὶ Διευθυντάς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους (Διὰ τῶν οἰκείων 'Επιθεωρητῶν δῆμ/ κῶν σχολείων).

"Έχοντες ὑπ' δψιν, 1) τὰς κειμένας διατάξεις, 2) τὰς εἰς διδακτικά βιβλία διάγκας τῶν μαθητῶν τῆς Στοιχειώδους 'Εκπαιδεύσεως, 3) τὰς προτάσεις τῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 85475/20-6-67 ἀποφάσεως ἡμῶν συγκροτηθεισῶν 'Επιτροπῶν πρὸς ὑπόδειξιν τῶν καταλληλοτέρων βοηθητικῶν βιβλίων διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Α ποφασίζομεν

1. 'Επιτρέπομεν τὴν χρησιμοποίησιν ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων Στοιχειώδους 'Εκπαιδεύσεως τοῦ κάτωθι βοηθητικοῦ βιβλίου καὶ μόνον διὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος 1967-68.

«Εὐαγγελικαὶ Περικοπαὶ» Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων δημοτικοῦ σχολείου 'ΕΛ. Μηνιατή.

Ἐν 'Αθήναις τῇ 21-7-1967

·Ο 'Υπουργός
Κ. ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΑΣ

Η ΛΙΑ Π. ΜΗΝΙΑΤΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

*ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΚΑΙ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ
ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ

“ΑΤΛΑΝΤΙΣ” ΚΟΡΑΗ 8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Η 'Αγία Γραφή είναι τὸ σύνολον τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης.

Α' ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ. Η Παλαιὰ Διαθήκη περιέχει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ δποῖον ἐφανέρωσεν ὁ Θεός εἰς τοὺς Ἐβραίους διὰ μέσου τῶν Πατριαρχῶν, τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν.

Μὲ τὰ ἱερὰ αὐτὰ πρόσωπα προπαρασκεύασεν ὁ Θεός τὸν ἀνθρώπον διὰ νὰ δεχθῇ ἐπειτα τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Δι᾽ αὐτὸν ὁ Χριστὸς δὲν κατήγορησε τὴν Π. Διαθήκην, ἀλλὰ τὴν συνεπλήρωσε καὶ τὴν ἐτελειοποίησε.

Τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης είναι 49, καὶ διαιροῦνται: 1) Εἰς Ἰστορικά, 2) Διδακτικά καὶ 3) Προφητικά.

1. Τὰ Ἰστορικὰ Βιβλία διηγοῦνται τὴν ἴστορίαν τοῦ κόσμου, τὴν κατάστασιν τοῦ πρώτου ἀνθρωπίνου ζένγος καὶ γενικῶς τὴν ἴστορίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Είναι 23, τὰ ἑξῆς: 1) Γένεσις, 2) Ἐξοδος, 3) Λευΐτικόν, 4) Ἀριθμοί, 5) Δευτερονόμιον (Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως). 6) Τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Νανῆ, 7) Τὸ τῶν Κριτῶν, 8) τῆς Ρούθ, 9) Τὰ τέσσερα Βιβλία τῶν Βασιλεῶν, 10) Τὰ δύο τῶν Παραλειπομένων, 11) Τὰ δύο τοῦ Ἐσδρα, 12) Τὸ τοῦ Νεεμίον, 13) Τὸ τοῦ Τωβίτ, 14) Τῆς Ἰουδίθ, 15) Τῆς Ἐσθήρ καὶ 16) τὰ τρία τῶν Μακκαβαίων.

2. Τὰ Διδακτικὰ Βιβλία περιέχουν πολλὰς ἥθικας ἀληθείας καὶ

ώφελίμους διδασκαλίας, καὶ εἰναι 7, τὰ ἐξῆς: 1) Τὸ Βιβλίον τοῦ Ἰωβ, 2) Οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ, 3) Αἱ Παροιμίαι τοῦ Σολομῶντος, 4) Τὸ Ἀσματῶν τοῦ Σολομῶντος, 5) Ἡ Σοφία Σολομῶντος, 6) Ὁ Ἐκκλησιαστὴς Σολομῶντος καὶ 7) Ἡ Σοφία Σειράχ.

3. Τὰ Προφητικὰ Βιβλία εἰναι 19 καὶ περιέχουν προφητικὸς λόγους περὶ τοῦ Ἰσραήλιτικοῦ Λαοῦ, καὶ ἴδιαιτέρως περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίουν Χριστοῦ, καὶ περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου Αὐτοῦ: 1) Αἱ προφητεῖαι τοῦ Ὡσῆ, 2) Ἄμως, 3) Μιχαῖον, 4) Ἰωῆλ, 5) ὘θδιοῦ, 6) Ἰωνᾶ, 7) Ναούμ, 8) Ἀβρακούμ, 9) Σοφονίου, 10) Ἀγγαίου, 11) Ζαχαρίου, 12) Μαλαχίου, 13) Ἡσαΐου, 14) Ἱερεμίου, 15) Βαρούχ, 16) Θρήνων τοῦ Ἱερεμίου, 17) Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου, 18) Ἱεζεκιὴλ καὶ 19) Δαυΐδ.

Γλῶσσα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰναι ἡ Ἐβραϊκή, πλὴν τῶν 2ου καὶ 3ου βιβλίων τῶν Μακκαβαίων καὶ τῆς Σοφίας Σολομῶντος, τὰ δύοπα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικήν. Ἡ Σοφία Σειράχ, τὸ τοῦ Τωβίτ καὶ τῆς Ἰουδίθ ἐγράφησαν εἰς ἐβραϊκὴν διάλεκτον νεωτέρων καὶ δημωδεστέρων τῆς ἀρχαίας Ἐβραϊκῆς, λεγομένην Ἀραμαϊκήν. Ἡ Π. Διαθήκη μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικήν εἰς τὴν Ἀλεξανδρειαν τῆς Αἰγύπτου τὸν τρίτον π.Χ. αἰώνα. Λέγεται μετάφραστις τῶν Ο' (εβδομήκοντα) χάρων συντομίας, διότι οἱ μεταφρασταὶ ἦσαν ἐβδομήκοντα δύο.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀναγνωρίζει ὡς ἐπίσημον ἰερὸν Βιβλίον της τὴν μετάφρασιν αὐτήν.

B' ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ. Ἡ Καινὴ Διαθήκη περιέχει δσα ἀπεκάλυψεν δ Θεός εἰς δλον τὸν κόσμον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 27 βιβλία, τὰ δύοπα διακρίνονται 1) εἰς Ἰστορικά, 2) Διδακτικά καὶ 3) Προφητικά.

1. Ιστορικὰ εἰναι τὰ 4 Εδαγγέλια 1) τοῦ Ματθαίου, 2) τοῦ Μάρκου, 3) τοῦ Λουκᾶ καὶ 4) τοῦ Ἰωάννου, δπου γράφεται ἡ Ιστορία τοῦ βίου τοῦ Κυρίου, τῶν θαυμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, καὶ 5) αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, δπου ἐξιστορεῖται ἡ δρᾶσις τῶν πρώτων ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, καὶ ἴδιαιτέρως τῶν κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἡ Ιστορία τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Τὸ βιβλίον τούτο ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Εδαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

2. Τὰ Διδακτικὰ βιβλία περιέχουν διαφόρους διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων πρὸς τοὺς Χριστιανὸς καὶ ἔχουν μορφὴν ἐπιστολῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ εἰναι 21, ἡτοι 14 ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ 7 τῶν ἀλλων Ἀποστόλων, ἡτοι τρεῖς τοῦ Εδαγγελιστοῦ Ἰωάννου, δύο τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ ἀνὰ μία τῶν Ἀποστόλων Ἰακώβου καὶ Ἰούδα.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου εἰναι; δύο πρὸς Κορινθίους, δύο πρὸς Θεσ-

σαλονικεῖς, δύο πρὸς Τιμόθεον, μία πρὸς Ρωμαίους, μία πρὸς Γαλάτας, μία πρὸς Ἐφεσίους, μία πρὸς Κολασσαῖς, μία πρὸς Φιλιππησίους, μία πρὸς Τίτον, μία πρὸς Φιλήμονα καὶ μία πρὸς Ἐβραίους.

Αἱ 7 ἐπιστολαι τῶν ἄλλων Ἀποστόλων λέγονται καθολικαὶ, διότι ἐγράψαν δι' δλους τοὺς Χριστιανούς, δηλ. πρὸς δλόκληρον τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

3. Προφητικὰ Προφητικὸν εἶναι μόνον ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Εἰς αὐτὸν προφητεύει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς θὰ καταβάλῃ τὴν ἀντίδοσιν τῶν ἔχθρῶν του καὶ θὰ θριαμβεύσῃ.

Ἡ γλῶσσα τῶν Βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι ἡ τότε διμιούμενή ὑπὸ τοῦ λαοῦ κοινὴ Ἑλληνικὴ διάλεκτος. Ἡ γλῶσσα αὐτὴ εἶχε διαδοθῆ εἰς τὴν Ἀρατολήν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του.

Ἡ Ἀγία Γραφὴ ἡ Βίβλος, μεταφρασθεῖσα εἰς δλας σχεδὸν τὰς γλώσσας καὶ διαλέκτους, εἶναι τὸ μοναδικὸν βιβλίον εἰς τὸν κόσμον ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ἔχει καταπληκτικὴν κυκλοφορίαν.

Οἱ ἴεροὶ συγγραφεῖς τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ (Θεόπνευστοι) διὰ τὴν εὑρεσιν τῆς ἀληθείας. Δι' αὐτὸν ἡ Γραφὴ λέγεται Θεόπνευστος, δπως τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ Ἀπόστολος «πᾶσα Γραφὴ Θεόπνευστος» (Β' Τιμοθ. 3,16).

2

ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΙ

Hλέξις Εὐαγγέλιον σημαίνει εἰς τὴν Κ. Διαθήκην τὴν καλὴν καὶ εὐχάριστον ἀγγελίαν τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοῦ δλου σωτηρίου κηρύγματός Του. Εδαγγέλιον λέγεται καὶ τὸ προφορικὸν κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων. Ἀκόμη καὶ τὸ βιβλίον, εἰς τὸ δποῖον γράφεται τὸ κήρυγμα τοῦτο, λέγεται Εὐαγγέλιον καὶ ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ Εὐαγγελιστής. Τὰ Εὐαγγέλια ἐγράφησαν μεταξὺ τῶν ἑτῶν 60 — 90 μ.Χ.

Οἱ Εὐαγγελισταὶ εἶναι οἱ ἑξῆς τέσσαρες:

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ

‘Ο Ματθαῖος ἦταν Ἰουδαῖος καὶ τελώνης τὸ ἐπάγγελμα. Προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Σωτῆρα εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἀπὸ τὸ τελωνεῖον τῆς πόλεως Καπερναούμ. Καὶ ὁ Ματθαῖος Τὸν ἡκολούθησε προσύμμως.

‘Ωνομάζετο προτοῦ προσκληθῆ Λευΐς, καὶ μετὰ τὴν πρόσκλησίν του ὀνομάσθη Ματθαῖος, ποὺ σημαίνει Δωρόθεος ἢ Θεόδωρος.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ

Τὸ Εὐαγγέλιον τον ἐκήρυξε πρῶτον εἰς τοὺς συμπολίτας του Ἰουδαίους, καὶ ἐπειτα εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς λαούς. Χάριν τῶν Ἰουδαίων ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον του εἰς τὴν γλώσσαν των. Καὶ ἐπειτα τὸ ἔγραφεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χάριν τῶν Ἐθνικῶν.

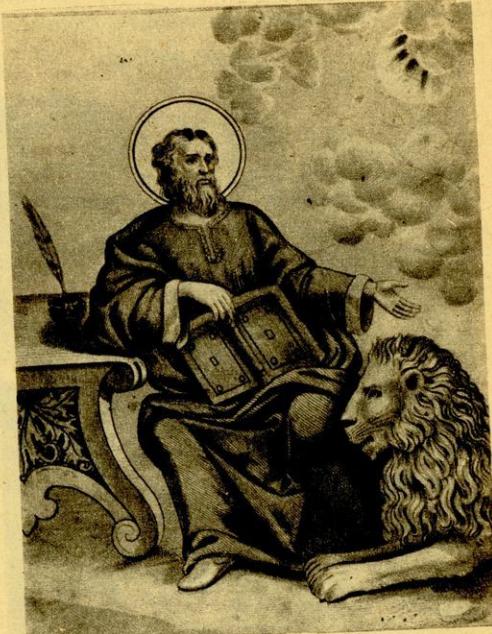
Σκοπὸς τῆς συγγραφῆς τοῦ Εὐαγγελίου του εἶναι νὰ ἀποδεῖξῃ, δτι δὲν αναμενόμενος Μεσσίας, δπως ἐπροφήτευσαν οἱ Προφῆται, εἶναι ὁ Χριστός. Εμαρτύρησεν εἰς τὴν Αιθιοπίαν.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

‘Ο Μάρκος ἦτο καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς. ‘Ο Μᾶρκος οὗτε μαθητὴς οὕτε Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ ἦτο.

Συνώδευσεν ως βοηθὸς τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποστολικὴν περιοδείαν.

Ἐπειτα ἔγινε συνεργάτης τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Πέτρου, δ

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

δόποιος ἐκατήχησεν αὐτὸν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Λι' αὐτὸ δύο μάζει τὸν Μᾶρκον δὲ Πέτρος νύόν του, δηλ. πνευματικὸ παιδί του.

Ηκολούθησε τὸν Πέτρον εἰς τὴν Ρώμην τὸ 64 μ.Χ. Καὶ μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνεψώσθησεν εἰς Αἴγυπτον, διον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ίδρυσε πολλὰς Ἐκκλησίας καὶ ἔγινε πρῶτος Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας. Ἐκεῖ ὑπέστη καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον διηγεῖται τὸν βίον καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος, διπος τὰ ἥκουσεν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

·Ο Λουκᾶς ἡτο ἑθνικῆς καταγωγῆς. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀρτιόχειαν τῆς Συρίας, δύον ἐσπούδασε τὴν λατρείαν.

·*Ἔτος ἔνας ἀπὸ τῶν πιστὸν καὶ ἀγαπητὸν συνεργάτας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἦκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀποστολικὰς περιοδείας τον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Παύλου. Ἀπὸ τὸν Παῦλον θὰ ἐκατηχήθη εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν.*

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

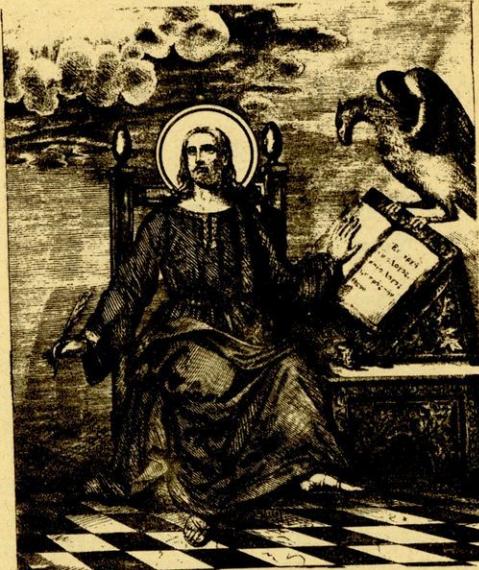
Κατὰ τὴν παράδοσιν δὲ Λουκᾶς ἡτο καὶ ἀγιογράφος, ιδίως εἰκόνων τῆς Θεοτόκου. Πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Χριστιανικῆς ἀγιογραφίας.

Εἰς ἡλικίαν 84 ἐτῶν ἐμαρτύρησεν εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας. Τὸ λείφανόν του μετεφέρθη ἐπὶ Αντοκράτορος Κωνσταντίνου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μετεφέρθη τότε καὶ τὸ λείφανον τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀπὸ τὰς Πάτρας.

Ἐνδρικόμενος εἰς τὴν Ἀχαΐαν ἔγραψεν εἰς τὸ Εναγγέλιον τὸν ὅσα ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους καὶ Μαθητάς. Σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι νὰ δώσῃ εἰς ἓν ἐπιφανῆ φίλον του, τὸν Θεόφιλον, τὴν ἀκριβῆ ἴστορίαν τοῦ Σωτῆρος.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ο Ιωάννης ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Βηθσαϊδᾶ. Ἡτο νίδις τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης, τῆς πιστῆς ἐκείνης γυναικός, ποὺ ἥκιολούθησε καὶ ὑπηρέτησε τὸν Χριστόν. Ἐκλήθη εἰς τὸ Ἀποστολικὸν ἀξιωμα ἀπὸ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, δπον ἔξασκοῦσε τὸ ἀλευτικὸν ἐπάγγελμα. Ἡτο προκισμένος μὲν ἔξοχα πνευματικὰ προτερήματα καὶ ἡ καρδία του ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ολίγοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Σωτῆρος είχον τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰωάννου. Ἡτο δὲ μαθητής, τὸν δόπιον ἰδιαιτέρως ἤγάπα δὲ Χριστός. Ἦκολούθησε τὸν Χριστὸν μέχρι τοῦ σταυρούκου θανάτου Του ἀπὸ δπον ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν δὲ Σωτῆρος τὴν προστασίαν τῆς ἀγίας Μητρός Του.

Τὸ Ἀποστολικὸν ἔργον του ἥρχισεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν Σαμάρειαν ἐπειτα ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον του εἰς τὴν Ἀσίαν μὲν κέντρον τὴν Ἔφεσον. Κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ Αθτοκράτορος Δομιτιανοῦ (81 – 96 μ.Χ.) ἔξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, δπον ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἔφεσον, δπον ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς ἐπιστολάς του. Ἐφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας, ἦτο ἄνω τῶν 95 ἑτῶν δὲν ἥδνατο

ἄλλο τι νὰ λέγῃ παρὰ «τεκνία μγαπάτε διληήλους». Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Ἐφεσον.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ περιγράφει μὲν λαμπρὰ καὶ ὑψηλὰ λόγια τὴν αἰώνιον Γέννησιν τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' αὐτὸν ὀνομάσθη Θεολόγος.

ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

*Ιωάννου, μεφ. γ' 13 - 17

Gιπεν δὲ Κύριος· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσις, δὲ νίδις τοῦ ἀνθρώπου δὲ ὁν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσει τὸν δόρυ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν νίδιον τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς δὲ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἡγάπησεν δὲ Θεὸς τὸν κόσμον, ὅστε τὸν νίδιον αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἐδωκεν, ἵνα πᾶς δὲ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν δὲ Θεὸς τὸν νίδιον αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλὰ ἵνα σωθῇ δὲ κόσμος δι' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐδεὶς ἀναβέβηκε = κανεὶς ἀνθρωπὸς δὲν ἔχει ἀναβῆναι εἰς τὸν οὐρανόν.
2. 'Ο ών ἐν τῷ οὐρανῷ = δὲ δόποιος, ἐνῷ τῷρα εἰναι εἰς τὴν γῆν, ἔξακολουθεῖ, ὡς πανταχοῦ παρών, νὰ εἰναι καὶ εἰς τὸν οὐρανόν. 'Ἐνῷ κατέβη ἐκ τῶν οὐρανῶν, δὲν ἀπειμακρύνετο ἀπὸ αὐτούς (οὐρανούς), ἀλλὰ πανταχοῦ ἦτο.
3. Οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν νίδιον τοῦ ἀνθρώπου = ἔτσι πρέπει νὰ ὑψωθῇ (νὰ σταυρωθῇ) δὲ τίδις τοῦ ἀνθρώπου. 4. 'Ἀπόληται = διὰ νὰ μὴ χαθῇ, καταστραφῇ κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν. 5. Οὕτω γὰρ ἡγάπησε = τόσον πολὺ ἡγάπησε. 6. "Ἐδωκεν = ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, διλύγον πρὶν ἀπὸ τὴν περικοπὴν αὐτὴν, διηγεῖται ἔνα ὥραῖον διάλογον μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνὸς Φαρισαίου, ὃ ὅποιος ἐλέγετο Νικόδημος. Ἡτο μέλος τοῦ ἀνωτάτου Συνεδρίου. Κρυφὸς ὅμως ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἔκεινος, ποὺ μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσῆφ ἔθαψε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸν διάλογον αὐτὸν ἔμαθεν ὁ Νικόδημος ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἡτο μόνον διδάσκαλος καὶ προφήτης, ἀλλὰ καὶ Θεός. “Οτι κατέβη ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, ὅπου ἡτο καὶ προηγουμένως, καὶ ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν Σταυρώσιν θὰ ἀναληφθῇ καὶ θὰ ἀναβῇ πάλιν εἰς τὸν Οὐρανόν.

Καὶ εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν συνέχισεν ὁ Χριστὸς τὴν διδασκαλίαν του πρὸς τὸν Νικόδημον καὶ εἶπε: «Ο Μωϋσῆς ὑψώσε τὸν χαλκοῦν ὄφιν εἰς τὴν ἔρημον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἔκεινοι, ποὺ ἐδαγκάνοντο ἀπὸ τοὺς ὄφεις. ἔβλεπον αὐτὸν καὶ ἐθεραπεύοντο». “Ἐτοι καὶ ὁ Σωτὴρ πρέπει νὰ ὑψωθῇ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν, δηλ. νὰ σταυρωθῇ, διὰ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν τὸν κόσμον, ποὺ θὰ ἐπίστευεν εἰς αὐτὸν καὶ θὰ ἔζητοῦσε τὴν σωτηρίαν του. Ο Θεός πάντοτε ἤθελε τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ θυσία αὐτὴ τοῦ Γιοῦ Του φανερώνει τὴν μεγάλην ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Τόσον πολὺ ἡγάπησεν ὁ Θεός τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Γιὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔστειλε, μὲ τὸν σκοπὸν ὅτι κάθε ἀνθρωπός, ποὺ θὰ ἐπίστευεν εἰς αὐτόν, νὰ μὴ χαθῇ, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ
ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Μάρκου, κεφ. η', 34 - θ' 1

Γίπεν δὲ Κύριος· δοτις θέλει ὀπίσω μον ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. “Ος γὰρ ἀν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτὴν· δε δὲ ἀν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ενεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτὴν. Τί γὰρ ὀφελήσει ἀνθρωπὸν ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον δλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ”Η τι δώσει ἀνθρωπὸς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ”Ος γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ νίδις τοῦ ἀνθρώ-

πον ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἄγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν δτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσανται θανάτου ἔως ὃν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁπίσω μου ἀκολουθεῖν = νὰ γίνη ὁπαδός μου, μαθητής μου. 2. Ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν = ἀν ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτόν του, δηλ. τὸν ἀμαρτωλὸν ἀνθρώπον, τὸν γεμάτον ἀμαρτίας. Νὰ τὸν θεωρήσῃ ἔχθρον τὸν τέτοιον ἑαυτόν του, ποὺ τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὸ κακόν. 3. Καὶ ἀφάτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = καὶ ἂς σηκώσῃ τὸν σταυρόν του· δηλ. ἂς σηκώσῃ πόλεμον ἐναντίον τῶν ἀμαρτιῶν του ὑπομένων τὰς θλίψεις τοῦ κόσμου καὶ ὑποστηρίζων τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστὸν καὶ μὲ αὐτήν τὴν ζωήν του (αὐτοθυσία). 4. Ὡς γάρ ἀν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι = διότι δόπιος θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του. 5. Ἀπολέσει αὐτήν = θὰ τὴν χάσῃ δηλ. τὴν μακαρίαν καὶ αἰώνιον ζωήν, ἀφοῦ ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἐνάρετον ζωήν του ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον. 6. Ὡς δ' ἀν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἐυαγγελίου, οὗτος σῶσει αὐτήν = ὅποιος θέλει θυσίαση τὴν ζωήν του χάριν, τῆς πίστεως του πρὸς ἐμέ, αὐτὸς θὰ σώσῃ αὐτήν, δηλ. θὰ κερδίσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. 7. Ἀντάλλαγμα = κάτι ποὺ νὰ αἴξῃ τὸ ίδιο δόσο καὶ ἡ ψυχὴ του. 8. Ὡς γάρ ἀν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους = διότι δόπιος ἐντραπῇ (τὸ νομίσῃ ἐντροπήν του) νὰ μὲ ὄμολογήσῃ Θεὸν καὶ τοὺς λόγους μου ὡς λόγους Θεοῦ. 9. Μοιχαλίδι = εἰς τὴν διεφθαρμένην, τὴν ἄπιστον. 10. Τινὲς τῶν ὧδε ἐστηκότων = μερικοὶ ἀπὸ ἑκείνους ποὺ στέκονται ἐδῶ καὶ ἀκούουν τοὺς λόγους μου. 11. Οὐ μὴ γεύσανται θανάτου = δὲν θὰ πεθάνουν. 12. Ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει = νὰ ἔλθῃ μὲ δύναμιν καὶ δόξαν. Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς δὲ Χριστὸς ἐννοεῖ δτι θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ θρησκεία Του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Οποιος θέλει, λέγει ὁ Χριστός, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ὅποιος, δηλαδὴ θέλει νὰ γίνη καλὸς Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἔνα ὥρατον ἀγῶνα. Πρέπει νὰ ἀρνηθῇ τὰς κακάς του ἐπιθυμίας. Νὰ ἀφήσῃ τὰ μίση καὶ τὰς ἀμαρτίας του καὶ νὰ ὀμολογήσῃ τὴν πίστιν του πρὸς ἐμέ. Διότι ὅποιος ἐπιμένει εἰς τὰς κακάς πράξεις, δὲν θὰ τοῦ μένη καιρὸς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ψυχήν του. "Οποιος δὲν φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς του, αὐτὸς δὲν ξέρει τὴν ἀξίαν της καὶ θὰ τὴν χάσῃ μὲ τόσην εὔκολίαν ὅσον εἶναι εὔκολον νὰ χάσῃ κανεὶς ἔνα πολύτιμον λίθον, ποὺ δὲν ξέρει τὴν μεγάλην του ἀξίαν. «Ποιὰ ὡφέλεια, λέγει ὁ Χριστός, θὰ ἔχῃ ὁ ἀνθρώπος, ὃν κερδίσῃ ὅλα τὰ ἀγαθά τοῦ κόσμου, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχήν του;» Κανένα πρᾶγμα,

λέγει, εἰς τὸν κόσμον δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ μὲ τὴν πολύτιμον ψυχήν του. "Οποιος λοιπόν, συνεχίζει ὁ Χριστός, ἀρνηθῆ νὰ διμολογήσῃ ὅτι εἶναι χριστανὸς καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς λόγους μου εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν καὶ ἔσωτον κόσμον, τότε καὶ ἐγὼ θὰ τὸν ἀρνηθῶ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατέρα μου. Καὶ δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς καὶ θὰ ἀποδειγθῇ, ὅτι εἴμαι Γιδὸς τοῦ Θεοῦ ποὺ κατέβηκα ἀπὸ τοὺς οὐρανούς." Ενοῦσε τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν ποὺ θὰ ἀποκτήσῃ ἡ θρησκεία Του, τὴν ὁποίαν (δύναμιν) μερικοί «τῶν διδεῖστηκότων» ἀπὸ αὐτούς ποὺ εὑρίσκονται ἐδῶ, θὰ προφθάσουν νὰ τὴν ἔδουν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

Δουκᾶ, κεφ. ε', 1 - 11

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐστῶς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλιες ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἥρωτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς δχλούς. Ὡς δὲ ἐπανύστο λαλῶν, εἰπε πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἰπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ωήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἵχθύων πολὺ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συνλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἥλθον καὶ ἐπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦν λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἀμαρτωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἵχθύων ἢ συνέλαβον, ὅμοιως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἡσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἰπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἀπαντα ἡκολούθησαν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην = τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀφαγμένα πλησίον τῆς λίμνης.
2. Ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν = ἀφοῦ ἐβγῆκαν ἔξω.
3. Ἡρώτη-

σεν = παρεκάλεσεν. **4.** Ἐπαναγαγεῖν ὄλιγον = νὰ ὀδηγήσῃ τὸ πλοῖον ὄλιγον μακρύτερα ἀπὸ τὴν παραλίαν. Ἡθέλειν δὲ Χριστὸς ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πλοῖον νὰ ἡμιπορῇ κάπως ἐλεύθερα νὰ διδάξῃ τὸν λαόν, ποὺ εἶχε μαζευθῆ εἰς τὴν ὅχθον τῆς λίμνης. **5.** Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος = ὀδηγήσῃ τὸ πλοῖον καὶ φέρε τὸ εἰς τὰ βαθειά νερά τῆς λίμνης. **6.** Χαλάσσατε = ρίψατε τὰ δίκτυά σας. **7.** Εἰς ἄγραν = γιὰ φάρευμα. Γιὰ νὰ πιάσσετε φάρια. **8.** Ἐπιστάτα = Διδάσκαλε. **9.** Επὶ τῷ ὄγματί σου = ἀφοῦ τὸ διατάσσεις. **10.** Συνέκλεισαν = ἔκλεισαν μέσα εἰς τὸ δίκτυον. **11.** Διεργήγνυτο = ἤρχισε νὰ σχίζεται, ἐπειδὴ δὲν ἀντεῖχεν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν φαριῶν. **12.** Κατένευσαν τοῖς μετόχοις = ἔκαμαν νεῦμα εἰς τοὺς συντρόφους των. **13.** Τοῦ συλλαβέσθαι = νὰ τοὺς βοηθήσουν. **14.** Ἐπλησσαν = ἐγέμισαν τόσο πολύ, ὥστε ἐκινδύνευσαν νὰ βυθισθοῦν. **15.** Ἰδὼν δὲ Πέτρος = δὲν εἶδεν δὲ Πέτρος τὸ μεγάλο αὐτὸ θῦμα. **16.** Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ = φύγε, γιατὶ δὲν εἴμαι δξιος νὰ σὲ ἔχω εἰς τὸ πλοῖόν μου. **17.** Κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι = σύντροφοι μὲ τὸν Σίμωνα. **18.** Εση ζωγρῶν = θὰ πιάσης ἀνθρώπους δῆλ. θὰ ἀλιεύσης αὐτούς μὲ τὸ κήρυγμά σου, θὰ τοὺς ὀδηγήσῃς εἰς τὴν σωτηρίαν. **19.** Καταγαγόντες = ἀφοῦ ἔσυραν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τέσσαρες ἀλιεῖς μὲ θαυμαστὴν προθυμίαν ἀφίνουν τὰ πάντα, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν περιουσίαν των καὶ ἀκολουθοῦν τὸν Χριστόν. Εἶναι δὲ Πέτρος, δὲ Ανδρέας, δὲ Ιάκωβος καὶ δὲ Ιωάννης. Ἡσαν βέβαια ἀλιεῖς, ἀλλὰ καὶ εὐσεβεῖς ἀνθρώποι.

Ο Χριστὸς ἐτελείωσε τὴν διδασκαλίαν Του ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Πέτρου, τὴν ὁποίαν ἤκουσεν αὐτός, δὲ ἀδελφός του καὶ οἱ σύντροφοί του Ιάκωβος καὶ Ιωάννης. Εἶπε τότε εἰς τὸν Πέτρον δὲ Χριστὸς νὰ προχωρήσῃ ὄλιγον εἰς τὴν λίμνην καὶ νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυα. Ο Πέτρος τοῦ εἶπε δὲτι ἐψάρευαν ὅλην τὴν νύκτα ἔκεινην, ἀλλὰ δὲν ἔπιασαν τίποτε, ἀφοῦ ὅμως τὸ διατάσσεις, εἶπεν εἰς τὸν Σωτῆρα, θὰ ρίψω τὰ δίκτυα. Ο Πέτρος σπεύδει πραγματικὰ καὶ ρίπτει τὰ δίκτυα. Ὑπακούει ἀπροφασίστως εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πιστεύει εἰς Αὐτὸν καὶ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεώς του αὐτῆς εἶναι τὸ πλουσιώτατο φάρευμα ποὺ ἤκολούθησε. Ἐπιασαν τόσον πολλοὺς ἵχθυς ὡστε ὅχι μόνον τὸ ἴδικόν των πλοῖον ἐγέμισε, ἀλλὰ καὶ τὸ πλοῖον τῶν συντρόφων των, τοῦ Ιακώβου καὶ Ιωάννου. «Ολοι ἔθαύμασαν. Καὶ δὲ Πέτρος, ποὺ ἐκατάλαβε δὲτι ἔχει ἐμπρός του θεῖον καὶ θαυμαστὸν πρόσωπον, ὁμολογεῖ τὰς ἀμαρτίας του καὶ τὴν μικρότητά του. Ο Ιησοῦς τὸν ἐνθαρρύνει τότε: «Μὴ φοβᾶσαι· ἀπὸ σήμερον θὰ γίνης μαθητής μου, θὰ γίνης ἀλιεὺς ἀνθρώπων. Εἶσαι δξιος νὰ κηρύξῃς τὸ ὄνομά μου παντοῦ». Αμέσως τότε δὲ Πέτρος

μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέα καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ἀφοῦ ἔσυραν τὰ πλοῖα των εἰς τὴν Ἑγρὰν καὶ τὰ ὅφησαν ἐκεῖ, ἡκολούθησαν τὸν Χριστόν.

*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΛΟΥΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. 5', 31 — 36

Lίπεν δὲ Κύριος· καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς δμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἔστι; καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἔστι; καὶ γὰρ οἱ ἀμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζετε παρ' ὅντι ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἔστι; Καὶ γὰρ ἀμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἵσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθρούς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε νιοὶ ὑψίστουν, διτὶ αὐτὸς χρηστός ἔστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαροίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίᾳμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίῳμων ἔστι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ποία ὑμῖν χάρις ἔστι = ποία ἀμοιβὴ θὰ σᾶς δοθῇ; Τί εἴδους ἀμοιβὴ σᾶς ὀφείλεται;
2. Ἀπολαβεῖν = νὰ πάρετε τόκον καὶ ἔπειτα δόλον τὸ δάνειον.
3. Ἰνα ἀπολάβωσι τὰ ἵσα = διὰ νὰ λάβουν ὅπισα δλόκληρον τὸ ποσὸν ποὺ ἐδάνεισαν.
4. Μηδὲν ἀπελπίζοντες = χωρὶς νὰ ἐλπίζετε τίποτε ὡς ἀνταπόδοσιν ἀπ' αὐτοὺς.
5. Ο μισθὸς = ἡ ἀμοιβὴ.
6. Υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου = Κατὰ χάριν παιδιά τοῦ Ὑψίστου, διότι κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ὡς ὑπάκουοι νιοὶ Αὐτοῦ.
7. Οτι αὐτὸς χρηστός = διότι Αὐτὸς εἰναι εὐσπλαχνικὸς καὶ εὐεργετικός.
8. Οἰκτίᾳμονες = Ἐλεήμονες καὶ εὐσπλαχνικοί.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Ολαι μας αἱ ὑποχρεώσεις (καθήκοντα) πρὸς τὸν πλησίον μας, στηρίζονται, λέγει ὁ Χριστός, εἰς τὴν ἐντολήν: «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς δμοίως». Δηλαδὴ νὰ δείξῃς τέτοια συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅποιαν θέλεις νὰ δείξουν καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἐσέ. Διότι

διαν ἔτοι φερώμεθα πρὸς τὸν πλησίον μας, θὰ βασιλεύῃ ἀνάμεσά μας, ἀνάμεσα εἰς τὴν οἰκογένειάν μας, ἀνάμεσα εἰς τὴν πατρίδα μας ἡ δικαιοσύνη, ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη. Αὐτῇ δύμας ἡ συμπεριφορά, λέγει ὁ Χριστός, ἐν περιορίζεται μεταξύ ἐκείνων, οἱ δόποιοι μᾶς ἀγαποῦν, δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Γιατὶ καὶ οἱ κακοποιοὶ ἀνθρώποι ἀγαπῶνται μεταξύ των. Ἐγώ, λέγει, σᾶς παραγγέλλω νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθρούς σας. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη ἀγκαλιάζει δῆλους καὶ αὐτοὺς ἀκόμη, ποὺ μᾶς πικραίνουν. Πλησίον μας είναι κάθε ἀνθρωπος φίλος, ἔχθρός, χριστιανός, ἀλλόθρησκος.

Πρέπει νὰ εἰμεθα εὔσπλαχνοι καὶ εὐεργετικοὶ εἰς ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴν ἀνάγκην μας. Καὶ ὁ Χριστὸς φέρει ἐδῶ παράδειγμα τὰ δάνεια, ποὺ δανείζουν ἴδιας οἱ πλούσιοι εἰς τὸν φτωχὸν ἀνθρωπὸν. Ἡμπορεῖ ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς νὰ μὴ ἔχῃ χρήματα οὕτε ἄρτον νὰ ἀγοράσῃ ἢ τοῦ χρειάζονται δι’ ἄλλας οἰκογενειακὰς ἀνάγκας. Εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις πρέπει νὰ δανείζωμεν, χωρὶς νὰ ζητοῦμεν τόκον. Κάποτε ἡμπορεῖ νὰ ἔχωμεν τὴν ὑποψίαν ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ἐδανείσαμεν δὲν θὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ τὸ δάνειον. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ τὸν συνδράμωμεν.

"Οταν, λέγει ὁ Χριστός, συμπεριφέρεσθε μὲ ἀγάπην καὶ μὲ συμπάθειαν εἰς τὸν πλησίον, τότε κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Πατρός, ὡς ὑπάκουοι υἱοὶ Αὐτοῦ. Διότι καὶ ὁ Θεὸς είναι εὔσπλαχνικὸς καὶ εὐεργετικὸς καὶ εἰς τοὺς ἀχαρίστους ἀκόμη καὶ πονηρούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ξ'. 11 - 16

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καὶ λουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἵκανοι καὶ ὅχλος πολὺς. Ὡς δὲ ἤργυσε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἵδιον ἐξεκομίζετο τεθηκὼς νιὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ ἦν χήρα, καὶ ὅχλος τῆς πόλεως ἵκανός ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἵδιων αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε· καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἐστησαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ

εδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβε δὲ φόβος πάντας καὶ εδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες δτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ δτι ἐπεσκέψατο δ Θεός τὸν λαὸν αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ναῖν = πόλις πλησίον τῆς Καπερναούμ, πρὸς νότον τῆς Ναζαρέτ. 2. Συνεπορεύοντο = ἐπήγαιναν μαζί. 3. Ὡς ἡγγισε = καθὼς ἐπλησίασε τὴν πύλην τῆς πόλεως. 4. Ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς = ἐκηδεύετο ἔνας νεκρός. 5. Ἰκανὸς = ἀρκετός. 6. Καὶ προσελθὼν = καὶ ἀφοῦ ἐπλησίασε. 7. Ἡψατο τῆς σοροῦ = ἡγγισε μὲν τὸ χέρι του τὸ νεκροκράββατο (φερετρον). 8. Ἔστησαν = ἐσταμάτησαν. 9. Ἐγέρθητι = σήκω ἐπάνω. 10. Ἡρξατο λαλεῖν = ἥρχισε νὰ διμιλῇ. 11. Ἐλαβε φόβος πάντας = δύοι ἐφοβήθησαν. 12. Ἐγήγερται = ἔχει παρουσιασθῇ. 13. Ἐπεσκέψατο = ἐλυπήθη ὁ Θεός τὸν λαόν του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κόσμος πολὺς ἀκολούθιοῦσε τὴν κηδεία ἐνὸς νέου μονογενοῦς μιᾶς χήρας. Συμπονοῦσε καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὸ μεγάλο δυστύχημα τῆς γυναικὸς αὐτῆς. Ὁ Χριστὸς ὅμως τῆς ἔδωσε τὴν μεγαλυτέραν χαράν, διότι ἀνέστησε τὸν οὐρανὸν τῆς. «Μή κλαῖε», εἶπε στὴ μητέρα. Καὶ πλησίασας τὸ φέρετρον εἶπε: «Νεανίσκε, σήκω ἐπάνω», καὶ ὁ νεκρὸς ἥρχισε νὰ διμιλῇ. «Ολοι ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγον δτι προφήτης μέγας ἔχει παρουσιασθῇ, διότι ἐλυπήθη ὁ Θεός τὸν λαόν του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

(ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ)

Δουκᾶ, κεφ. η', 5 - 15

Ωπερ ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείροιν αὐτὸν δ μὲν ἐπεσε παρὰ τὴν ὄδον, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἐτερον ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ίκμάδα. Καὶ ἐτερον ἐπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἀκανθαι ἀπέπινεξαν αὐτό. Καὶ ἐτερον ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἐκατονταπλασίονα. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἴη

ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἰπεν· ψινὸν δέδοται γνῶναι τὰ μωσῆρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὄδον εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ δταν ἀκούσασι μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι οἵζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύοντες καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουνται καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἔφαντει· ὁ ἔχων ὥτα ἀκούειν ἀκονέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ σπείρων = ὁ γεωργὸς ποὺ σπέρνει στὸ χωράφι του σιτηρά κλπ.
2. Ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν = καὶ ἐνῷ τὸν ἐσπερνε. 3. Ὁ μὲν ἔπεσε = ἄλλο μὲν μέρος τοῦ σπόρου. 4. Πέτραν = σὲ πετρώδες μέρος τοῦ χωραφιοῦ. 5. Φυὲν = ἀφοῦ ἐφύτρωσε. 6. Διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἴκμαδα = ἐπειδὴ δὲν εἶχε παχὺ καὶ ύγρὸν ἔδαφος. 7. Συμφυεῖσαι = ἀφοῦ ἐφύτρωσαν αἱ ἄκανθαι μαζὶ μὲ τὸν σπόρον, 8. Ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν = εἰς τὸ μαλαχὸν καὶ εὔφορον ἔδαφος τοῦ χωραφιοῦ. 9. Ἐκατονταπλασίονα = Ἐκατὸν φοράς περισσότερον. 10. Τίς εἴη; = τί σημαίνει; 11. Υμῖν δέδοται γνῶναι = εἰς σάες ἔχει δοθῆ ἡ δύναμις νὰ καταλαβαίνετε. 12. Τὰ μωσῆρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ = τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ἀληθείας τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. 13. Ἰνα βλέποντες μὴ βλέπωσι = διότι ἐνῷ θὰ βλέπουν τὰ ἔργα μου, δὲν θὰ ἡμιποροῦν νὰ ἔννοοῦν αὐτά. 14. Ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν = ἐνῷ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, δὲν καταλαβαίνουν αὐτήν. 15. Αἴρει = σηκώνει, παίρνει ὅπισσα, ἀφαιρεῖ. 16. Πρὸς καιρὸν = προσωρινά. 17. Ἀφίστανται = ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. 18. Πορευόμενοι = ἐνῷ ἀκολουθοῦσιν. 19. Συμπνίγονται ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτουν καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου καὶ οὐ τελεσφοροῦσι = συμπνίγονται ἀπὸ τὰς φροντίδας, ἀπὸ τὰ πλούτη καὶ ἀπὸ τὰς ἀσωτείας τῆς ζωῆς των καὶ δὲν ὠριμάζουν τὸν καρπόν. Δηλ. δὲν παραμένουν εἰς τὴν πίστιν του. 20. Ὁ ἔχων ὥτα ἀκούειν κ.λ.π. = ὅποιος ἔχει προσοχὴν νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ἃς καταλάβῃ τί θέλω νὰ πῶ.

Σημείωσις: Η Εὐαγγελικὴ παροδοβολὴ εἰναι μιὰ ζωηρὰ ἀληθινικὴ διήγησις. Διὰ τῶν διηγήσεων αὐτῶν προσείλκυεν ὁ Χριστὸς τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν πρὸς εὔκολον κατανόησιν τοῦ σκοποῦ τῆς διδασκαλίας του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Χριστός εύρισκετο εἰς τὴν παραβίᾳν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Ἐκεῖ εἶχε συναθροισθῇ ὅχλος πολὺς ἀπὸ διαφόρους πόλεις. Μόλις εἶδε τὸ μέγα αὐτὸ πλῆθος, εἰσῆλθεν εἰς ἔνα πλοῖον. Καὶ ἀπὸ τὸ πλοῖον αὐτό, ὡσὰν ἀπὸ ἄμβωνος, εἶπε τὴν παραβολὴν ποὺ ἐδιαβάσατε. Τώρα δὲ Χριστός τὴν ἔξηγεν εἰς τοὺς μαθητάς του, οἱ ὄποιοι τὸν ἡρώτησαν τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὐτῆ. Διὰ τοῦτο, λέγει, ὁμιλῶ παραβολικῶς εἰς αὐτούς, διότι δὲν εἶναι ἐσωτερικῶς ψυχικῶς καθαροί. Καὶ ἐνῷ θὰ βλέπουν τὰ ἔργα μου, δὲν θὰ ἡμπτοροῦν νὰ τὰ ἐννοοῦν καὶ ἐνῷ θὰ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, δὲν θὰ τὴν καταλαβαίνουν. Εἶναι, λέγει δὲ Χριστός, μία τάξις ἀνθρώπων ποὺ ὁμοιάζει μὲ τὸν σπόρον, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸν καταπάτησαν οἱ διαβάται καὶ τὸν ἔφαγαν τὰ πτηνά. Οἱ ἀνθρωποι αὐτοί, ποὺ ἀκούουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν τὰ ἐκτελοῦν χάνονται γρήγορα. Τοὺς παρασύρει ὁ πειρασμὸς εἰς διαφόρους ἀμαρτίας, διὰ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ σωθοῦν. ’Αλλῃ πάλιν τάξις ἀνθρώπων ὁμοιάζει μὲ τὴν βραχώδη πέτραν, ὅπου ἔπεσεν ὁ σπόρος καὶ δὲν ἐφύτωσε. Οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἔσαν ἀποφασιστικοί καὶ δὲν ἔνοιξαν πρόθυμα τὴν καρδιά τους νὰ φυτρώσῃ μέσα εἰς αὐτὴν σταθερὰ ἡ πίστις. Δι’ αὐτὸ εἰς τὴν παραμικροτέραν παραζάλην τοῦ πειρασμοῦ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν ὃποῖον προσωρινὰ μόνον ἥκολον θησαν. ’Αλλοι δέχονται τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πνίγονται μέσα εἰς τὰς φροντίδας διὰ πλούτη καὶ ἀσωτείας, ὅπως πνίγεται ὁ σπόρος μέσα εἰς τὰ ἀγκάθια. Καὶ ἔτσι δὲν τοὺς μένει καιρὸς νὰ σκεφθοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, διότι ἐπροτίμησαν τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ πλούτη καὶ τὰς διασκεδάσεις.

‘Η τετάρτη τάξις εἶναι οἱ ἀνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ ἀκούουν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των εἶναι παντοτινὰ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά του. Δι’ αὐτὸ φέρουν πολὺν καρπὸν ἀρετῶν.

Συμβολικῶς παρίσταται ἐδῶ ὁ σπόρος τοῦ σίτου πρὸς τὸν σπόρον τῆς Διδασκαλίας. ’Απὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ἔξασφαλίζεται ἡ σωματικὴ ζωὴ μας. ’Ενῷ ἀπὸ τὴν σποράν καὶ καλλιέργειαν τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας ἔξασφαλίζεται ἡ πνευματικὴ μας ζωή.

Σημείωσις: ‘Η Κυριακὴ αὐτὴ ἀφιερώνεται εἰς τὴν μνήμην τῶν

ἀγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου κατὰ τῶν Εἰκονο-
μάχων (787 μ. Χ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΛΟΥΚΑ (ΠΛΟΥΤΣΙΟΥ ΚΑΙ ΠΤΩΧΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ)

Δουκᾶ, κεφ. ιστ', 19 - 31

Εἶπεν ὁ Κύριος· ἀνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέ-
ραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
δις ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ
ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέ-
λειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ
ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἄγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ·
ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ "Ἄδῃ ἐπάρας
τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὅρᾳ τὸν Ἀβραάμ
ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς
φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζα-
ρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ κατα-
ψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἰ-
πε δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μηδίσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά
σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος διοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὡδε
παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μετάξὺ
ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες δια-
βῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς
ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς
αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γάρ πέντε ἀδελφούς·
ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν
τόπον τούτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋ-
σέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκούσατωσαν αὐτῶν. Οὐ δὲ εἶπεν· οὐχί,
πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς,
μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ
ἀκούνουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐνεδιδύσκετο = ἐφοροῦσε. 2. Πορφύραν καὶ βύσσον = βασιλικὰ
καὶ πανάκριβα ἐνδύματα. Ἡ πορφύρα ἦτο ἔξωτερικὸν ἔνδυμα πολυτελέστατο,

χρωματιστὸ κόκκινο, ἀπὸ μάλλινο ὕφασμα. Ἡ βύσσος ἡτο ἐσώρρουχο ἀπὸ πολύτυμον καὶ λεπτὸν λινόν. 3. Εὐφραινόμενος = διασκεδάζων κάθε μέρα μὲ πλούσια συμπόσια καὶ διασκεδάσεις. 4. Ἐβέβλητο = ἡτο πεταγμένος. 5. Πρὸς τὸν πυλῶνα = εἰς τὴν ἔξωπορτα τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πλουσίου. 6. Ἡλιωμένος = γεμάτος πληγές σ' ὅπο τοῦ τὸ σῶμα. 7. Ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ = ἔγλειφαν τὶς πληγές του. 8. Ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ύπὸ τῶν ἄγγέλων = νὰ μεταφερθῇ αὐτὸς (ὁ Λάζαρος) ἀπὸ τοὺς ἄγγέλους. 9. Εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ = εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀβραάμ, δηλ. πλησίον τοῦ δικαίου Ἀβραάμ, εἰς τὸν τόπον ὃπου ἡτο ὁ Ἀβραάμ, εἰς τὸν παράδεισον. 10. Ἄδης = ὁ τόπος ὃπου διαμένουν οἱ νεκροί. 11. Ἐπάρας = ὑψώσας, ἀφοῦ ἐστήκωσε τὰ μάτια του. 12. Ὑπάρχων ἐν βασανοῖς = διότι ἐβασανίετο. 13. Ορᾶ = βλέπει. 14. Καταψύξῃ = δροσίσῃ. 15. Ὄτι δύνωμαι = διότι ὑποφέρω, βασανίζομαι. 16. Παρακαλεῖται = παρηγορεῖται ἀπὸ τὸν Θεόν δι' αὐτὰ ποὺ ἀλλοτε ὑπέφερε. 17. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις = ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτά, κοντὰ σ' αὐτά. 18. Ἐστήρικται = ὑπάρχει ἀνοικτόν. 19. Ἐρωτῶ = παρακαλῶ. 20. Ὡπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς = διὰ νὰ τοὺς βεβαιώσῃ ὡς μάρτυς, δι' ἐκεῖνα ποὺ συμβαίνουν ἐδῶ. 21. Ἀκουσάτωσαν = ἂς ἀκούσουν. 22. Πεισθήσονται = θὰ πεισθοῦν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Κύριος ἡμῶν εἰς προηγουμένην του διδασκαλίαν ὡμίλησε διὰ τὴν καλὴν μεταχείρισιν τοῦ πλούτου ἀπὸ τοὺς πλουσίους. Καὶ τώρα συνεχίζει τὴν διδασκαλίαν του ἐκείνην μὲ τὴν παραβολὴν αὐτήν, ποὺ ἐδιαβάσατε. Ἡ ὅλη εὐτυχία τοῦ πλουσίου τῆς παραβολῆς, λέγει ὁ Χριστός, ἥσαν τὰ πλούσια συμπόσια καὶ τὰ πλουσιώτατα ἐνδύματά του. Καὶ δὲν κατεδέχετο οὕτε ἔνα βλέμμα νὰ ρίψῃ εἰς τὸν πτωχὸν Λάζαρον, ὁ δόποῖος ἡτο ἐξηπλωμένος εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀνακτόρου του. Ἡτο πεινασμένος, γεμάτος ἀπὸ πληγάς, σχεδὸν γυμνὸς καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ ψιχία, ποὺ ἔπιπτον ἀπὸ τὴν τράπεζαν τοῦ πλουσίου. Καὶ σὰν νὰ μὴ ἔφθανεν ἡ στέρησίς του αὐτῇ, ἤρχοντο καὶ οἱ κύνες καὶ ἔγλειφον τὰς πληγάς του. Παρ' ὅλην ὄμως αὐτήν τὴν δυστυχίαν του δὲν ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ στόμα του οὕτε τὴν παραμικρὰν λέξιν παραπόνου ἐναντίον τοῦ πλουσίου, οὕτε καὶ καρμιάν ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

Ἡλθε τώρα ἡ ὥρα τοῦ θανάτου καὶ τῶν δύο. Τὸν Λάζαρον μία τιμητικὴ συνοδεία ἀγγέλων μετέφερεν εἰς τοὺς οὐρανούς. Τὸν πλούσιον ἔθαψαν εἰς τὴν γῆν μεγαλοπρεπῶς οἱ ἀνθρώποι. Ο Λάζαρος ἀναπαύεται τώρα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ δικαίου Ἀβραάμ, εἰς τὸν παράδεισον. Ο πλούσιος βασανίζομενος εἰς τὸν "Ἄδην" ζητεῖ ἔλεος ἀπὸ τὸν Λάζαρον. Τὸν ἐπεριφρονοῦσεν

ἄλλοτε, ὅταν ἥταν καιρὸς νὰ τὸ ζητῆσῃ. Τώρα ποὺ ἐπέρασεν ὁ καιρὸς τοῦ ἐλέους, ζητεῖ τοῦτο ματαίως. Ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ νὰ στείλῃ τὸν Λάζαρον διὰ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσάν του, διότι τρομερὰ ὑποφέρει εἰς τὴν φλόγα αὐτὴν τῶν βασάνων. «Ἐνθυμήσου, τοῦ λέγει ὁ Ἀβραάμ, ὅτι σὺ ἔλαβες μὲ τὸ παραπάνω τὰ ἀγαθά σου, ὅταν ἔζης. Καὶ ὁ Λάζαρος τὰ κακὰ τῆς δυστυχίας, τῆς πτωχείας καὶ τῆς ἀσθενείας του».

‘Ο πλούσιος καταλαβαίνει τώρα, ὅτι μετὰ θάνατον δὲν ὑπάρχει καμμία ἐλπὶς δι’ ἔκεινον ποὺ δὲν μετενόησε κατὰ τὴν ζωὴν του ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παρακαλεῖ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν του εἰς τὸν κόσμον. ’Αλλ’ αὐτοί, τοῦ λέγει ὁ Ἀβραάμ, ἔχουν τὸ τρόπον, ἃν θέλουν νὰ μετανοήσουν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΛΟΥΚΑ

Δουκᾶ, κεφ. η', 26 - 39

(Βλέπε καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Πέμπτης Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου
κεφ. η', 28 - 34 καὶ θ', 1)

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπῆρησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, δις εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἵκανῶν, καὶ ἴματιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ’ ἐν τοῖς μνῆμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, νιè τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπουν πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαιρόγησσων τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι ἐστιν ὄνομα; Ο δὲ εἶπε· λεγεών· δτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μή ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἡν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἵκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὅρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπουν, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ

γεγονός, καὶ ἥλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἔξεληλύθει, ἴματισμένον καὶ σωφρονῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπῆγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ιδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. Καὶ ἥρωτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπὸ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἄνηρ, ἀφ' οὗ ἔξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἰκόν σου καὶ διηγοῦ δσα ἐποίησε σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων δσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γάδαρα ἡ Γέρογεσα = ἦτορ πόλις πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. 2. Ἐκ τῆς πόλεως = δηλ. καταγόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτήν. 3. Ὡς = διποῖος. 4. Ἐκ χρόνων ἵκανῶν = ἀπὸ πολλὰ χρόνια. 5. Οὐκ ἐνεδιδύσκετο = δὲν ἐφοροῦσε ἴματιον, περπατοῦσε γυμνός. 6. Ἐν τοῖς μνήμασιν = εἰς σπήλαια πλησίον τοῦ νεκροταφείου τῆς πόλεως. 7. Τί ἐμοὶ καὶ σοί; = Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ πνεύματος, καὶ σοῦ τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ; 8. Δέομαι Σου = Σὲ παρακαλῶ. 9. Συνηρπάκει = εἰλιγε πιάσει. 10. Πέδαις = μὲ σιδερένια δεσμὰ εἰς τὰ πόδια του. 11. Διαρροήσων = ἀφοῦ ἔκοπτε, ἔσπαζε τὰ δεσμά. 12. Ἡλαύνετο = ἐφέρετο. 13. Λεγεών = πλῆθος ἰσχυρῶν καὶ φοβερῶν διαιτονίων. 14. Ἄβυσσον = κόλασιν. 15. Ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἔξεληλύθει = ἀπὸ τὸν ὄποιον εἴχαν βργῇ τὰ δαιμόνια. 16. ἴματισμένον = ἐνδυμένον. 17. Σωφρονοῦντα = ἡσυχον καὶ λογικόν. 18. Ἡρώτησαν = παρεκάλεσαν. 19. Φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο = εἴχαν κυριευθῆ ἀπὸ μεγάλον φόβον. 20. Ἐπέστρεψεν = δηλ. εἰς τὴν Καπερναούμ. 21. Εἶναι σὺν αὐτῷ = νὰ μείνῃ μαζί του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Παντοῦ καὶ πάντοτε ὁ Χριστὸς ἐδείκνυε τὴν μεγάλην του φιλανθρωπίαν εἰς κάθε ἄνθρωπον. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ δυστυχεῖς ἡ φιλανθρωπία του ἦτο ἴδιαιτέρα, ὅπως εἰς τὸν δαιμονιζόμενον τοῦ Εὐαγγελίου. Μόλις εἶχεν ἀποβιβασθῆ ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ὅχθην τῆς Γεννησαρέτ. Τότε μέσα ἀπὸ τὰ σπήλαια τῶν τάφων ὥρμησεν ἐνώπιόν του ἔνας ἄνθρωπος δαιμονισμένος, μανιακός ἀπὸ τὴν πόλιν Γάδαρα, καὶ γυμνός. Συχνὰ τὸν ἔδεναν, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὸν ἐρεθισμὸν τῆς μανίας του ἔκοβε τὰ δεσμά καὶ τὰς ἀλύσεις. Ἡ δύναμίς του ἦτο ὑπερβολική καὶ ὑπεράθρωπος. Ἡτο ἡ δύναμις τὴν ὄποιαν μετέδιδον εἰς αὐτὸν τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ἡ παρουσία, τὸ βλέμμα, ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ

πάντοτε κατετρόμαχε τοὺς δαιμονισμένους. Καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ μὲ λίθους καὶ μὲ κραυγές, ὅπως ἔκαμεν ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων, ἔτρεξε πρὸς τὸν Χριστόν. Ἐπεσεν ἐμπρός Του καὶ ἀφοῦ ἤνωσε τὴν φωνήν του μὲ ἔκείνην τῶν δαιμόνων παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ μὴ τοὺς βασανίσῃ. Οἱ Ἰησοῦς τὸν ἡρώτησε, πῶς λέγεται καὶ ἔκεινος ἀπήντησε ὅτι λεγεών εἶναι τὸ ὄνομά του. Ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς εἶχε χάσει τὸ ἰδικόν του ὄνομα. Ἡτο ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν δαιμόνων. Τότε ὁ Χριστὸς ἐδέχθη τὴν παράκλησίν του νὰ στείλῃ τὰ δαιμόνια εἰς ἀγέλην χοίρων, ἡ ὁποία ἔβοσκε πλησίον ἔκει. Τὰ δαιμόνια ἔφυγαν ἀπὸ τὸν ἀνθρωπὸν καὶ ἐμβῆκαν εἰς τοὺς χοίρους, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν ἀπὸ τὸν κρημνὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Γαδαρηνοί, μόλις ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς βοσκούς τὸ θαῦμα, ἐφοβήθησαν περισσότερον τὸν Χριστὸν παρὰ τὴν μανίαν τοῦ ἄλλοτε μανιακοῦ. Ὁ ἀνθρωπός των ἐσώθη. Αὐτὸς ὅμως δὲν τοὺς ἐνδιέφερε παρὰ οἱ χοῖροι που ἐπνίγησαν. Ἡτο, βέβαια, μεγάλη ἡ ζημία των, ἀλλὰ μεγάλαι ἦσαν καὶ αἱ ἀμαρτίαι των. Ὁ νόμος ἀπηγόρευε νὰ τρέφουν χοίρους. Αὐτοὶ τοὺς ἔβοσκαν κρυφά. Τοῦ εἴπαν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν τόπο τους. Αὐτοὶ ἀγαποῦσαν τὰς ἀμαρτίας καὶ τοὺς χοίρους των, δὲν ἥθελαν τὰς εὐεργεσίας του καὶ τοῦ εἴπαν νὰ φύγῃ.

Οἱ Χριστὸς χωρὶς νὰ ἀγανακτήσῃ εἶχε κάμει τὸ καλόν. "Ενας ἀμαρτωλὸς εἶχε σωθῆν. Ἀπὸ μίαν ψυχὴν εἶχον βγῆ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα. Καὶ ὁ ἄλλοτε δαιμονιζόμενος, ἀφοῦ ἐδοξολόγησε τὸν εὐεργέτην του Χριστόν, τὸν παρακαλοῦσε νὰ μένῃ πάντοτε μαζὶ Του. Ὁ Χριστὸς ὅμως παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἰκόν του καὶ νὰ διηγήθῃ πῶς ὁ Κύριος τὸν εὐσπλαχνίσθη, καὶ ὅσα ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΛΟΥΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. η', 41 - 56

Tῷ καὶ δῷ ἔκείνῳ ἀνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ φόνομα Ἰάιερος, καὶ αὐτὸς ἀρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἰκόν αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ως ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὅχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα

ἐν ρύσει αἴματος ἀπὸ ἔτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα δὲ λόγον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπὸ οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα δημιούργος τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς δὲ ἀγάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπιστάτα, οἱ δὲ όχλοι συνέχουσι σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις τίς δὲ ἀγάμενός μου; Οὐ δέ Ἱησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ’ ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἤλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι’ ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἵσθη παραχρῆμα. Οὐ δέ εἶπεν αὐτῇ· θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Οὐ δέ Ἱησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Οὐ δέ εἶπε· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. Οὐ δέ παρηγγείλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Ἄρχων τῆς συναγωγῆς** = ἀρχισυνάγωγος, ὁ προϊστάμενος τῆς συναγωγῆς τῶν Ἐβραίων.
2. **Ἔν αὐτῷ** = εἰχεν.
3. **Καὶ αὕτη ἀπέθηγε σκευεν** = ἦτο ἐτοιμοθάνατος, ἐψυχορραγοῦσεν.
4. **Συνέπνιγεν αὐτὸν** = ἐνῷ ἐπήγιανεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰασίερου, οἱ δέ όχλοι πού τὸν ἀκολούθουσαν, τὸν συνέπνιγον, ἐπίεζαν καὶ τὸν ἐστενοχωροῦσαν.
5. **Ἐν ρύσει αἴματος** = ἔπασχεν ἀπὸ αἷμορραγίαν.
6. **Προσαναλόσασα** = ἀφοῦ ἐξώδευσε.
7. **Ολον τὸν βίον** = ὅλην τὴν περιουσίαν της.
8. **Οὐκ ἴσχυσε** = δὲν κατώθισε, δὲν ἡμιπόρετε νὰ θεραπευθῇ ἀπὸ κανένα.
9. **Ὕψατο τοῦ κρασπέδου** = ἐπικασε τὴν ἄκραν τοῦ ἴματίου του, ἀφοῦ τὸν ἐπλησίασεν ἀπὸ πίσω, ὕστε νὰ μὴ τὴν ἀντιληφθῇ κανέις.
10. **Παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις** = ἀμέσως ἐσταμάτησεν ἀιμορραγία.
11. **Ἐπιστάτα** = διδάσκαλε.
12. **Συνέχουσι σε καὶ ἀποθλίβουσι** = τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ σὲ περιεκύλωσαν καὶ σὲ πιέζουν.
13. **Ἐγνων δύναμιν** = ἐκατάλαβα νὰ βγαίνῃ ἀπὸ μέσα μου θεραπευτικὴ χάρις

(δύναμις) καὶ θαυματουργική. 14. "Οτι ούκ ἔλαθεν = δτι δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Χριστοῦ. "Οτι τὴν ἐκατάλαβεν ὁ Χριστός. 15. Ιάθη = ἐθεραπεύθη. 16. Πορεύου εἰς εἰρήνην = πήγαινε τώρα καὶ μὴν ἀνησυχῆς ἐξ αἰτίας τῆς ἀσθενείας σου, ὅπως προτήτερα. 17. Τέθνηκε = ἀπέθανε. 18. Μὴ σκύλλε = μὴν ἐνοχλήσ. 19. Ἐκόπτοντο = ἐθρηνοῦσαν καὶ ἐκτυποῦσαν τὸ στῆθός των. 20. Καθεύδει = κοιμᾶται. 21. Ἐγείρου = σήκω ἐπάνω. 22. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς = καὶ ἐπέστρεψεν ἡ ψυχὴ της εἰς τὸ σῶμά της. 23. Ἐξέστησαν = ἐθαύμασαν, ἐκριεύθησαν ἀπὸ μεγάλον θαυμασμόν. 24. Τὸ γεγονός = αὐτὸ ποὺ συνέβη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον μᾶς διηγεῖται δύο θαύματα τοῦ Χριστοῦ: 1) Τὴν ἀνάστασιν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου Ἰασίρου καὶ 2) Τὴν θεραπείαν μᾶς γυναικός που ἐπασχεν ἀπὸ μίαν ἀθεράπευτον ἀσθενειαν.

Ο Ἰάειρος, ἃν καὶ ἦτο Ιουδαῖος καὶ ἄργων τῆς συναγωγῆς, ἔρχεται μὲν μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν. Πίπτει εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἐτοιμοθάνατον κόρην του. Ἡ παράκλησίς του εἰσακούεται, διότι τὸν παρακαλεῖ πρῶτα πρῶτα μὲ πίστιν καὶ δεύτερον τὸν παρακαλεῖ διὰ πράγματα δίκαια καὶ ὅχι παράλογα. Εἶναι βέβαια πολὺ λυπηρὰ καὶ σκληρὴ ἡ θέσις τῶν γονέων, ὅταν χάνουν τὸ παιδί τους καὶ μάλιστα τὸ μονάκριβο παιδί τους. Ο Χριστὸς δύμως δεικνύει πάντοτε συμπόνια εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἐλεῖς. Δὲν ἐπρόφθασεν δύμως νὰ φάστη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰασίρου, καὶ ἡ κόρη του ἀπέθανε. Ο Ἰάειρος δύμως δὲν χάνει οὔτε τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστόν, οὔτε τὴν ὑπομονὴν του. Ἡ οἰκία τοῦ Ἰασίρου εἶναι τώρα ἀνάστατος ἀπὸ τοὺς θρήνους τῆς μητρός, τῶν συγγενῶν καὶ φίλων. Καὶ ὁ Χριστὸς μόλις ἔφθασεν ἀνασταίνει τὴν νεκράν μὲ τὰς λέξεις: «Η παῖς ἔγείρου».

Ἐνῷ δύμως ἐπήγαινεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰασίρου, ἔκαμεν ἐν ἔλλο θαῦμα. Μιὰ γυναίκα, ἐπασχε χρόνια ἀπὸ αἰμορραγίαν. Κανεὶς λατρὸς δὲν ἡμπόρεσε νὰ τὴν θεραπεύσῃ, τώρα δύμως θεραπεύεται χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν τῆς ἀπὸ τὸν Χριστόν. Μόνον ἐπιασε τὴν ἄκρα τοῦ ἐπανωφορίου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθη. Ο Χριστὸς βέβαια τὴν εἶγε ίδη. Ἐκείνη ἐνόμιζε πώς δὲν τὴν βλέπει. Ἐντρέπετο νὰ παρουσιασθῇ ἔμπρός Του. Ο Χριστὸς δύμως ἀντήμειψε τὴν μεγάλην τῆς πίστιν καὶ ἔχαρισεν εἰς αὐτὴν τὴν ὑγείαν της.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΛΟΥΓΚΑ

(ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΣΑΜΑΡΕΙΤΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ι' 25 - 37

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἵσχυος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦντα εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὅπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδυσαντες αὐτὸν καὶ πληγάς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἰερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἴδων αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὄμοιός δὲ καὶ Λευτῆς γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἴδων ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις δεένων ἤλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἴδων αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἴνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἥγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αἰχμὸν ἐξελθών, ἐκβαλάν τὸ δηράρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἀν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐπεισόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ὁ δὲ εἶπεν· διποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει δομοίως.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Νομικὸς** = Νομικοὶ ἐλέγοντο οἱ Ἐβραῖοι ἐκεῖνοι που ἔξηγοῦσαν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Ἐλέγοντο καὶ νομοδιδάσκαλοι. 2. **Ἐκπειράζων** = ζητῶν νὰ τὸν πειράξῃ. Δηλ. μὲ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ δοκιμάσῃ, μήπως ὁ Χριστὸς θὰ ἔλεγε κάτι τι ἐναντίον τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. 3. **Τί γέγραπται** = τί εἰναι γραμμένο. 4. **Ἐξ ὅλης τῆς ἵσχυος σου** = μὲ ὅλην τὴν δύναμιν σου. 5. **Ὦς σεαυτὸν** = σὰν τὸν ἐκαυτόν σου. 6. **Ζήσῃ** = θὰ ζήσῃς, δηλ. θὰ κληρονομήσῃς τὴν αἰώνιον ζωὴν. 7. **Δικαιοῦν** ἐκαυτόν = νὰ δικαιολογηθῇ διτὶ πραγματικὰ θέλει νὰ μάθῃ. 8. **Ὕπολαβὼν** = ἀφοῦ ἔλαβε τὸν λόγον. 9. **Ἱεριχώ** = πόλις τῆς Παλαιστίνης μεταξὺ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰορ-

δάνου. Ἡ πορεία μεταξύ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἱεριχοῦς ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνη. Εἰς τὴν ἔρημον αὐτὴν ὁδὸν εὔρισκαν καταφύγιον πολλοὶ κακοποιοὶ καὶ λησταί. 10. Οἱ = οἱ ὄποιοι. 11. Πληγὰς ἐπιθέντες = ἀφοῦ τὸν ἐπήγγασαν. 12. Ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα = ἀφοῦ τὸν ἀφῆσαν μισοπεθαμένο. 13. Κατὰ συγκυρίαν = κατὰ τύχην. 14. Ἰερεὺς = Ἐβραῖος ἱερεύς, ραββίνος. 15. Ἀντιπαρῆλθε = ἐπέρασε, ἢν καὶ τὸν εἶδε ἀπὸ τὸ ἀντικρυνό μέρος τοῦ δρόμου, χωρὶς νὰ τὸν πλησιάσῃ. 16. Λευτῆς = βοηθός τῶν ἱερέων. 17. Γενόμενος κατὰ τὸν τόπον = ἀφοῦ ἐπέρασε ἀπὸ τὸ μέρος ὃπου ἦτο ὁ πληγωμένος. 18. Ἐλθὼν = ἀφοῦ ἐπλησίασεν αὐτὸν. 19. Σαμαρείτης = Σαμαρεῖται ἡσαν οἱ κάτοικοι τῆς Σαμαρείας, ἐπαρχίας τῆς Παλαιστίνης. Οἱ Σαμαρεῖται ἐμίσοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους, ὅπως καὶ αὐτοὶ τοὺς Σαμαρείτας. Ἡσαν τόσο ἔχθροι ἀναμεταξύ τους, ὥστε δὲν εἶχον καμμιάν σχέσιν. Οἱ Σαμαρεῖται ἐπίστευαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Δὲν παρ εδέχοντο δύως ὅλα τὰ βιβλία τῆς Παλ. Διαθήκης. Προσέφερον ἀκόμη λατρείαν εἰς τὰ εἰδώλα, διότι εἶχον ἀναμιχθῆ μὲ ἔθνικούς καὶ ἀλλούλους. 20. Ὁδεύων = ταξιδεύων, 21. Κατέδησε τὰ τραύματα = ἔδεσε τὰ τραύματα τοῦ πληγωμένου. 22. Εἰς τὸ Ἰδιον κτήνος = εἰς τὸ ζῶν του. 23. Ἔλαιον καὶ οἶνον = αὐτὰ ἡσαν τότε τὰ φάρμακα πρώτων βοηθεῶν γιὰ τοὺς πληγωμένους. 24. Πανδοχεῖον = ξενοδοχεῖον, χάνι. 25. Ἐπεμελήθη = ἐφρόντισε. 26. Ἐπὶ τὴν αὔριον = τὸ πρωῒ τῆς ἡλικίας ἡμέρας. 27. Δηνάρια = ρωμαϊκὸν νόμισμα ὀργυροῦν, ἀξίας μιᾶς δραχμῆς. 28. Προσδαπανήσσης = ἔξοδεύσης περισσότερον. 29. Ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με = «Οταν θὰ ἐπιστρέψω. 30. Δοκεῖ σοι = σου φαίνεται, νομίζεις. 31. Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος = ἔκεινος ποὺ τὸν ἐλέησε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν στιγμήν, ποὺ δὲ Ἰησοῦς ὡμιλοῦσε εἰς τοὺς μαθητάς του, παρουσιάζεται ἔνας ἔξιγγητής τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ἡλθε μὲ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ δοκιμάσῃ, μήπως δὲ Χριστὸς θὰ ἀπαντοῦσε ἀντίθετα πρὸς τὸν νόμον. Καὶ τὸν ἡρώτησε, πῶς ἡμπορεῖ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. Ὁ Χριστὸς χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ, τὸν ἔρωτῷ τί λέγει ὁ Νόμος διὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Καὶ δὲ νομικὸς ἀναφέρει τὰς δύο μεγάλας ἐντολὰς τοῦ Νόμου, δηλαδὴ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον. Ὁ Σωτὴρ τοῦ λέγει «Ορθὰ ἀπεκρίθης. Πάντοτε νὰ ἔκτελῃς τὰς ἐντολὰς αὐτὰς πιστὰ καὶ εἰλικρινὰ καὶ τότε θὰ γίνης κληρονόμος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Ὁ νομικὸς διὰ νὰ δικαιολογηθῇ διὰ τὴν ἔρωτησίν του, λέγει πρὸς τὸν Χριστόν: «Αὐτὸ ἀκριβῶς εἰναι τὸ ζήτημα, ποιὸς εἰναι ὁ πλησίον μου, πότε πρέπει νὰ τὸν ἀγαπῶ καθὼς τὸν ἑαυτόν μου;» Καὶ δὲ Σωτὴρ τότε εἶπε τὴν ὡραίαν καὶ διδαχτικὴν αὐτὴν παραβολὴν τοῦ ἐλέημονος Σαμαρείτου.

‘Ο ἄνθρωπος, ποὺ ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, οὕτε Ἰουδαῖος ἢτο οὔτε Σαμαρείτης. Ὅτο ἀπλῶς ἔνας ἄνθρωπος, ἀδελφός μας, ποὺ εἶχε ἀνάγκην τῆς βοηθείας μας, ἢτο ὁ πλησίον μας.

Οἱ δύο πρῶτοι διαβάται, ἄνθρωποι ἱερωμένοι, ποὺ ἐγνώριζαν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ βοηθοῦν τὸν πλησίον των, ἀφῆκαν τὸν πληγωμένον εἰς τὴν τύχην του. ‘Ο, τι ὅμως δὲν ἔκαμαν αὐτοί, τὸ ἔκαμεν ὁ Σαμαρείτης, ποὺ τὸν ἔθεωρον ξένον ἀπὸ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὰς ἐντολὰς του. Αὐτὸς δένει τὰ τραύματα τοῦ πληγωμένου, ἀφοῦ ἔχυσε ἔλαιον διὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πόνους του καὶ οἴνον διὰ νὰ πλύνῃ καὶ ὀπολυμάρνῃ τὰς πληγάς του. Αὐτὸς τὸν δῆγηεν εἰς τὸ πανδοχεῖον τῆς Ἱεριχοῦ. ‘Ολην τὴν νύκταν ἀγρυπνεῖ κοντά εἰς τὸ προστέφαλόν του. Καί, ἀφοῦ εἰδεν ὅτι δὲν διατρέχει κίνδυνον ἡ ζωὴ του, ἔτοιμάζεται νὰ ἔξακολουθήσῃ τὸ ταξίδι του. Καὶ προτοῦ νὰ φύγῃ, δίδει παραγγελίας εἰς τὸν ξενοδόχον γιὰ τὴν περιποίησιν τοῦ ἀγνώστου του πληγωμένου, μέχρις ὅτου ἐπιστρέψῃ.

‘Αφοῦ εἶπεν ὁ Χριστὸς τὴν παραβολὴν αὐτήν, ἐρωτᾷ τὸν Νομικὸν νὰ τοῦ πη̄ ποιὸς ἢτο ὁ πλησίον τοῦ πληγωμένου. Καὶ ὁ νομικὸς ἀπαντᾷ ὅτι ὁ πλησίον του ἢτο ἔκεινος ποὺ τὸν ἐλέγησε. Πήγαινε τοῦ λέγει τότε ὁ Χριστὸς καὶ νὰ θεωρῇς καὶ σὺ πλησίον σου κάθε ἄνθρωπον, ὅποιοσδήποτε καὶ ἀν εἰναι. Μήν κάνης καμμίαν διάκρισιν εἰς τὴν ἐλεημοσύνην καὶ βοήθειάν σου. Νὰ μὴν ὅμοιόσης μὲ τοὺς σκληροὺς καὶ ἀκαρδούς ἔκεινους ιερωμένους, ποὺ ἀφησαν τὸν δυστυχῆ ἔκεινον εἰς τὴν τύχην του.

Κατὰ τὴν ἀλληγορικὴν ἔρμηνείαν πολλῶν ἔρμηνευτῶν ὁ περιπεσών εἰς τοὺς ληστὰς ἐκπροσωπεῖ τὴν ἄνθρωπότητα μετὰ τὴν ἀμαρτίαν τῶν πρωτοπλάστων. Αἱ πληγαὶ εἰναι αἱ ἀμαρτίαι. ‘Ο ιερεὺς καὶ ὁ Λευτῆς συμβολίζουν τοὺς ιεροὺς ἄνδρας τῆς Π.Δ. οἱ ὅποιοι δὲν κατώρθωσαν νὰ θεραπεύσουν τὸν κόσμον. ‘Ο Σαμαρείτης εἰναι ὁ Ἰδιος ὁ Θεάνθρωπος. ‘Ο οἴνος καὶ τὸ ἔλαιον συμβολίζουν τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὰ ὅποια θεραπεύονται τὰ ἀμαρτήματα. Τὸ πανδοχεῖον παριστᾶ τὴν Ἐκκλησίαν. ‘Η ὑπόσχεσις τοῦ Σαμαρείτου ὅτι κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του θὰ ἀνταμείψῃ τὸν πανδοχέα, συμβολίζει τὴν Δευτέραν Παρουσίαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΛΟΥΚΑ

(ΑΦΡΟΝΟΣ ΠΛΟΥΤΣΙΟΥ)

Δουκᾶ, κεφ. ιβ', 16 - 21

Επεν δέ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην ἀνθρώπον τινὸς πλουσίου εὐφόροησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, δτι οὐκ ἔχω ποὺ συνάξω τοὺς καρποὺς μου; Καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύον, φάγε, πίε, εὐφραίνον. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἀφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἀ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως δέ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εὐφόρησεν = ἔκαμε μεγάλην παραγωγήν. 2. Ἡ χώρα = οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ κτήματα του, τὰ χωράφια του. 3. Διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ = ἐσυλλογίζετο μέσα του. 4. Καθελῶ = θὰ κατεδαφίσω, θὰ κρημνίσω. 5. Ἐρῶ = θὰ εἴπω. 6. Κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ = τὰ ὅποια είναι ἀποθηκευμένα διὰ πολλὰ χρόνια. 7. Ἀπαιτοῦσιν = ζητοῦν, δηλ. οἱ δαίμονες. 8. Τίνι ἔσται = εἰς ποὺν θὰ μείνουν; 9. Οὕτως δέ θησαυρίζων ἑαυτῷ = τέτοια παθαίνει ἔκεινος ποὺ θησαυρίζει διὰ τὸν ἑαυτόν του μόνον. 10. Καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν = καὶ δὲν ἀποκτᾷ πλούτη, ποὺ θέλει δέ Θεός, δηλ. τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ἐλεημοσύνην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ κτήματα ἐνὸς πλουσίου ἔδωσεν δέ Θεός μεγάλην εὐφορίαν. Ἀφθονα ἦσαν τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων του, ὁ σίτος, ἡ κριθή, τὸ ἔλαιον, ὁ οἶνος καὶ ἄλλα. Καὶ ἀντὶ νὰ ἐνθυμηθῇ καὶ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πτωχοὺς ἀδελφούς του, διὰ τοὺς ὅποιους τοῦ ἐδόθη ἡ μεγάλη αὐτὴ δωρεά τοῦ Θεοῦ, συλλογίσθηκε μόνον τὸν ἑαυτόν του καὶ τὰς ἀσωτείας καὶ διασκεδάσεις του. Ἡ μόνη φροντίς του ἦτο δτι δὲν είχε μέρος διὰ νὰ συνάξῃ τὰ πλούσια προϊόντα του. «Θὰ κρημνίσω, εἶπε, τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ κτίσω μεγαλυτέρας, ὅπου θὰ χωρέσουν τὰ ἀγαθά μου καὶ μὲ αὐτὰ θὰ ἔξχασφαλίσω τὴν ζωήν μου διὰ πολλὰ χρόνια». Δὲν σκέπτεται δτι ὑπάρχει καὶ θάνατος καὶ δτι μόνον αἱ ἀγαθαὶ πράξεις μένουν καὶ μετὰ θάνατον. Σκέπτεται μόνον διὰ τὴν κοιλίαν του. Ἄδιαφορεῖ διὰ τὴν δυστυχίαν

τῶν γύρω του πτωχῶν καὶ δυστυχισμένων ἀνθρώπων. «Μήν
ἐργάζεσαι, ἔλεγεν εἰς τὸν ἑσυτόν του, τρῶγε, πίνε καὶ διασκέ-
δαζε». Καὶ πραγματικὰ ἔφαγε, ἐπιει καὶ ἀπεκοιμήθη. «Ἄμυαλε
πλεονέκτη, τοῦ λέγει ὁ Θεός, εἰς τὸν ὑπνον του. Δὲν καταλαβα-
νεις ὅτι ἔγω είμαι ὁ κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου; Αὐτὴν
τὴν νύκτα θὰ πεθάνης καὶ τίνος θὰ είναι αὐτὰ ποὺ ἔτοίμασες»;

Αὐτὸ τὸ τέλος ἔχει ἐκεῖνος, ποὺ φροντίζει μόνον διὰ τὸν
ἑσυτόν του δηλ. ὁ πλεονέκτης. Καὶ δὲν ἔκτελει τὰς ἐντολὰς τοῦ
Θεοῦ καὶ τὸ θέλημά Του, ποὺ είναι ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ ἐλεη-
μοσύνη, δηλ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΛΟΥΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ιγ., 10 - 17

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συν-
αγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἵδον γυνὴ ἦν πνεῦμα
ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύ-
πτονσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
Ἴδων δε αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι,
ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σον. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
καὶ παραχορῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν δτι τῷ σαββάτῳ ἐθεραπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἔξ ήμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ήμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτουν. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν ὑποκριτά, ἔκα-
στος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν δνον ἀπὸ
τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ
οὔσαν, ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἵδον δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει
λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ήμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινο-
μένοις ὧντος αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εν τοῖς σάββασι = εἰς ήμέραν τοῦ σαββάτου. Ἡ ήμέρα αὐτὴ ἥτο
ήμέρα ἀργίας καὶ ἀναπαύσεως, καθὼς εἰς ήμας ἡ Κυριακή.
2. Πνεῦμα
ἔχουσα ἀσθενείας = τὴν εἰχε κυριεύσει τὸ πονηρὸν πνεῦμα.
3. Συγκύ-

πτουςα = καμπουριασμένη. 4. **Ανακῦψαι** = νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της ψηλά. 5. **Εἰς τὸ παντελές** = δῶλως διόλου. 6. **Απολέλυσαι** = ἔχεις ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια σου. 7. **Ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι** = κατὰ τὰς δύοις πρέπει νὰ ἐργάζεσθε. 8. **Ἀπαγαγών** = ἀφοῦ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸν σταῦλον καὶ τὸν δύηγήσῃ. 9. **Ἐδησεν** = ἔδεσε. 10. **Οὐκ ἔδει λυθῆναι;** = δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ, νὰ ἐλευθερωθῇ. 11. **Κατησχύνοντο** = κατεντροπιάζοντο. 12. **Οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ** = οἱ ἔχθροι του Φαρισαῖοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Ἐνα σάββατον ὁ Χριστὸς ἐδίδασκεν εἰς μίαν Ἐβραϊκὴν συναγωγήν. Ἡτο ἡμέρα ἀργίας καὶ πολὺς κόσμος ἐμαζεύετο ἐκεῖ. Ἀνάμεσα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἦσαν πολλοὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄλλοι ἔχθροι τοῦ Χριστοῦ. Μεταξὺ τοῦ κόσμου τῆς συναγωγῆς ἦτο καὶ μία γυναίκα, ὅπως εἴδατε εἰς τὸ Εὐγαγγέλιον, ἡ ὁποία ἔπασχεν ἀπὸ τὸ πονηρὸν πνεῦμα δέκα καὶ ὀκτὼ χρόνια. Ἡτο καμπουριασμένη καὶ δὲν ἡμποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι τῆς ψηλά. Ἡ συμπαθής καὶ εὐσπλαγχνικὴ καρδία τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἡμποροῦσε νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν δυστυχίαν αὐτήν. Τὴν ἐκάλεσε πλησίον του, ἔβαλε τὰ χέρια του ἐπάνω εἰς τὴν καμπουριασμένην ράχην της καὶ τῆς εἶπεν: «Γυναίκα, ἔχεις τώρα ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν σου». Ἀμέσως τότε ἐκατάλαβε αὐτὴ τὸ θαυματουργὸν ἀποτέλεσμα. Σήκωσε τὸ σῶμά της καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως καὶ πρῶτος ἀπὸ αὐτοὺς ὁ ἀρχων τῆς συναγωγῆς, ὁ ἀρχισυνάγωγος, κινούμενος ἀπὸ φθόνον ἥγανάκτησεν ὅτι εἰς ἡμέραν ἀργίας τοῦ σαββάτου ἐθεράπευσεν ὁ Χριστὸς τὴν πτωχὴν αὐτὴν γυναίκα.

"Ὕποκριτά, λέγει τότε ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον, κάθε **'Ιουδαῖος** δὲν δεικνύει συμπάθειαν εἰς τὰ ζῶα που εἶναι δεμένα εἰς τὸν σταῦλον καὶ διψοῦν καὶ τὰ ὄδηγεῖ νὰ τὰ ποτίσῃ, τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; Δὲν κάμνει ἐργασίαν; Καὶ ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ δείξω συμπάθειαν εἰς μίαν συμπατριώτισσάν σας καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν της; Ἡ ἀγαθοεργία καὶ κάθε καλὴ πρᾶξις δὲν διακρίνει ἡμέρας. Ἡμπορῶ νὰ κάμω τὸ καλὸν καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου». Καὶ ἐνῷ ἔλεγε αὐτὰ ὁ Χριστός, οἱ φθονεροί του ἔχθροι καὶ ὑποκριταὶ κατεντροπιάσθησαν. 'Ο λαὸς ὅμως ἔχαιρε δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ἔνδοξα καὶ θαυμαστὰ ἔργα τοῦ Σωτῆρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

(ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ)

Λουκᾶ, κεφ. ιδ', 16 - 24

Lιπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταῦτην ἀνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, δτὶ ἡδη ἔτοιμά ἔστι πάντα. Καὶ ἦρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραπεισθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγόραν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἔξελθεν καὶ ἵδεν αὐτὸν ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρηγγείλειν. Καὶ ἔτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρηγγείλειν.. Καὶ ἔτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθειν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὅργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπτήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὅδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἔστι. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἰκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν δτὶ οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μον τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, δλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τῇ ὥρᾳ = κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. Ἡτο συνήθεια τότε νὰ προσκαλυῦν τοὺς καλεσμένους καὶ πρὶν καὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. 2. Ἀπὸ μιᾶς = συγχρόνως. Σὰ νὰ ἡσαν δλοι οἱ καλεσμένοι σύμφωνοι μεταξύ των. 3. Ἐρωτῶ σε = σὲ παρακαλῶ. 4. "Ἐγημα = ἐνυμφεύθηκα. 5. Παραγενόμενος = ἀφοῦ ἤλθε. 6. Ρύμας = εἰς τοὺς δρόμους. 7. Ἀναπήδους = σακάτηδες. 8. Γέγονεν ὡς ἐπέταξας = ἔγινεν ὅπως διέταξες. 9. Φραγμὸς = μάνδρας, ὅπου κατοικοῦν πολλοὶ πτωχοί. Αἱ πυκνοκατοικημέναι συνοικίαι. 10. Ἀνάγκασον = πρότρεψε πολὺ. 11. Κλητοί = καλεσμένοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρῶτοι προσεκλήθησαν εἰς τὸ μέγα δεῖπνον, δηλ. εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ αὐτοί, ὡς γραμματισμένοι, ἤζεραν τὸν Νόμον καὶ τὰς προφητείας. Ἀπὸ φθόνον ὄμως, ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀπὸ ἀμέλειαν δὲν ἔδωσαν σημασίαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ Χριστὸς

έστρεψε τὴν προσοχήν του εἰς τὸν ἀπλοῦκὸν λαὸν καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ δεῖπνόν του.

‘Ο ἄνθρωπος ποὺ παρέθεσε δεῖπνον μέγα, εἶναι ὁ Θεός, ὁ ὅποιος ἔστειλε τὸν Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον, ἀφοῦ ἔλαβε δούλου μορφὴν καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος. Δὲν ἔδειξαν δόμως προθυμίαν εἰς τὴν πρόσκλησίν του οἱ καλεσμένοι, ὅπως εἴπαμε προτίτερα. ‘Αλλος εἶπε ὅτι ἡγόρασε ἀγρὸν καὶ θέλει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ίδῃ· ἄλλος εἶπεν ὅτι ἡγόρασε πέντε ζεύγη βοῶν καὶ εἶχεν ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ νὰ τὰ δοκιμάσῃ· ἄλλος εἶπεν, ὅτι μόλις εἶχε νυμφευθῆ καὶ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ δεῖπνον. ‘Επροτίμησαν τὰ κτήματά τους, τὸ ἐμπόριόν τους, τὰς διασκεδάσεις καὶ κάθε τι ποὺ θὰ εὐχαριστοῦσε τὸν ἔαυτόν των.

Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἐκάλεσεν εἰς τὴν θρησκείαν Του τὸν ἀπλοῦκὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Καὶ ἔπειτα οἱ Ἀπόστολοι ἐκάλεσαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν τοὺς Ἐθνικοὺς εἰδωλολάτρας, οἱ ὅποιοι κατ’ ἀρχὰς δὲν ἦσαν προσκεκλημένοι. ‘Ολοι αὐτοὶ ἐπῆραν τὴν θέσιν τῶν πρώτων, ποὺ ἐπειρφρόνησαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν κατεδίωξαν.

Σπουδαιοτάτη εἶναι ἡ συμβολικὴ ἔννοια τῆς παραβολῆς αὐτῆς. ‘Ο Σωτὴρ καλεῖ εἰς τὸ θεῖκὸν τραπέζι τοῦ δείπνου, εἰς τὴν τράπεζαν τῆς θείας κοινωνίας, τοὺς χριστιανούς. ‘Αλλὰ ἐκεῖνοι ποὺ προσέρχονται, πρέπει νὰ μὴ ὅμοιάζουν πρὸς τὸν Ἰούδαν, ποὺ ἐκάθησε εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Πρέπει νὰ εἶναι ἐκλεκτοί, δηλ. νὰ ἔχουν καθαρίσει τὴν ψυχήν των μὲ τὴν μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν.

Σημειώσις: ‘Η Κυριακὴ αὐτὴ ἀφιερώνεται εἰς μνήμην τῶν πρὸ τοῦ νόμου κατὰ σάρκα προπατόρων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

Δουκᾶ, κεφ. ιξ', 12 - 19

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσερχομένον τοῦ Ἰησοῦ εἰς τινὰ κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἥραν φωνὴν λέγοντες· ‘Ιησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἔαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. Εἶς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἴαθη,

νπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἐπεσεν
ἔπι πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ
δέκα ἑκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχὶ εὑρέθησαν ὑποστρέ-
ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ δ' ἀλλογενῆς οὗτος; Καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Κώμη = τὸ χωρίον αὐτὸν ἔκειτο μεταξὺ τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλι-
λαίας.
2. Οἱ ἔστησαν πόρρωθεν = οἱ ὅποιοι ἔσταθησαν ἀπὸ μακριά.
3. Ἡραν φωνὴν = ἐφώναξαν δυνατά.
4. Ἔπιστάτα = διδάσκαλε.
5. Τοῖς ιερεῦσι = διὰ νὰ ἔχῃ ἔνας λεπρὸς ἐπικοινωνίαν μὲ ἄλλους ἀνθρώπους
καὶ νὰ εἰσδέλη εἰς τὴν συναγωγήν, ἐπρεπε νὰ πιστοποιηθῇ ἐπίσημα ἀπὸ
τοὺς ιερεῖς ὅτι ἔχει καθαρισθῆ, θεραπευθῆ.
6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπά-
γειν = καὶ συνέβη, ἐνῷ ἐπήγαιναν.
7. Ἰάθη = θεραπεύθη.
8. Ἄλλο-
γενῆς = ἀπὸ ἄλλο γένος, ὥχι Ἰουδαῖος, ζένος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὰ περίχωρα μιᾶς κώμης, ὅπου ἐπήγαινεν ὁ Χριστός,
ἥκουσε μίαν θλιβερὴν καὶ παραπονετικὴν κραυγὴν. Ἐπρόσεξε πρὸς
τὸ μέρος, ἀπὸ ὅπου ἤρχετο ἡ φωνὴ καὶ βλέπει δέκα δυστυχισμέ-
νους ἀνθρώπους. Ἡσαν λεπροί. Ἐπασχαν ἀπὸ τὴν φοβεράν καὶ
ἀθεράπευτον ἀσθένειαν τῆς λέπρας. Εύρισκοντο μακρὰν ἔξω. Δὲν
ἔτολμοῦσαν νὰ πλησιάσουν. Ἡσαν ὑποχρεωμένοι ἀπὸ τὸν νόμον
νὰ εἰδοποιοῦν ὅλους ἐκείνους, ποὺ τοὺς ἐπληγίαζον, μὲ τὴν κραυ-
γήν: Ἀκάθαρτος.

‘Η ἐλεεινὴ κατάστασις τῶν λεπρῶν αὐτῶν, ἐκίνησεν εἰς συμ-
πάθειαν τὴν καρδίαν τοῦ Κυρίου.

Μόλις λοιπὸν ἥκουσε τὴν κραυγὴν των «Ἰησοῦ, Διδάσκαλε,
σπλαγχνίσου μας» τοὺς ἐφώναξε:

— «Πηγαίνετε νὰ παρουσιασθῆτε εἰς τοὺς ιερεῖς σας». Διό-
τι οἱ ιερεῖς των ἥσαν οἱ ἀρμόδιοι ἀπὸ τὸν νόμον νὰ βεβαιώσουν
τὴν θεραπείαν. Καὶ ὁ Χριστὸς σεβόμενος τὸν νόμον οὐτὸν τοὺς
στέλλει: εἰς τοὺς ιερεῖς πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς θεραπείας.

Ἐκεῖνοι ἤξευραν τὴν σημασίαν τῆς ἐντολῆς του. Ἐγνώρι-
ζαν ὅτι τοὺς παρήγγειλε νὰ τρέξουν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς ιερεῖς
των τὴν πιστοποίησιν τῆς θεραπείας των. ‘Η θεία φωνὴ τοῦ Σω-
τῆρος τοὺς ἔκαμε νὰ καταλάβουν ἀμέσως ὅτι μέσα εἰς τὰς φλέβας
των ἤρχισε νὰ ρέῃ νέον αἷμα καθαρόν. Ἐβλεπον ὅτι ἤρχιζαν νὰ

σβήνουν οἱ τρομερὲς πληγές τους. Καὶ καθὼς ἔτρεχαν ἡσαν πλέον κακάρισμένοι καὶ ὑγιεῖς. "Οσον φοβερὰ ἦτο ἡ ἀσθένεια ἐκείνη, τόσον ὅμως ἀμέτρητη ἦτο ἡ εὐεργεσία τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους. Θὰ ἐπειριμέναμεν τώρα νὰ γυρίσουν δπίσω πρὸς τὸν εὐεργέτην τους καὶ νὰ δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνην τους καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν. Μόνον ἔνας ἀπὸ τοὺς δέκα ἐπέστρεψε καὶ αὐτὸς ἦτο Σαμαρείτης. "Επεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ εὐεργέτου του καὶ μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐδόξασε τὸν Θεόν.

"Ο Χριστὸς τότε, μὲ παράπονον διὰ τὴν ἀγαριστίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐρωτᾷ: «Δὲν ἐκαθαρίσθησαν δέκα; Οἱ ἐννέα ποῦ εἰναι; Δὲν εὑρέθησαν νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεόν, παρὰ αὐτὸς ὁ ξένος Σαμαρείτης; Πήγαινε στὸ καλό, εἴπε τότε εἰς αὐτόν, ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε». Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Σαμαρείτου δὲν ἔμεινεν ἀβράβευτος. "Οχι μόνον τὸ σῶμά του, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ του τώρα ἐκαθαρίσθη μὲ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ιη', 18 - 27

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἴδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ φευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητος μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοι λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γάρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ! Εὐκοπάτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς φαρίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες·

καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώ-
ποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἔστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Ἄνθρωπός τις** = κάποιος ἄνθρωπος (δ ἐύαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει
ὅτι ἡτο ἕνας πλούσιος νεανίσκος). Πρβλ. καὶ Κυριακὴν δωδεκάτην Ματ-
θαίου. 2. **Οἴδας** = γνωρίζεις. 3. **Ἐτι ἐν σοι λείπει** = ἔνα ἀκόμα
σου λείπει. 4. **Διάδος** = μοίρασε. 5. **Καὶ ἔξεις** = καὶ θὰ ἔχῃς. 6. **Ἐ-
σελεύσονται** = θὰ εἰσέλθουν. 7. **Εὐκοπώτερον** = εὔκολώτερον. 8. **Κά-
μηλον εἰσελθεῖν** = νὰ περάσῃ κάμηλος. Συνηθισμένη φράσις εἰς τοὺς Ἑ-
βραίους καὶ ἑφανέρων τὸ ἀδύνατον. 9. **Τρυμαλιὰ ραφίδος** = ἡ ὄπή, τρύ-
πα τῆς βελόνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο ἄνθρωπος τοῦ Εὐαγγελίου ἐπίστευεν ὅτι εἶναι ἔνας
δίκαιος, ἐνάρετος καὶ ἀγαθός. Δι’ αὐτὸν ἡρώτησε τὸν Χριστὸν
τι ἀγαθὸν πρέπει νὰ κάμηι ἀκόμη διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν αἰώνιον
ζωὴν. Καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ εἶπε νὰ ἔκτελῇ τὰς ἐντολὰς αὐτὰς τοῦ
Δεκαλόγου. Καὶ ἐκεῖνος τότε τοῦ ἀπήντησεν ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτὰς
τὰς ἐφύλαξεν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ἡτο νεώτερος ἀκόμη. Φαίνεται
ὅμως ὅτι εἶχε μέσα του τὴν ρίζαν ὅλων τῶν κακῶν, δηλαδὴ τὴν
φιλαργυρίαν.

‘Αφοῦ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς τοῦ νόμου, τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός,
δὲν σου μένει τίποτε ἄλλο δ.ά. νὰ γίνης τέλειος, παρὰ νὰ πωλήσῃς
τὴν περιουσίαν σου καὶ νὰ τὴν δώσῃς εἰς τοὺς πτωχούς καὶ ἔπειτα
νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς. Ἐκεῖνος τότε ἔψυγε λυπημένος, διότι ἐπροτί-
μησε τὴν μεγάλην περιουσίαν του. Ὅτο τοῦτο παραπολύ, δηλ.
νὰ ἔγκαταλείψῃ τὰ πλούτη του. Ἐπροτίμησε τὰς ἀπολαύσεις τῆς
γῆς ἀπὸ τοὺς θησαυρούς τοῦ οὐρανοῦ. Δὲν ἤθελε νὰ κερδίσῃ τὰ
ἀγαθὰ τῆς αἰώνιου ζωῆς, ἀφοῦ θὰ ἀφίνε τὰ κοσμικά.

‘Η ἀπροθυμία του αὐτὴ ἐλύπησε τὸν Χριστόν. Εἶπε τότε
εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι δύσκολα οἱ πλούσιοι ἀποκτοῦν τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εἶναι ὑπέρβολικὰ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ
ἀγαθά των. Καὶ ἡ ἀφοσίωσις αὐτὴ δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ σκεφθοῦν,
ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀγαθὰ ἀνώτερα ἀπὸ τὰ κοσμικὰ ἀγαθά των. Ὁ
Χριστὸς δὲν κατεδίκασε τὸν πλοῦτον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὴν
ἀφοσίωσιν αὐτοῦ εἰς αὐτόν. Διότι ἡμπορεῖ ἔνας ἄνθρωπος ἀγα-
θὸς νὰ εἶναι καὶ πλούσιος, καὶ ἔνας πλούσιος νὰ εἶναι καὶ
ἀγαθός.

Tῷ καὶ ρῷ ἐκείνῳ, ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο πάρα τὴν δόδὸν προσαιτῶν ἀκούσας δὲ ὅχλον διαπορευομένου ἐπινθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόήσει λέγων Ἰησοῦν Υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξεν· Υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· τί σοι θέλεις ποιήσω; Οὐ δὲ εἰπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἤκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαός ἴδων ἔδωκεν αἰνον τῷ Θεῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν = συνέβη ἐνῷ ἐπλησίαζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας Ἱεριχώ.
2. Προσαιτῶν = ὁ δόποιος ἐξητοῦσεν ἐλεημοσύνην.
3. Ἐπινθάνετο τί εἴη τοῦτο = ἐρωτοῦσε νὰ μάθῃ τί συμβαίνει.
4. Παρέρχεται = διαβαίνει.
5. Προάγοντες = οἱ πηγαίνοντες ἐμπρός.
6. Ἐπετίμων = τὸν ἐπέπληττον.
7. Ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι = διέταξε νὰ τὸν φέρουν ἐνώπιόν Του.
8. Παραχρῆμα = ἀμέσως.
9. Ἔδωκεν αἰνον = ἔδόξασε τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Καθὼς ἐπροχωροῦσεν ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητάς του πρὸς τὴν Ἱεριχώ, τὸ πλήθος τῶν προσκυνητῶν, ποὺ ἐπήγαινεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἐγένετο ὄλονεν καὶ πυκνότερον. Ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ πλήθος αὐτό, ἔφθασεν εἰς τὰ περίχωρα τῆς ὀνομαστῆς πόλεως Ἱεριχοῦ. Πλησίον ἐκεῖ κάπου τῆς πόλεως ἐκάθητο ἕνας τυφλὸς ἐπαίτης. Καὶ καθὼς ἤκουσε τὸν θρύβον τοῦ πλήθους, ποὺ ἐπερνοῦσεν, ἤρωτησε καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος διαβαίνει ἀπὸ ἐκεῖ. Τότε ἀρχίσει νὰ φωνάζῃ· «Ἰησοῦ, ἀπόγονε τοῦ Δαυΐδ, ἐλέησέ με». Τὸ πλήθος ὅμως τὸν ἐπέπληξε καὶ τοῦ εἶπε νὰ σιωπήσῃ. Ἐθεώρησε τὰς κραυγὰς τοῦ τυφλοῦ ἐνοχλητικὰς διὰ τὸν Χριστόν, ὁ δόποιος θὰ ἐπήγαινε καὶ αὐτὸς τώρα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ό τυφλὸς ὅμως ἐφανέρωσε τότε τὴν μεγάλην του πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν φωνάζων δυνατώτερα.

— «Υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησέ με».

— «Ἡ πίστις σου σὲ ἔχει σώσει», τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός, καὶ ἀμέσως ὁ τυφλὸς ἐθεραπεύθη.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΛΟΥΓΚΑ
(ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ιθ', 1 - 10

Tῷ καυρῷ ἐκείνῳ, διήρχετο δ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχώ· καὶ ἴδον ἀνὴρ ὄνδρας καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐζῆτει ἵδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἔστι καὶ οὐκ ἥδυνατο ὑπὸ τοῦ ὅχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προσδραμάντι ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸν, ὅτι δι' ἐκείνης ἥμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας δ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χάρων. Καὶ ἴδοντες ἀπαντες διεγόγγυγζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἴδον τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἰ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν δ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς νιός τοῦ Ἀβραάμ ἔστιν. Ἡλθε γάρ δ νιός τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἱεριχώ = πόλις τῆς Ἰουδαίας, πλησίον τῶν Ἱεροσολύμων.
2. Ἀρχιτελώνης = Τελῶναι ἐλέγοντο ἐκεῖνοι, ποὺ εἰσέπραττον τοὺς φόρους διαφόρων ἐπαρχιῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Ἡ Παλαιστίνη ἦτο καὶ αὐτή μία Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία. Ἡ εἰσπραξίς τῶν φόρων ἐγίνετο συνήθως διὰ τῆς βίας. Διότι οἱ τελῶναι αὐτοὶ ἐπίειζον τὸν κόσμον καὶ ἐζητοῦσαν καὶ ἐλάμβανον φόρους περισσότερους ἀπὸ δύσους ἦτο νόμιμον νὰ λαμβάνουν. Δι' αὐτὸν ὁ λαὸς τοὺς ἐθεωροῦσσεν ἀνθρώπους ἀδίκους καὶ ἀμαρτωλούς. Ο πρῶτος ἀπὸ τοὺς τελώνας, ὁ ἀνώτερός τους, ἐλέγετο ἀρχιτελώνης.
3. Τίς ἔστι = ποῖος ἦτο αὐτός.
4. Τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν = ἦτο κοντὸς κατὰ τὸ ἀνάστημα.
5. Προσδραμών = ἀφοῦ ἐτρεξε ἐμπρός, προσπέρασε.
6. Συκομορέα = συκομοριά. Δένδρο μὲ χαμηλοὺς κλαδούς, ὅπου ἡ ἀνάβασις δὲν ἦτο δύσκολος.
7. Ἐκείνης = ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁδόν.
8. Ἐπὶ τὸν τόπον = εἰς τὸν τόπον δου ἦτο τὸ δένδρον.
9. Σπεύσας κατέβη = κατέβα γρήγορα.
10. Δεῖ με μεῖναι = ὀφείλω νὰ μείνω χάριν τῆς σωτηρίας σου.
11. Καταλῦσαι = νὰ μείνη.
12. Σταθεὶς = ἀφοῦ ἔλαβε στάσιν ματανούμενον ἀνθρώπου.
13. Εἰ τινος ἐσυκοφάντησα = ἀν ἀδίκησα κανένα.
14. Τετραπλοῦν = τέσσαρες φορές περισσότερον.
15. Υἱὸς Ἀβραάμ ἔστιν = εἶναι ἀπόγονος τοῦ Ἀβραάμ, δηλ. ἔχει δικαίωμα νὰ σωθῇ.
16. Ἀπολωλός = τὸ χαμένο, δηλ. κάθε ἀμαρτωλὸν ἀνθρώπον.

‘Ο ‘Αρχιτελώνης Ζακχαῖος εἶχεν ἀκούσει πολλὰ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ. “Ηξευρε πόσον ἐπιεικῆς ἦτο εἰς τοὺς συναδέλφους του ἀλλούς τελώνας, ὅταν εἴλικρινῶς μετανοοῦσαν. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν γνωρίσῃ. ‘Ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπερνοῦσε ἀπὸ ἔνα δρόμον τῆς Ιεριχοῦ. ”Ἐτρεξεν ἀμέσως. Εἶχε φαίνεται ἀρχίσει νὰ φυτρώνῃ μέσα του τὸ σπέρμα τῆς σωτηρίας. “Ητο πλούσιος, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ ὁ πλοῦτος του δὲν τὸν ἡμπόδιζε νὰ σωθῇ, ἀν εἴλικρινὰ τὸ ἀπεφάσιζε. ‘Ἐπειδὴ δύμας ἦτο μικρόσωμος δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν πλησιάσῃ, διότι ἀκολουθοῦσε πολὺς κόσμος τὸν Χριστόν. Τὸν εἶδε δύμας ἀπὸ μίαν συκομορέαν, δπου ἀνέβηκε, ἀλλὰ καὶ ὁ Χριστὸς τὸν εἶδε. Καὶ ὡς καρδιογνώστης ἐκατάλαβε ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀμαρτωλοῦ Ζακχαίου νὰ τὸν πλησιάσῃ δὲν ἦτο μία ἀπλῆ περιέργεια. “Ητο ἡ ἐπιθυμία του νὰ ἀλλάξῃ διαγωγὴν καὶ ζωήν.

Δι’ αὐτὸ τοῦ λέγει ὁ Χριστός: «κατέβα ργήγορα νὰ μὲ φιλοξενήσῃς εἰς τὸ σπίτι σου. Σήμερον ἐσώθης καὶ σὺ καὶ ἡ οἰκογένεια σου». «Κύριε, τοῦ λέγει ὁ Ζακχαῖος, μετανοῶ. ‘Η περιουσία, ποὺ ἀπέκτησα, ἦτο παράνομος. Δίδω τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ τὸ τετραπλάσιον εἰς ἐκείνους ποὺ ἡδίκησα». Καὶ ἔτσι ἡ ψυχὴ του ἡλευθερώθη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἀμαρτίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ματθαίου, νεφ. α', 1 - 25

Bίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, νιοῦ Δανῆδ, νιοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Σαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρῷμ, Ἐσρῷμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάρ, Ἀμιναδάρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασών, Ναασών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸς ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὸς δὲ ἐγέννησε τὸν Ὡβῆδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὡβῆδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δανῆδ τὸν βασιλέα. Δανῆδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ, Ροβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά, Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ

ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀξίαν, Ὀξίας δὲ
 ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ,
 Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών, Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰω-
 σίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
 τοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν
 Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιὴλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέν-
 νησε τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακέμ, Ἐλιακέμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώδ,
 Ἀζώδ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ,
 Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεά-
 ζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
 ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ
 ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυΐδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυΐδ
 ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ
 τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσ-
 σαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μητευ-
 θείσης γάρ τῆς μητρὸς ἀντοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, ποὺν ἦ συνελ-
 θεῖν αὐτούς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχονσα ἐκ Πνεύματος Ἄγιον. Ἰω-
 σήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὅν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδει-
 γματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐν-
 θυμηθέντος ἵδον ἄγγελος Κυρίου κατ’ ὅναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
 Ἰωσήφ νιὸς Δαυΐδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναικά
 σου· τὸ γάρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἅγιον. Τέ-
 ξεται δὲ νιὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γάρ
 σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ δλον
 γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ωηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προ-
 φήτου λέγοντος· Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ
 τέξεται νιόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμ-
 μανούνηλ, δὲ ἐστι μεθερμηνεύμενον μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός. Διε-
 γερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐποίησεν ὡς προσέταξεν
 αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναικαν αὐτοῦ, καὶ
 οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἐτεκε τὸν νιὸν αὐτῆς τὸν πρω-
 τότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βίβλος γενέσεως = Βιβλίον ἦ κατάλογος καταγωγῆς τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ. Κατάλογος γενεαλογικός. 2. Υἱοῦ Δαυΐδ = ἀπογόνου τοῦ Δαυΐδ.

- 3. Μετοικεσία Βαβυλώνος** = μεταφορά τῶν Ἐβραίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τοῦτο συνέβη τὸ ἔτος 588 π.Χ., ὅπότε ἔγινεν ἡ αἰχμαλωσία τῶν Ἐβραίων ἀπὸ τὸν Ναβουχοδονόσορα. **4. Πρὶν** ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς = προτοῦ νὰ φύλουν εἰς γάμον. **5. Ἐν γαστρὶ** = εἰς τὴν κοιλίαν της. **6. Δίκαιος** = εὐσεβής. **7. Παραδειγματίσαι** = νὰ τὴν ἐκθέσῃ, ἐντροπιάσῃ. **8. Ἐβουλήθη** = ἐσκέφθηκε. **9. Λάθρα** = κρυφά. **10. Ἐνθυμηθέντος** = ἐνῷ ἐσυλλογίζετο αὐτά. **11. Ὁναρ** = δνειρον. **12. Τέξεται** = θὰ γεννήσῃ. **13. Ἐξει** = θὰ ἔχῃ. **14. Οὐκ ἐγίνωσκεν** αὐτὴν = δὲν τὴν ἐνυμφεύθη. **15. Πρωτότοκον** = πρῶτον καὶ μόνον, μονογενῆ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον περιέχει τὴν γενεαλογίαν, καταγωγὴν καὶ τὸν ἔρχομόν του Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ αὐτὸν. Κατήγετο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Δαυΐδ. Ἡτο ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, ἀλλὰ ἀναμάρτητος. Ὁ Ἰησοῦς Χρ.στὸς ὑπῆρχε προτοῦ δημιουργηθῆ ὁ κόσμος. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντίδα τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, διὰ τὸν κόσμον, ὅπως μὴ καταστραφῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας του, ἥτο ἡ αἵτια νὰ στείλῃ τὸν Λόγον του. Ἡτο λοιπὸν ὁ Χριστός, Θεός. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ είναι καὶ ἄνθρωπος (θεάνθρωπος) διὰ νὰ λάβῃ μορφὴν ἀνθρώπου ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Καὶ νὰ διδάξῃ ὁ Ἰδιος τὴν θρησκείαν του, νὰ σταυρωθῇ καὶ νὰ ἀναστηθῇ διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν καταστροφήν.

Ἐγεννήθη μὲ τρόπον ὑπερφυσικόν, ἐκ Πνεύματος Ἄγιου. Κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλαβε μόνον σάρκα ἀπὸ τὴν Ἅγιαν καὶ εὔσεβη κόρην, τὴν Παρθένον Μαρίαν. Τὴν γέννησιν αὐτὴν τοῦ Χριστοῦ προεῖπαν, πολλὰ χρόνια προτοῦ γεννηθῆ, οἱ θεόπνευστοι προφῆται. Οἱ λόγοι ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, είναι τοῦ μεγάλου προφήτου Ἡσαΐα, ποὺ ἔζησε 800 χρόνια πρὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ θεία φροντὶς (πρόνοια) τοῦ Θεοῦ ἐκανόνισε τὰ τῆς γεννήσεως του καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας του. Καὶ δι' αὐτὸ σὲ κάθε ἀμφιβολίᾳ τοῦ Ἰωσήφ στέλλει ὁ Θεὸς τὸν ἄγγελόν του διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ καὶ συμβουλεύσῃ. "Οπως π.χ. παρουσιάζεται ὁ ἄγγελος εἰς τὸ δνειρον τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ λέγει: «Μὴ φοβηθῆς νὰ παραλάβῃς Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου, διότι τὸ παιδί, ποὺ θὰ γεννηθῇ ἀπὸ αὐτήν, είναι ἐκ Πνεύματος Ἄγιου».

Aναχωρησάντων τῶν μάγων, ἵδον ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὅναρ τῷ Ἰωσῆφ λέγων ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἔκεῖ ἔως ἂν εἰπώ σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ υπέτος καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἔκει ἔως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ορθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἴγυπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν μου. Τότε Ἡρώδης ἴδων ὅτι ἐνεπάichθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δρόοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον δὲ ἡκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ορθὲν ὑπὸ Ιερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ραμᾶ ἡκούσθη, θοῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς· Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἥθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἵδον ἄγγελος Κυρίου κατ' ὅναρ φαίνεται τῷ Ἰωσῆφ ἐν Αἴγυπτῳ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύοντας εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίουν. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἥλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἔκει ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὅναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, δύπις πληρωθῇ τὸ ορθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μάγοι = Μάγοι σοφοὶ ἱερεῖς Πέρσαι ἢ Ἀραβεῖς. Φαίνεται ὅτι ἡσαν ἀπὸ βασιλικὸν γένος, διότι οἱ ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας τοὺς λέγουν «Περσῶν βασιλεῖς». "Ολος ὁ κόσμος εἰς τὰς παρασκονὰς τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἐπεριμένεν ἔνα βασιλέα καὶ Σωτῆρα. Οἱ μάγοι ποὺ ἡσαν καὶ ἀστρολόγοι, ἐξήγησαν ὅτι ὁ ἀστήρ, ποὺ ἐφάνη εἰς τὴν ἀνατολήν, ἐσήμαινε τὴν γέννησιν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. 2. "Ισθι ἔκει = νὰ μείνης ἔκει. 3. Τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸ = διὰ νὰ τὸ θανατώσῃ. 4. "Ἐως τῆς τελευτῆς = μέχρι τοῦ θανάτου. 5. Προφήτου = εἶναι ὁ προφήτης Ὡσηέ. 6. 'Ανεῖλε = ἐφόνευσε. 7. 'Ἐν Ραμᾶ = τοποθεσία χωρίου, λεγομένη Ραμᾶ. 8. Ραχὴλ = μήτηρ

τοῦ Βενιαμίν. Σύζυγος τοῦ Ἰακώβ. 9. Παρακληθῆναι = νὰ παρηγορηθῇ. 10. "Οτι οὐκ εἰσὶ = διότι δὲν ζοῦν πλέον. 11. Τεθνήκασι = ἔχουν πεθάνει. 12. Χρηματισθεὶς = ἀφοῦ ἐλαβε θείαν ὀδηγίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Μάγοι, ἀφοῦ προσέφεραν τὰ δῶρά τους εἰς τὸ θεῖον βρέφος, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς πατρίδας των χωρίς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ Ἡρώδης τοὺς ἐπερίμενε μὲ ἀνυπομονησίαν. Ἐκατάλαβε ὅμως ὅτι μάταια τοὺς ἐπερίμενε καὶ ἐθύμωσε φοβερὰ δότι. τὸν ἐνέπαιξαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόμος του ἦτο μεγαλύτερος τώρα, ποὺ δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ ἔξακριβώσῃ ποὺ ἀκριβῶς εἰς τὴν Βηθλεέμ εύρισκεται τὸ βρέφος. Καὶ ἐδωσε τότε τὴν ἀγρίαν καὶ φρικτὴν διαταγὴν νὰ φονευθοῦν ὅλα τὰ παιδιά τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν περιχώρων, ἡλικίας κάτω τῶν δύο ἑτῶν. Εἶχεν ύπολογίσει ὅτι ἀπὸ τότε ποὺ ἐφάνη ὁ ἀστήρ εἰς τοὺς Μάγους εἰς τὴν ἀνατολήν, ἔως ὅτου φθάσουν εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἐπέρασσαν δύο περίπου χρόνια. Εἶχε κάμει ὅμως καὶ τὴν ἄλλην σκέψιν. "Ηξευρεν ὅτι αἱ μητέρες εἰς τὰς ἀνατολικὰς χώρας θηλάζουν τὰ τέκνα των ἐπὶ δύο χρόνια.

Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσὴφ δὲν ἤξευραν ποῦ οι κίνδυνοι ἀπειλούσαν τὸ βρέφος. Ὁ Θεὸς ὅμως ἀγρυπνοῦσε διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ αὐτῶν. Καὶ κατὰ θείαν παραγγελίαν φεύγει ἡ Ἄγια Οἰκογένεια εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ παιδίου. Καὶ ἔτσι ἐκπληρώνεται καὶ ἡ προφητεία τοῦ προφήτου, ποὺ λέγει «ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου», δηλ. νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἄπο τὰς ἀγκάλας τῶν μητέρων ἡρπάγησαν τὰ τέκνα των διὰ σφαγῆν. Οἱ θρῆνοι τῆς ἀγωνίας τῶν μητέρων ἐνεθύμισαν εἰς ἔκείνους, ποὺ τοὺς ἤκουσαν, τὴν προφητείαν τοῦ Ἱερεμίου, τοῦ προφήτου. Ἐφαντάσθησαν ὅτι ἡ Ραχήλ, ἡ μεγάλη πρόγονος τῆς φυλῆς των, ἀνεμίγνυεν ἀκόμη μίαν φοράν τὴν φωνήν της μὲ τοὺς θρήνους τῶν γυναικῶν τῆς Βηθλεέμ.

Ἄπὸ τὴν Αἴγυπτον ἡ ἱερὰ Οἰκογένεια ἐπέστρεψε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου, εἰς Ναζαρέτ. Καὶ ἔτσι ἐξεπληρώθη καὶ ἡ προφητεία ὅτι δὲν οὐκασθῆ Ναζωραῖος.

Δρχὴ τοῦ Ἐναγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, νίοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ἵδον ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, δις κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαϊα χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Ἡν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνῃ δερματίνῃ περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυξε λέγων· ἐρχεται δικαιούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Ἔντοντος δὲ τοῦ Ἰωάννης ἐν περιτίσσαι τὸν ὄμβριον τὸν ἀνθρώπον τοῦ Ιορδάνου ποταμοῦ, περὶ τὴν ἐρήμον τοῦ Σωτῆρος ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ = εὐθείας κάμνετε τὰς ὁδούς αὐτοῦ. Προετοιμάσατε τὸν ἐρχομόν τοῦ Σωτῆρος μὲ τὴν μετάνοιάν σας. 7. Ἐγένετο ὁ Ἰωάννης = παρουσίασθη ὁ Ἰωάννης. 8. Πᾶσα ἡ Ἰουδαϊα χώρα = δοῖ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας. 9. Ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου = εἰχεν ἐνδυμα ἀπὸ τρίχας καμήλου. 10. Περὶ τὴν ὁσφὺν = εἰς τὴν μέσην του. 11. Ἐσθίων ἀκρίδας = τὸ ἐντομόν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι τὸ ἔτρωγαν ἢ ὡμὸν ἢ παστόν· καὶ μέλι ἄγριον = τὸ μέλι τὸ ὄποιον εὐρίσκετο εἰς τὰς σχισμὰς τῶν βράχων, ἀγρίων μελισσῶν. 12. Οἰσχυρότερος = δῆλος ὁ Χριστός. 13. Κύψας λῆσαι τὸν ἴμαντα = ἀφοῦ σκύψω νὰ λύσω τὸ λουρὶ τῶν ὑποδημάτων του. 14. Ἐν ὕδατι = μὲ νερό. 15. Ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ = δῆλος. Ἐκεῖνος, ὁ Χριστός, θὰ σᾶς χαρίσῃ τὰ χαρίσματα του Ἀγίου Πνεύματος διὰ βαπτίσματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρῶτος, ποὺ ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὸ μήνυμα τῆς εὐχαρίστου ἀγγελίας τοῦ Ἐναγγελίου, τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἥτοι

δ Ἰωάννης δ Πρόδρομος. Αὐτὸς βεβαιοῦν καὶ οἱ προφῆται, οἱ ὅποιοι προφητεύουν ὅτι προτοῦ ἔλθῃ δ Ἐρίστος, θὰ πρετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους δ ἄγγελός του, δηλ. δ Ἰωάννης. Καὶ πραγματικὰ παρουσιάσθη δ Ἰωάννης εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Ἐκεῖ ἐβάπτιζεν ὅσους μετανοοῦσαν καὶ τοὺς ἐσυγχωροῦσε τὰς ἁμαρτίας των.

Ο Ἰωάννης ἔζοῦσε ἀπλούστατα καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα του καὶ εἰς τὴν τροφήν του. Ἡτο εὔσεβής, δίκαιος καὶ ἀσκητής. Ἀπέφευγε τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰ περιττά. Ἡτο ὅμοιος πρὸς τὸν Ἡλίαν τὸν προφήτην καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα καὶ τὸ κήρυγμα. Διότι καὶ δ Ἡλίας ἐκαλοῦσε τὸν λαόν του νὰ μετανοήσῃ. Αἱ προφητεῖαι τῶν προφητῶν, ποὺ προεῖπαν ἀκριβῶς διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἰωάννου, ἀποδεικνύουν ὅτι δ Σωτήρ, ποὺ ἦλθεν ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἰωάννην, ᾧτο δ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

Ματθαίου, κεφ. δ', 12 - 17

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀκούσας δ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἔλθὼν κατώκησεν εἰς Καπερναοῦμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ορθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὅδον θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν, δ λαὸς δ καθήμενος ἐν σκότει εἰδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤξατο δ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἥγγικε γάρ ή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παρεδόθη = δηλ. ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου διὰ νὰ φυλακισθῇ.
2. Τὴν παραθαλασσίαν = τὴν παρὰ (πλησίον) τὴν θάλασσαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
3. Ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ = εἰς τὰ σύνορα τῆς Ζαβουλῶν καὶ τῆς Νεφθαλείμ.
4. Ἰνα πληρωθῇ = διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἀληθινόν.
5. Τὸ ορθὲν = αὐτὸς ποὺ εἶπε δ προφήτης Ἡσαίας.
6. Ὅδον θαλάσσης = ἡ ὁδός, ποὺ φέρει πρὸς τὴν θάλασσαν, ἡ παραθαλασσία.
7. Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν = λέγεται ἔτοι διότι εἰς αὐτὴν ἐκατοικοῦσαν πολλοὶ ἔθνοι (εἰδωλολάτραι) καὶ ἄλλοι ἀπὸ διάφορα ἔθνη καὶ φυλάς. Τὴν Γαλιλαίαν

αύτήν τῶν ἔθνῶν ἀποτελοῦσαν αἱ χῶραι Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμι καὶ δοι
κατοικοῦσαν πρὸς τὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. 8. Ὁ καθήμενος
ἐν σκότει = ὁ λαὸς αὐτὸς που ζῇ μέσα στὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας καὶ
ἀμαρτίας. 9. Εἶδε φῶς μέγα = εἶδε φῶς ἀληθινόν, δηλ. ἐπίστευσεν εἰς
τὸν Χριστόν. 10. Τοῖς καθήμενοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου =
εἰς ἔκεινους ποὺ ἔζων εἰς τὴν χώραν τοῦ σκοτεινοῦ θανάτου, δηλ. τῆς θανα-
τικῆς ἀμαρτίας. 11. Ἡρξατο = ἥρχισε. 12. Ἡγγικε γὰρ = διότι εἶχε
πλησιάσει ἡ οὐράνιος βασιλεία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Η περικοπὴ αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται τὸν ἐρ-
χομὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου ἥρχισε τὸ κήρυ-
γμά του.

Εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν ἐπειτα ἀπὸ τὴν
φυλάκισιν τοῦ Προδρόμου ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου, τὸν ὄποιον κατηγο-
ροῦσε διὰ τὴν κακὴν διαγωγήν του.

‘Αφῆσε τὴν Ναζαρὲτ ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας τῶν συμπολι-
τῶν του. Καὶ κατώκησεν εἰς τὴν Καπερναούμ, τὴν ὄποιαν ἔκαμε
κέντρον τοῦ κηρύγματός του εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὅτο ἀνάγκη,
τώρα ποὺ ἐτελείωνε τὸ ἔργον του ὁ Πρόδρομος, νὰ ἀρχίσῃ τὸ
ἰδικόν του. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἥρχισε, συμφωνεῖ
μὲ τὴν προφητείαν, ποὺ εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας. ‘Ο λαὸς τοῦ
Ἰσραήλ, λέγει ὁ προφήτης, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, ποὺ κατοικοῦν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, οἱ ὄποιοι εύρισκονται εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαρ-
τίας, θὰ ἴδουν νὰ λάμψῃ φῶς μέγα. ‘Η προφητεία αὐτὴ εἶναι μία
ἀπὸ τὰς πολλὰς ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Σω-
τῆρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΛΟΥΓΚΑ

(ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)

Δουκᾶ, κεφ. ιη', 10 - 14

 ἵπεν δὲ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. ‘Ἄνθρωποι δύο
ἀνέβησαν εἰς τὸ ιερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἰς Φαρισαῖος
καὶ ὁ ἔτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς
ἔαντὸν ταῦτα προσηρύχετο· δὲ Θεός, εὐχαριστῶ σοι διτι
οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀρπαγες, ἀδικοι, μοι-
χοι, ἢ καὶ ως οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου,
ἀποδεκατῶ πάντα δσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς

ούν κηθελεν ουδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ᾽ ἔτυ-
πτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ Θεός, Ἰλάσθητί μοι τῷ ἀμαρ-
τωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ ἥ γὰρ ἐκεῖνος. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ
δὲ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψωθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Εἰς τὸ ἱερὸν** = ἐννοεῖ τὸ ναὸν τοῦ Σολομῶντος. 2. **Προσεύξασθαι** =
διὰ νὰ προσευχηθοῦν ἐμπρὸς εἰς τὸ θυσιαστήριον. 3. **Φαρισαῖος** = Φαρι-
σαῖοι ἐλέγοντο, μία θρησκευτικὴ μερὶς ἀπὸ γραμματισμένους Ἐβραίους.
“Ησαν διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ καὶ ἐκαυχῶντο ὅτι εἶναι οἱ περισσότερον εὔσε-
βεῖς. Πραγματικὰ ὅμως ἄλλα ἐδίδασκον καὶ ἄλλα ἔκαμναν.” Ήσαν ὑποκρι-
ταὶ καὶ ὑπερήφανοι. Πολλάκις ὁ Χριστὸς τοὺς κατηγόρησε διὰ τὴν ὑποκρι-
σίαν καὶ ὑπερηφάνειά των. Δι᾽ αὐτὸν ἡσαν ἔχθροι τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν ἐμι-
σοῦσαν θανάτου. 4. **Σταθεῖς** = ἀφοῦ ἐστάθη ὅρθιος διὰ νὰ φαίνεται καλά.
5. **Πρὸς ἐαυτὸν** = δὲν προσέρχετο πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐαυτόν
του. Δηλαδὴ ἡ προσευχὴ του ἡτο ἔνας ἔπαινος διὰ τὸν ἐαυτόν του, καὶ ὅχι
εἰλικρινῆς εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν. 6. **Ο Θεός** = ἀντὶ «ῶ Θεέ». 7.
Μοιχοὶ = οἱ διερθαρμένοι ἄνθρωποι. 8. **Σάββατον** = σημαίνει ἐδῶ ἑβδο-
μάδα. Οἱ Φαρισαῖοι ἐνήστευαν δύο φοράς τὴν ἑβδομάδα, τὴν Δευτέραν καὶ
Πέμπτην. 9. **Ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι** = προσφέρω εἰς τὸν
ναὸν τὸ ἔνα δέκατον ἀπὸ ὅλα ὅσα κερδίζω, ἀπὸ ὅλα τὰ εἰσοδήματά μου. 10.
Μακρόθιν ἐστῶς = ὁ ὄποιος ἐστέκετο μακράν ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον. 11.
Ἐπάραι = νὰ σηκωστῇ. 12. **Ἴλασθητί μοι** = συγχώρεσο με, ἐλέησέ με.
13. **Οὐτος** = δηλ. ὁ τελώνης. 14. **Δειδικαιωμένος** = ἀφοῦ ἐθεωρήθη δίκαιος
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 15. **Ἡ γὰρ ἐκεῖνος** = παρὰ βεβαίως ἐκεῖνος. 16. **Οτι=**
διότι. 17. **Ο ύψων** = ἐκεῖνος ποὺ ὑπερηφανεύεται.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν παραβολὴν αὐτὴν ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς διὰ μερικοὺς ἀπὸ
τοὺς ἀκροατάς του, ποὺ εἶχαν μεγάλην ἰδέαν διὰ τὸν ἐαυτόν των.
Ἐθεωροῦσαν τοὺς ἐαυτούς των ἀγιωτέρους καὶ δικαιοτέρους, ἀπὸ
τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους, τοὺς ὄποιους περιεφρόνουν.

‘Ο Χριστὸς λοιπὸν παρουσιάζει ἔνα Φαρισαῖον καὶ ἔνα τε-
λώνην, οἱ ὄποιοι ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν νὰ προσευχηθοῦν.

‘Ο πρῶτος δὲν ἔκανε τίποτε ὅλο εἰς τὴν προσευχὴν του,
ἀφοῦ ἐπῆρε ὑπερήφανον στάσιν, παρὰ νὰ ἐγκωμιάζῃ τὸν ἐαυτόν
του. «Σὲ εὐχαριστῶ, ἔλεγε, Θεέ μου, ποὺ μὲ ἐφύλαξες νὰ μὴ
βλέπω εἰς τὸν ἐαυτόν μου τὰς πολλὰς ἀμαρτίας, ποὺ ἔχουν οἱ
ἄλλοι ἄνθρωποι, καθὼς αὐτὸς ἐδῶ ὁ τελώνης». Περιφρονητικῶς
χωρίζει τὸν ἐαυτόν του ἀπὸ τὸν συμπροσέυχόμενον τελώνην, ποὺ
τὸν θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἔνοχος διὰ διάφορα ἐγκλήματα.

‘Ο περιφρονούμενος δόμως τελώνης δὲν εἶχε τὴν τόλμην ὅχι μόνον τὰς χεῖράς του, ἀλλ’ οὔτε τοὺς ὄφθαλμούς του νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. “Ἐλεγε, μόνον, ἐνῷ ἔκτυποῦσε ἀπὸ μετάνοιαν τὸ στῆθός του: «Θεέ μου, συγχώρεσέ με τὸν ἄμαρτωλόν». Τέλος ὁ Χριστὸς λέγει δτὶ ὁ τελώνης αὐτὸς κατέβη ἀπὸ τὸ ἱερὸν ἀθωωμένος καὶ δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅχι ὁ ὑπερήφανος καὶ ὑποκριτὴς Φαρισαῖος. ‘Ο καθένας ποὺ ὑπερηφανεύεται διὰ ἀρετᾶς, ποὺ δὲν ἔχει, θὰ ταπεινωθῇ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΛΟΥΚΑ

(ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ιε', 11 - 32

Gίπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ’ οὐ πολλάς ἡμέρας συνυαγαγὼν ἀπαντὰ ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεὶ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμός ἵσχυος κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἥρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τὸν ὄγρον αὐτοῦ βόσκειν χοῖρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἥσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδον αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύοντιν ἀρτῶν, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι! Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μον καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου· οὐκέτι εἰμὶ ἀξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἥλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. “Ετι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὸν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἀξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φα-

γόντες εὐφρανθῶμεν, δτι οὗτος δ νιός μου νεκρός ἦν καὶ ἀνέζησε,
καὶ ἀπολωλώς ἦν καὶ εὑρέθη. Καὶ ἥρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἡν
δε δ νιός αὐτοῦ δ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγ-
γισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος
ἔνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, δτι δ
ἀδελφός σου ἥκει καὶ ἔθυσεν δ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευ-
τόν, δτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὡργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἥθε-
λεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
Ὁ δὲ ἀποκυψίεις εἶπε τῷ πατοῦ· ἴδού τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι
καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· δτε δὲ δ νιός σου
οὗτος, δ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἥλθεν, ἔθυσας
αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάν-
τοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἔστιν· εὐφρανθῆναι δὲ
καὶ χαρῆναι ἔδει, δτι δ ἀδελφός σου οὗτος νεκρός ἦν καὶ ἀνέ-
ζησε, καὶ ἀπολωλώς ἦν καὶ εὑρέθη.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας = τὸ μερίδιον τῆς περιουσίας (οὐσίας) ποῦ τοῦ ἀναλογοῦσε. 2. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον = καὶ ἐμοίρασεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του. 3. Συναγαγών = ἀφοῦ ἐμάζευσε. 4. Ἀπεδήμησε = ἀνενώρησεν εἰς ξένους τόπους. 5. Δαπανήσαντος = ἀφοῦ ἐξάδευσε. 6. Λιμός = πεινα μεγάλη ἀπὸ ἔλειψιν σίτου, ἀφορία. 7. Ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν = ἔγινεν ὑπηρέτης ἐνὸς πολίτου τῆς χώ-
ρας ἐκείνης. 8. Κεράτια = χαρόπια. 9. Ὡν ἥσθιον = τὰ ὅποια ἔτρω-
γον. 10. Εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν = ἀφοῦ ἐσυλλογίσθη, ἐσκέφθηκε καλὰ τὴν
θέσιν του. 11. Μίσθιοι = μισθωτοὶ ὑπηρέται. 12. Περισσεύοντιν ἄρ-
των = ἐπερίσσευεν εἰς αὐτοὺς ἄρτους. Ἐχουν ἀφθονίαν ἄρτου. 13. Λιμῷ
ἀπόλλυμαι = ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν πεῖναν. 14. Εἰς τὸν οὐρανὸν = εἰς
τὸν οὐράνιον Θεόν. 15. Κληθῆναι = νὰ ὀνομασθῶ. 16. Δραμῶν = ἀφοῦ
ἔτρεξε. 17. Ἐξενέγκατε = βγάλτε ἔξω καὶ φέρετε. 18. Στολὴ πρώτη =
εἰναι ἔνα μακρὸν καὶ λευκὸν ἐπανωφόριον. 19. Δακτύλιον καὶ ὑποδήμα-
τα = εἰναι ἐκεῖνα ποὺ δείχνουν δτι εἰναι ἐλεύθερος καὶ δχι δοῦλος. Διότι
οἱ δοῦλοι ἐβάδιζον συνθίθως χωρὶς ὑποδήματα, ἀνυπόδητοι. 20. Δακτύ-
λιον = εἰναι δ ἀρραβών τῆς συμφιλιώσεως τοῦ νιοῦ μὲ τὸν πατέρα του.
21. Μόσχος σιτευτός = μοσχάρι καλὰ θρεμμένο καὶ παχὺ (θρεψτάρι).
22. Θύσατε = σφάξατε. 23. Συμφωνία = μουσικὴ συμφωνία. 24. Ἀ-
πολωλώς = χαμένος ἦτο. 25. Εὐφραίνεσθαι = νὰ διασκεδάζουν 26.
Ἐνα τῶν παιδῶν = ἔνα ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας. 27. Ἐπυνθάνετο = ἐρωτοῦ-
σε νὰ μάθῃ. 28. Τί εἴη ταῦτα = τί ἐσήμαντον αὐτά. Τί συνέβαινε. 29.
Ἡκει = ἔχει ἔλθει· ἀπέλαβεν = ἀπέκτησεν αὐτὸν πάλι. 30. Παρεκά-
λει = παρακαλοῦσε νὰ μπῇ μέσα εἰς τὴν οἰκίαν. 31. Ἐντολὴν παρηλ-

θον = διαταγήν σου παρήκουσα. 32. Τὰ ἐμὰ σά = τὰ δικά μου δικά σου.
33. Νεκρὸς = ἀμαρτωλός, νεκρὸς κατὰ τὴν ἀμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς κατηγοροῦσαν πάντοτε τὸν Χριστὸν ὅτι συναναστρέφεται τοὺς ἀμαρτωλούς καὶ τρώγει μαζί τους. Καὶ ὁ Χριστὸς διηγεῖται εἰς αὐτοὺς τὴν ὥραιοτάτην αὐτὴν παραβολήν, μὲ τὴν ὁποίαν δεικνύει πόσον μεγάλην χαρὰν ἔχει ὁ Θεὸς διὰ τὴν μετάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Δι’ αὐτὸν καὶ ὁ Χριστὸς συναναστρέφεται τοὺς ἀμαρτωλούς διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

‘Ο νεώτερος υἱὸς ποὺ περιφρονεῖ τὴν ὑπακοὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν προστασίαν τοῦ Πατρός, παίρνει τὸ μερίδιόν του καὶ φεύγει μακράν. ’Εκεῖ ζῆ ζωὴν ἀμαρτωλήν. ’Εσπατάλησε τὰ ἀγαθά, ποὺ ἔλαβε ἀπὸ τὸν πατέρα του. ’Η σπατάλη, αἱ ἀσωτεῖαι, αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ ἔκαμαν δυστυχισμένον τὸν υἱὸν αὐτόν. Καὶ κατήντησε νὰ γίνη χοιροβοσκός, δῆλος. νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ταπεινοτέραν ἐργασίαν. Μετενόησεν ὅμως, ἐγύρισε πίσω εἰς τὸν πατέρα του, ὡμολόγησε τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἔζητησε συγγρημην. «Πατέρα μου, εἶπεν, ἡμάρτησα ἀπέναντι τοῦ Οὐρανίου Θεοῦ καὶ ἐνώπιόν σου. Δὲν ἀξίζω νὰ λέγωμαι υἱὸς σου. Δόσε μου τὴν θέσιν ἐνὸς ὑπηρέτου σου». Καὶ ὁ εὔσπλαγχνος καὶ φιλόστοργος πατέρας του τὸν ἐσυγχώρησε καὶ ἀπὸ τὴν χαράν του ἕσφαξε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν διὰ νὰ διασκεδάσουν. ’Ο φθονερὸς ὅμως ἀδελφός, ποὺ δομοιάζει μὲ τὸν Φαρισαῖον, ἀντὶ καὶ αὐτὸς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν διασκέδασιν, λυπεῖται διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς ἐμέ, λέγει ὁ φθονερὸς καὶ ὑπερήφανος αὐτὸς πρὸς τὸν πατέρα του, οὐδὲ ἐν ἐρίφιον ἐθυσίασες, ἐνῷ διὰ τὸν ἐπιστρέψαντα ἀδελφόν μου ἐθυσίασες μοσχάριον δόλκηληρον. Διατί αὐτὴ ἡ ἀγάπη καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη τιμὴ εἰς τὸν ἄσωτον; Παραπονεῖται ὁ πρεσβύτερος.

Συμβολικῶς οὗτος παριστᾶ τοὺς φθονερούς Φαρισαίους καὶ τοὺς ὄπαδούς των Ἐβραίους. Διότι δὲν παρεδέχοντο αὐτοὶ τὴν σωτηρίαν εἰς τοὺς ἐπιστρέφοντας ἐκ τῆς ἀμαρτίας.

‘Ο πατὴρ τῆς παραβολῆς, ποὺ εἶναι «ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως», ὅπως λέγει ὁ ιερὸς Χρυσόστομος, ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας του εἰς τοὺς μετανοοῦντας εἰնικρινῶς. Τοὺς ἐνδύει μὲ τὸ ἔνδυμα τῆς χάριτος, τοὺς φορεῖ δακτυλίδι τῆς μεταξύ των ἐνότητος. Τοὺς δίδει ὑποδήματα τῆς ὁδηγίας πρὸς σωτηρίαν. Τοὺς καλεῖ εἰς τὴν πλουσίαν τράπεζαν τῆς οὐρανίου τροφῆς τῆς θείας Μεταλήψεως.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

Ματθαίου, κεφ. κε', 31 - 46

Eπεν δέ Κύριος ὅταν ἔλθη δύναμις τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγιοι ἀγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄλληλων ὥσπερ διοικήσει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐξίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ διδασκαλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῷ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ήτοι μασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἡμῖν, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἡμῖν καὶ ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἰδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἡ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; Πότε δέ σε εἰδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἡ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε εἰδομεν ἀσθενή ἡ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς διδασκαλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ήτοι μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἡμῖν, καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἰδομεν πεινῶντα ἡ διψῶντα ἡ ξένον ἡ γυμνὸν ἡ ἀσθενή ἡ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = 'Ο Χριστός.
2. Συναχθήσεται = θὰ συναθροισθῶν.
3. Ἀφοριεῖ = θὰ χωρίσῃ.
4. Ἐξ εὐωνύμων = ἀριστερά.
5. Ἦτοι μασμένην βασιλείαν = τὴν βασιλείαν ποὺ ἔχω ἐτοιμάσει.
6. Συνηγάγετε = ἐπεριποιήθετε, ἐφιλοξενήσατε.
7. Περιεβάλετε = ἐνδύσατε.
8. Ἐρεῖ = θὰ πῇ.
9. Ἀδελφοὶ ἐλάχιστοι = οἱ δυστυχεῖς

καὶ πτωχοί. 10. Οὐ διηκονήσαμέν σοι = δὲν σὲ ὑπηρετήσαμεν, ἐβοήθησαμεν. 11. Ἀπελεύσονται εἰς κόλασιν αἰώνιον = εἰς αἰώνιον τιμωρίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Χριστός, ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ τῆς κρίσεως κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, θὰ παρουσιασθῇ καθήμενος εἰς δοξασμένον θρόνον καὶ πέριξ αὐτοῦ ὅλοι οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν θὰ ἔλθῃ λοιπὸν ὡς διδάσκαλος, ἀλλὰ ὡς κριτής δίκαιος. Ἐμπρός του θὰ παρουσιασθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη, ὅλοι οἱ ἀνθρώποι τῆς γῆς, καὶ θὰ τοὺς χωρίσῃ δύος ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια. Εἰς τὰ δεξιά του θὰ εἰναι οἱ δίκαιοι, οἱ καλοὶ ἀνθρώποι, καὶ εἰς τὰ ἀριστερά του οἱ κακοί. «Ἐλάτε, θὰ εἴπη, τότε εἰς τοὺς καλούς, νὰ κληρονομήσετε τὴν βασιλείαν, ποὺ ἔχω ἑτοιμάσει. Εἰσθε ἄξιοι αὐτῆς τῆς ἀμοιβῆς, διότι ἐδείξατε συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον σας καὶ μάλιστα εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, ποὺ εἶχον ἀνάγκην τῆς βοηθείας σας». «Πηγαίνετε, θὰ εἴπη εἰς τοὺς κακούς, ποὺ ἀπὸ τὰ ἔργα σας ἐγίνατε καταραμένοι ἀνθρώποι, σκληροὶ καὶ ἀκαρδοὶ· εἰσθε ἀνάξιοι τῆς κληρονομίας τῶν ἀγαθῶν τῆς οὐρανίου βασιλείας. Εἰσθε ἄξιοι τοῦ αἰώνιου πυρός· δηλ. τῆς φοβερωτέρας τιμωρίας. Ἐδείξατε ἀσπλαγχνίαν, σκληρότητα, ἀδιαφορίαν καὶ περιφρόνησιν εἰς τοὺς πτωχούς καὶ δυστυχεῖς».

Μέτρον λοιπὸν τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, μὲ τὸ ὅποῖον θὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, εἰναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας. Φοβερὰ λοιπὸν εἰναι ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Καθένας θὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του πρὸς τὸν πλησίον. Διότι ἀδελφοὶ τοῦ Σωτῆρος θεωροῦνται οἱ πτωχοί, οἱ δυστυχεῖς, οἱ ὀρφανοί, οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ἄποροι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

Ματθαίου κεφ. στ', 14 - 21

Γέπεν δέ Κύριος· ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν δὲ πατήρ ὑμῶν δὲ οὐρανίος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ δὲ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. “Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυ-

θρωποί· ἀφανίζουσι γάρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις τηστεύοντες· ἀμήν λέγω ὑμιν διτι ἀπέχοντι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ τηστεύων ἀλειψάσι σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις τηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μή θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ διπούται διορύσσοντι καὶ κλέπτοντι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ διπούται οὐδὲ διορύσσοντι οὐδὲ κλέπτοντι. "Οπου γάρ ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἔκει ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐὰν ἀφῆτε = ἐὰν συγχωρήσητε.
2. Παραπτώματα = σφάλματα, ἀμαρτήματα.
3. Ἀφήσει = θὰ συγχωρήσῃ.
4. Σκυνθρωποί = κατσουφιασμένοι, κακόκεφοι.
5. Ἀφανίζουσι = παραμορφώνουν τὸ πρόσωπό τους μὲ διαφόρους τρόπους διὰ νὰ δείξουν διτι νηστεύοντι.
6. Ἀπέχοντι τὸν μισθὸν αὐτῶν = ἔχαβαν ὀλότελα τὴν ἀνταμοιβὴν των, δηλ. τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἐπιζητοῦσαν.
7. Ἀλειψάσι σου τὴν κεφαλὴν = νὰ περιποιησού τὸν ἑαυτόν σου καὶ νὰ μὴ ὑποκρίνεσαι. Νὰ εἰσαι χαρούμενος ὅταν νηστεύῃς.
8. Τῷ πατρὶ σου ἐν τῷ κρυπτῷ = ὅχι μὲ τρόπον φανερὸν χάριν ἐπιδείξεως.
9. Ἀποδώσοι σοι ἐν τῷ φανερῷ = δηλ. θὰ σοῦ δώσῃ ὡς ἀμοιβὴν φανερὰν θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν του.
10. Θησαυροὶ = κάθετι ἐπίγειον.
11. Σής = σκόρος.
12. Βρῶσις = ἡ σπάιλα, ἡ σκωριά.
13. Ἀφανίζει = καταστρέψει.
14. Διορύσσοντι = σκάπτουν καὶ τρυποῦν τὸν τοῦχον.
15. Ἔσται = θὰ εἰναι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ συμπόνια καὶ ἡ συγχώρησις ἔκεινων, ποὺ μᾶς ἔπταισαν καὶ μᾶς ἐλύπησαν, εἰναι ἀπαραίτητα καθήκοντά μας ἐὰν θέλωμεν νὰ συγχωρήσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ Θεός. Τότε θὰ ἐλπίζωμεν νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεός τὰ σφάλματά μας, ὅταν καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τὰς ἀμαρτίας τοῦ πλησίον μας. Καὶ ἀν κάμνωμεν αὐτό, τότε θὰ σβήσῃ μέσα μας ἡ ἔχθρα ἢ τὸ μῆσος πρὸς τὸν πλησίον μας. Θὰ εἴμεθα ἀγαπημένοι καὶ συμφίλιωμένοι.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν συμπεριφοράν μας αὐτὴν πρὸς τὸν πλησίον μας, ὀφείλομεν, λέγει εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ὁ Χριστός, νὰ μὴ γινώμεθα ὑποκριταὶ ὅταν νηστεύωμεν. Ἡ νηστεία γίνεται χάριν τῆς ψυχῆς μας καὶ ὅχι χάριν ἐπιδείξεως. Εἰναι ἔνα χριστιανικὸν καθήκον μας ἡ νηστεία. Καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν χωρὶς νὰ καυχώμεθα καὶ νὰ ἐπιδεικνυώμεθα, ὅπως ἔκαμναν οἱ σκυθρω-

ποὶ ἔκεινοι ὑποκριταί. Ἡ ἀνταπόδοσις ἐκ μέρους τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ θὰ εἶναι τότε ἀσφαλής. Καὶ τέλος μᾶς παραγγέλλει νὰ κάμνωμεν ἕργα ἀγαθὰ καὶ μὲ αὐτὰ θὰ θησαυρίζωμεν θησαυρούς οὐρανίους. Οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου εἶναι πρόσκαιροι καὶ εὐκόλως καταστρέφονται, ἐνῷ οἱ οὐράνιοι εἶναι αἰώνιοι. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀγαθά μας ἕργα πρέπει κυρίως νὰ εἶναι ἀφιερωμένος ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία μας.

*

ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)

·Ιωάννου, κεφ. α' 44 - 52

Tῷ καιρῷ ἔκεινῳ, ἥθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολουθεῖ μοι. Ἡν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσῆφ τὸν ἀπό Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχον καὶ ἴδε. Εἰδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἔρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ. Ἱδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν φύσει δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, δύτα ὑπὸ τὴν συκῆν εἰδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· φαββί, σὺ εἰ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· δτι εἰπόν σοι, εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; Μείζω τούτων δψει. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἄμην ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπουν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Γαλιλαίαν** = εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἡσαν αἱ πόλεις ποὺ ἀναφέρονται συχνὰ εἰς τὰς περικοπάς, δηλ. ἡ Ναζαρέτ, ἡ Καπερναούμ, ἡ Κανᾶ. ἡ Βηθσαϊδᾶ καὶ ἄλλαι. 2. **"Ον ἔγραψε** = δηλ. εὑρήκαμε ἔκεινον, διὰ τὸν ὅποιον ἔγραψεν εἰς τὰ βιβλία του ὁ Μωϋσῆς καὶ προείπον οἱ προφῆται. 3. **Ναζαρὲτ** = ἡ πόλις αὐτὴ τῆς Γαλιλαίας ἥτο πολὺ μικρὰ χωρὶς καμμίαν ἰδαιτέραν σημασίαν. Ἡ φήμη τῶν κατοίκων τῆς πόλεως αὐτῆς ἥτο πολὺ κακή.

4. "Ερχουν καὶ ἵδε = ἔλα νὰ ἴδης ἀν ἀμφιβάλλης. 5. Ἐν φ δόλος οὐκ
ἔστι = εἰς τὸν ὄποιον δὲν ὑπάρχει κακία. 6. Φωνήσαι = νὰ σὲ φωνάξῃ.
7. Μείζω = περισσότερον θαυμαστά, μεγαλύτερα. 8. "Οψει = θὰ ἴδης.
9. Ἀμήν = βέβαια, ἀλήθεια. 10. 'Απ' ἄρτι δψεσθε = ἀπὸ τώρα θὰ
ἴδητε. 11. Ἄνεῳγότα = ἀνοιγμένον. 12. Καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ
ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας = δηλ. τοὺς ἀγγέλους, ποὺ ὑπηρετοῦσαν
τὸν Πατέρα καὶ Γίδην κατὰ τὸν χρόνον, ποὺ ὁ Χριστὸς ἤτο εἰς τὸν κόσμον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ μίαν καὶ μόνην πρόσκλησιν τοῦ Χριστοῦ «ἀκολούθησε
με», γίνεται ὁ Φίλιππος ἀμέσως μαθητής του. Ὁμολογεῖ μὲ
σταθερὰν πίστιν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκεῖνος διὰ τὸν ὄποιον ἐπρο-
φήτευσαν ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ προφῆται. "Ηξευρεν ὁ Χριστός, ὡς
καρδιογνώστης, ὅτι μία καὶ μόνη λέξις του ἤτο ἀρκετὴ διὰ τὸν
Φίλιππον νὰ γίνη μαθητής του. "Ηξευρε τί ἀνθρωπος ἤτο καὶ
ὅτι ἤτο ἄξιος νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ο Φίλιππος εἶχε ἔνα πιστὸν ἀγαπημένον φίλον, τὸν Ναθα-
ναήλ. "Η πιστὴ ὅμως φιλία θέλει νὰ μὴ κρύβωμεν ἀπὸ τοὺς φίλους
καθετις τι, ποὺ θὰ τοὺς ὠφελήσῃ καὶ εὐχαριστήσῃ. Καὶ δι' αὐτὸ^ν
φιλογισμένος ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν
φίλον του Ναθαναήλ τὸ μεγάλο καὶ θεῖον εὑρημα, ἔτρεξε καὶ τοῦ
εἶπε: «Ναθαναήλ, εύρήκαμεν τὸν ἀληθινὸν Μεσσίαν, τὸν Γίδην
τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὁ Ναθαναήλ, ποὺ πρώτη φορὰ ἤκουε τὸ δόνομα
τοῦ Ἰησοῦ, ἐκατάλαβε ἀμέσως ὅτι οἱ λόγοι τοῦ φίλου του ἔχουν
μεγάλην σημασίαν. Ἀλλὰ δὲν ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ κα-
τήγετο ἀπὸ τὴν περιφρονημένην καὶ ταπεινὴν μικρὰν πόλιν, τὴν
Ναζαρέτ. «Ἐλα νὰ ἴδης», τοῦ εἶπε τότε ὁ Φίλιππος. Διότι ἐπί-
στευεν ὅτι μόλις ὁ φίλος του θὰ ἔβλεπε τὸν Χριστόν, θὰ τὸν ἀγα-
ποῦσε καὶ θὰ τὸν ἐλάτρευε. Καὶ μόλις ὁ Χρ.στὸς τὸν εἶδε νὰ ἔρ-
χεται, ἀνεγνώρισε, ὅτι εἶναι ἔνας ἀνθρωπος μὲ καθαρὰν καὶ ἀθώαν
καρδίαν. Καὶ ἀμέσως τοῦ εἶπε ὅτι προτοῦ τὸν φωνάξῃ ὁ Φίλιππος,
τὸν εἶδε μὲ τὸ θεικόν του μάτι νὰ προσεύχεται κάτω ἀπὸ μίαν
συκῆν, ἵνα τὸν ἄξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἔδῃ τὸν Μεσσίαν. Ο Ναθαναήλ
τότε, μόλις ἐκατάλαβε ὅτι ὁ Κύριος τὸν εἶχε γνωρίσει, ἐκαμε μίλιν
μεγάλην διμολογίαν ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του.
«Διδάσκαλε, εἶπε, Σὺ εἶσαι ὁ Γίδης τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ
ἀπαντᾷ, ὅτι ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἔζης θὰ ἴδετε μεγάλα καὶ θαυ-
μαστὰ πράγματα. Θὰ ἴδετε τὸν οὐρανὸν ἀνοιγμένον καὶ τοὺς
ἄγγέλους νὰ καταβαίνουν καὶ νὰ ἀναβαίνουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν

τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Θὰ εἶναι δηλ. συνεχῆς ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεσσιακοῦ του ἔργου.

Εἶναι μία συμβολική εἰκών, ἡ ὁποία δεικνύει τὴν ἀδιάκοπην κοινωνίαν μεταξὺ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ διὰ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

‘Η Κυριακὴ αὐτῇ λέγεται Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ Ἔκκλησία μας ἑορτάζει τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἀγίων εἰκόνων. ‘Οπως ἐμάθατε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν σας, ἡ Ἔκκλησία ἐθριαμβεύσει ἐπειτα ἀπὸ σκληροὺς ἀγῶνας ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων. Καὶ τὸν θρίαμβον αὐτὸν ἑορτάζει τὴν Κυριακὴν αὐτὴν ἡ Ἔκκλησία μας. Τοὺς εἰκονομάχους αὐτούς κατεδίκασεν ἡ ἐβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος τῆς Νικαίας κατὰ τὸ 787 μ.Χ. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατείας Θεοδώρας τὸ 842 μ.Χ. ὠρίσθη νὰ ἑορτάζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν τῶν νηστειῶν ἡ ἀναστήλωσις τῶν εἰκόνων.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκου, κεφ. β', 1 - 12

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσῆλθεν δὲ Ἰησοῦς εἰς Καπερναούμ καὶ ἦκούσθη ὅτι εἰς οἰκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἐρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην δπον ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον, ἐφ' ᾧ δὲ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ δὲ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου. Ἡσαν δέ τινες τῶν γορματέων ἐκεὶ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας εἰ μὴ εἰς δὲ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγρούς δὲ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, δτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἰπεν αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπῶτερον, εἰπεν τῷ παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεν, ἔγειρε, καὶ ἀρόν τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε δτι ἐξουσίαν ἔχει δὲ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἀμαρτίας—λέγει τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω,

ἔγειρε καὶ ἀρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου. Καὶ ἡγέρθη εὐθέως, καὶ ἀρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἔξιστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν λέγοντας, ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καπερναοῦμ = πόλις τῆς Γαλιλαίας πλησίον τῆς λίμνης Γευνησαρέτ. Τὴν πόλιν αὐτὴν συχνὰ ἐπεσκέπτετο ὁ Χριστός. Δι’ αὐτὸν ἐλέγετο ἴδια πόλις, δηλ. Ἰδιαιτέρα του πόλις.
2. Καὶ ἡκούσθη = καὶ διεδόθη.
3. Συνήχθησαν = ἐμαζεύθησαν διὰ νὰ ἰδουν καὶ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.
4. Μηκέτι χωρεῖν = νὰ μὴ χωροῦν πλέον.
5. Μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν = δὲν ἔχωροῦσεν ὁ κόσμος οὔτε ἔξω εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας.
6. Αἰδούμενον ὑπὸ τεσσάρων = τὸν ὄποιον ἐσκίωναν τέσσαρες ἄνθρωποι.
7. Προσεγγίσαι = νὰ πλησιάσουν.
8. Ἀπεστέγασαν = ἀφῆρεσαν τὰ κεραμίδια ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ἐκείνο τῆς στέγης, ποὺ κάτω εἰς τὸ δωμάτιον τῆς οἰκίας εύρισκετο ὁ Χριστός.
9. Ἐξορύζαντες χαλῶσι = ἀφοῦ ἔβγαλαν τὰς σανίδας κατεβάζουν τὸ κρεβάτι.
10. Ἐφ φ = ἐπάνω εἰς τὸ ὄποιον.
11. Ἀφέωνται σοι = ἃς εἶναι συγχωρημέναι αἱ ἀμαρτίαι σου.
12. Διαλογιζόμενοι = οἱ ὄποιοι ἥρχισαν νὰ σκέπτωνται.
13. Ἐπιγνοὺς τῷ πνεύματι αὐτοῦ = ἀφοῦ ἐκατάλαβε.
14. Εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον.
15. Ἄρον = σήκωσε.
16. Ἰνα εἰδῆτε = διὰ νὰ μάθετε.
17. Ἀφιέναι = νὰ συγχωρῇ.
18. Ἄρας = ἀφοῦ ἐσήκωσε.
19. Ἐναντίον πάντων = ἐμπρὸς εἰς δλούς.
20. Ἐξίστασθαι = ὥστε δλοι νὰ θυμάζουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Χριστὸς ἐφιλοξενεῖτο εἰς μίαν οἰκίαν τῆς Καπερναούμ. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀνυπομόνως· τὸν ἐπερίμεναν διὰ νὰ τὸν ἀκούσουν καὶ τὸν θαυμάσουν. Καὶ μόλις ἐπληροφορήθησαν ὅτι εἶναι εἰς οἰκίαν, ἔτρεξαν ὅλοι ἐκεῖ. Τόσοι πολλοὶ ἦσαν, ὥστε ἐγέμισεν ἡ οἰκία καὶ ἡ ἔξω αὐλή. ‘Ο Χριστὸς εἶχεν ἀρχίσει νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀρρώστους, ὅσοι εἶχον προφθάσει νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ ἦσαν καὶ πολλοὶ Φαρισαῖοι καὶ Γραμματεῖς. Εἶχον ἔλθει μὲ τὸν δόλιον σκοπὸν νὰ εῦρουν κάτι ἀπὸ τοὺς λόγους ἢ ἀπὸ τὰς πράξεις τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ τὸν συκοφαντήσουν εἰς τὸν λαόν. Καταφθάνουν τότε τέσσαρες ἄνθρωποι φέροντες ἔξαπλωμένον ἐπάνω εἰς ἔνα κρεβάτι ἔνα παραλυτικόν. Ἐπειδὴ ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὴν θύραν, τὸν ἀνέβασαν εἰς τὴν στέγην καὶ διὰ μέσου ἐνὸς ἀνοίγματος ποὺ κατεσκεύασαν, ὅπως ἐδιαβάσατε, τὸν ἐκατέβασαν ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ. ‘Η σκηνὴ αὐτὴ συνεκίνησε βαθύτατα

τὴν καρδίαν τοῦ Κυρίου. Ὡς μεγάλη τῶν προσπάθεια νὰ εὕρουν τρόπον καὶ νὰ τὸν παρουσιάσουν εἰς τὸν Χριστὸν ἐφανέρωσε τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματά των δι᾽ ἓνα δυστυχῆ πλησίον των, καθὼς καὶ τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Χριστόν. Καὶ ἀκριβῶς ὁ Χριστός, ποὺ ἔβλεπε τόσην πίστιν καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ παραλυτικοῦ, συνεκινήθη καὶ εἶπεν εἰς τὸν παραλυτικόν. «Ἐχε θάρρος, παιδί μου. Συγχωροῦνται αἱ ἀμαρτίαι σου». Οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, ὅταν ἤκουσαν τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Χριστοῦ, ἐσκέπτοντο χωρὶς νὰ φανερώνουν τὰς σκέψεις των, ὅτι βλασφημεῖ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Μόνον ὁ Θεὸς ἔχει τὴν ἔξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας, ἐσκέπτοντο. Τὸν Χριστὸν ἔθεωροῦσαν ὡς ἔνα ἀπλοῦν ὄνθρωπον. Ὁ Χριστός, ποὺ γνωρίζει ὅχι μόνον τὰς πράξεις μας, ἀλλὰ καὶ τὰς σκέψεις μας, ἐνόησε τοὺς πονηρούς διαλογ.σμούς των. Καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι Θεὸς λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν: «Σήκω ἐπάνω· πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαινε σπίτι σου». Οἱ Φαρισαῖοι τότε δὲν ἤδυνήθησαν πλέον νὰ ἀρνηθοῦν, ποὺ ἔβλεπον τὸν παραλυτικὸν νὰ σηκώνῃ τὸ κρεβάτι καὶ νὰ περιπατῇ, τὴν θείαν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ.

‘Η παραλυσία τοῦ παραλυτικοῦ ἥτο ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτιλῆς ζωῆς του. Δι᾽ αὐτὸν ὁ Χριστὸς τοῦ συνεχώρησε πρῶτον τὰς ἀμαρτίας, καὶ ἔπειτα ἔκαμε τὸ μεγάλο αὐτὸν θαῦμα.

ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ)

Μάρκου, κεφ. η', 34 - θ', 1

‘Η Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται καὶ Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως διότι ἡ Ἐκκλησία μας παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς εἰς προσκύνησιν τὸν Τίμιον καὶ Πανάγιον Σταυρόν. Καὶ τὸν κατασπάζομεθα εὐλαβῶς. Ὁ Σταυρός, ποὺ εἶναι ἡ δύναμις τῶν πιστῶν καὶ τὸ στήριγμα τῶν ἀμαρτωλῶν, μᾶς ἐμψυχώνει τώρα εἰς τὰς νηστείας μας καὶ μᾶς ἐνθαρρύνει.

Σημείωσις: Τὸ κείμενον, τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου βλέπε εἰς τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν “Ψώσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ” (σελ. 16).

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκου, κεφ. θ'. 17 - 31

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ λέγων· διδάσκαλε, ἦνεγκα τὸν νίον μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἀν αὐτὸν καταλάβῃ, ρήσσει αὐτὸν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὄδόντας αὐτοῦ, καὶ ἔηραίνεται· καὶ εἰπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸν ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἵσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Ὡ γενεὰ ἀπιστος, ἔως πότε πρός ὑμᾶς ἔσομαι; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἦνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν· καὶ ἴδων αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτὸν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκύλλετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἔστιν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· παιδίόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἐβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν ἀλλ’ εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ’ ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὅχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἔγω σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὥσει νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οίκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ’ ἴδιαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἥθελεν ἵνα τις γνῶ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι δι νίδος τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἔνεγκα = ἔφερα.
2. Πνεῦμα ἄλαλον = πνεῦμα πονηρόν (δαιμόνιον) ποὺ τὸν ἔκαμε ἄλαλον, δηλ. μουγκό.
3. Ρήσσει αὐτὸν = τὸν σπαράξει.
4. Εηραίνεται = μένει ἔρδες σὰν πεθαμένος.
5. Οὐκ ἵσχυσαν = προσεπάθησαν, ἀλλὰ δὲν ἡμπόρεσαν.
6. Πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; = θὰ εἰμαι

μαζί μας ; "Εως πότε ἀνέξομαι ύμῶν ; = ἔως πότε θὰ σᾶς ὑποφέρω ; 8. Ως τοῦτο γέγονεν αὐτῷ ; = πότε τοῦ συνέβη αὐτό ; 9. Παιδιόθεν = ἀπὸ τῆς μικρᾶς παιδικῆς του ἡλικίας . 10. Εἰς πῦρ ἔβαλε = εἰς τὴν φωτιὰν τὸν ἔρριψε. 11. Ἰνα ἀπολέσῃ αὐτὸν = διὰ νὰ τὸν θανατώσῃ. 12. Εἴ τι δύνασαι = ἀν μπορῇς νὰ κάμης κάτι. 13. Βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ = βοήθησέ με νὰ πιστεύω εἰς τὸ ἔξης. 14. Ἐπισυντρέχει ὅχλος = ἔρχεται καὶ μαζεύεται πολὺς κόσμος. 15. Ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ = διέταξε τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτὸν πνεῦμα. 16. Μηκέτι = ποτὲ ἄλλοτε. 17. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν = καὶ ἀφοῦ ἐφώναξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα καὶ τὸν ἐσπάραξε πολὺ. 18. Κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρός = πιάσας αὐτὸν ἀπὸ τὸ χέρι. 19. "Οτι ἡμεῖς = διατί ἡμεῖς. 20. Τοῦτο τὸ γένος = τοῦτο τὸ γένος τῶν δαιμόνων. 21. Ἐν οὐδενὶ δύναται ἔξελθεῖν = μὲ κανένα ἄλλον τρόπον δὲν ἡμπορεῖ νὰ βγῆ ἀπὸ τὸν δαιμονιζόμενον. 22. Ἰνα τις γνῷ = ἵνα μὴ γίνη γνωστὸν εἰς κανένα. 23. Ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν = θὰ τὸν φονεύσουν. 24. Ἀποκτανθεῖς = ἀφοῦ σταυρωθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεγάλη εἶναι βέβαια ἡ λύπη τῶν γονέων, ὅταν βλέπουν τὰ παιδιά τους νὰ πάσχουν ἀπὸ ἀθεράπευτον μάλιστα ἀσθένειαν. Κάνουν τὰ ἀδύνατα δύνατα διὰ νὰ εὔρουν τὸν καταλληλότερον τρόπον διὰ νὰ τὰ θεραπεύσουν. Στὴν θέσιν τῶν γονέων αὐτῶν εὑρέθη ὁ πατέρας, ποὺ ἔφερε τὸ παιδί του εἰς τὸν Χριστὸν νὰ τὸ θεραπεύσῃ.

Εἶχε κυριεύσει τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ του ὁ σατανᾶς. Ὅτοι ἔνα παιδί δαιμονισμένο. "Οταν ἐκυριεύετο ἀπὸ τὸ πονηρὸν πνεῦμα τὸ παιδί αὐτὸ ἐσπάραξεν, δρφιζεν, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας του, καὶ ἔμενε ξερὸ σὰν πεθαμένο. Οἱ Ιατροὶ δὲν ἡμπόρεσαν νὰ τὸ θεραπεύσουν. Τρέχει τότε εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἡδυνήθησαν. "Ἐρχεται τέλος εἰς τὸν Χριστόν, ὥχι ὅμως μὲ πίστιν ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς ἡμπορεῖ νὰ τὸν σώσῃ. Εἶχεν ἀμφιβολίας. Ἐλυτήθη ὁ Χριστὸς διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ἔκεινης. Διότι δὲν ἐδείκνυε τὴν θερμήν καὶ εἰλικρινῆ πίστιν, που τὰ ἀδύνατα κάνει δύνατά. Σ' ἔκεινον, ποὺ πιστεύει, εἶπε τότε εἰς τὸν πατέρα ἔκεινον ὁ Χριστός, ὅλα εἶναι δύνατά. Πιστεύω, τοῦ εἶπε τότε ἔκεινος, βοήθησέ με νὰ πιστεύω εἰς τὸ ἔξης. 'Ο Χριστὸς, τότε ἐθεράπευσε τὸ παιδί του. Καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς του ποὺ παρεπονέθησαν διαιτί αὐτοὶ δὲν ἡδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσουν, τοὺς εἶπε: Αὐτὸ τὸ γένος τῶν δαιμόνων μόνον μὲ νηστείσν καὶ προσευχήν, μὲ τὰς ὅποιας δυναμώνει ἡ πίστις, ἡμπορεῖ νὰ νικηθῇ.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκον, κεφ. ι' 32 - 45

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἥρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, δτι, ἵδον ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ καταχριωῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης νίοι Ζεβεδαίον λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἴνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιῆσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαι με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἴνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἕξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Όνκιον οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἕξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι ἀλλ’ οἰς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἥρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε δτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἔθνῶν καταχριεύοντας αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζοντας αὐτῶν· οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ δς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ δς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι = αὐτοὶ ἡσαν ἀνέκαθεν οἱ τρομεροὶ καὶ σκληροὶ διῶκται τοῦ Ἰησοῦ. 2. Καταχρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ = θὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. 3. Τοῖς ἔθνεσι = εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας, δηλαδὴ εἰς τοὺς Ρωμαίους στρατιώτας καὶ εἰς τὸν ρωμαῖον Πιλάτον, ὃ δποῖος παρέδωσε τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς στρατιώτας. 4. Ἀποκτενοῦσι = θὰ τὸν φονεύσουν. 5. Προσπορεύονται αὐτῷ = ἔρχονται ἐμπρὸς εἰς αὐτὸν (τὸν Ἰησοῦν). 6. Ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν = ἐκεῖνο ποὺ θὰ ζητήσωμεν. 7. Ούκ οἴδατε = δὲν ξέρετε. 8. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον = ἡμπορεῖτε νὰ πίετε τὸ ποτήριον τῆς πικρίας; Δηλ. τὸν σταυρο-

χὸν θάνατον; 9. Τὸ βάπτισμα = τὰ βάσανα καὶ τέλος τὴν ταφήν του.
10. Οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι = δὲν ἔξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. 11. 'Αλλ' οἰς
ἡτοίμασται = ἀλλὰ θὰ δοθῇ εἰς ἑκείνους εἰς τοὺς δόποιους ἔχει ἐτοιμασθῆ^{ται}
ἀπὸ τὸν Θεόν. 12. Οἶδατε οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν = γνω-
ρίζετε διτι αὐτοὶ ποὺ φαίνονται ἀρχοντες τῶν ἐθνῶν. 13. Κατακυριεύον-
σιν αὐτῶν = καταπιέζουν αὐτούς. 14. Οἱ μεγάλοι = ἑκεῖνοι ποὺ ἔχουν
μεγάλα ἀξώματα. 15. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν = δὲν θὰ γίνεται
δὲ ἔτσι μεταξύ σας. 16. "Ἐσται ὑμῖν διάκονος = θὰ είναι ὑπηρέτης
σας. 17. Λύτρον ἀντὶ πολλῶν = ἀντάλλαγμα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν
πολλῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

'Ο Εὐαγγελιστὴς εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν διηγεῖται ὅτι ὁ
Χριστὸς προλέγει διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν σταυρικὸν θάνατον
καὶ τὴν Ἀνάστασίν του.

'Ο Χριστὸς προχωρεῖ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μαθητῶν του διὰ
τὰ Ἱεροσόλυμα. 'Ἐνῷ ἐβάδιζον, προέλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅλα ἑκεῖνα
τὰ φρικτὰ πάθη, ποὺ ἔμελλε νὰ ὑποφέρῃ καὶ τέλος τὸν σταυρι-
κὸν του θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασίν του. 'Ἐπήγαινε ἑκεῖ μὲ
θάρρος, ὅπου τὸν ἐπερίμεναν τὰ φοβερώτερα πάθη του. Τὰ εἰλέ-
προείπει εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ ἀλλοτε. Τώρα δύμας, ποὺ είναι
πλησιέστερον εἰς τὸ ἄγιον πάθος, τὰ ἐπαναλαμβάνει διὰ τελευταίαν
φορὰν διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς μαθητάς του. Οἱ μαθηταὶ ἐθάμβων
ἀπὸ θαυμασμόν, ποὺ τὸν ἔβλεπαν μὲ τόσο θάρρος καὶ ἀφοβίαν
νὰ βαδίζῃ εἰς τὸ μαρτύριον. Οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης,
ζητοῦν τώρα νὰ καθίσουν ὃ ἔνας εἰς τὰ δεξιά καὶ ὃ ἄλλος εἰς τὰ
άριστερά τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δόξης του. 'Ηθέλη-
σαν νὰ ἔχουν τὰ πρωτεῖα. 'Η φιλοδοξία των δύμας αὐτὴ ἐλύπησε
φοβερὰ τὸν Χριστόν: «Δὲν ξέρετε, τοὺς εἴπε, τί ζητάτε. Θὰ πά-
θετε καὶ ἐσεῖς ἑκεῖνα ποὺ θὰ πάθω καὶ ἔγώ. 'Αλλὰ τὸ νὰ λάβετε
ἔξαιρετικὴν θέσιν μαζὶ μου ἔξαρτᾶται ἀπὸ μόνον τὸν Θεόν».
Καὶ εἰς ὅλους μαζὶ τοὺς μαθητάς του εἴπεν διτι εἰς τὴν θρησκείαν
του διὰ νὰ γίνη ἔνας πρῶτος ὀφείλει νὰ είναι δοῦλος ὅλων, δῆλ.
νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους μὲ ταπεινοφροσύνην καὶ ἀγάπην. Δὲν
πρέπει, λέγει, ἐσεῖς νὰ δομοιάσετε μὲ τοὺς ἀρχοντας ἑκείνους, ποὺ
συμπεριφέρονται πρὸς τοὺς λαούς των, ὡς νὰ ἥσαν δοῦλοι των.
'Εγὼ ἥλθα εἰς τὸν κόσμον, ὅχ. νὰ ὑπηρετηθῶ ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ
νὰ τὸν ὑπηρετήσω καὶ νὰ θυσ.άσω τὴν ζωὴν μου ὡς ἀντάλλαγμα
δ.ἄ νὰ σωθοῦν οἱ πολλοί.

Κυριακὴ τῶν Βατῶν βλέπε σελ. 122
Κυριακὴ τοῦ Πάσχα » » 111

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

'Ιωάννου, κεφ. ι', 19 - 31

Dύσης ὁψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγγένειοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰ-
ογήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰργήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέ-
σταλκέ με ὁ πατήρ, καγώ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνε-
φύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἀγιον ἀν τινων ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἀν τινων κρατῆτε, κεκρά-
τηται. Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ· ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐάν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χειρό μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρ-
χεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἰπεν· Εἰργήνη ὑμῖν. Ελτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὥδε, καὶ ἴδε τὰς χειράς μου, καὶ φέρε τὴν χειρό σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνουν ἀπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπε-
κοίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἰπεν αὐτῷ· ὁ Κύριος μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐωρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀ οὐκ ἔστι γε-
γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πι-
στεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστός ὁ νίδος τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὄνδρι ματι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὕσης ὁψίας = ἐνῷ ἀκόμη ἦτο δειλινό. Πρὸς τὸ ἐσπέρας, ὀλίγο μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου τῆς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. 2. Τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων = ἡ ἡμέρα ἀναπτύχεως τῶν Ἐβραίων λέγεται Σάββατον. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν δὲν ἔκαναν καμμίλαν ἐργασίαν, παρὰ ἐπήγαιναν μόνον εἰς τὰς συναγωγάς. "Ολα τὰ παρεσκευαζαν (ἐτοίμαζαν) ὀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἡ ὅποια δι' αὐτὸν λέγεται Παρασκευή. Σάββατα ἐλεγαν ἀκόμη καὶ τὰς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος. Μία τῶν σαββάτων ἡ μία

τοῦ σαββάτου = εἰναι ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, δηλ. ἡ ἴδική μας Κυριακή, ποὺ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀνεστήθη ὁ Κύριος. 'Η πρώτη αὐτὴ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ὡνομάσθη Κυριακή, ὡς ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ποὺ ἀνεστήθη τὴν ἡμέραν αὐτὴν. Καὶ ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ἔγινε ἡ πρώτη καὶ ἡ λαμπροτέρα ἑορτὴ τῶν Χριστιανῶν. **3. Συνηγμένοι** = συναθροισμένοι. **4. Διὰ τῶν φόβων τῶν Ιουδαίων** = οἱ μαθηταὶ ἐφοβοῦντο τοὺς Ιουδαίους, μήπως κακοποιήσουν καὶ αὐτοὺς, ἀφοῦ ἐσταύρωσαν τὸν Διδασκαλὸν τῶν. 'Ἐπειτα ἐφοβοῦντο καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβυτέρους τῶν Ἐβραιῶν, ποὺ εἶχαν διαδόσει ὅτι ἔχλεψαν τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ βεβαιώσουν τὴν Ἀνάστασιν του. **5. Ἀφῆτε** = συγχωρήσετε. **6. Κρατήτε** = δὲν συγχωρήσετε. **7. "Οτι ἑώρακάς με,** πεπίστευκας = διάτι μ' ἔχεις δῆ τώρα. ἔχεις πιστεύει. **8. Μακάριοι** = εὐτυχισμένοι. **9. Σημεῖα** = ἕργα καὶ θαύματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ ιερὸν Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς αὐτῆς, μᾶς πληροφορεῖ περὶ δύο ἐμφανίσεων τοῦ ἀναστάντος Κυρίου ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του.

Τὸ δειλινὸν τῆς ἡμέρας, ποὺ ἀνεστήθη ὁ Κύριος, παρουσιάζεται ξαφνικὰ οὗτος εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ποὺ ἤσαν κλεισμένοι εἰς μίαν οἰκίαν τῶν Ἱεροσολύμων. 'Ελειπτε μόνον ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς. Τοὺς εἶχε κυριεύσει φόβος καὶ τρόμος, διότι ἐμάντευαν τοὺς κακοὺς σκοποὺς τῶν Ιουδαίων ἐναντίον των. Οἱ Ιουδαῖοι ἀρχιερεῖς ἀπειλοῦσαν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη διὰ τὴν σχέσιν καὶ πίστιν των πρὸς τὸν Χριστόν. 'Η αἰφνιδία δύμως αὐτὴ θεία ἐμφάνισις ἔχαροποίησε τοὺς μαθητάς. 'Ενόμιζαν διὰ βλέπουν δύνειρο ἀπὸ τὴν μεγάλην χαράν των. Κάθε ἀμφιβολία των διὰ τὴν ἀνάστασιν καὶ παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ διελύθη. 'Αφοῦ μάλιστα εἶδαν τὰ σημεῖα τῶν πληγῶν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ Διδασκάλου των. 'Ενεθυμήθησαν τότε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Χριστοῦ, ποὺ τοὺς ἔδωσεν ὄλιγον ἔπειτα ἀπὸ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον, εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεσθημανῆ. «Πάλιν θὰ σᾶς ξαναδῶ, τοὺς εἴπε τότε, καὶ θὰ χαρῇ ἡ καρδία σας». 'Αφοῦ τοὺς ἔχαιρέτησε μὲ τὸν χαίρετισμὸν «Εἰρήνη· Υμῖν», τοὺς ἔδωσε τὴν ἔξουσίαν, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἄγ. Πινεύματος νὰ συγχωροῦν ἢ νὰ μὴ συγχωροῦν τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. "Ἐπειτα ἔφυγε. "Οταν ἐπέστρεψεν ὁ Θωμᾶς, ἔτρεξαν καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶδαν τὸν Κύριον. Καὶ διηγήθησαν εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς, ὅλα ὅσα συνέβησαν. 'Ο Θωμᾶς ἦτο καὶ αὐτός, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι, φλογισμένος ἀπὸ πίστιν θερμήν. Δὲν ἐπίστευσεν δύμως εἰς τὴν διαβεβαίωσίν των. "Ηθελε νὰ ἀξιωθῇ καὶ αὐτὸς νὰ ἴδῃ τὸν Κύριον διὰ νὰ πι-

στεύση. Εἰς αὐτὸν ἡ εἰδησις ἐφαίνετο τόσον χαροποιός, ὥστε τοῦ ἦτο ἀπίστευτος. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μίαν ἑβδομάδα, ποὺ παρουσιάσθη καὶ πάλιν ὁ Χριστός, βρίσκει καὶ τοὺς ἔνδεκα μαθητάς του. Ἡταν μαζὶ τους καὶ ὁ Θωμᾶς. Μόλις εἰδε τὸν Κύριον, τὰς πληγωμένας χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν ἐφώναξε: «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!» Διέτι μὲ εἶδες, ἐπίστευσες, Θωμᾶ, εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Χριστός. Εύτυχισμένοι ἔκεινοι οἱ δοποῖοι χωρὶς νὰ μὲ ἔδουν ἐπίστευσαν».

Πολλὰ καὶ ἄλλα θαυμαστὰ ἔργα ἔκαμεν ὁ Χριστός, τὰ διόποια δὲν γράφονται εἰς τὸ Εὐαγγέλιον του, λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτά, ποὺ εἶναι γραμμένα, ἡμπορεῖτε νὰ πιστεύετε δτὶ ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Γιός του Θεοῦ. Καὶ δτὶ μὲ τὴν πίστιν σας αὐτὴν θὰ ἔχετε ζωὴν αἰώνιον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

Μάρκου, κεφ. ιε', 43 - 47 καὶ ιστ', 1 - 8

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐλθὼν Ἰωσῆφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐδοκήμων βουλευτής, δς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ο δὲ Πιλάτος ἔθαμψεν εἰς ἥδη τέθυηκε, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσῆφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, δην λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Η δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθέωρον ποῦ τίθεται. Καὶ διαγενομένον τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβουν καὶ Σαλώμη ἤγραψαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείφωσιν αὐτὸν. Καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἥλιου. Καὶ ἔλεγον πρὸς ἔαντάς τις ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν δτὶ ἀποκεκύλισται δην λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἰδον νεανίσκουν καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ο δὲ λέγει αὐταῖς μὴ ἐκθαμβεῖσθε·

Ίησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ
ἔστιν ὁδε· ἵδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτὸν. Ἀλλ᾽ ὑπάγετε εἴπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὁψεσθε. καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι
ταχὺ ἐφνυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἐκ-
στασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας = ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας Ἀριμαθαίαν.
2. Εὐσχήμων = σεβαστὸς καὶ ἀξιότιμος. 3. Βουλευτὴς = μέλος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ συνεδρίου. 4. Ἡν προσδεχόμενος = ἥτο ἔνας ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡτο μυστικὸς ὄπαδὸς τοῦ Χριστοῦ. 5. Ἡτήσατο τὸ σῶμα = ἐζήτησε νὰ τοῦ δοθῇ τὸ σῶμα. 6. Εἰ ἦδη τέθηκε = ἐὰν τόσο γρήγορα ἀπέθανε. Διότι ἤξευρε ὅτι ἔχων πε-
ρισσότερον οἱ σταυρούμενοι. 7. Κεντυρίων = εἶναι ἔναν λέξις, ρωμαϊκή,
καὶ σημαίνει ἐκαπόνταρχος, δῆλος ἀξιωματικός, ἀρχηγὸς ἐκαπόν της στρατιωτῶν.
Ο ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἥτο ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς φρουρᾶς κατὰ τὴν σταύρωσιν
τοῦ Χριστοῦ. 8. Εἰ πάλαι ἀπέθανε = ἐὰν εἶναι πολλή ὥρα, ποὺ ἀπέθανε.
9. Καὶ γνούς = καὶ ἀφοῦ ἐπληροφορήθη. 10. Καθελών αὐτόν = ἀφοῦ
κατέβασε τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν Σταυρόν. 11. Ἔνείλησε = ἐτύλιξε. 12.
Ο ἦν λελατομημένον = τὸ ὅποιον ἥτο σκαλιστὸν εἰς ἔνα βράχον. 13.
Διαγενομένου τοῦ σαββάτου = ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ σάββατον, δηλαδὴ τὸ
πρωὶ τῆς Κυριακῆς. 14. Πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων = πρωὶ τῆς Κυρια-
κῆς, δῆλος τῆς πρωτῆς τῆς ἑβδομάδος (σαββάτων). 15. Πρὸς ἑαυτάς =
ἀναμεταξύ των. 16. Μέγας σφόδρα = πάρα πολὺ μεγάλος. 17. Ἐξε-
θαμβήθησαν = ἐμειναν ἔκθαμβοι, ἔκπληκτοι. 18. Οὐκ ἔστιν ὁδε = δὲν
εἶναι ἐδῶ. 19. Προάγει ὑμᾶς = πηγαίνει μπροστά ἀπὸ σᾶς. 20. Ὅψε-
σθε = θὰ τὸν ἰδῆτε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὁ εὐσχήμων βουλευτής, ἥτο
ἔνας ἀπὸ τοὺς κρυφοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου. Σημεῖον τῆς ἀφο-
σιώσεώς του πρὸς τὸν Χριστὸν εἶναι ὅτι ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Πιλάτον
νὰ τοῦ δοθῇ τὸ νεκρὸν σῶμα διὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ. Ο Πιλάτος ὅταν
ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὸν ἀξιωματικόν του ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε,
διέταξε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸ σῶμα. Χωρὶς νὰ χάσῃ στιγμήν,
ἐπειδὴ ἐπλησίαζε τὸ σάββατον, καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ εύρισκων-
ται τὰ σώματα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἡγόρασε καθαρὰν σινδόνα καὶ
ἀποκαθήλωσε (ἐξεκάρφωσε) τὸ σῶμα ἀπὸ τὸν Σταυρόν. Τὸ πα-
ράδειγμά του ἐμιμήθη καὶ ἄλλος κρυφὸς μαθητῆς ὁ Νικόδημος
καὶ ἔτρεξε νὰ προσφέρῃ διὰ τὴν ταφὴν πολύτιμα ἀρώματα. Χά-
ρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν τῶν δύο αὐτῶν εὐγενῶν καὶ

πλουσίων μαθητῶν, ὁ Χριστός, ποὺ ἐθανατώθη ὡς κακοῦργος, θάπτεται ὡς βασιλεύς.

‘Ο Ἰωσήφ προσέφερε διὰ τὴν ταφὴν τὸν λαξευτὸν τάφον του, ποὺ εἶχε κατασκευάσει εἰς τὸν κῆπόν του διὰ τὸν ἔαυτόν του. Αἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες, ποὺ εἶχαν παρακολουθήσει πιστὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν εἶχον ὑπηρετήσει μὲ ἀφοσίωσιν, εἶχον σημειώσει τὸ μέρος ὅπου ἔθαψεν αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τοῦ Νικοδήμου. Εἶχον ἐτομάσει νέα ἀρώματα διὰ νὰ συμπληρώσουν τὸν ἀρωματισμὸν τοῦ σώματος. Καὶ τὸ πρωτὲ τῆς Κυριακῆς ἔρχονται εἰς τὸν τάφον τοῦ Διδασκάλου τῶν. Δὲν ἐφοβήθησαν τοὺς στρατιώτας, ποὺ ἤξευραν ὅτι ἐφρούρουν τὸν τάφον. Δεικνύουν τόλμην μεγάλυτέραν τῶν Ἀποστόλων. Δὲν διασκορπίζονται ἔπειτα ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν, ὅπως οἱ ἄλλοι. Καὶ δι’ αὐτὸν ἤξιαθησαν πρῶται αὐταὶ νὰ μάθουν ἀπὸ τὸν ἄγγελον, ποὺ συνήντησαν εἰς τὸν ἀνοικτὸν τάφον, τὴν χαροποιὸν εἰδῆσιν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ἀγαπημένου των Διδασκάλου. Πρῶται αὐταὶ ἤκουσαν τὸν χαιρετισμόν του «Χαίρετε», ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ πρῶται ἔγιναν οἱ κήρυκες τοῦ θαύματος τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ὡρίσθη εἰς ἀνάμνησιν καὶ τιμὴν τῶν μυροφόρων γυναικῶν, καὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ Νικοδήμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

‘Ιωάννου, κεφ. ε’, 1 - 15

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προφατικῇ κολυμβήθρᾳ, ἡ ἐπιλεγομένη Ἐβραιϊτὶ Βηθεσδά, πέντε στοάς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ἥηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὄδατος κίνησιν. Ἀγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὄδωρον ὃ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταφαχὴν τοῦ ὄδατος ὑγιῆς ἐγίνετο, φῶντες τοῦτο νοσήματι. Ἡν δέ τις ἀνθρώπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὅκτω ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἴδων ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἥδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἀνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα δταν ταφαχθῇ τὸ ὄδωρο, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν φῷ δὲ ἔρχομαι ἔγώ, ἄλλος πρὸ

έμου καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε, ἀδρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἤρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιπάτει. Ἡν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατον ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἀραι τὸν κράβαττον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὃ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἰπεν· ἀδρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. Ἡρώτησαν οὖν αὐτῷ· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὃ εἰπών σοι, ἀδρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ λαθεῖς οὐκ ἥδει τίς ἐστιν· ὁ γάρ Ἰησοῦς ἔξενευσεν ὅχλουν ὅντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα ενδίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἴερῷ καὶ εἰπεν αὐτῷ· Ἰδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν τι σοι γένηται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐπὶ τῇ προβατικῇ = μία ἀπὸ τὰς πύλας τοῦ φρουρίου τῆς Ἱερουσαλήμ ἐλέγετο προβατική, διότι ἀπὸ αὐτῆς ὁδηγοῦντο τὰ ὠρισμένα πρόβατα διὰ τὰς θυσίας.
2. Κολυμβήθρα = δεξαμενή, τῆς ὁποίας τὸ ὄδωρ ἔπαιρνε θειαν χάριν καὶ θεραπευτικὴν δύναμιν, δταν κατήρχετο ὁ ἄγγελος.
3. Βηθεσδᾶ = λέξις ἑβραϊκή πού σημαίνει οίκον εὑρεγεσίας.
4. Εηροί = παραλυμένοι, κουλοί.
5. Ἐκδεχομένων = οἱ ὁποῖοι ἐπερίμεναν.
6. Ο δήποτε κατέβιχετο νοσήματι = ἀπὸ ὁποιοδήποτε νόσημα καὶ ἀν ἔπασχε.
7. Γνούς = ἐπειδὴ ἐκατάλαβε.
8. Ἄρον = σήκωσε.
9. Οὐκ ἔξεστι σοι = δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται.
10. Οὐκ ἥδει = δὲν ἤξευρε.
11. Ἐξένευσεν = ἔφυγεν ἀπαρατήρητος, χωρὶς νὰ τὸν ἔθῃ κανείς.
12. Ὁχλου ὅντος ἐν τῷ τόπῳ = ὀνάμεσσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὑπῆρχεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πλησίον τῆς προβατικῆς πύλης, μία δεξαμενή τῆς ὁποίας τὸ ὄδωρ ἐλάμβανε θεραπευτικὴν δύναμιν, δταν κατέβαινεν ἐκεῖ ὁ ἄγγελος. Εἰς τὸ πεντάγωνον οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάζετο ἡ δεξαμενή, ὑπῆρχον πέντε στοάι. Εἰς αὐτὰς εὐρίσκετο πλῆθος ἀσθενῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπερίμεναν πότε νὰ κινηθῇ τὸ ὄδωρ. Μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν ἦτο καὶ ἔνας παραλυτικός, ἐξαπλωμένος ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι του. Ἐπασχε ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν τριάντα ὁκτώ ἔτη. Ὁ Ἰησοῦς ἐκοίταξε τὸν δυστυχῆ αὐτὸν μὲ μεγάλην εὔσπλαγχνίαν. «Θέλεις νὰ γίνης ὑγιῆς;» τοῦ εἶπε. «Κύριε, ἀπήντησεν ὁ παραλυτικός, δὲν ἔχω κανένα νὰ μὲ βάλῃ εἰς τὴν κοιλυμβήθραν. Ἐγὼ ἔρχομαι ἐγώ, ἀλ-

λος προλαμβάνει καὶ θεραπεύεται». «Σήκω ἐπάνω, τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός, σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ περιπάτει».

‘Η ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ θαυματουργεῖ. Ὁ ἀνθρωπὸς ἀμέσως σηκώνεται ὅρθιος, φορτώνεται τὸ κρεβάτι του καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ. Ἐκοίταξε τότε ὀλόγυρά του διὰ νὰ ἔδη καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄγνωστον εὐεργέτην του, ὁ Χριστὸς ὅμως διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν περιέργειαν τοῦ κόσμου, ἔψυγεν ἀπαρατήρητος. Ιολλὰ φθονερὰ βλέμματα ἔπεσαν ἐπάνω εἰς τὸν ἄνθρωπον, ποὺ μετέφερε τὸ κρεβάτι. Τοῦ εἶπον: «εἰναι σάββατον σήμερον, ἡμέρα ἀργίας, ἀπαγορεύει ὁ νόμος νὰ σηκώνης τὸ κρεβάτι σου».

«Ἐκεῖνος, ποὺ μὲ ἔκαμε καλά, μοῦ εἶπε νὰ σηκώσω τὸ κρεβάτι μου καὶ νὰ περπατήσω» εἶπεν εἰς αὐτούς. «Ποῖος εἰναι αὐτός;» τὸν ἡρώτησαν. Δὲν τὸν ἔρωτον ποῖος σοῦ ἔκαμε αὐτὴν τὴν μεγάλην εὐεργεσίαν, ἀλλὰ ποῖος εἰναι αὐτός, ποὺ σοῦ εἶπε νὰ κάμης αὐτὴν τὴν ἐργασίαν εἰς ἡμέραν σάββατον. Ὁ ἀλλοτε παραλυτικός, δὲν ἤξευρε ποῖος εἰναι ὁ εὐεργέτης του. Τὸ ἐπληροφορήθη ὅμως ὀλίγον ὑστερόν. Μετέβη εἰς τὸ ἱερόν, ἵσως διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν, ὅτι ἔγινε ὑγιής. Ἐκεῖ τὸν εἶδεν ὁ Χριστὸς καὶ τοῦ ἔδωκε μίαν συμβούλην. «Τώρα είσαι ὑγιής, μὴ ἀμαρτήσης πλέον, διὰ νὰ μὴ πάθης κάτι χειρότερον». Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ ἔμαθε ποῖος ἦτο ὁ εὐεργέτης του, ἔσπευσε καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὅτι «ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ» εἰναι ὁ Χριστός.

‘Η κοιλυμβήθρα ἡ δεξαμενὴ εἰναι μία συμβολικὴ εἰκὼν τῆς θεραπείας τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ ἀνθρωπός, ποὺ θὰ πιστεύσῃ καὶ θὰ ἀγαπήσῃ τὸν Χριστόν. Καὶ θὰ βαπτισθῇ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἄγιου Πνεύματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

·Ιωάννου, κεφ. δ', 5 - 42

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρο, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβῳ Ἰωσήφ τῷ νιῶτι αὐτοῦ. Ἡν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβου. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὸς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας εκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὥσει ἐκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι

πιεῖν. Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὁν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἴτεις, οὐσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; Οὐ γὰρ συγχρώνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἥδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἔστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ δὲ ἡ τησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὅδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὕτε ἀντλῆμα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἔστι βαθὺ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὅδωρ τὸ ζῶν; Μή σὺ μείζων εἰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, δις ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· δις δὲ ἀν πήλ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ γάρ δώσω αὐτῷ, οὐδὲ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰώνα ἀλλὰ τὸ ὕδωρ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὑπαγε φάνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθε ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἴπας δτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχεις, καὶ τὸν δὲν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἰρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ δτι προφήτης εἰ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὅρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε δτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἔστιν δ τόπος δπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι πίστευσόν μοι δτι ἔρχεται ὥρα δτε οὕτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὕτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε δ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν δ οἴδαμεν· δτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔστιν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ τὸν ἔστιν, δτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ δ πατήρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα δ Θεός, καὶ τὸν προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· οίδα δτι Μεσσίας ἔρχεται δ λεγόμενος Χριστός· δταν ἐλθη ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ δ Ἰησοῦς· Ἔγώ εἰμι, δ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν δτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, τί ζητεῖς ἦ τι λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὅδοιαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦτε ἀνθρωπον δις εἰπέ μοι πάντα δσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἔστιν δ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἡρεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἔστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἔστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδού λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμὸν ἥδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὅμοιος χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἔστιν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἔστιν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός, μαρτυρούσης ὅτι εἰπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ως οὖν ἥλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ’ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεὶ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτος ἔστιν ἄληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Χωρίου** = τοῦ ἀγροῦ, τὸν ὅπειον ἔδωκεν ὁ Ἰακὼβ εἰς τὸν υἱόν του Ἰωσῆφ.
- Κεκοπιακῶς** = κουρασμένος.
- Ἐπὶ τῇ πηγῇ** = ἐπάνω εἰς τὸ στόμιον τοῦ φρέατος.
- Ωσεὶ ἔκτη** = δώδεκα μεσημέρι.
- Αντλῆσαι** ὕδωρ = νὰ βγάλῃ ὕδωρ.
- Ἀπεληλύθεισαν** = εἰχαν πάει.
- Οὐ συγχρώνται** = δὲν συναναστρέφονται, δὲν ἔχουν σχέσιν.
- Εἰ ἥδεις** = ἂν ἤξερες, τί δῶρον, δῆλο. ἥλθον ἐγώ νὰ φέρω εἰς τὸν κόσμον.
- Σὺ ἀν ἔτησας** = ἔσον θάξεις τοῦ ἔτησες ἀπὸ αὐτόν.
- Ὕδωρ ζῶν** = ζωντανὸν ὕδωρ ἐννοεῖ ὁ Χριστὸς τὴν χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ποὺ δίδει ζωὴν εἰς τὸν τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας του ἀνθρώπουν.
- Ἀντλημα** = κουβάτη.
- Θρέμματα** = τὰ ποίμνια του.
- Ἀλλομένουν** = ποὺ θὰ ἀναβλύζῃ (θά βγάζῃ).
- Οὐκ οἴδατε** = ἔκεινο ποὺ δὲν ξέρετε.
- Μεσσίας** = Σωτήρ.
- Ἐπὶ τούτῳ** = τῇ λίδιαν στιγμὴν.
- Δεῦτε** = τρέξετε.
- Βρῶμα** = φαγητόν.
- Οτι τετράμηνός ἔστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται** = δητὶ τέσσαρες μῆνες ἀκόμη καὶ θὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔβλεπον τὰ σπαρτὰ τότε, Δεκέμβριον μῆνα, νὰ μεγαλώνουν, ἔλεγον μεταξὺ των, δητὶ ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρας μῆνας θὰ ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνοιξεως.
- Ἐπάρατε** = σηκώσατε τὰ μάτια σας.
- Λευκαὶ εἰσι** = δηλ. δητὶ αἱ χώραι, ὁ κόσμος, εἰναι ἔτοιμος νὰ δεχθῇ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ (οἱ ἔρχόμενοι Σαμαρεῖται). "Οταν τὰ στάχυα ὠριμάζουν φαίνονται ἀπὸ μακρὰν

λευκά. Καὶ οἱ Σαμαρεῖται εἶναι ὥριμοι νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν μου. 22.
Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ὁ ἀληθινὸς = διότι εἰς τὸ ἔργον αὐτὸν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀληθινὴ ἡ παροιμία (ὁ λόγος). 23. Ἡρώτων= παρεκάλουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄπὸ τὴν Ἰουδαίαν ἀνεχώρησε μίαν πρωῒταν ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητάς του καὶ ἐπήγανεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Σαμαρειτῶν. Καὶ τὴν μεσημβρίαν ἔφθασε πλησίον τῆς πόλεως τῆς Σαμαρείας Συχάρ, ὅπου ἐστάθμευσε διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Κατάκοπος ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν καὶ διψασμένος, ὡς ἀνθρώπος, ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὸ στόμιον ἐνὸς φρέατος, τὸ δόποῖον ἐλέγετο τοῦ Ἰακώβ. Ἐκεῖ ὑποκάτω ἀπὸ τὰ σκιερὰ δένδρα τῆς χλοερᾶς κοιλάδος ἐπερίμενε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν μαθητῶν του, οἱ δόποῖοι εἰχον ὑπάγει εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφάς. Ἐκεῖ, ποὺ ἐκάθητο, διέκοψε τὴν μοναξίαν Του μία γυνὴ Σαμαρεῖτις, ἡ δόποια ἦλθε διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. «Δός μου νὰ πίω» εἶπε τότε ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Σαμαρείτιδα. Ἡτο δύμως τότε μεγάλη ἡ ἔχθρα μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν, ὥστε ἔκαμε τὴν γυναῖκα νὰ ἀπορήσῃ, πῶς αὐτὸς ποὺ εἶναι Ἰουδαῖος ζητεῖ ἀπὸ γυναῖκα Σαμαρείτιδα νὰ τοῦ δώσῃ νερό. Διὰ τὴν ἔχθραν αὐτὴν ἐμάθομεν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπήν, ὅπου ἡ παραβολὴ τοῦ Σαμαρείτου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ προφορά του ἔδειξαν εἰς αὐτὴν ὅτι ἐκεῖνος ἦτο Ἰουδαῖος. Ἀνοίγεται τότε μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Σαμαρείτιδος ἔνας διάλογος, ὅπως ἔδιαβάσατε εἰς τὴν περικοπήν, καὶ κατὰ τὸν διάλογον αὐτὸν ἔκαμεν ὁ Χριστὸς τὴν Σαμαρείτιδα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡμπορεῖ ὁ Χριστὸς νὰ τῆς δώσῃ ἐν ἄλλῳ ὕδωρ. Καὶ μὲ αὐτὸν θὰ σβήσῃ παντοτινὰ τὴν δίψαν τῆς, δηλ. τὴν φλόγα τῆς ἀμαρτίας της. Διότι πραγματικὰ ἡ Σαμαρεῖτις ἦτο πολὺ ἀμαρτωλή. Ὁ Χριστὸς τῆς ἐφανέρωσε ὅλην τὴν μυστικὴν ἴστορίαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ βίου της. Τὸ ὕδωρ αὐτὸν τὸ ὄνομαζει ὁ Χριστὸς ζῶν. Δηλαδὴ ὕδωρ ποὺ δίδει ζωήν, καὶ αὐτὸν εἶναι ἡ σωτηριώδης διδασκαλία του. Ἡ Σαμαρεῖτις πιστεύει τότε τὸν Χριστὸν ὡς προφήτην καὶ ζητεῖ ἀπὸ αὐτὸν νὰ τῆς ἐξηγήσῃ ποὺ λατρεύεται ὁ Θεός. Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ὅπως ἐπίστευον οἱ Ἰουδαῖοι ἡ εἰς τὸ ὄρος τῆς Σαμαρείας Γαριζέν, ὡς ἐπίστευον οἱ Σαμαρεῖται;

‘Ο Ἰησοῦς τότε τῆς ἀπαντᾷ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνευματικὸς καὶ πανταχοῦ παρών. Δι’ αὐτὸν ὁ εὐσεβὴς ἀνθρώπος ἡμπορεῖ νὰ

τὸν λατρεύη δόπουδήποτε. «Γνωρίζω, λέγει ἡ Σαμαρεῖτις, δτι θὰ
ἔλθῃ ὁ Μεσσίας ὁ λεγόμενος Χριστός, ὁ δόποιος θὰ διδάξῃ ὅλα
αὐτά». «Ἐγώ εἰμαι ἐκεῖνος, ποὺ ὄμιλῶ μαζί σου», λέγει εἰς αὐ-
τὴν ὁ Χριστός». Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐγέμισαν θαυμασμὸν καὶ χα-
ράκην τὴν καρδίαν τῆς. Λησμονεῖ ἀπὸ τὴν χαράν της τὴν στάμναν
τῆς. Τρέχει εἰς τὴν πόλιν καὶ φέρει εἰς τοὺς συμπατριώτας τῆς
τὴν χαροποιὸν εἰδῆσιν φωνάζουσα: «Τρέξετε νὰ ἰδητε ἄνθρω-
πον, ὁ δόποιος μοῦ εἶπε ὅλα δσα ἔπραξα. Μήπως εἶναι ὁ Χριστός;»
Οἱ Σαμαρεῖται ἥλθον ἀμέσως πρὸς τὸν Χριστόν. Τὴν ἴδιαν στι-
γμὴν ἔφθασαν καὶ οἱ μαθηταὶ του μὲ τὰ τρόφιμα. Καὶ παρεκί-
νουν τὸν Χριστὸν νὰ φάγῃ· «τροφή μου, εἴπεν εἰς αὐτούς, δι'
ἔμε εἶναι νὰ διδάξω αὐτούς, οἱ δόποιοι ἔρχονται πρὸς ἐμὲ» καὶ
ἔδεικνε τοὺς Σαμαρεῖτας. Εἶναι ὥριμοι ὅπως οἱ στάχυς, διὰ
νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν μου. 'Ο σπόρος μου ἔπεσεν εἰς τὴν
καρδίαν τῆς Σαμαρείτιδος καὶ ὁ θερισμὸς εἶναι τώρα μεγάλος.
Διότι καὶ οἱ Σαμαρεῖται ἔδέχθησαν τὴν διδασκαλίαν μου.

Σημειώσις : 'Η Σαμαρεῖτις μετενόησεν εἰλικρινά. "Αφησε τὸν ἀμαρ-
τωλὸν βίον τῆς. "Εγινε χριστιανὴ καὶ ἐμάρτυρησε. 'Ονομάζεται Φωτεινή.
'Η ἑκκλησία μας ἔστραται τὴν μνήμην τῆς τὴν 26 Φεβρουαρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

'Ιωάννου, κεφ. Θ', 1 - 38

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παράγων δ 'Ιησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον
τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἡρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ λέγοντες· φαρβή, τίς ἡμαρτεῖν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 'Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε
οὗτος ἡμαρτεῖν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. 'Εμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός
με ἔως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται τὸξος δὲ οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.
"Οταν ἐν τῷ κόσμῳ ὁ, φῶς είμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν ἔπινε
χαμαὶ καὶ ἐποήησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν
πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Υπαγε
νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, (δ ἐρμηνεύεται ἀπε-
σταλμένος). 'Απῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον δτι
τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐδὲ οὗτος ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

"Αλλοι ἔλεγον δτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ δτι δμοιος αὐτῷ
ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν δτι ἐγώ εἰμι. "Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς
ἀνεψχθησάν σου οἱ ὄφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἀν-
θρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς
ὄφθαλμούς καὶ εἶπε μοι· ὅπαγε εἰς τὴν κοιλυμβήθραν τοῦ Σι-
λωάτην καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν
αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· οὐκ οἶδα.

"Ἀγονσιν αὐτὸν πρὸς τὸν Φαρισαίον, τὸν ποτε τυφλόν.
"Ἡν δὲ σάββατον δτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέψ-
ξεν αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ μου
ἐπὶ τοὺς ὄφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. "Ἐλεγον οὖν ἐκ
τῶν Φαρισαίων τινές· οὗτος ὁ ἀνθρωπός οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ,
δτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. "Αλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἀνθρω-
πος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, δτι ἥροιξέ σου
τοὺς ὄφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν δτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπί-
στενσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ δτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέ-
βλεψεν, ἔως δτον ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψα-
τος καὶ ἥρωτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ νιὸς ὑμῶν, δν
ὑμεῖς λέγετε δτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πᾶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπε-
κρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· οἴδαμεν δτι οὗτός
ἐστιν ὁ νιὸς ὑμῶν καὶ δτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ
οἴδαμεν ἢ τὶς ἥροιξεν αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν·
αὐτός ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτός περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.
Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, δτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους ἥδη
γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι Ἰνα, ἐάν τις αὐτὸν δμολογήσῃ Χρι-
στόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον
δτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου
τὸν ἀνθρωπὸν δς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δος δόξαν τῷ
Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν δτι ὁ ἀνθρωπός οὗτος ἀμαρτωλός ἐστιν. Ἀπε-
κρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν
οἴδα, δτι τυφλὸς ὡν ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· τι ἐποίησέ
σοι; πῶς ἥροιξέ σου τοὺς ὄφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον
ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἥρούσατε· τι πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μή καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν
καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητής ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν
μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν δτι Μωϋσεῖ λελάληκεν δ Θεός· τοῦτον
δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη δ ἀνθρωπὸς καὶ εἶπεν

αντοῖς· ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἔστιν, διτὶ ύμεις οὐκ οἴδατε πόθεν ἔστι, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὄφθαλμούς. Οἴδαμεν δὲ διτὶ ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ’ ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἡκούσθη διτὶ ἥροιςέ τις ὄφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένουν. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἤδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἔξεβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἡκουσεν δὲ Ἰησοῦς διτὶ ἔξεβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑδὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ τίς ἔστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σου ἐκεῖνός ἔστιν. Οὐ δὲ ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παράγων = ἐνῷ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸ ἱερὸν τοῦ ναοῦ. 2. Ραββὶ = διδάσκαλε (λέξις Ἐβραϊκή). 3. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι = ἐγὼ πρέπει νὰ ἐργάζωμαι. 4. Ἔως ἡμέρᾳ ἔστιν = μέχρι τῆς στιγμῆς που είμαι εἰς τὸν κόσμον πλησίον τῶν ἀνθρώπων. 5. Ἔρχεται νῦν = ἔρχεται ὁ καιρὸς τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, δηλ. τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς τότε θὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον. 6. Ὄταν ἐν τῷ κόσμῳ ὡς = ὅταν είμαι έις τὸν κόσμον. 7. Σιλωάμ = κοιλωβήθρα καὶ πηγή. Δεξαμενὴ πρὸς νότον τῶν Ἱεροσολύμων. 8. Φροσαιτῶν = ὁ ὄποιος ἔζητούσεν ἐλεημοσύνην. 9. Ἀνεώχθησαν οἱ ὄφθαλμοί = ἥροιςέαν οἱ ὄφθαλμοι. 10. Οὐκ οἶδα = δὲν ξέρω. 11. Σημεία = θαύματα. 12. Σχίσμα ἐν αὐτοῖς = φιλονικία μεταξύ των. 13. Ἀρτι = τώρα. 14. Συνυετέθειντο = εἶχον συμφωνήσει. 15. Ἀποσυνάγωγος = ἐκεῖνος ποὺ ἀπεβάλλετο ἀπὸ τὴν συναγωγήν. Ἡ ἀποβολή του ἦτο τιμωρία. Ἐθεωρεῖτο ὡσάν ἀφωρισμένος. Εἰς τοὺς ἀποσυνάγωγους ἀπηγγορεύετο νὰ δώσουν καὶ τὴν παραμικροτέραν βοήθειαν. Οὔτε οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποσυνάγωγου δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἔχουν σχέσεις μὲ αὐτόν. 16. Δόξ δόξαν τῷ Θεῷ = ὅρκίσου εἰς τὸν Θεόν. 17. Ἐλοιδόρησαν = ἐπειρόφρονησαν. 18. Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἔστι = τὸ πρᾶγμα αὐτὸν είναι θαυμαστόν, διτὶ σεῖς οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ξέρετε ἀπὸ ποὺ είναι. Ἐν τούτῳ = εἰς τούτῳ βεβαίως ὑπάρχει τὸ θαυμαστόν, διτὶ μοῦ ἥροιςέ τοὺς ὄφθαλμοὺς ἐκεῖνος τὸν ὄποιον περιφρονεῖτε. 19. Ἐκ τοῦ αἰῶνος = ἀπὸ τὴν πρώτην ἡρχήν, ποὺ γίνονται θαύματα μὲ τοὺς προφήτας. 20. Γεγενημένον = ἔχει γεννηθῆ. 21. ἑώρακας = ἔχεις ίδῃ. 22. Ἐφη = εἶπε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνῷ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν Ναὸν ὁ Χριστός, ἀπήντησεν ἔνα ἐπαίτην τυφλὸν ἐκ γενετῆς. «Ποῖος ἡμάρτησεν, αὐτὸς ἢ οἱ γονεῖς του διὰ νὰ γεννηθῇ τυφλός», ἐρωτοῦν τὸν Χριστὸν οἱ μαθη-

ταῖ του. Ἐπίστευον οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς καὶ οἱ μαθηταὶ του
ὅτι αἱ ἀσθένειαι τῶν ἀνθρώπων προέρχονται ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας
των. «Οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ γονεῖς του ἡμάρτησαν, εἶπεν δὲ Χριστός,
διὰ νὰ γεννηθῇ τυφλός». Τὸ νὰ ἀμαρτήσῃ βέβαια αὐτός, ἀφοῦ
ἔγεννήθη τυφλός, ἥτο ἀδύνατόν. «Τώρα δύως θὰ ὅρητε, εἶπεν δὲ
Ἰησοῦς, ὅτι θὰ φανερωθῇ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν θεραπείαν τοῦ
ἀνθρώπου αὐτοῦ».

Ἐπιτυσε τότε κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέμειξε τὸν σίελόν του
μὲ τὸ χῶμα, κατεσκεύασε πηλὸν καὶ μὲ αὐτὸν ἄλειψε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τοῦ τυφλοῦ. Τὸν διέταξε νὰ νιφθῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
Σιλωάμ, καὶ ἐκεῖνος ἐπέστρεψε θεραπευμένος.

Ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ ἔγινεν εἰς ἡμέραν ἀργίας, τὸ Σάβ-
βατον. Οἱ φθονεροὶ Φαρισαῖοι κατηγόρησαν τὸν Χριστὸν ὅτι εἶναι
ἀμαρτωλός, ἀφοῦ δὲν ἐσεβάσθη τὴν ἡμέραν τῆς ἀργίας. Ἀνέκρι-
ναν ἀκόμη πολλάκις καὶ τὸν πατέρα τοῦ τυφλοῦ καὶ τὸν Ἰδιον.
Ο πατέρας ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶναι τὸν ἡλικίαν ἔχει καὶ ἀς ἐρωτήσουν
αὐτόν. Ο ἄλλοτε τυφλὸς διηγήθη καὶ αὐτὸς πῶς ἐθεραπεύθη.
Εἶπεν ὅτι διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος θὰ ἥτο θεοσε-
βῆς καὶ ὅχι ἀμαρτωλός. Καὶ τέλος τοὺς εἶπε, μήπως θέλουν νὰ
γίνουν μαθηταὶ του. Καὶ ἐκεῖνοι ἀγανακτήσαντες τὸν ἔκαμαν ἀπο-
συνάγωγον. Ἄλλ' δὲ Χριστὸς δὲν ἔξεχασε τὸν πιστὸν διμολογητήν
του. Τὸν εὗρε καὶ τοῦ λέγει: «Πιστεύεις εἰς τὸν Γίδον τοῦ Θεοῦ;»
«Καὶ ποῖος εἶναι, Κύριε, διὰ νὰ τὸν πιστεύσω;» ἀπήντησεν ἐκεῖ-
νος. «Ἐκεῖνος ποὺ σοῦ δύμιλεῖ, Ἐκεῖνος εἶναι». «Πιστεύω», εἶ-
πε, καὶ ἐπροσκύνησεν τὸ Χριστόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Τωάννου, κεφ. ιξ', 1 - 13

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐπάρας δὲ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε. Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα·
δόξασόν σου τὸν νίδρην, ἵνα καὶ δὲν νίδρης σου δοξάσῃ σε,
καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἔξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν
δ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ
αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν καὶ
δην ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἔγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς,
τὸ ἔργον ἐτελείωσα δ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν

με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἥ εἰχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

Ἐφανέρωσά σου τὸ δύναμα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. Σοὶ ἡσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα δόσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ ωρήματα δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὐδοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ πρόδει σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ δυόματί σου φέδωνάς μοι, ἵνα δῶσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.

Οτε ἦμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ δυόματί σουν οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ δινὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρόδει σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Επάρας = ἀφοῦ ἐσήκωσε ψηλὰ τὰ μάτια του εἰς τὸν οὐρανόν. 2. Ἐλήλυθεν = ἔχει ἔλθει ἡ ὥρα τῶν ἀγίων παθῶν καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου.
3. Εξουσία πάσης σαρκὸς = ἔξουσία ἐπάνω σὲ κάθε ἄνθρωπον χάριν τῆς σωτηρίας του.
4. Πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοὶ = μὲ τὴν δόξαν ποὺ εἶχα κοντά σου πάντα (προαιωνίως).
5. Σοὶ ἡσαν = δικοί σου, δηλαδὴ ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Γεωργίου αὐτοῦ.
6. Τὰ ωρήματα = τὰ λόγια.
7. Περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ = περὶ αὐτῶν σὲ παρακαλῶ.
8. Οὐ περὶ τοῦ κόσμου = δῆλο. αὐτὴν τὴν στιγμὴν προσεύχομαι ἀποκλειστικά περὶ τῶν μαθητῶν μου καὶ ὅχι περὶ τοῦ κόσμου.
9. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμὰ = καὶ ὅλα τὰ ἴδια καὶ μου εἶναι ἴδια σου καὶ τὰ ἴδια σου ἴδια μου. Δηλαδὴ οἱ μαθηταί μου πάντοτε ἡσαν καὶ τῶν δύο, Πατέρδες καὶ Γεώργιος.
10. Γεώργιος ἀπωλείας = νίδες τῆς καταστροφῆς, ὁ Ἰουδας.
11. Ἰνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ = διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια τῆς Γραφῆς.
12. Ἰνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην = δῆλο. αὐτὰ τὰ λέγω διὰ νὰ ἔχουν ὀλόκληρον τὴν χαράν, που θὰ μάθουν ὅτι καὶ ἐγὼ θὰ ἀναστηθῶ καὶ ἐσὲ (τὸν Θεόν) θὰ ἔχουν βοηθόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Χριστὸς δὲ λόγιον πρὸ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου του προσηγήθη πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα του. Πατέρα μου, λέγει, ἔφθασαν αἱ στιγμαὶ τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου μου. Δέξασέ με,

κάμε τὴν ὥραν αὐτήν, ποὺ πεθαίνω, νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶμαι
υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἔτοι θὰ δοξάσω καὶ ἐγὼ σέ, Πατέρα μου, μὲ τὴν πί-
στιν, ποὺ θὰ δείξῃ ὁ κόσμος εἰς ἐμέ. Διότι ἡ μεγαλυτέρα εύτυχία
τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ σὲ πιστεύσουν ὡς τὸν μόνον ἀληθινὸν
Θεὸν καὶ ἐμὲ τὸν υἱόν σου, τὸν δοποῖον ἔστειλες εἰς τὸν κόσμον,
ὅπου τὸ ἔργον, ποὺ μοῦ ἀνέθεσες, ἐτελείωσα. Καὶ τώρα δόξασέ
με, Πατέρα, μὲ τὴν δόξαν ποὺ εἶχα πλησίον σου προαιώνια, ἀπὸ
τὸν καιρὸν ποὺ δὲν ὑπῆρχε ἀκόμη ὁ κόσμος. Παρακαλῶ, Πατέρα
μου, νὰ βοηθήσῃς τοὺς μαθητάς μου, τώρα, ποὺ δὲν θὰ εἴμαι εἰς
τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἡμπορέσουν νὰ τελειώσουν τὸ ἀποστολικόν
των ἔργων. Εἶναι, λέγει, ἄξιοι τῆς βοηθείας σου, καὶ τῆς προστα-
σίας σου, ἀφοῦ ἀφανέρωσα τὸ ὄνομά μου εἰς αὐτούς, ποὺ μοῦ
ἔδωκες ἐκ τοῦ κόσμου. Εἶναι δικά σου, εἶναι τέκνα τῆς χάριτός
σου καὶ τοὺς ἐφώτισες νὰ μὲ ἀκολουθήσουν.

Τὰς ἐντολάς σου ἔκρατήσαν. Ἐπίστευσαν ὅτι σὺ μὲ ἀπέ-
στειλες εἰς τὸν κόσμον. Διαφύλαξε αὐτούς νὰ εἶναι ἡγωμένοι, κα-
θὼς εἴμεθα ἡμεῖς. "Οταν ἡμουν μαζί των εἰς τὸν κόσμον, κανέ-
νας ἀπὸ αὐτούς δὲν ἐλησμόνησε τὸ ὄνομά σου. Μόνον δὲν Ιούδας
ἔγινεν ἄξιος καταστροφῆς, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι γραμμέ-
νον εἰς τὴν 'Αγίαν Γραφήν".

'Η Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῶν 'Αγίων Πατέρων, διότι ἡ
'Εκκλησία μας πανηγυρίζει τὴν μνήμην τῶν 318 Πατέρων τῆς
Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας (325 μ.Χ.).

"Οπως οἱ Ἀπόστολοι, ἔτοι καὶ οἱ Πατέρες, εἰργάσθησαν
διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ Γιός εἶναι ὁμοούσιος, δηλ. τῆς ἰδίας οὐ-
σίας, μὲ τὸν Πατέρα. Μὲ τὴν ἀπόφασίν των ἐπολέμησαν τὴν αἵ-
ρεσιν τοῦ Ἀρείου, ὁ ὅποιος ἔλεγεν ὅτι ὁ Γιός εἶναι κτίσμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ)

Ματθαίου κεφ. ι' 32 - 33, 37 - 38 καὶ ιθ', 27 - 30

Ἰπεν δὲ Κύριος τοῖς ἑαντοῦ μαθηταῖς πᾶς δστις δμο-
λογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, δμολογήσω
κἀγώ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς δστις δ' ἀνηγήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀν-

θρώπων, ἀργήσομαι αὐτὸν καὶ γὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· Ὁ φιλῶν πατέρα η̄ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν νιὸν η̄ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ δὲ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὅπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

Ἄποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδού ἡμεῖς ἀφῆκαμεν πάντα καὶ ἡκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, δταν καθίσῃ ὁ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ πᾶς δὲ ἀφῆκεν οἰκίας η̄ ἀδελφούς η̄ ἀδελφὰς η̄ πατέρα η̄ μητέρα η̄ γυναικα η̄ τέκνα η̄ ἀγροὺς ἐνεκεν τοῦ ὄντος μου, ἐκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὄμολογήσει ἐν ἐμοὶ = Καθένας ποὺ θὰ μὲ πιστεύσῃ καὶ θὰ μὲ κηρύξῃ Θεόν.
2. Ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων = δηλ. ἔχει τὸ θάρρος νὰ μὲ κηρύξῃ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
3. Ἐν αὐτῷ = δηλ. θὰ τὸν ἀναγνωρίσω καὶ θὰ τὸν διακηρύξω καὶ ἐγὼ ὡς ἔνα ἀπὸ τοὺς πιστοὺς δπαδούς μου.
4. "Οστις δ' ἀν ἀρνήστηται με = δποιος θήθεις ἀρνηθῆ νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ καὶ νὰ μὲ πιστεύσῃ ὡς θεάνθρωπον.
5. Ὁ φιλῶν = ἔκεινος ποὺ δεικνύει μεγάλην στοργὴν εἰς τοὺς γονεῖς του.
6. Ὑπὲρ ἐμὲ = δηλ. η̄ ἀγάπη του πρὸς τοὺς γονεῖς εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ ἔκεινην ποὺ πρέπει εἰς ἐμέ.
7. Οὐκ ἔστι μοι ἄξιος = δὲν εἶναι ἄξιος μαθητής μου.
8. Τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = δηλ. δποιος δὲν εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀπούληῃ ἀκόμη (μαρτυρήσῃ).
9. Ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου = καθένας ποὺ πιστεύει εἰς ἐμὲ καὶ κάμνει τὰς ἐντολὰς μου.
10. Τί ἄρα ἔσται ἡμῖν = ποία ἀμοιβὴ θὰ μᾶς δοθῇ;
11. Ἀμὴν = Ἀληθινά, βέβαια.
12. Ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ = εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅποτε θὰ δικάσῃ τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.
13. Ἐπὶ δώδεκα θρόνους = ἔννοει μὲ τοὺς λόγους του αὐτοὺς δ̄ Χριστὸς τὴν τιμὴν, καὶ δόξαν, ποὺ θὰ λάβουν οἱ μαθηταὶ του εἰς ἔκεινην τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.
14. Τὰς δώδεκα φυλάς = δόλον τὸν κόσμον.
15. Καὶ πᾶς = δχι μόνον οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλος.
16. Οἰκίας = τὸν οἶκον καὶ τὴν οἰκογένειαν.
17. Ἔνεκεν τοῦ ὄντος μου = δηλ. ἀφησεν ὅλα διὰ νὰ ὄμολογησῃ καὶ κηρύξῃ τὸ ὄνομά μου.
18. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι = πολλοὶ πρῶτοι θὰ συμβῇ νὰ γίνουν τελευταῖοι καὶ οἱ τελευταῖοι νὰ γίνουν πρῶτοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Καθέναν ποὺ μὲ πιστεύει, λέγει ὁ Χριστός, καὶ τὸ λέγει φανερὰ καὶ μὲ θάρρος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ καταδιώκουν τὴν

διδασκαλίαν μου, θὰ ἀναγνωρίσω καὶ ἐγώ ὡς ἔνα πιστὸν μαθητήν μου ἐμπρὸς εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα μου. Ἐκεῖνον δύμας, ποὺ θὰ μὲ ἀρνηθῇ ὡς θεάνθρωπον Σωτῆρα, θὰ ἀρνηθῶ καὶ ἐγώ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατέρα μου. Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ ἐμὲ ὅλους τοὺς ἀγαπημένους γονεῖς καὶ συγγενεῖς του δὲν ἀξίζει δι’ ἐμὲ ὡς πιστὸς ἀκόλουθός μου. Διὰ τὰ μεγάλα ἀγαθὰ ποὺ σᾶς προσφέρω, ἀγαπήσετε με περισσότερον τῶν γονέων σας, καὶ οἱ γονεῖς νὰ δείξετε εἰς ἐμὲ μεγαλυτέραν ἀγάπην, ἀπὸ ἐκείνην τῶν παιδιῶν σας. Καὶ ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν νὰ πάθῃ καὶ θάνατον ἀκόμη διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, δὲν ἀξίζει δι’ ἐμέ.

“Ημεῖς δύμας οἱ μαθηταί σου, λέγει δὲ Πέτρος, ποὺ ἀφήσαμεν ὅλα, τὰ δίκτυά μας, τὸ πλοιόν μας, τὴν τέχνην μας, τὴν οἰκίαν μας, τὴν οἰκογένειάν μας, τί θὰ κερδίσωμεν, ποία ἀμοιβὴ θὰ μᾶς δοθῇ;” Σᾶς βεβαιώνω, ἀπαντᾷ δὲ Χριστός, ὅτι τιμαὶ καὶ δόξαι σᾶς περιμένουν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Καὶ καθένας ποὺ ἀφησει τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ἀγαπημένους του διὰ νὰ δομολογήσῃ καὶ κηρύξῃ τὸ ὄνομά μου, θὰ λάβῃ πολὺ περισσότερα, θὰ λάβῃ μεγάλας ἀμοιβάς. Μάθετε ἀκόμη ὅτι πολλοί, ποὺ ἐπροτίμησαν τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν αἰωνίαν ζωήν, θὰ εἶναι τελευταῖοι κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.

“Ολοι οἱ γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ἀγιοι, ποὺ τὰ δύναματά των δὲν γράφονται εἰς τὰ μηνολόγια τῆς Ἐκκλησίας μας, ὑμοιολόγησαν καὶ διεκήρυξαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον περιφρονήσαντες καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν των. Τὴν μνήμην τῶν ἀγίων αὐτῶν, ἀγίων Πάντων, πανηγυρίζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν Κυριακὴν αὐτήν.

*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. δ' 18 - 23

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, περιπατῶν δὲ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἥσαν γὰρ ἀλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὅπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἤκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον

τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἤκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας = λέγεται καὶ θάλασσα τῆς Τιμεριάδος, ἀπὸ τὸ δνομα Τιμεριάς, ποὺ εἶναι πόλις εἰς τὰς ὅχθας τῆς λίμνης. Λέγεται ἀκόμη καὶ λίμνη τῆς Γεννησαρέτ. 2. Βάλλοντας ἀμφίβληστρον = ρίττοντας τὸ δίκτυον. Ἀμφίβληστρον εἶναι εἴδος δίκτυου. Ἡ σημερινή πεζόβολος. 3. Δεῦτε ὀπίσω μου = ἐλάτε μαζί μου. 4. Ἄλιεῖς ἀνθρώπων = θὰ ψωρεύετε ἀνθρώπους, δηλ. θὰ τοὺς κάμνετε Χριστιανούς. 5. Προβάταις = προχωρήσας δλίγον πάρα-κάτω. 6. Καταρτίζοντας = νὰ ἐπιδιωρθώνουν. 7. Περιῆγεν = περιώδευε. 8. Συναγωγὴ = Εἶναι δὲ τόπος, ἡ αἴθουσα δπου, ἵνεται ἡ σύναξις τῶν Ἐβραίων γιὰ νὰ ἀκούσουν τὴν ἔξήγησιν τῆς Γραφῆς καὶ νὰ προσευχηθοῦν (ἢ χάβρα). Εἶναι ἡ ἐκκλησία των. 9. Κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον = κηρύσσων τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. 10. Πᾶσαν μαλακίαν = κάθε ἀδιαθεσίαν καὶ ἀδυναμίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Χριστός, ἐνῷ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὴν παραλίαν τῆς λίμνης τῆς Γαλιλαίας, Γεννησαρέτ, εἶδε τέσσαρες ἄλιεῖς ἐκ τῶν ὁποίων, οἱ δύο ἔρρ.πτον τὰ δίκτυά των εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ ἄλλοι δύο ἐπιδιώρθωναν τὰ εἰδικάτων δίκτυα. Τοὺς ἐπλησίασε καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ γίνουν μαθηταὶ του. Οἱ ἄλιεῖς αὐτοὶ ἤσαν οἱ ἀδελφοὶ Πέτρος καὶ Ἀνδρέας· καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης. ‘Ησαν ἄλιεῖς, ἀλλὰ καὶ εὔσεβεῖς ἀνθρώποι. ‘Ο Χριστὸς ὡς καρδιογνώστης ἐκατάλαβε δτι εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν κατοικοῦσε νὴ ἀθωότης καὶ νὴ εἰλικρίνεια. Θὰ εἶχαν βέβαια καὶ αὐτοὶ ἀκούσει διὰ τὸν ἐρχόμενον Μεσσίαν καὶ Σωτῆρα. «Ἐλάτε μαζί μου, τοὺς εἶπε, καὶ θὰ σᾶς κάμω ἄλιεῖς ἀνθρώπων». Σᾶς θεωρῶ δηλ. ἀξίους νὰ γίνετε μαθηταὶ μου καὶ νὰ ἔξαπλώσετε εἰς τὸν κόσμον τὸ Εὐαγγέλιόν μου. Καὶ ἐκεῖνοι μὲ θαυμαστὴν προθυμίαν ἀφίνουν γονεῖς, συγγενεῖς, περιουσίαν, καὶ ἀκολουθοῦν τὸν Χριστόν.

Γιπεν δὲ Κύριος· διὸ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν δοφθαλμός· εἴαν οὖν δοφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, δλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐσται· εἴαν δὲ δοφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, δλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἐσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κνοίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἑτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνδές ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ· Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλειόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Εμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, δτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θεριζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ δοπτήρῳ ὑμῶν δοφθαλμός τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἥλικιαν αὐτοῦ πῆχυν ἔνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἄγρου πᾶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾶς οὐδὲ τήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, δτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἄγρου, σήμερον δντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, δο Θεὸς οὐτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, δλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἰδε γὰρ δοπτήρῳ ὑμῶν δοφθαλμός δτι χρήζετε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ό λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν δοφθαλμὸς = δόδηρος τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἰναι δοφθαλμὸς (λύχνος). Μέ τὸ συμβολικὸν αὐτὸν παράδειγμα δο Χριστὸς ἐννοεῖ δχι τὸν σωματικὸν δοφθαλμὸν, ἀλλὰ τὸν ἐσωτερικὸν, ποὺ εἰναι δο νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ δο ἡ ζήτη του συνείδησις.
2. Άπλοῦς = καθαρός, εἰλικρινῆς νοῦς.
3. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος = εἴαν τὸ φῶς λοιπόν, δηλ. νοῦς σου, εἰναι σκότος, δηλ. ἐπιμένει εἰς τὴν κακίαν καὶ ἀμαρτίαν.
4. Τὸ σκότος πόσον; = Πόσον μεγάλη θά εἰναι δο ἀμαρτία σου, (σκοτάδι).
5. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κνοίοις δουλεύειν = κανένας δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἰναι δοῦλος, ὑπηρέτης εἰς δύο κυρίους.
6. Ή ἐνδές ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει = δο εἰς τὸν ἔνα θὰ ἀφοσιωθῇ καὶ τὸν

ἄλλον θά περιφρονήσῃ. 7. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾶς = δὲν ἡμπορεῖτε νὰ ὑπηρετῆτε (νὰ λατρεύετε) μαζὶ καὶ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλοῦτον. Μαμμωνᾶς = ξένη λέξις καὶ σημαίνει πλοῦτος. 8. Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ἡμῶν = μὴ φροντίζετε χάριν τῆς ζωῆς σας. 9. Πλεῖόν ἐστι = εἰναι ἀνωτέρω. 10. Ἐμβλέψατε = κοιτάξετε προσεκτικά. 11. Συνάγουσι = μαζεύουν. 12. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; = δὲν διαφέρετε ἔσεις περισσότερον ἀπὸ αὐτά; 13. Προσθεῖναι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ = νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἀνάστημά του. 14. Καταμάθετε = κοιτάζετε. 15. Πῶς αὐξάνει = μὲ ποιὸν τρόπο μεγαλώνουν. 16. Οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νῆθει = δὲν κουράζονται οὔτε γένθουν. 17. Περιεβάλλετο = ἐνεδύετο. 18. Σήμερον ὅντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον = ποὺ σήμερον εἰναι χλωρὸς καὶ ἔπειτα ξηραίνεται καὶ ρίγνεται εἰς τὸν φούρνον. 19. Οὕτως ἀμφιέννυσι = μὲ τέτοιον τρόπον τὰ ἐνδύει. 20. Οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς = δὲν θὰ ἐνδύσῃ ἐσᾶς πολὺ περισσότερον. 21. Ἡ τί περιβαλλόμεθα = ἡ ποιὸν ἐνδύμα θὰ φορέσωμεν. 22. Τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ = οἱ ἔθνικοι εἰδωλολάτραι τὰ ζητοῦν. 23. Οἶδε = γνωρίζει. 24. Καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν = καὶ ὅλα αὐτά, δηλ. ἡ τροφή, τὸ ποτόν, τὸ ἐνδύμα κλπ. θὰ σᾶς δοθοῦν ἐὰν βέβαια πρῶτα κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ τὴν ὁδηγίαν τοῦ λύχνου φωτίζει κανεὶς τὸ σκοτεινὸν δωματίον του καὶ εἰσέρχεται ἀσφαλῶς εἰς αὐτό. Μὲ ὁδηγὸν τὸν ὀφθαλμὸν μας, ποὺ τὸν παραβάλλει ὁ Χριστὸς πρὸς λύχνον, δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ κινῆται ἐπιτυχῶς καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ φωτός. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως αὐτὴ καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τῶν ὀφθαλμῶν. Μὲ τὸν ὀφθαλμὸν παραβάλλει ὁ Χριστὸς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἥθικὴν συνειδήσιν αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ νοῦς σου, λέγει ὁ Χριστός, εἰναι σκοτισμένος ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἀμαρτίας, τότε θὰ σὲ παρασύρῃ εἰς ἥθικὴν καταστροφήν. Θὰ λησμονήσῃς τότε τὸν Θεὸν καὶ τὸ ἄγιον θέλημά του καὶ θὰ ἀφοσιωθῆς ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθά. Αὐτὰ ὅμως, ὅπως ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φροντὶς διὰ τὰ ἐνδύματα, τὰ ποτά, τὰ φαγητά, δὲν συμβιβάζονται μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ φροντίζωμεν μαζὶ διὰ τὰ οὐράνια ἀγαθά καὶ διὰ τὰ ἐπίγεια, ὅπως δὲν εἰναι εὔκολον νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς δύο κυρίους. Ἀποφεύγετε, λέγει ὁ Χριστός, τὴν πολυμέριμνον ταραχήν σας διὰ τὰ πλούτη καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἐπίγεια καὶ προσωρινά. Ὁ Θεὸς προνοεῖ διὰ τὰ πτηνά, τὰ ὄποια οὔτε σπείρουν οὔτε θερίζουν, ἐνδύει μὲ βασιλικὴν ὡραιότητα τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Πολὺ περισσότερον θὰ φροντίσῃ διὰ τὸν ἄνθρωπον ποὺ πάντοτε καὶ πρῶτα ἔκτελετ τὸ θέλημά του.

Δὲν μᾶς εἶπε βέβαια ὁ Χριστός: σταυρώσατε τὰς χεῖράς σας καὶ καθήσατε ἀνεργοί, ἐγὼ θὰ σᾶς στείλω τροφάς, ποτὰ καὶ ἐνδύματα, ἀλλὰ μὴ γίνεσθε δοῦλοι τῆς κοιλίας σας, μὴ ἀφιερώνετε δλον τὸν καιρόν σας εἰς τὰς κοσμικὰς φροντίδας σας. Φροντίζετε νὰ γίνετε πρῶτα πλούσιοι εἰς ἀρετάς, που αὐταὶ μένουν αἰωνίως.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου κεφ. η', 5 - 13

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσελθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἔλλων θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς ἡνα μον ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ καὶ ἵαθησεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμπαντὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἀλλω, ἔρχον, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μον, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμήτη λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρονγμὸς τῶν ὁδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχῳ· ὥπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἵαθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὕρᾳ ἐκείνῃ.

ΕΡΜΗΝΕΥΓΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐκατόνταρχος = Ρωμαϊος ἀξιωματικός. Ἀρχηγὸς στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἐκατὸν ἀνδρῶν.
2. Βέβληται = εἰναι κατάκοιτος.
3. Δεινῶς βασανιζόμενος = ὑποφέρων τρομεροὺς πόνους.
4. Οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς = δὲν εἰμαι ἄξιος.
5. Εἶπε λόγῳ = εἰπὲ μὲ ἔνα λόγο σου.
6. Καὶ ἵαθησεται ὁ παῖς μου = καὶ ἀμέσως θὰ θεραπευθῇ ὁ ὑπηρέτης μου.
7. Ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν = ἀπὸ δλον τὸν κόσμον.
8. Ἡξουσι = θὰ ἔλθουν.
9. Ἀνακλιθήσονται = θὰ παρακαθήσουν.
10. Οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας = οἱ κληρονόμοι τῆς βασιλείας, οἱ Ἰουδαῖοι.
11. ἐκβληθήσονται = θὰ ριφθοῦν.
12. Εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον = εἰς τὸ σκότος, τὸ ὅποιον εἰναι

ἔξω ἀπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. **13. Βρυγμὸς τῶν ὁδόντων = τριγμός, τρίζιμον τῶν ὁδόντων.** Δηλ. θὰ ἔχουν μεγάλην καὶ ὑπερβολικὴν λύπην καὶ ἀπελπισίαν, καὶ θὰ ἀγανάκτοῦν ἐναντίον των διότι ἔδειξαν τέτοιαν ἀπιστίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Καπερναούμ συναντᾶ τὸν Χριστὸν ὁ ἔκατονταρχος τῆς πόλεως καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὸν παράλυτον ὑπηρέτην του.

‘Ο ἔκατονταρχος, ἀν καὶ εἰδωλολάτρης, ἥτο δύμας ἔνας ἀγαθὸς ἀνθρώπως.

Εἰπέ, λέγει εἰς τὸν Χριστόν, μὲ ἔνα σου λόγον ὅ,τι διατάξῃς καὶ ὁ ὑπηρέτης μου θὰ γίνη καλά. ‘Ως Θεός, ποὺ εἶσαι, ἔχεις ἔξουσίαν, ἀφοῦ ἔγω, ποὺ εἴμαι ἔνας ἀπλοῦς ἀνθρώπος, ἔχω ἔξουσίαν εἰς τοὺς κατωτέρους μου στρατιώτας. Τοὺς διατάσσω καὶ κάνουν ὅ,τι τοὺς εἴπω. Πολὺ περισσότερον ἡ ἴδική σου διαταγὴ θὰ γίνη ἀμέσως. Δὲν εἴμαι ἄξιος νὰ σὲ δεχθῶ στὸ σπίτι μου. ’Αρκετὸς εἴναι ὁ λόγος καὶ ἡ διαταγὴ σου. ‘Ο Χριστὸς ἔθαύμασε τότε τὴν φλογερὰν πίστιν τοῦ ἔκατοντάρχου, τὴν ὅποιαν δὲν εὗρεν οὔτε εἰς τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, δηλ. εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ θὰ ριψθοῦν ἔξω καὶ μακρὰν ἀπὸ αὐτῆν. Καὶ τὴν θέσιν των θὰ πάρη ὁ ἄλλος κόσμος. Τέλος εἴπεν εἰς τὸν ἔκατονταρχον: «Πήγαινε σπίτι σου· ὁ ὑπηρέτης σου ἔθεραπεύθη».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Μαρθαίου, κεφ. ε', 14 - 19

Εἰπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυψῆναι ἐπάνω δρονις κειμένη· οὐδὲ καίονσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, δπως ἰδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε δτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἡ τοὺς προφήτας· οὐκ ἥλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἔως ἀν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵδτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἔως ἀν πάντα γένηται. Ὁς ἔάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τού-

των τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· δις δ' ἀν ποιήσῃ καὶ
διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Σημειώσις: Τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἀναγινώσκεται καὶ κατὰ τὴν ἑόρτην
τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (30 Ιουνίου), ἐὰν αὕτη συμπέσῃ εἰς Κυριακήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Φῶς τοῦ κόσμου** = Σεῖς εἰσθε οἱ διδάσκαλοι, ποὺ θὰ φωτίσετε τὸν κόσμον.
2. **Καίσους λύχνον** = ἀνάπτουν λύχνον.
3. **Τιθέασιν** = τοποθετοῦν.
4. **Ὕπὸ τὸν μόδιον** = κάτω ἀπὸ τὸν μόδιον. Μόδιος ἡ τοὺς κάδος μὲ τὸν ὄποιον ἐμετροῦσαν τοὺς ξηροὺς καρπούς, σῖτον, κριθήν κλπ. Σκεῦος οἰκιακόν.
5. **Λυχνία** = σκεῦος τῆς οἰκίας, ὅπου τοποθετοῦν τὸν λύχνον, ὁ λυχνιοστάτης.
6. **Οὕτω λαμφάντω** = ἔτσι ἡς φωτίσῃ.
7. **Καταλῦσαι τὸν νόμον** = νὰ καταργήσω τὸν ἡθικὸν νόμον τοῦ Μωάβεως καὶ τῶν Προφητῶν.
8. **Πληρωσαι** = νὰ τὸν κάμω τέλειον.
9. **Ἀμὴν λέγω** ὑμῖν = σᾶς βεβαιώνων.
10. **"Εως ἂν παρέλθῃ** = ἔως ὅτοι ὑπάρχει κόσμος.
11. **Ο οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ** = ὁ κόσμος.
12. **Ίδοτα** = εἰναι τὸ μικρότερον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἐβραίων.
13. **Κεραία** = ὅμοιάζει μὲ τὴν ἴδιαν μας ἀπόστραφον, τὴν ψιλήν.
14. **Οὐ μὴ παρέλθῃ** = δὲν θὰ καταργηθῇ.
15. **"Εως ἂν πάντα γένηται** = μέχρις δυοῦ ὅλα γίνουν ἀκριβῶς.
16. **Λύση** = καταργήσῃ. Δὲν ἔκτελέσῃ ἔστω καὶ τὰς μικροτέρας ἐντολάς.
17. **Διδάξῃ οὕτως** = τὰς διδάξῃ ἔτσι, δηλ. νὰ μὴν ἔκτελοῦν τὰς ἐντολάς, ἔστω καὶ τὰς ἐλαχίστας, διότι τάχα εἰναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.
18. **Ἐλάχιστος κληθήσεται** = ἐλάχιστος θὰ δονομασθῇ, δηλ. θὰ εἰναι ἀνάξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ ἀληθινοὶ μαθηταὶ μου, λέγει ὁ Χριστός, θὰ εἰσθε διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὅ,τι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Σεῖς θὰ εἰσθε ἡ ἀρχὴ τῆς ἡθικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν φωτεινὴν διδασκαλίαν σας καὶ μὲ τὸ φωτεινὸν παράδειγμά σας θὰ ἀπαλλάξετε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀμαρτίας. "Οπως ὁ ἥλιος φωτίζει τὸν κόσμον καὶ ὁ λύχνος τὴν οἰκίαν, ἔτσι καὶ σεῖς πρέπει νὰ φωτίζετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας. Προσέχετε δύμας πολὺ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα σας, διότι ὁ κόσμος σᾶς παρακολουθεῖ. Δὲν ἡμπορεῖτε νὰ κρυφθῆτε, ὅπως δὲν κρύπτεται μία πόλις, ποὺ εἰναι κτισμένη ἐπάνω εἰς ἔνα ὕψωμα. Ζητῶ νὰ διαφυλάξετε ἀκριβῶς τὴν διδασκαλίαν μου, μὲ τὴν ὁποίαν συνεπλήρωσα τὴν παλαιὰν διδασκαλίαν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Διότι μόνον ὁ ἀκριβὴς τηρητής τῶν ἐντολῶν μου θὰ εἰναι ἀξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

‘Η Κυριακή αύτὴ ἀφιερώνεται εἰς τοὺς 630 ἀγίους καὶ Θεοφόρους Πατέρας τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ’ Οἰκουμεν. Συνόδου (451 μ.Χ.), ἡ ὅποια κατεδίκασε τὸν Μονοφυσιτισμόν, ὅπως ἐμάθατε εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰστορίαν σας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. η' 28 - φ', 1

Tῷ καιρῷ ἔκεινῳ, ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν ὑπῆρχονταν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἴσχυειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἔκεινης. Καὶ ἵδον ἐκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἡλθες ὅδε πρὸς καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἡν δὲ μακρὰν ἀπ’ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαιμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ εἰπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἵδον ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὅδαισιν. Οἱ δὲ βόσκοντες ἐφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἵδον πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἵδοντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν = Λέγεται Γεργεσηνῶν ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Γέργεσα, ποὺ ἔκειτο πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτη.
2. Ἐκ τῶν μνημείων = Μνημεῖα ἡσαν σπήλαια, ποὺ ἔχροσίμευον διὰ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς.
3. Χαλεποὶ λίαν = πάρα πολὺ ἐπικινδύνοι καὶ φοβεροί.
4. Ἐκραξαν = ἐφώναξαν πολὺ δυνατὰ μόλις ἀνεγνώρισαν τὸν Χριστόν.
5. Τί ἡμῖν καὶ σοι = ποια σχέσις ὑπάρχει ἀναμεταξύ μας;
6. ᩩλθες ὅδε πρὸς καιροῦ = ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς βασανίσῃς πρόδωρα.
7. Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς = ἂν μᾶς βγάλλεις ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.
8. Ἀπέθανον ἐν τοῖς ὅδαισι = ἐπνίγησαν.
9. Πᾶσα ἡ πόλις = δῆλοι οἱ πολῖται.
10. Ὁπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν = νὰ φύγῃ μακρὰν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς χώρας των.
11. Εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν = Τὴν Καπερναούμ.

Δύο φοιβεροὶ καὶ πολὺ ἐπικίνδυνοι δαιμονιζόμενοι ἔκρύπτοντο εἰς τὰ ἔξω τῆς πόλεως τῶν Γεργεσηνῶν μνήματα. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως αὐτῆς ἀπέφευγαν νὰ περάσουν ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἔκεινοι ἔμενον. Μόλις εἶδον τὸν Σωτῆρα, τοῦ εἶπον: Δὲν ὑπάρχει καμμία σχέσις μεταξύ μας. Σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα ἔχθροὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ μὴ τοὺς τιμωρήσῃ πρόωρα, δηλ. προτοῦ ἔλθῃ ὁ ὥρισμένος καιρὸς τῆς μεγάλης κρίσεως. Καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς ἔδωσε τὴν ἀδειαν νὰ φύγουν ἀπὸ τοὺς δύο ἀνθρώπους τὰ πονηρὰ αὐτὰ πνεύματα καὶ νὰ ὑπάγουν εἰς μίαν ἀγέλην χοίρων, ποὺ ἔβοσκε ἐκεῖ πλησίον. "Ολη τότε ἡ ἀγέλη ἔτρεξε καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη.

Μόλις οἱ κάτοικοι ἐπληροφορήθησαν ὅλα αὐτὰ τρέχουν καὶ παρακαλοῦν τὸν Σωτῆρα νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν χώραν των. Ἡδιαφόρησαν διὰ τὸ καλόν, ποὺ τοὺς ἔκαμε. Ἐνδιεφέροντο μόνον διὰ τοὺς χοίρους των. Ἡσαν ὄμως ἄξιοι αὐτῆς τῆς τιμωρίας, διότι ἔτρεφον χοίρους καὶ ἔτρωγον ἀπὸ τὸ κρέας των, ἐνῷ ἀπηγορεύετο ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. θ' 1 - 8

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἤλθεν εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν. Καὶ ἵδον προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἵδων ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἰπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου. Καὶ ἵδον τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἵδων ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, η ἐπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει; "Ινα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξονσίαν ἔχει ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας — τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἀρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἰκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἔξονσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν = δηλ. τὴν πόλιν τῆς Καπερναούμ. 2. Ἐπὶ κλί-
νης βεβλημένον = ἐπάνω εἰς κλίνην ἔχαπλωμένον. 3. Τὴν πίστιν αὐ-
τῶν = δηλ. τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὸν ἔφερον, καὶ αὐτοῦ τοῦ παραλυτικοῦ. 4.
Θάρσει τέκνον = ἔχει θάρρος, παιδί μου. 5. Ἀφέωνται σοι = ἔχουν
συγχωρήθη αἱ ἀμαρτίαι σου. 6. Ἐν ἑαυτοῖς = δὲν τὸ εἶπαν φανερὰ (μέσα
τους). 7. Βλασφημεῖ = ὑβρίζει καὶ δὲν σέβεται τὸν Θεόν, διότι μόνον ὁ
Θεὸς ἔχει τὴν ἔξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας. 8. Καὶ ἴδων τὰς ἐνθυμή-
σεις αὐτῶν = καὶ ἐπειδὴ ἔκαταλαβε τοὺς πονηροὺς διαλογισμούς των καὶ τὰς
σκέψεις των. 9. Ἐνθυμεῖσθε = συλλογίζεσθε. 10. Εὔκοπάτερον =
εὐκολώτερον. 11. Ἰνα δὲ εἰδῆτε = καὶ διὰ νὰ μάθετε. 12. Ὑἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου = λέγει τὸν ἑαυτὸν του υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τὸν μόνον τέ-
λειον ἀνθρώπον. Διότι ὁ Χριστὸς ἥτο καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ δι’ αὐτὸν λέγεται
Θεάνθρωπος. 13. Ἔγροθεις ἀρδόν σου τὴν κλίνην = ἀφοῦ σηκωθῆς,
πάρε τὸ κρεβάτι σου. 14. Τὸν δόντα ἔξουσίαν τοιαύτην = ὁ δόποις
τοῦ ἔδωκε τοιαύτην ἔξουσίαν, δηλ. νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας καὶ νὰ θαυματουργῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸν Χριστὸν εύρισκόμενον εἰς τὴν Καπερναούμ, παρου-
σίασαν ἔναν παραλυτικόν, ἔχαπλωμένον ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι
του. Ὁ Χριστὸς «ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν» τὴν πίστιν τοῦ παρα-
λυτικοῦ καὶ ἔκεινων, ποὺ τὸν ἔφεραν, ἔθεράπευσε τὸν παραλυτι-
κόν. Τοῦ συνεχώρησε πρῶτον τὰς ἀμαρτίας του καὶ ἔπειτα τοῦ
ἔθεράπευσε τὴν ἀσθένειαν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἔχθροὺς τοῦ Σω-
τῆρος, οἱ λεγόμενοι Γραμματεῖς, ἐσυλλογίζοντο πονηρά ἐναντίον
του. Δὲν ἐτολμοῦσαν ὅμως νὰ εἴπουν φανερὰ δτὶ ὁ Χριστὸς βλα-
σφημεῖ, διότι συγχωρεῖ ἀμαρτίας. Ὁ Χριστὸς ἐννοήσας τοὺς πο-
νηροὺς διαλογισμούς των λέγει πρὸς αὐτούς: «Διατί συλλογίζεσθε
πονηρά; Σᾶς ἐτύφλωσεν ὁ φθόνος καὶ τὸ μῆσος; Διατί δὲν θέλετε
νὰ πεισθῆτε δτὶ ἐγὼ εἰμαι ὁ μονογενὴς Ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ»; Μόνον
οἱ ἀθῷοι καὶ ἀπλοῖοι ἄνθρωποι τῆς Γαλιλαίας ἐθαύμασαν καὶ
ἐδόξασαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν θαυμαστὴν θεραπείαν. Καὶ ἐπείσθησαν
δτὶ ὁ Χριστὸς ἔχει τὴν ἔξουσίαν νὰ συγχωρῇ τὰς ἀμαρτίας, ἀφοῦ
ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κάμνῃ θαύματα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. θ', 27 - 35

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παράγοντι τῷ Ἰησοῦ ἡκολούθησαν
αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς,
νιὲ Δαυΐδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ
οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε δτὶ

δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγοντες αὐτῷ ναί, Κύριε. Τότε ἦψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεψχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν δλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἴδου προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφόν, δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἔθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες ὅτι οὐδέποτε ἐφάντη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἐλεγον· ἐν τῷ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰ κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Παράγοντι** = ἐνῷ ἐπροσχωροῦσε ἀπ' ἑκ. δηλ. ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχισυναγώγου Ἰαείρου, τοῦ ὄποιου ἀνέστησε τὴν κόρην του, δύως ἐμάθατε εἰς προγηγουμένην περικοπήν.
- Υἱὲ Δαυΐδ** = ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ.
- Ἐις τὴν οἰκίαν** = τοῦ Ματθαίου, ὃπου ἐπήγαινεν, ἀφοῦ τὸν ἐκάλεσε διὰ μαθητή τὴν του.
- Ἡ ψωτό** = ἡγγισε μὲ τὰ δάκτυλά του.
- Κατὰ τὴν πίστιν** ὑμῶν γενηθήτω = σύμφωνα μὲ τὴν πίστιν σας ἀς γίνη.
- Ἐνεβριμήσατο** = ἀπρόχυρευσεν αὐστηρῶς.
- Οράτε μηδεὶς γινωσκέτω** = προσέξετε νὰ μὴ μάθῃ κανεὶς τὸ θαῦμα, ποὺ σᾶς ἔκαμα.
- Διεφήμισαν** = διέδωσαν τὴν φήμην αὐτοῦ.
- Κωφός** = δὲν ἦτο μόνον κωφὸς ὁ δαιμονιζόμενος, ἀλλὰ καὶ ἀλαλος, κωφάλαλος.
- Ἐν τῷ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων** = μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχοντος, δηλ. τοῦ διαβόλου τὸν ὅποιον ἐλεγον Βελζεβούλ.
- Περιήγε** = περιήρχετο.
- Μαλακία** = ἀδυναμία ἐξ ἀσθενείας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο τυφλοὶ μόλις ἤκουσαν, ὅτι ἀπὸ τὴν ὁδὸν ὅπου ἐκάθηντο ἐπεροῦσεν ὁ Χριστός, ἐφώναξαν· Υἱὲ Δαβίδ ἐλέησόν μας. Καὶ ὁ Χριστὸς ἔψαυσε μὲ τὰ δάκτυλά του τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθησαν, ἀφοῦ προγηγουμένως ὡμολόγησαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τοὺς θεραπεύσῃ. Ἐνῷ ἔφευγον οἱ τυφλοὶ θεραπευμένοι, παρουσιάζεται ἔνας δαιμονισμένος κωφάλαλος. Τὸν θεραπεύει καὶ αὐτὸν ὁ Χριστός. Τὰ θαύματα αὐτὰ ἔκαμαν μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν, ὁ ὅποιος ἐλεγεν ὅτι ποτὲ τέτοια θαύματα δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἰστορίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οἱ φθονεροὶ δύως Φαρισαῖοι ἔδειξαν ὅτι εἶναι καὶ μωροί. Διότι κατηγόρησαν τὸν Σωτῆρα ὅτι θαυματουργεῖ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δαιμόνων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ιδ', 14 - 22

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰδεν δὲ Ἰησοῦς πολὺν ὅχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ηὗρα ἡδη παρῆλθεν ἀπόλυτον τοὺς ὅχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγοντις αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Οὐ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτὸν ὥδε. Καὶ κελεύσας τοὺς ὅχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὅχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεύον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἑσθίοντες ἤσαν ἀνδρες ὧσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἤγαγασεν δὲ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἔως οὖν ἀπολύσῃ τοὺς ὅχλους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁψίας γενομένης = δταν ἐπλησίαζε νὰ βραδυάσῃ.
2. "Ἐρημος = πεδίας ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθσαϊδά.
3. Ἀπόλυτον τοὺς ὅχλους = διάταξε νὰ διαλυθοῦν τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ.
4. Βρώματα = φαγητά.
5. Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν = δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ ὑπάγουν νὰ ἀγοράσουν φαγητά.
6. Δότε = δῶσατε τους.
7. Ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους = νὰ ἔξαπλωθοῦν ἀπόνω εἰς τὴν χλόην (πρασινάδα) τοῦ τόπου.
8. Κλάσας = ἀφοῦ ἔκοψεν εἰς τεμάχια.
9. Ἡραν = ἐσήκωσαν.
10. Τὸ περισσεύον = τὰ περισσεύματα.
11. Κλασμάτων = κομματιῶν.
12. Προάγειν = νὰ περάσουν ἐμπρός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Ο Χριστὸς εὐρίσκετο εἰς τὴν πόλιν Βηθσαϊδά, ἡ ὅποια ἐκείτο εἰς τὴν, πρὸς βορρᾶν, παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Ἐξω τῆς πόλεως αὐτῆς ἦτο μία χλοερὰ κοιλάς ἀκατοίκητος. Εἰς τὴν κοιλάδα αὐτὴν εἶχε συναθροίσθη πολὺς λαός, ὁ ὅποιος ἐδιψοῦσε νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν του. Ο Ἰησοῦς μόλις εἶδε τὴν προθυμίαν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, τοὺς συνεπάθησε, καὶ ἤρχισε νὰ

τοὺς διεθάσην καὶ νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀρρώστους των. Ὡς ἡμέρα εἶχε προχωρήσει καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἐνύκτωνε. Τὸ πλῆθος ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ φύγῃ ἀπ' ἑκεῖ, διότι ἐμαγεύετο ἀπὸ τὰ ἱερὰ λόγια τῆς θείας φωνῆς, ποὺ ἤκουε. Οἱ μαθηταὶ εἰπον τότε εἰς τὸν Χριστὸν νὰ διαλύσῃ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὰ γύρω χωρία νὰ ἀγοράσουν φάγητά. «Δὲν ἔχομεν ἡμεῖς τρόφιμα ἀρκετὰ διὰ νὰ τοὺς δώσωμεν νὰ φάγουν, εἰπον, παρὰ μόνον πέντε ἄρτους καὶ δύο ἵχθυς». Ὁ Χριστὸς διέταξε τότε τοὺς Ἀποστόλους νὰ εἴπουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔξαπλωθοῦν ἐπάνω εἰς τὴν χλόην τῆς κοιλάδος ὡς νὰ ἡτοιμάζετο δι' αὐτοὺς δεῖπνον. «Ἐπειτα ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῶν φιλοξενουμένων του. Ὅψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανόν. Εὔχαριστησεν, ηὔλογησε τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς ἵχθυς καὶ τὰ ἔκοψεν εἰς τεμάχια καὶ ἤρχισε νὰ τὰ δίδῃ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ πλῆθος. «Ολοι, ἔκτος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων, ἥσαν πέντε χιλιάδες. Καὶ ὅμως δώδεκα κοφίνια ἐγέμισαν ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ ἔμειναν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ιδ', 22 - 34

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἡνάγκασεν δὲ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ἔως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὅχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὅχλους ἀνέβη εἰς τὸ δρός κατ' ἴδιαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἦν γὰρ ἐναντίος δὲ ἀνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς δὲ Ἰησοῦς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες δτι φάντασμά ἔστι, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς δὲ Ἰησοῦς λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μή φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ δὲ Πέτρος εἰπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σὲ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὄδατα. Οἱ δὲ εἰπεν, ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου δὲ Πέτρος περιπετάησεν ἐπὶ τὰ ὄδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἀνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ δὲ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο

αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· δὲ λιγόπιστε! εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ νιὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἥλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν = καὶ νὰ περάσουν πρῶτα ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς λίμνης. 2. Ἀπολύσῃ = διαλύσῃ τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ. Ἡτο δὲ λαὸς ἔκεινος τῶν πέντε χιλιάδων τὸν ὅποιον ἐχόρτασε. 3. Ὁφίας δὲ γενομένης = δταν ἀρχισε νὰ βραδυάζῃ. 4. Τετάρτο φυλακὴ τῆς νυκτὸς = Τὰ χαράματα μεταξὺ τῶν 3—6 π.μ. Τὴν νύκτα διαιροῦσαν οἱ Ἐβραῖοι εἰς τέσσαρα μέρη (φυλακάς). Κάθε μία διαρκοῦσε τρεῖς ὥρας. 5. Κέλευσόν με = παράγγειλέ με. 6. Ἄρξαμενος καταποντίζεσθαι = καὶ ἐνῷ ἡρχισε νὰ βυθίζεται. 7. Ἐκτείνας τὴν χεῖρα = ἀπλώσας τὸ χέρι του. 8. Ἐπελάβετο αὐτοῦ = τὸν ἔπιασε. 9. Ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος = ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄφοῦ δὲ Σωτὴρ ἐχόρτασε τοὺς πεντακισχιλίους ἄνδρας, διέταξε τοὺς μαθητάς του νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἔλθουν πρῶτα ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ πέραν μέρος τῆς λίμνης. Οἱ μαθηταὶ του δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἀφήσουν μόνον ἀνάμεσα εἰς τόσον πλῆθος. Δι' αὐτὸ τοὺς ἤναγκασε νὰ φύγουν αὐτοὶ πρῶτοι. Αὐτὸς ἔμεινεν εἰς τὴν ἔηράν, καὶ ἀφοῦ διέλυσε τὸ πλῆθος, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος διὰ νὰ προσευχῇ.

Αἱ ὥραι ἐπερνοῦσαν καὶ δὲ Χριστὸς εὐρίσκετο εἰς τὸ ὄρος καὶ προσηύχετο. Τὸ πλοῖον δὲν εἶχε προχωρήσει πολὺ ἀπὸ τὴν παραλίαν. Ἡτο σκότος καὶ σφρόδροι ἄνεμοι ἔπνεον. Τὰ κύματα ἥσαν ἀπειλητικά, καὶ οἱ μαθηταὶ ἀγωνιοῦσαν μέσα εἰς τὸ βασανιζόμενον πλοῖον. Κατὰ τὰ χαράματα εἴδον νὰ ἔρχεται κάποιος περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἄγρια κύματα τῆς θαλάσσης. Ἐτρόμαξαν εἰς τὸ θέαμα. Ἐνόμισαν δτι ἦτο φάντασμα. Αἴφνις ἡκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου, καὶ τότε ἔλαβον θάρρος. Ὁ Πέτρος τότε τοῦ ἐφώναξε· «Κύριε ἀν εἰσαι ἐσύ, διάταξέ με νὰ ἔλθω κοντά σου καὶ νὰ περιπατήσω ἐπὶ τῶν κυμάτων». «Ἐλθέ», τοῦ εἶπε. Πηδᾶς τότε ἀμέσως εἰς τὴν θάλασσαν καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ μετὰ τὰ πρῶτα βήματα ἐφοβήθη καὶ ἀπηλπισμένος ἐφώναξε· «Κύριε σῶσέ με»· δὲ λιγόπιστε, διατί ἐδίστασες;» τοῦ εἶπεν δὲ Χριστός.

Ἀνέβησαν τότε καὶ οἱ δύο εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ ἄνεμος ἔπαυσε

τελείως. "Εφθασαν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὅχθην. Καὶ ὄλοι μὲν βαθεῖαι
ἔκπληξιν ἐφώναξαν: «Ἄλγθινά, Σὺ εἶσαι ὁ Γίδος τοῦ Θεοῦ».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ιε'', 14 - 23

(Βλέπε καὶ τετάρτην Κυριακὴν τῶν νηστειῶν)

Μάρκου, κεφ. θ' 17 - 31

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μον τὸν υἱόν, δτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ὃ γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη! Ἔως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὅδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατὶ ἰδίαν εἶπον· διατὸν ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτόν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἄμην γάρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὅρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

"Αναστρεφομένων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ κακῶς πάσχει = ὑποφέρει ἀπὸ τὸν σεληνιασμόν. Ἡ ἀσθένεια αὕτη λέγεται καὶ ἐπιληψία. Ὁ σεληνιασμὸς ὅμως τοῦ νέου αὐτοῦ ἦτο ἀποτέλεσμα τοῦ πονηροῦ πνεύματος. 2. Ἀνέξομαι; = θὰ σᾶς ὑποφέρω; 3. Καὶ ἐπέτιμησεν αὐτῷ = Καὶ ἐπέληξε τὸ δαιμόνιον διὰ νὰ τοῦ διαλύσῃ τὴν δύναμίν του. 4. Ἐρεῖτε = θὰ πῆτε. 5. Οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν = τίποτε δὲν θὰ εἶναι ἀδύνατον εἰς σᾶς. 6. Ἀναστρεφομένων = ἐνῷ δὲ ἐπέστρεφον. 7. Ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν = θὰ τὸν φονεύσουν, δηλ. θὰ τὸν σταυρώσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

“Ενας ἀπὸ τὸ πλῆθος, τὸ δόποῖον παρακολουθοῦσε τὸν Χριστόν, πλησιάζει αὐτόν, γονατίζει ἔμπροσθέν του καὶ τοῦ φωνάζει: «Κύριε, εὐσπλαγχνίσου τὸν υἱόν μου, διότι σεληνιάζεται καὶ ὑποφέρει φοβερά. Τὸν ἔφερα εἰς τοὺς μαθητάς σου, ἀλλὰ δὲν ἡμπόρεσαν νὰ τὸν θεραπεύσουν». Οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ λόγοι ἐλύπησαν τὸν Κύριον καὶ μὲ ἀγανάκτησιν εἶπε: «὾γενεὰ ἀπιστος καὶ διεφθαρμένη, ἔως πότε θὰ εἰμαι μαζί σας, ἔως πότε θὰ σᾶς ὑποφέρω; Φέρετε μου αὐτὸν ἐδῶ». Ο Χριστὸς τότε ἐπέπληξε καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν νέον αὐτὸν τὸ δαιμόνιον. Παρουσιάσθησαν μετὰ τὸ θαῦμα αὐτὸν οἱ μαθηταί του καὶ τοῦ εἰπον ἴδιαιτέρως: «Διατί ἡμεῖς δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ἐκδιώξωμεν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἀπὸ τὸν δαιμονιζόμενον»; «Ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας σας», εἶπεν εἰς αὐτούς. «Σᾶς ἔλειπεν ἡ πίστις ὅτι ἡμπορεῦτε νὰ κάμετε τὴν θεραπείαν. Ἐάν, εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ Χριστός, ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, δύνασθε καὶ τὰ ὅρη ἀκόμη νὰ μετακινήσετε».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ιη', 23 - 35

Εἰπεν δὲ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, δις ἥθελησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηγέρχηται αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μωρῶν ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν δικύριος αὐτοῦ πραθῆναι καὶ τὴν γυναικαν αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα δσα εἰχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ δικύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλινσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ δοῦλος ἐκεῖνος εἰργεν ἔνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, δις ὥφειλεν αὐτῷ ἐκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπινγε λέγων· ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν δι σύνδονος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ο δὲ οὐκ ἥθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἔως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδονοι

αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφη-
σαν τῷ κυρίῳ ἕαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσά-
μενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν
τὴν ὀφειλὴν ἔκεινην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει
καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἥλεῖσα; Καὶ
ὅργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς
ἔως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ ἐπονδάνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἔκαστος τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Βασιλεία τῶν οὐρανῶν** = ἡ οὐράνιος βασιλεία.
2. **Συνάραι λό- γον** = νὰ λογαριασθῇ.
3. **Μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ** = δοῦλοι τοῦ βα-
σιλέως εἰναι οἱ διάφοροι ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι. Αὐτοὶ ἔκαναν
τὴν εἰσπραξιν τῶν φόρων καὶ τῶν ἀλλων δικαιωμάτων του.
4. **Ἄρξαμέ- νου δὲ αὐτοῦ συναίρειν** = Καὶ ἐν ἀυτὸς ἡρχισεν νὰ λογαριάζεται.
5. **Προσηνέχην αὐτῷ** = τοῦ ἔφεραν.
6. **Μύρα τάλαντα** = κάθε τάλαντον
ἡτο ἵσον μὲ 240 σημειωνὰς χρυσᾶς λίρας.
7. **Μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι** = ἐπειδὴ δὲν ἡμποροῦσε νὰ ἀποδώσῃ, νὰ τὸ πληρωσῃ.
8. **Ἐκέλευσεν** = διέ-
ταξε.
9. **Πραθῆναι** = νὰ πωληθῇ αὐτὸς ὁ δοῦλος.
10. **Καὶ ἀποδοθῆ- ναι** = καὶ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος του.
11. **Μακροδύμησον** = κάμε ὑπο-
μονὴν δι' ἐμέ.
12. **Ἀπέλυσεν αὐτὸν** = τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον.
13. **Ἀ- φήκε τὸ δάνειον** = ἔχαρισε τὸ δάνειον.
14. **Ἐνα τῶν συνδούλων** =
ἔνα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του.
15. **Ἐκατὸν δηνάρια** = 87 δραχμαὶ. "Ἐνα
πολὺ μικρὸν ποσόν.
16. **Καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε** = καὶ ἀφοῦ τὸν
συνέλαβε, τὸν ἐστενοχωροῦσε.
17. **Διεσάφησαν τῷ κυρίῳ** = ἐπληροφό-
ρησαν τὸν κύριον.
18. **Ἐπεὶ** = ἀφοῦ.
19. **Οὐκ ἔδει** = δὲν ἐπρεπε.
20. **Τοῖς βασανισταῖς** = εἰς τοὺς δεσμοφύλακας.
21. **Τὰ παραπτώματα** =
τὰ σφάλματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

'Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια ἡρχισε ἀπὸ τὴν ἡμέραν,
ποὺ ὁ Χριστὸς παρουσιάσθη ὡς Μεσσίας, ἔγινεν ὅμοια μὲ ἐπίγειον
βασιλέα. 'Ο βασιλεὺς αὐτὸς ἡθέλησε νὰ λογαριασθῇ μὲ ἔκεινους
ποὺ εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Αὐτοὶ εἰσέπρατταν τοὺς φόρους
τοῦ κράτους καὶ κάθε τόσο τοῦ ἔδιδον λογαριασμόν. "Ἐνας ἀπ'
αὐτοὺς τοῦ ὀφειλε ἔνα μεγάλο ποσὸν χρημάτων, ἀλλὰ δὲν ἡμπο-
ροῦσε νὰ τοῦ τὸ δώσῃ καὶ ἔζήτησε νὰ τὸν εὐσπλαχνισθῇ. Καὶ
ὁ βασιλεὺς τὸν συνεχώρησε. 'Ἐνῷ ὅμως ὁ βασιλεὺς ἔδειξε πρὸς
αὐτὸν φιλανθρωπίαν, αὐτὸς ἔδειξε μεγάλην σκληρότητα εἰς ἔνα
συνάδελφόν του, ποὺ τοῦ ἔχρωστοῦσε ἔνα ἀσήμαντο ποσόν. 'Ο
βασιλεὺς τότε μόλις ἐπληροφορήθη τοῦτο ὅχι μόνον ἐπῆρε διάσω

τὴν δωρεὰν ποὺ τοῦ ἔδωκε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐτιμώρησεν αὐστηρότατα.
‘Ο Θεός, λέγει ὁ Χριστός, πάντοτε συγχωρεῖ καὶ αὐτὰ τὰ βαρύτατα (μύρια τάλαντα) ἀμαρτήματα ἔκεινων, ποὺ εἰλικρινὰ μετανοοῦν. “Ετοι ὁφείλετε καὶ σεῖς νὰ συγχωρῆτε διαρκῶς καὶ τὰ σχετικῶς μικρότερα (ἔκατὸν δηνάρια) σφάλματα τῶν ἀδελφῶν σας, ὅταν μετανοοῦν. ‘Η παραβολὴ αὐτὴ περιέχει τὴν συμβολικὴν εἰκόνα τοῦ ὑπερτάτου Βασιλέως καὶ Κριτοῦ, ὅστις θὰ κρινῃ τὰς πράξεις ἡμῶν σχετικῶς μὲ τὴν συμπειφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ιθ', 16 - 26

Tῷ καιρῷ ἔκεινῳ, νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, λέγων : Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ‘Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἴ μη εἰς δὲ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολὰς. Λέγει αὐτῷ· ποίας; ‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε· τὸ οὖ φονεύσεις, οὖ μοιχεύσεις, οὖ κλέψεις, οὖ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; “Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ‘Ακούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος οφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ‘Ακούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ‘Εμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

Σημείωσις: Τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ βλέπε εἰς τὴν δεκάτην τρίτην Κυριακὴν τοῦ Λουκᾶ, σελ. 42. Αἱ δύο περικοπαὶ εἶναι δόμοιαι. ‘Η μόνη διαφορὰ

ειναι δτι δ μὲν Εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος λέγει δτι ἐκεῖνος ποὺ παρουσιάσθη εἰς τὸν Χριστὸν ἡτο ἔνας νεανίσκος, ἐνῷ δ Ἔυαγγελιστῆς Λουκᾶς, ἀντὶ τοῦ νεανίσκου, λέγει ἄνθρωπός τις.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. κα' 33 - 42

Gίπεν δο Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, δστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγ-
μὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὅρυξεν ἐν αὐτῷ ληρὸν καὶ
ἀκοδόμησε πύργον καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν. "Οτε δὲ ἤγγισεν δο καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τῶν δούλους αὐτοῦ δν μὲν ἔδει-
ραν, δν δὲ ἀπέκτειναν, δν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλ-
λους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὥσαύ-
τως. "Υστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν νίδον αὐτοῦ, λέγων·
ἐντραπήσονται τὸν νίδον μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν νίδον εἶπον
ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν δο κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες
αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. "Οταν οὖν
ἔλθῃ δο κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκεί-
νοις; Λέγουσιν αὐτῷ. Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν
ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ
τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς δο Ἰησοῦς·
οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον δν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου
ἐγένετο αὕτη, καὶ ἐστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε = καὶ τὸν ἐμάνδρωσε γύρω. 2. Καὶ ὕσυ-
ξεν = ἄνοιξε, ἔσκαψε. 3. Ληρὸν = λάκκον, πατητῆρι. 4. Πύργος = οἰ-
κία μὲν ἀποθήκην. 5. Καὶ ἐξέδοτο = καὶ ἐμίσθωσεν εἰς γεωργοὺς διὰ τὴν
καλλιέργειαν τοῦ ἀμπελῶνος. 6. Ἀπεδήμησεν = ἀνέχωρησεν εἰς ἄλλην
χώραν. 7. "Ηγγισεν δο καιρὸς τῶν καρπῶν = ἐπλησίασεν ἡ ἐποχὴ νὰ
συνάξῃ τὰ προίόντα του. 8. Λαβόντες = ἀφοῦ τοὺς συνέλαβον. 9. "Ον
μὲν = ἄλλον μέν. 10. Ἀπέκτειναν = ἐφόνευσαν. 11. Ἐντραπήσον-
ται = θὰ σεβασθοῦν τὸν νίδον μου. 12. Κατάσχωμεν = πάρωμεν. 13.
Ἀπολέσει = θὰ τιμωρήσῃ. 14. Ἐν τοῖς καιροῖς = εἰς τὴν κατάλληλον

έποχήν. 15. "Ον ἀπεδοκίμασαν = τὸν ὁποῖον ἐπεριφρόνησαν. 16. Εἰς κεφαλὴν γωνίας = εἰς λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἀγκωνάρι. Δηλ. ἔλαβε τὴν σπουδαιοτέραν θέσιν εἰς τὴν οἰκοδομήν. 17. Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη. = 'Απὸ τὸν Κύριον ἔγινεν ἡ κεφαλὴ γωνίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

'Ο οἰκοδεσπότης, δηλ. ὁ Θεός, ἔδωσεν εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἐβραίων τὸν νόμον του μὲ τὸν Μωϋσῆ. Καὶ ὅταν ἤλθεν ὁ κατάλληλος καιρὸς ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἐβραίων τοὺς προφήτας νὰ τοὺς προετοιμάσουν διὰ τὸν ἐρχομόν του Μεσσίου. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ τοὺς ἀκούσουν, ἄλλους ἐθανάτωσαν καὶ ἄλλους ἐλιθοβόλησαν. Καὶ τελευταῖα ἔστειλε αὐτὸν τὸν Γιόν του, τὸν ὁποῖον ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. "Οταν ἔλθῃ ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, πῶς θὰ φερθῇ εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐκείνους; 'Ἐρωτᾷ τώρα τοὺς ἄρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς. Καὶ αὐτοὶ, χωρὶς νὰ ἔννοοῦν ὅτι ἡ συμβολικὴ σημασία τῆς παραβολῆς ἀναφέρεται εἰς αὐτούς, τοῦ ἀπαντοῦν: Θὰ τοὺς καταστέψῃ καὶ τὸν ἀμπελῶνά του θὰ δώσῃ εἰς ἄλλους γεωργοὺς νὰ τὸν καλλιεργήσουν. Αὐτοὶ οἱ ἄλλοι γεωργοὶ εἰναι οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποδώσουν τοὺς καρπούς, δηλ. θὰ ἔξαπλώσουν εἰς τὸν κόσμον τὴν Ἔκκλησίαν του, τὸν ἀμπελῶνά του. Τέλος ἀνέφερεν εἰς αὐτοὺς μίαν παλαιὰν προφητείαν, ποὺ προλέγει καθαρὰ ὅτι ἡ ἀπίστια καὶ ἡ κακία των δὲν θὰ μπορέσουν νὰ καταστρέψουν τὰς ἀποφάσεις τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ λίθος, δηλ. ὁ Χριστὸς ποὺ τὸν ἐπεριφρόνησαν διὰ τὴν οἰκοδομήν, θὰ γίνῃ ὁ σπουδαιότερος τῆς οἰκοδομῆς, δηλ. τῆς Ἔκκλησίας του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. κβ', 35 - 46

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦν πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ποίᾳ ἐντολῇ μεγάλῃ ἐν τῷ νόμῳ; 'Ο δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν δλῃ τῇ καρδίᾳ σου, ἐν δλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν δλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἔστι πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ δομία αὐτῇ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 'Ἐν

ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς δλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγγένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἔστι; Λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυΐδ. Λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων, εἰπεν δὲ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Εἶτα οὖν Δαυΐδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πᾶς νίδιος αὐτοῦ ἔστι; Καὶ οὐδεὶς ἡδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον οὐδὲ ἐτόλμησε τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1. Νομικός** = Γραμματισμένος Ἐβραῖος, ποὺ ἔξηγοῦσε, ἡρμήνευε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον.
- 2. Πειράζων** = δια νὰ δοκιμάσῃ αὐτόν, ποιῶν ἀπάντησιν θὰ δοδε.
- 3. Ἔφη** = Εἶπε.
- 4. Ἐν δῃλη τῇ καρδίᾳ σου** = νὰ ἀφιερώσῃς εἰς τὸν Θεόν δλόχληρον τὸν ἑαυτόν σου, ὥστε αὐτὸν μάνον νὰ ποθῇς.
- 5. Οἱ προφῆται κρέμανται** = ἐπάνω εἰς τὰς δύο αὐτάς ἐντολάς στηρίζονται ὁ νόμος καὶ οἱ Προφῆται.
- 6. Συνηγγένων** = ἐνῷ ἡσαν ἐκεὶ συγκεντρωμένοι.
- 7. Τι ὑμῖν δοκεῖ;** = Ποία εἰναι ἡ γνώμη σας;
- 8. Πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων** = Πῶς λοιπὸν ὁ Δαβίδ φωτισμένος ἀπὸ τὸ Ἀγιον Πνεύματα (ἐν Πνεύματι) τὸν δνομάζει κύριον δταν λέγη «εἴπεν δὲ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου»; Εἴπεν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν Κύριόν μου τὸν Χριστὸν κάθησε εἰς τὰ δεξιά μου, δηλ. πάρε τῷρα τῇ δοξασμένη θέσιν σου ποὺ τὴν εἰλέχες πάντοτε πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως σου ἔως δτου ὑποτάξω καὶ ταπεινώσω τοὺς ἔχθρούς σου; Ὁποπόδιον = σημαίνει κάθες ὑποστήριγμα τῶν ποδῶν. Ἐδῶ δμως ἔννοει, δτι, ὡς εἴπαμε παραπάνω, θὰ ὑποτάξῃ καὶ θὰ ταπεινώσῃ τοὺς ἔχθρούς.
- 9. Εἰ οὖν Δαυΐδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστι;** = Ἐδὲ λοιπὸν ὁ Δαβίδ δνομάζη αὐτὸν Κύριον, πῶς εἰναι δὲ υἱός του; Δηλ. δὲν εἰναι ἔνας ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ, ἀλλ' εἰναι δὲ Κύριος αὐτοῦ. Ἐβλάστησεν δὲ Χριστὸς ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ Δαβίδ κατὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως του, εἰναι δμως καὶ Θεός (Θεάνθρωπος).
- 10. Ἀποκριθῆναι λόγον** = νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν.
- 11. Ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι** = Νὰ τὸν ρωτήσῃ πλέον μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν πειράξῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

«Διδάσκελε, ἡρώτησεν δὲ οικιστόν, ποία εἰναι μεγάλη ἐντολὴ εἰς τὸν νόμον;» Ο Χριστὸς ἐννόησεν ἀμέσως τὴν πτονηρίαν τῆς ἐρωτήσεως του καὶ τοῦ ἀπαντῆς δτι δλόχληρη ἡ νομοθεσία τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ διδασκαλία τῶν προφητῶν στηρίζονται εἰς δύο μεγάλας ἐντολάς. Αἱ ἐντολαὶ αὐταὶ, τοῦ λέγει, εἰναι νὰ ἀγαπήσῃς τὸν Θεόν σου μὲ δλας σου τὰς πνευματικὰς

δυνάμεις, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου. Μὲ τὴν ἀπάντησιν αὐτὸν ὁ νομικὸς ἐσιώπησε, διότι καὶ ὁ Ἰδιος ἐγνώριζεν ἀσφαλῶς ὡς γραμματισμένος. Ἰουδαῖος καὶ ἔξηγητῆς τοῦ νόμου, ποίᾳ ἥτο ἡ μεγάλη ἐντολὴ τοῦ νόμου. Οἱ υποκριταὶ δύμως Φαρισαῖοι, ποὺ αὐτοὶ ἔβαλαν τὸν νομικὸν νὰ κάμη τὴν πονηρὰν ἐρώτησιν εἰς τὸν Χριστόν, ἐμαζεύθησαν γύρω τοῦ Χριστοῦ. Σκοπός των ἥτο νὰ κάμουν αὐτοὶ πονηρὰς ἐρώτησεις εἰς τὸν Χριστὸν διὰ νὰ εὔρουν κατηγορίαν ἐναντίον του. Δὲν ἐπρόφθασαν δύμως νὰ χύσουν τὸ δηλητήριόν των, διότι ὁ Χριστός, ποὺ ἐκατάλαβε τὸν σκοπόν των τοὺς ἡρώτησε «ποίαν γνώμην ἔχετε διὰ τὴν καταγγήλην τοῦ Χριστοῦ; τίνος εἶναι υἱός;» «Εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ» εἶπον ἔκεινοι, δηλ. ἐνας κοινὸς ἄνθρωπος. Ὁ Χριστὸς τότε ἔξηγει εἰς αὐτοὺς τοὺς προφητικούς λόγους τοῦ Δαβὶδ, οἱ δοῦλοι δεικνύουν δτὶ ὁ Χριστὸς εἶναι καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, Θεάνθρωπος. Ἀπὸ τότε ἔκλεισαν τὸ στόματά των οἱ Φαρισαῖοι καὶ δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπαναλάβουν τὰς πονηρὰς ἐρώτησεις των.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ματθαίου, κεφ. κε' 14 - 30

Εἶπεν δὲ Κύριος τὴν παραβολὴν ταῦτην. Ἡνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς Ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ὡς μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὡς δὲ δύο, ὡς δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἴδιαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ἀρνεῖται ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται δικύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελθὼν δὲ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἡφη δὲ αὐτῷ δικύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ! ἐπὶ δύλιγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατιστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρᾶν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ δὲ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

"Εφη αὐτῷ δὲ κύριος αὐτοῦ εν, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ δὲ λίγα
 ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
 κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ δὲ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπε·
 κύριε, ἔγνων σε δτὶ σκληρὸς εἰ ἄνθρωπος, θερίζων δπον οὐκ
 ἔσπειρας καὶ συνάγων δθεν οὐδεκόρπισας. Καὶ φοβηθεὶς ἀπελ-
 θὼν ἐκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἵδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀπο-
 κριθεὶς δὲ δὲ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ δκνηρέ!
 Υδεις δτι θερίζω δπον οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω δθεν οὐδε-
 σκόρπισα! Ἐδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριον μου τοῖς τραπεζί-
 ταις, καὶ ἀλθὼν ἔγω ἐκομισάμην ἀν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε
 οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τά-
 λαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ
 δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ δὲ δέκα ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν
 ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἔκει ἔσται
 δὲ κλαυθμὸς καὶ δὲ βρυγμὸς τῶν δδόντων. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· δ
 ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκούετω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀποδημῶν = ἀναχωρῶν εἰς ἀλλην χώραν.
2. Τὰ ὑπάρχοντα = τὴν περιουσίαν του.
3. Τάλαντα = Ἐδῶ δὲ Χριστὸς ἐνοεῖ τὰ πνευματικὰ χα-
 ρίσματα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἐδωκεν εἰς αὐτὸν δ Θεός.
4. Κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν = κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἴκανότητά του.
5. Εὔθεως = ἀμέσως, χω-
 ρὶς νὰ δρίσῃ πότε θὰ ἐπιστρέψῃ.
6. Ἐν αὐτοῖς = μὲ αὐτά.
7. "Ωρυξεν = ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ ἔκρυψε.
8. Συναίρει λόγον = ζητεῖ λογαρια-
 σμόν.
9. Προσήνεγκε = ἔφερεν εἰς τὸν κύριον του.
10. Ἐπ' αὐτῆς = κοντά εἰς αὐτά.
11. Εὑ = ἔγε, μπράβο.
12. ἡς = ήσουν.
13. Χαρὰ = βασιλεία τοῦ Θεοῦ, δπον δὲ χαρὰ καὶ δεύτυχία.
14. Εἰληφώς = ἐκείνος, ποὺ
 εἶχε πάρει.
15. Τὸ σὸν = τὸ ἰδιόκόν σου.
16. "Ηδεις = ἔγνωρίζεις.
17. Τοῖς τραπεζίταις = εἰς τὸν τόκον.
18. ἐκομισάμην = θὰ τὸ εἰσέπρατ-
 τον.
19. "Ἄρατε = πάρετε.
20. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ = διότι εἰς κα-
 θένα ποὺ ἔχει.
21. Ἀρθήσεται = θὰ ἀφαιρεθῇ.
22. Βρυγμὸς = τρίξιμο
 τῶν δδόντων.
23. "Ωτα = δηλ. ἐκείνος ποὺ ἔχει νοῦν δὲ ἐννοήσῃ τί θέλει
 νὰ διδάξῃ δὲ παραβολὴ αὐτή, καὶ δὲ φωτισθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

'Ο Θεὸς ἔδωσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διάφορα πνευμα-
 τικὰ χαρίσματα. Τὰ χαρίσματα αὐτά, ποὺ ἐλαβον οἱ ἀνθρώποι,
 ἄλλοι πολλά, ἄλλοι δὲ λιγώτερα, δφείλουν νὰ τὰ καλλιεργοῦν καὶ
 νὰ τὰ αὐξάνουν. Καὶ δὲ Σωτὴρ κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν θὰ
 ζητήσῃ λόγον τῆς ἐργασίας καθενὸς καὶ τῆς καλλιεργείας τῶν
 χαρισμάτων του. 'Ο ἀνθρώπος λοιπὸν δὲ ἀποδημῶν εἰναι δ Θεός,
 ποὺ ἐδωκε τὰ τάλαντά του εἰς τοὺς δούλους του. Οι φρόνιμοι δὲ

αὐτούς εἰργάσθησαν καὶ ηὕξησαν τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἐδιπλα-
σίασαν. Οἱ ὀκνηροὶ δύμας καὶ ἀμελεῖς δὲν εἰργάσθησαν. Ἐχωσαν
τὸ τάλαντον εἰς τὴν γῆν. Οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ δὲν θὰ ἀκούσουν
ποτὲ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἐκδιωχθοῦν πολὺ¹
ἔξω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ (ἔξωτερον), δπου θὰ
δοκιμάζουν θλίψεις διὰ τὰς ἀμαρτίας των.

Τὰ τάλαντα λοιπὸν τῆς παραβολῆς συμβολίζουν τὰς θείας
δωρεὰς τῶν πνευματικῶν καὶ ἀγαθῶν χαρισμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(ΤΗΣ ΧΑΝΑΝΑΙΑΣ)

Ματθαίου, κεφ, ιε', 21 - 28

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐξῆλθεν δὲ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου
καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἵδον γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν δρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκράγασεν αὐτῷ λέγοντα· ἐλέησόν
με, Κύριε, νιὲ Δαυΐδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμο-
νίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἥρωτων αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυτον αὐτήν, ὅτι
κράζει ὅπισθεν ήμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν οὐκ ἀπεστάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκουν Ἰσραὴλ. Ἡ δὲ ἐλ-
θοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγοντα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυ-
νάρια ἔσθιει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὡς
γέναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γεννθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἴσθη
ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Τύρος καὶ Σιδών** = ἡσαν παραβαλάσσοι εὑμπορικαὶ πόλεις τῆς Φοινί-
κης.
2. **Χαναναία** = Χαναναῖοι ἐλέγοντο οἱ κάτοικοι τῆς Χαναάν (Παλαι-
στίνης) προτοῦ κατακτήσουν τὴν χώραν αὐτήν οἱ Ἰσραηλῖται. Οἱ Χανανᾶιοι
ἡσαν εἰδωλολάτραι.
3. **Ἀπὸ τῶν ὄριών εἰκείνων ἐξελθοῦσα** = ἡ ὥποια
ἐβγῆκε ἀπὸ τὰ σύνορα ἐκείνα.
4. **Ἡρώτων** = παρεκάλουν.
5. **Ἀπόλυτον** = πές της νὰ φύγῃ ἀφοῦ τῆς καμῆς αὐτό, ποὺ ζητεῖ.
6. **Κράζει** = φωνάζει δυνατά.
7. **Οἶκος Ἰσραὴλ** = οἱ Ἰσραηλῖται.
8. **Οὐκ ἔστι κα-
λὸν** = δὲν είναι σωστό.
9. **Βαλεῖν** = νὰ ρίψῃς.
10. **Τοῖς κυναρίοις** =

εἰς τὰ μικρὰ σκυλλιά. 11. Ἐσθίει = τρώγουν. 12. Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις = δις γίνη εἰς ἐσέ, δπως θέλεις. 13. Ιάθη = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟ Σ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

“Οταν δὲ Χριστὸς εὐρίσκετο εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος, οὗτοι μία Χαναναία τρέχει πρὸς αὐτόν. Ἡ φήμη τοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς θεραπευτικῆς παντοδυναμίας του καὶ τῆς συμπαθείας του πρὸς τοὺς πάσχοντας εἶχε διαδοθῆ εἰς τὰ μέρη τῆς Φοινίκης. Ἀπὸ τὴν φήμην αὐτὴν ἔλαβε τὸ θάρρος καὶ ἡ εἰδωλολάτρις αὐτῇ γυνὴ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν Χριστόν. Ἡ κόρη τῆς ἦτο δαιμονισμένη καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὴν θεραπεύσῃ.

Ἡ συμπάθειά μου, τῆς εἰπε, στρέφεται πρῶτα πρὸς τοὺς ὁμοφύλους μου. Δὲν είναι δίκαιον, τῆς εἰπε, νὰ πάρωμεν τὸν ἀρτον τῶν τέκνων καὶ νὰ τὸν δώσωμεν εἰς τὰ κυνάρια.

‘Ο Χριστὸς ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ ὅχι μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον, τὸν ἔθνικόν. Καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν λέγει κυνάρια διὰ νὰ δοκιμασθῇ καὶ νὰ δεῖξῃ τὴν πίστιν τῆς ἡ Χαναναία πρὸς τὸν Σωτῆρα. Τότε ἡ Χαναναία ὁμολογεῖ τὴν μεγάλην τῆς πίστιν μὲ μίαν ἔξυπνην ἀπόντησιν. «Ναί, λέγει, Κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουν ἀπὸ τὰ ψίχουλα, που πίπτουν ἀπὸ τὴν τράπεζαν τῶν κυρίων των». Δηλαδὴ καὶ ἐμεῖς οἱ ἔθνικοι ἔχομεν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μᾶς δώσῃς ἐνα ψίχουλο ἀπὸ τὴν θείαν σου δύναμιν. «Μεγάλη σου ἡ πίστις, τῆς εἰπε τότε ὁ Χριστός. “Ἄς γίνη τὸ θέλημά σου”. Καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ κόρη τῆς ἐθεραπεύθη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

1. ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

'Ιωάννου, κεφ. α', 1 - 17

 ν ἀρχῇ ἦν δὲ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν δὲ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸ Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἐν δὲ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸῦ οὐ κατέλαβεν.

'Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὃνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἡν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, δὲ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἤλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. "Οσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύοντιν εἰς τὸ ὅνομα αὐτοῦ, οἱ οὐκ ἔξ αἰμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννηθῆσαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν δὲ εἰπον, δὲ διπλῶ μον ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μον γέγονεν· δτ: πρῶτος μον ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ

πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάρι-
τος· δτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος = Λόγος εἰναι ὁ Σωτὴρ, ὁ ὄποιος ἦτο ἐν ἀρχῇ,
πάντοτε πρὸν γίνη ὁ κόσμος. Καὶ ἦτο πλησίον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς. 2.
Πάντα ἐγένετο = ἔγιναν ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ κόσμου. 3. Καὶ χωρὶς
αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ἐν ὁ γέγονεν = καὶ χωρὶς αὐτὸν δὲν ἐδημιουργήθη
κανένα ἀπὸ ἑκεῖνα ποὺ ἔχουν γίνει. 4. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν = ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, δηλ. ὁ Χριστὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ζωῆς μας, ποὺ εἴμεθα σὰν πτώματα
ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. 5. Τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει = τὸ φῶς μέστο εἰς
τὸ σκοτάδι φέγγει, δηλ. εἰς τὴν ἀμαρτίαν. 6. Καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κα-
τέλαβεν = καὶ τὸ σκότος, δηλ. οἱ ἀμαρτωλοὶ ἀνθρώποι, δὲν θήλεσε νὰ
ἔλθῃ πρὸς αὐτό, δηλ. τὸ φῶς. 7. Ἐγένετο ἄνθρωπος = ἀνεφάνη ἄνθρω-
πος. 8. Περὶ φωτὸς = περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9. Οὐκ ἦν ἔκεινος =
δὲν ἦταν ἔκεινος, δηλ. ὁ Ἰωάννης. 10. Οὐκ ἔγνω = δὲν τὸν ἔγνωρισε, δὲν
τὸν ἐπίστευσε. 11. Εἰς τὰ ἴδια ἥλθε = εἰς τὸν κόσμον ἥλθε καὶ ἴδιαίτε-
ρα εἰς τὴν Παλαιστίνην. 12. Οἱ ἴδιοι = οἱ ἀνθρώποι καὶ ἴδιαίτερα οἱ Ἰου-
δαῖοι. Οὐ παρέλαβον = δὲν τὸν ἐπίστευσαν. 14. Ἐλαβον αὐτὸν =
τὸν ἐπίστευσαν. 15. Τέκνα Θεοῦ γενέσθαι = νὰ ὀνομασθοῦν υἱοὶ τοῦ
Θεοῦ κατὰ χάριν. 16. Οὐκ ἔξ αἰμάτων = δχι μὲ τὴν ἀνθρωπίνην θέλη-
σιν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ ἐπ Θεοῦ ἐγεννήθησαν = ἀλλὰ μὲ τὴν θείαν χάριν
τοῦ Θεοῦ ἔγιναν. 17. Σὸδες ἐγένετο = ἔγινε τέλειος ἀνθρώπος, χωρὶς
ἀμαρτίαν. 18. Καὶ ἐσκήνωσεν = ἥλθε καὶ κατώκησε ἀνάμεσα εἰς τοὺς
ἀνθρώπους. 19. Κέκραγε = ἔχει φωνάξει. 20. Οπίσω μου ἐφόρμε-
νος = δηλ. ὁ Σωτὴρ, ποὺ ἥλθε ἐπειτα ἀπὸ τὸν Ἰωάννην. 21. Πρῶτος
μου ἦν = διότι ἦτο ἀνώτερος, ὡς Θεός. 22. Ἐκ τοῦ πληρώματος αὐ-
τοῦ = ἀπὸ τὴν θείαν χάριν τοῦ Χριστοῦ. 23. Χάριν ἀντὶ χάριτος = τὴν
νέαν διδασκαλίαν του, ποὺ βρίσκεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς δι-
δασκαλίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Προτοῦ γίνη ὁ κόσμος, ὑπῆρχεν ὁ Λόγος, δηλ. ὁ Χριστὸς
διὰ τοῦ ὄποιου ὅλα ἔγιναν. Ὁ Χριστὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ζωῆς
μας, ποὺ εἴμεθα πρὸν ὡς νεκροί, ὡς πτώματα ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.
Αὐτὸς ἦτο καὶ τὸ φῶς. Αὐτὸς δηλ. μὲ τὴν διδασκαλίαν του ἐφώ-
τισε τὸν κόσμον, ποὺ εὑρίσκετο τότε εἰς τὸ σκότος τῆς πλάνης
καὶ ἀμαρτίας. Οἱ ἀμαρτωλοὶ δμως ἀνθρώποι δὲν ἐδέχθησαν τὸ
φῶς. Προτοῦ ὁ Χριστὸς ἀρχίση νὰ διδάσκῃ ἔστειλεν ὁ Θεὸς
διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸν κόσμον, τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον.
Ὁ κόσμος δμως ἔδειξεν ἀπιστίαν εἰς αὐτόν. Ἡλθεν ἐπειτα ὁ
Χριστὸς καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συμπατριώται του δὲν τὸν ἐπίστευσαν.

"Οσοι ὅμως τὸν ἐπίστευσαν, οἱ πρῶτοι ὥπαδοι καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ. "Ἐκαναν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ὡσὰν ὑπάκουα αὐτοῦ τέκνα. 'Ο Χριστὸς ἔγινε τέλειος ἀνθρωπος· διότι ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ ἦλθε καὶ συνανεστράφη ἀνάμεσά μας. 'Ο Πρόδρομος τότε ἐφώναξεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος διὰ τὸν ὄποιον σᾶς ἔλεγε. Αὐτὸς ποὺ ἔρχεται ἔπειτα. ἀπὸ ἐμέ, ἐνῷ εἶναι ἀνάτερός μου. Καὶ μᾶς ἐδίδαξε τὴν διδασκαλίαν του, δῆλο. τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τοῦ Μωϋσέως, τὴν ὄποιαν συνεπλήρωσε καὶ τὴν ἔκαμε τελειοτέραν.

Διὰ τῆς ἐνσυνθρωπήσεώς του ὁ Χριστὸς ἔγινε φῶς καὶ ἡ ζωὴ εἰς τοὺς καθημένους εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας. Τοῦτο ἐβεβαίωσε καὶ διεκήρυξεν ὁ Πρόδρομος, ὅτι ὁ Χριστός, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, εἴλαι τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ ὄποιον μόνον αὐτὸς φωτίζει. κάθε ἀνθρωπον, ὁ ὄποιος γεννᾶται εἰς τὸν κόσμον.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. β' 1 - 12

Tοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἵδον μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἴδομεν γάρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης διὰ τοῦ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπινθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἰπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὗτῳ γάρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδᾳ· ἐκ σοῦ γάρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις, ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. Τότε Ἡρώδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους ἡκοίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἰπε· πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, ἐπάν τον δὲν εὑροήτε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κάγὼ ἐλθὼν ποσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἵδον διὰ τοῦ παιδίου ἐπάνω ἐστη ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην

σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἰδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀρούσαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύνοναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ’ ὅναρ μὴ ἀνακάμψαι πρός Ἡρώδην, δι’ ἄλλης δόδοις ἀνεχωρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Μάγοι** = Ἡσαν ἄνδρες σοφοί. Ἡρχοντο ἔξειντος, δηλ. ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς χώρας τῆς Περσίας ἡ ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν. 2. **Ο τεχθεὶς** = ὁ γεννηθεῖς. 3. Καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα = ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων. 4. **Συναγαγὼν** = ἀφοῦ ἐμάζευσε. 5. **Ἐπυνθάνετο** = ἐρωτοῦσε νὰ μάθῃ. 6. **Οὕτω γὰρ γέγραπται** = διότι ἔτοι εἶναι γραμμένον. 7. **Οὐδαμῶς ἐλαχίστη** = καθόλου ἀσήμαντη δὲν εἶσαι. 8. **Ἐξελεύσεται ἥγιον μενος** = θεὸς γραμμῆθη ἀρχηγός. 9. **Πουμανεῖ** = θὰ κυβερνήσῃ. 10. **Λάθροα** = κρυφά. 11. **Ἡκρίβωσε** = ἐμαθεν ἀκριβῶς. 12. **Προηγεν αὐτοὺς** = τοὺς ὀδηγοῦσε προπορευόμενος. 13. **Οὐδὲν τὸ παιδίον** = ὅπου ἦτο τὸ παιδίον, ὁ Χριστός. 14. **Θησαυρὸν** = μικρὸς κιβώτιος ὅπου ἐφύλασσον τὰ ποινιμα δῶρα, χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρναν. 15. **Σμύρνα** = ἔρωμα ἀπὸ τὸ δένδρον Βαλσαμόδενδρον. 16. **Χρηματισθέντες** = ἀφοῦ ἐλαβον θείαν δόηγίαν. 17. **Μη ἀνακάμψαι** = νὰ μὴ ἐπιστρέψουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

“Ολος ὁ κόσμος τότε ἐπερίμενεν ἔνα βασιλέα μεγάλον καὶ Σωτῆρα. Οἱ Μάγοι ἐγνώριζαν, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν θὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς αὐτός. Διότι ἐξήγησαν τὸν ἀστέρα, ποὺ εἶδον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡλθον λοιπὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ ἴδουν καὶ προσκυνήσουν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων. Ο Ἡρώδης, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, μόλις ἐμαθε τὸν σκοπὸν τοῦ ἐρχομοῦ τῶν Μάγων, ἐφοβήθη μήπως χάσῃ τὸν θρόνον του. Ἐκάλεσε τότε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, τοὺς γραμματισμένους αὐτοὺς Ἰουδαίους, καὶ ἐμαθεν ὅτι ὁ Σωτὴρ ἐγενήθη εἰς Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Ἀποστέλλει ἀμέσως ἐκεῖ τοὺς Μάγους καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των θὰ ἐπήγαινε καὶ αὐτὸς νὰ τὸν προσκυνήσῃ. Σκοπός του βέβαια ἦτο νὰ φονεύσῃ αὐτόν. Οἱ μάγοι ὅμως, ἀφοῦ προσεκύνησαν τὸν Σωτῆρα, δὲν ἐπανῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐλαβον θείαν δόηγίαν καὶ ἀνεχωρησαν εἰς τὴν πατρίδα των δι’ ἄλλης δόδοις.

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνόντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἥκουσαν καὶ εἰδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτώ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ ἀληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Τὸ δὲ παιδίον ἦντας καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ’ αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ’ ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ Ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἔτον δώδεκα, ἀναβάτων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ἑορτῆς καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσῆφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἥλθον ἡμέρας ὅδον καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεσί καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑδόντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο μεθ’ ἡμέρας τρεῖς ενδρον αὐτὸν ἐν τῷ ἰερῷ καθεξόμενον ἐν μέσῳ διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἴδοντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὐτῶς; Ἰδού ὁ πατήρ σου κάγὼ ὀδυνώμενοι ἐξητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐξητεῖτέ με; οὐκ ἔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μον δεῖ εἶναι με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ρῆμα, ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ’ αὐτῶν καὶ ἥλθεν εἰς Ναζαρὲτ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ρήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ ὑπέστρεψαν = ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ποίμνια των. 2. Ἐπὶ πᾶσιν οἷς = δι’ ὅλα ὅσα. 3. Καθὼς ἐλαλήθη = σύμφωνα πρὸς ὅσα εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὃ ἔγγειλος. 4. Ἐπλήσθησαν = συνεπληρώθησαν. 5. Πρὸ τοῦ συλληφθῆναι = προτοῦ συλληφθῆ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητέρας του. 6. Τὸ παιδίον ἦντας καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ’ αὐτὸν = τὸ παιδίον ἐμεγάλωνε κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ καὶ ἐδύναμονε καὶ τὸ πνεῦμά του γεμάτο ἀπὸ σοφίαν. Δηλ.

εἰς τὸ θεῖον παιδίον ἡ θεότης, ποὺ ἦτο ἐνωμένη μὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν του, ἐδυνάμων τὸ πνεῦμά του καὶ ἐγέμιζε αὐτὸν ἀπὸ σοφίαν ἀναλόγως μὲ τὴν ἥλικιαν του. 7. Τελειωσάντων τὰς ἡμέρας = καὶ ὅταν συνεπλήρωσαν τὰς ἡμέρας τῆς παρθμονῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. 8. Ἐν τῷ ὑποστρέψειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν = κατὰ τὴν ἐπιστροφήν των δὲ Ἰησοῦς ἔμεινεν ὅπισα. 9. Οὐκ ἔγνω = δὲν τὸ κατάλαβε, ἀντελήφθη. 10. Ἡλθον ἡμέρας ὁδὸν = ἐβάδισαν δρόμον μιᾶς ἡμέρας. 11. Ἐπερωτῶντα = καὶ νὰ ἐρωτᾷ. 12. Ἐξίσταντο = ἀποροῦσαν καὶ ἔθαύμαζον. 13. Ἐπὶ τῇ συνέσει = διὰ τὴν ἔξαιρετικὴν ἔξυπνάδα του. 14. Ἐξεπλάγησαν = ἔμειναν κατάπληκτοι. 15. Τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; = διατὶ μᾶς ἔκαμες ἔτσι καὶ μᾶς ἔφησες; 16. Ὁδυνώμενοι = μὲ πόνον καὶ λύπην. 17. Τί ἔξητείτε με; = Διατὶ μὲ ἔζητείτε νὰ μὲ βρήτε; 18. Οὐκ ἥδειτε = δὲν ἔξεύρατε; 19. Ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου = εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους τοῦ πατρός μου, εἰς τὸν Ναόν. 20. Δεῖ εἶναι με; = πρέπει νὰ εἴμαι; Λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνησυχῆτε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄφοῦ οἱ ποιμένες ἐπροσκύνησαν τὸ θεῖον βρέφος, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ποιμνιά των, δοξάζοντες τὸν Θεὸν δι’ ὅλα ὅσα ἤκουσαν καὶ εἶδον. Καὶ ὅταν συνεπληρώθησαν ὀκτὼ ἡμέραι απὸ τῆς Γεννήσεως, γίνεται ἡ περιτομὴ τοῦ παιδίου, καὶ ὀνομάζεται Ἰησοῦς, ποὺ σημαίνει Σωτήρ.

“Οταν ἔγινε δώδεκα ἑτῶν παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν οἱ γονεῖς του καὶ τὸν ὀδήγησαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα χάριν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. “Οταν ἐπέστρεψαν μετὰ τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς, καὶ μετὰ πορείαν μιᾶς ἡμέρας, ἀντελήφθησαν ὅτι δὲ Χριστὸς ἔλειπε. Τὸν εὐρίσκουν τέλος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, δόπου ἐπέστρεψαν, νὰ κάθεται εἰς τὸ μέσον τῶν διδασκάλων τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ ἐρωτᾷ μὲ σεβασμόν, ὡς ἔνας εὐπειθής μαθητής. “Ἐκαμε κατάπληξιν εἰς τοὺς σοφοὺς αὐτοὺς διδασκάλους ἡ θεία σοφία τοῦ δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ ἡ ὁποία ἐμαρτυροῦσε ὅτι ἴδιαιτέρα χάρις τοῦ Θεοῦ ἦτο εἰς αὐτόν.

*

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δουκᾶ, κεφ. β', 22 - 40

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνήγαγον τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι πᾶν ἄλσεν διανοῦγον μήτραν ἄγιον τῷ Κυρίῳ κλητήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσούνς περιστερῶν. Καὶ ἵδον ἦν ἀνθρωπός ἐν Ἱεροσολύμοις φῶντα

Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ Πνεῦμα ἦν "Ἄγιον ἐπ' αὐτὸν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχοηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου μὴ ἴδειν θάνατον ποὺν ἢ ἴδη τὸν Χριστὸν Κυρίον. Καὶ ἤλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτὸν κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν καὶ εἶπε·

Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ωῆμα σου ἐν εἰρήνῃ, δτὶ εἰδον οἱ ὄφθαλμοι μου τὸ σωτήριόν σου, δ ἥτοι μασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν Συμεὼν καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδού οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαίᾳ, δπως δὲν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν "Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανονῆλ, ἐκ φυλῆς Ἀσῆρος· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρῶς ἐπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴν χήρα ώς ἐτῶν δύδοκοντα τεσσάρων, ἡ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύοντα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ώς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταίοντο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Ἀνήγαγον** = ἔφερον. 2. **Παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ** = νὰ παρουσιάσουν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τοὺς ἵερεῖς. Τὰ πρωτότοκα κατὰ τὴν Μωσαϊκὴν θρησκείαν ἀνήκον εἰς τὸν Θεόν, καὶ οἱ γονεῖς τὰ ἔπαιρναν δπίσω, ἀφοῦ ἐπλήρωντο εἰς τοὺς ἵερεῖς ἔνα ποσὸν χρημάτων. 3. **Πᾶν ἄρσεν διανοῦγον μήτραν** = κάθε πρωτότοκον ἀρσενικὸν ποὺ θυγατερίει ἀπὸ τὴν μήτραν τῆς μητρός του. 4. **"Ἄγιον τῷ Κυρίῳ κληθῆσεται** = θὰ θεωρηται ἵερὸν καὶ ἀνῆκον εἰς τὸν Κύριον. 5. **Δούναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον** = δηλ. τὸν ἔφεραν οἱ γονεῖς του τὸν Ἰησοῦν νὰ δώσουν θυσίαν δπως ἔχει γραφῆ εἰς τὸν νόμον, ἔνα ζευγάρι τρυγόνων ἢ δύο μικρὰ περιστέρια. Ἡ θυσία αὕτη προσεφέρετο ἀπὸ τοὺς πτωχούς. 6. **Προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ**

Ἰσραὴλ = ὁ ὅποῖος ἐπερίμενε παρηγορίαν (παράκλησιν) τῶν Ἰσραηλίτῶν. Δηλ. ἐπερίμενε τὸν Σωτῆρα νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμφετὰς τῶν Ἰσραηλίτῶν. 7. Πνεῦμα ἄγιον ἐπ' αὐτὸν = εἰχε προφητικὸν χάρισμα. 8. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον = εἰχε γίνει γνωστὸν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἄγιον Πνεῦμα. 9. Μὴ ἰδεῖν θάνατον = διὰ δὲν θὰ ἀπέθνησκε. 10. Καὶ ἤλθεν ἐν τῷ Πνεύματι = καὶ ἤλθεν εἰς τὸν Ναὸν ὁ Συμεὼν, ἀφοῦ εἰδοποιήθη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον. 11. Τοῦ ποιῆσαι αὐτὸν κατὰ τὸ εἰδισμένον = διὰ νὰ κάμουν οἱ γονεῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ νόμου διὰ τὸ παιδί των, δηλ. νὰ τὸ φέρουν εἰς τὸν Ναὸν. 12. Νῦν ἀπολύεις = τώρα ποὺ είδα τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἡμπορεῖς νὰ μὲ ἀπολύσῃς, δηλ. νὰ ἀποθάνω. 13. Σωτῆριόν σου = τὸ σωτῆριον ἔργον τὸ ὅποιον θὰ κάμῃ ὁ Χριστός. 14. Κατὰ πρόσωπον = ἐνώπιον. 15. Φῶς = δηλ. τὸ σωτῆριον ἔργον θὰ φωτίσῃ τοὺς λαούς, ποὺ εύρισκονται εἰς τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας. 16. Ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις = διὰ αὐτὰ ποὺ ἔλεγεν ὁ Συμεὼν. 17. Κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν = εἰναι προωρισμένον ὁ Χριστός νὰ γίνῃ αιτία τῆς πτῶσεως, δηλ. τῆς καταστροφῆς ἑκείνων ποὺ δὲν ἐπίστευσαν, καὶ τῆς ἀναστάσων, δηλ. τῆς σωτηρίας ἑκείνων, ποὺ ἐπίστευσαν. 18. Εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον = δηλ. τὸ θαῦμα τοῦ Θεανθρώπου θὰ σκανδαλίζῃ τοὺς ἀμαρτωλούς καὶ ἀσεβεῖς ἀνθρώπους· δὲν θὰ τὸ πιστεύουν. 19. Τὴν ψυχὴν διελεύσεται δομφαία = τὴν καρδίαν σου (τῆς Θεοτόκου) θὰ διαπεράσῃ μάχαιρα, δηλ. θὰ πονέστης καὶ θὰ λυπηθῆς βαθείᾳ, διὰ τὸν τὸν ιύνον σου θὰ ἔδῃς σταυρούμενον. 20. Προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς = ποὺ εἰχε φθάσει σὲ βαθεῖα γεράματα. 21. Οὐκ ἀφίστατο = δὲν ἔφευγε ἀπὸ τὸν ναόν. 22. Αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα = αὐτήν τὴν ὥραν ποὺ ὥμιλούσεν ὁ Συμεὼν, ἀφοῦ ἤλθε. 23. Ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ = εὐχαριστοῦσε καὶ ὑμοῦσε τὸν Κύριον. 24. Πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις = εἰς ὅλους ποὺ ἐπερίμεναν τὴν σωτηρίαν. 25. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεῦματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτὸν = τὸ δὲ παιδίον ἐμεγάλωνε κατὰ τὸ σῶμα καὶ ἐδύναμωνε κατὰ τὸ πνεῦμα, γεμάτο σοφίαν καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπροστάτευεν αὐτὸν εἰς κάθε ἀρετήν. Καθ' ὅσον δηλαδὴ ἡ ἡλικία τοῦ παιδίου ἐπροχωροῦσεν, ἡ θεότης, ποὺ ἤτο ἐνωμένη μὲ τὸ σῶμά του, ἐγέμιζεν αὐτὸν μὲ σοφίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

'Αφοῦ συνεπληρώθησαν τεσσαράκοντα ἡμέραι απὸ τῆς ἡμέρας τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Παρθένος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ δικαιοίου Ἰωσήφ, παρουσιάζεται εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸ θεῖον βρέφος, διὰ τὴν τελετὴν τοῦ καθαρισμοῦ. 'Ἐφερον καὶ τὴν πτωχικήν των προσφοράν, δηλ. ἔνα ζεῦγος τρυγόνων ἡ δύο νεοσσούς περιστερῶν, ὡς ὥριζεν ὁ νόμος διὰ τοὺς πτωχούς.

'Ἐνῷ εύρισκετο εἰς τὸν Ναὸν, συνέβησαν δύο θαυμαστὰ γεγονότα, τὰ ὅποια ἐπροξένησαν βαθεῖαν κατάπληξιν εἰς τοὺς γονεῖς. "Ἐνας δίκαιος ἀνθρωπός, λεγόμενος Συμεὼν, καὶ μία εὐ-

σεβής γυνή, λεγομένη "Αννα, ύμνουσι πανηγυρικῶς τὸ ἀπὸ αἰῶνος φανερωθὲν μυστήριον καὶ διακηρύττουν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

"Ο θεοδόχος Συμεὼν ὁδηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πενύματος τοῦ ἀγίου εὐρίσκεται παρὸν κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ καθαρισμοῦ. Προσμένει τὸν Σωτῆρα ἐκ θείας ἀποκαλύψεως, ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνῃ πρὶν ἤδη τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἀναγγωρίσας τὸ θεῖον τέκνον ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ εἶπεν ἐκ βάθους καρδίας τὸν κατανυκτικὸν καὶ θριαμβευτικὸν ὕμνον: «Νῦν ἀπολύεις...». Καὶ ὁ ὄμνος οὗτος ἀπὸ τότε φάλλεται μέχρι σήμερον πρὸς τὸ τέλος ἑκάστου ἐσπερινοῦ. Διὰ τοῦ ὄμνου τούτου ὁ Συμεὼν προφητεύει ὅτι τὸ βρέφος θὰ ἥτο τὸ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν. Δὲν ἀπέκρυψεν εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ τὰς θλίψεις ποὺ θὰ δοκιμάσῃ ἀπὸ τὰς καταδιώξεις καὶ τοὺς κινδύνους καὶ τέλος αὐτὸν τὸν σταυρικὸν θάνατον, ποὺ ἀνέμενον τὸν Χριστόν. 'Αλλὰ καὶ ἡ προφῆτις "Αννα εὐχαρίστησε καὶ ὄμνησε τὸν Κύριον προφητεύουσα ὅτι ἀπὸ τὸ Παιδίον αὐτὸν θὰ προέλθῃ ἡ θεία σωτηρία.

'Αφοῦ λοιπὸν ἡ θεία οἰκογένεια ἔξεπλήρωσεν ὅ,τι ὥριζεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζαρέτ. Καὶ τὸ παιδίον ἐμαγάλωνε σωματικῶς καὶ ἐνεδυναμοῦτο πνευματικῶς, διότι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπροστάτευε καὶ ἐνίσχυεν αὐτὸν εἰς κάθε ἀρετήν.

ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΙΑ (ΦΩΤΑ)

Ματθαίου, κεφ. γ', 12 - 17

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραγίνεται δὲ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπὸ αὐτοῦ. 'Ο δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; 'Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀφες ἄρτι· οὕτω γάρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίστην αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἴδον ἀνεψήθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἴδου φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγοντα· οὗτός ἐστιν δὲ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ὁ εὐδόκησα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παραγίνεται = ἔρχεται.
2. Τοῦ βαπτισθῆναι = διὰ νὰ βαπτισθῇ.
3. Διεκώλυεν = ἡμπόδιζε.
4. Ἀφες ἄρτι = ἀφησε τάροι, μήν μὲ ἐμποδίζῃς νὰ βαπτισθῶ.
5. Πληρώσαι πάσαι δικαιοσύνην = νὰ ἐκτελέσω, νὰ πληρώσω κάθε ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.
6. Ἐν φημόκησα = εἰς τὸν ὅποιον πάντοτε εὐηρεστήθην, δηλ. ἔχω τὴν εὐαρέσκειάν μου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Ἰησοῦς ἦτο τώρα τριάκοντα ἑτῶν. Ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς διδασκαλίας του καὶ ἡ ὥρα ποὺ ἔμελλε νὰ γίνῃ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Εἶχεν ἀρχίσει ἡδη νὰ ἀκούεται εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου ἡ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου: «μετανοεῖτε, διότι ἔφθασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ὁ ἀσκητὴς τῆς ἔρημου ἐκήρυξε βάπτισμα μετανοίας εἰς ἀφεσιν ἀμαρτιῶν.

Παρουσιάζεται τότε ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναμάρτητος, διὰ νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου. Ἡτο ὡρισμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ λάβῃ ὁ Χριστὸς τὸ βάπτισμα τοῦ Προδρόμου, διὰ νὰ γίνῃ γνωστὸς ὡς Μεσσίας.

‘Ο Ἰωάννης ποὺ δὲν εἶχε ιδῆ προηγουμένως τὸν Ἰησοῦν, ἐνόησεν ἀμέσως ως προφήτης δτι αὐτὸς ἦτο ὁ Μεσσίας. Αὐτὸς ποὺ καὶ βασιλεῖς ἀκόμη ἡμποροῦσε νὰ ἐπιπλήξῃ καὶ ὁ ὅποιος εἶχε δεχθῆ τὰς ἔξομολογήσεις ὅλων τῶν ἀλλων, μὲ σεβασμὸν τώρα καὶ ταπεινοφροσύνην προσπαθεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἰησοῦν: «Ἐγὼ ἔχω χρείαν νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ ἐσέ, τοῦ λέγει, καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ»; «Εἶναι, ἀπαντᾷ εἰς αὐτὸν ὁ Χριστὸς, πρέπον νὰ ἐκπληρώσωμεν κάθε ἐντολὴν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ». Καὶ τότε ὑπερχώρησεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐβάπτισε τὸν Χριστὸν. Ἐνῷ ὁ Χριστὸς ἐβγαίνει ἀπὸ τὰ ὄδατα τοῦ Ἰορδάνου ἐφάνησαν τὰ παράδοξα καὶ θαυμαστὰ σημεῖα· τὸ ἀνοιγμα τῶν οὐρανῶν, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν εἴδει περιστερᾶς καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια ἐκήρυξεν τόσον πανηγυρικῶς τὸν Χριστὸν Μεσσίαν.

‘Η βάπτισις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ποὺ λέγεται Θεοφάνια ἡ Ἐπιφάνια, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον χαρμοσύνους δεσποτικὰς ἑορτὰς τῆς Ἑκκλησίας μας. Διότι εἰς αὐτὴν ἔγινεν ἡ φανέρωσις καὶ παρουσία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον (Θεοφάνια).

Η ΑΓΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. ιξ', 1 - 9

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραλαμβάνει δὲ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ’ ἴδιαν· Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἵδου ὄφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας μετ’ αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὅδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἡλίᾳ. Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἵδου νεφέλη φωτεινή ἐπεσκιάσεν αὐτούς, καὶ ἵδου φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν δὲ Ὑιός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὑδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε· Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἐπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν δὲ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε· Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαίνονταν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὅρους ἐνετείλατο αὐτοῖς δὲ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ δραματικόν ἐως οὗ δὲ νιὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρει αὐτοὺς = τοὺς ὀδηγεῖ. 2. Εἰς ὅρος = εἰς τὸ ὅρος Θαβώρ.
3. Ὁφθησαν = ἐφανερώθησαν. 4. Συλλαλοῦντες = νὰ συνομιλοῦν μαζί του. 5. Καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι = καλὸν εἶναι νὰ μένωμεν ἐδῶ.
6. Ἐπεσκιάσεν αὐτοὺς = τοὺς ἐσκέπασε. 7. Ἐν ᾧ ηύδοκησα = εἰς τὸν ὅποιον εὔαρεστήθηκα. 8. Αὐτοῦ ἀκούετε = εἰς αὐτὸν νὰ ὑπακούετε.
9. Ἐπεσαν ἐπὶ πρόσωπον = ἐπεσαν πρηγεῖς, (μπρούμυτα). 10. Ἡψατο = ἤγγισε. 11. Ἐπάραντες = σηκώσαντες. 12. ἐνετείλατο = ἐδωσεν εἰντολήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Ἰησοῦς παρέλαβε τοὺς μαθητάς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος Θαβώρ. Ἐκεῖ μετεμορφώθη, δηλαδὴ ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν του ὡς ἥλιος καὶ τὰ ἐνδύματά του ἔγιναν λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Ἐξαίφνης κατὰ τὴν ἐκτακτὸν ἐκείνην φωτοχυσίαν, παρουσιάζονται οἱ προφῆται Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, οἱ ὅποιοι συνομιλοῦν μὲ τὸν Χριστὸν περὶ τοῦ σωτηρίου Πάθους

ποὺ ἐπλησίαζεν. Ο Πέτρος τότε ἐπρότεινε νὰ μείνουν ἔκει, ποὺ
ἡτο ἀσφάλεια, ὡς ἐνόμιζε, διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ, ἐνῷ,
ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησιν τοῦ Χριστοῦ, μία νεφέλη φωτεινὴ ἐσκέ-
πασεν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ φωνὴ ἡκούσθη ποὺ
ἔλεγε: «αὐτὸς εἰναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτὸν νὰ ἀκούετε». Τὸ
καταπληκτικὸν αὐτὸν θέαμα κατετρόμαξε τοὺς μαθητάς, οἱ
ὅποιοι ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ ἔκρυψαν τὸ πρόσωπόν των μέσα εἰς
τὴν χλόην τοῦ τόπου. «Οταν ὅμως ἐπῆραν ὀλίγο θάρρος, ἐκοίταξαν,
ἀλλὰ μόνον τὸν Χριστὸν ἔβλεπον, ὁ δόποιος τοὺς ἐνεθάρρυνε.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΤΩΝ

·Ιωάννου, κεφ. ιβ', 1 - 18

Ιδοὺ ἐξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βη-
θανίαν, δπον ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, δν ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἔκει, καὶ ἡ Μάρθα
διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν
αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδον πιστικῆς
πολιτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦν, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν
αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὁ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς δσμῆς τοῦ
μύρου. Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος
Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατί τοῦτο τὸ μύρον
οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ
τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέ-
πτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον είχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταξεν.
Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
σμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γάρ πάντοτε ἔχετε
μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἐγγω οὖν ὅχλος πολὺς ἐκ
τῶν Ιουδαίων ὅτι ἔκει ἐστι καὶ ἥλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον,
ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν δν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβου-
λεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν,
ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆργον τῶν Ιουδαίων καὶ ἐπίστενον εἰς
τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὅχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ιεροσόλυμα, ἔλαφον τὰ βαῖα
τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραζον·
ώσαντά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνόματι Κύριον, δ βασιλεὺς
τοῦ Ισραὴλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς

έστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ίδον ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον δνού. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγραψαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν δτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὅχλος ὃ ὅν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μηνημένου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπῆρχεν αὐτῷ ὁ ὅχλος, δτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τεθνηκώς = πού ἦτο πεθαμένος. 2. Διηκόνει = ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ δίπνου. 3. Ήρων τῶν συνανακειμένων = ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς διοτραπέζους. 4. Νάρδος = ἡ νάρδος, εἶναι ἕνα φυτόν. Ἀπὸ τὴν ρίζα του κατασκευάζεται μυρωδικό λάδι (μύρον). 5. Πιστικῆς = γνησίας. 6. Ἰσκαριώτης = σημ. ἄνθρωπος τῆς πόλεως Καριώθ. 7. Ἐξέμαξε = ἐσπόγγισε μὲ τὰς τρίχας κεφαλῆς της. 8. Ἐποράθη = ἐπωλήθη. 9. Γλωσσόκομον = μικρὸν κιβώτιον ἢ βαλάντιον, δπου ἔβαζαν χρήματα διὰ τὴν συντήρησιν των καὶ διὰ τοὺς πτωχούς. 10. Ἐβάσταξεν = ἐφύλασσε. 11. Τετήρηκεν αὐτὸν = τὸ ἔχει φυλάξει. 12. Ἐγνω = ἐπληροφορήθη. ἔμαθε. 13. Ἐβουλεύσαντο = ἐσκέφθησαν. 14. Βαΐα = κλάδους φοίνικος. Οἱ Ἰουδαῖοι συνήθιζαν νὰ κρατοῦν κλάδους φοίνικος, δταν ἔκαμνον ὑποδοχὴν εἰς τοὺς ἡγεμόνας νικητάς. 15. Ωσαννά = σημαίνει «Ω Κύριε, σῶσε μαζ». 16. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὄνόματι Κυρίου = Εὐλογημένος είλσαι σὺν ὁ ἐρχόμενος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Θεοῦ. 17. Ἐμνήσθησαν = ἐθυμήθηκαν. 18. Ἐπ' αὐτῷ = διὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. 19. Ἐμαρτύρει = ἐβεβαίωνε. 20. Σημεῖον = θαῦμα. 21. Θυγάτηρ Σιών = τὰ Ἱεροσόλυμα. Σιών ὁ λόφος ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἦτο ἡ πόλις.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρὸ ἔξ ἡμερῶν τοῦ ἐβραϊκοῦ Πάσχα ἔρχεται ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Βηθανίαν. Φιλοξενεῖται ἀπὸ τὰς ἀδελφὰς τοῦ Λαζάρου, τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν. Ἐνῷ ἡ Μάρθα ἑτοίμαζε τὸ δεῖπνον, ἡ Μαρία ἔδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τὸν Κύριον μὲ ἔνα σπάνιον καὶ βασιλικὸν δῶρον. Ἐλαβεν ἔνα δοχεῖον μὲ πολύτιμον καὶ ἀρωματικὸν μύρον καὶ μὲ αὐτὸν ἀλειψε τοὺς πόδας τοῦ εὐεργέτου των. Ἀμέσως ἐπειτα ἐσπόγγισεν αὐτοὺς μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της. Ἡ ὥραία αὐτὴ πρᾶξις ἐστενοχώρησε τὸν ταύματαν τῶν Ἀποστόλων Ἰούδαν. Ὁ Χριστὸς ὅμως ποὺ ἐνόησε τὸν φιλοχρήματον σκοπὸν του, ἐπήνεσε τὴν εὐγενῆ καὶ εὐγνώμονα διαγωγὴν τῆς Μαρίας. Τοῦτο ἔκαμεν, εἰπεν, ώσταν νὰ ἐγνώριζεν δτι μετ' ὀλίγον θὰ ἀποθάνω. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνενεχώρησεν ὁ

Ίησοῦς, καθήμενος ἐπάνω εἰς ἔνα πῶλον (πουλάρι), διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ ἑορτάσῃ τὸ τελευταῖον Πάσχα. Πλήθη προσκυνητῶν τὸν ἀκολουθοῦσαν. "Αλλα πλήθη τὸν ἐπερίμενον ἐκεῖ, τὰ ὅποια ἐγνώριζαν τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. Καὶ μόλις ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, τρέχουν ὅλοι νέοι, γέροντες, γυναῖκες καὶ μικρὰ παιδία διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν θριαμβευτικά. Κόπτουν χλωρούς αλάδόνς φοινίκων, καὶ ἐνῷ τοὺς ἐκρατοῦσαν ὑψηλά, ἔψαλλον μεγαλοφόνως: «Ω Κύριε, σῶσέ μας. Εὐλογημένος εἶσαι Σύ, ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ».

*

Η ΓΥΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

·Ιωάννου, κεφ. ιθ', 6 - 11, 13 - 20,
25 - 28 καὶ 30

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, δπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. Καὶ παρεγένοντο πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες· σταυρωσον αὐτὸν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρωσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ ενδίσκω ἐν αὐτῷ αἴτιαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ήμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ήμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, δτι ἔαυτὸν Θεοῦ υἱὸν ἐποίησεν. "Οτε οὖν ἤκουοντεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οίδας δτι ἔξουσίαν ἔχω σταυρωσαί σε, καὶ ἔξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἰχες ἔξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἡνὶ σοι δεδομένον ἀνωθεν. Ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαβραΐα· Ἡν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ὥσει ἔκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἀρον ἀρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καλσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν

σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, δις λέγεται Ἐβραϊστὶ Γολγοθᾶ, δόπον αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀλλούς δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον δὲ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, διτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως δὲ τόπος δόπον ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστὶ, Ἐλληνιστὶ, Ρωμαϊστὶ.

Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἴδων τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα δὲν ἥγαπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· γύναι, ἴδε δὲν νίος σου· Εἴτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδουν ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν δὲ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

Μετὰ τοῦτο εἰδὼς δὲ Ἰησοῦς διτι πάντα ἥδη τετέλεσται, κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀπολέσωσι = σταυρώσουν, θανατώσουν.
2. Παρεγένοντο = παρουσιάσθησαν.
3. Οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν = δὲν τὸν θεωρῶ ἔνοχον.
4. Ὁφείλει ἀποθανεῖν = πρέπει νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον.
5. Πραιτώριον = τὸ μέγαρον ὃπου τὰ γραφεῖα τοῦ πραίτωρος, ἀνωτάτου ὁρματίου διοικητοῦ, τοῦ Πιλάτου. Τὸ Διοικητήριον.
6. Οὐκ οἶδας = δὲν ξέρεις.
7. Εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν = ἔὰν δὲν σου ἔχῃ ἐπιτραπῆ ἀπὸ τὸν οὐράνιον Θεόν.
8. Ωραία ώσει ἔκτη = δωδεκάτη μεσημβρινή περίποι.
9. Ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν = ἀπὸ τὸ ἔνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Οἱ Χριστὸς εἰς τὸ μέσον.
10. Ἔγραψε τίτλον = ἔγραψεν ἐπιγραφὴν καὶ τὴν ἔκρεμασσεν ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν.
11. Εἰστήκεισαν = εἰλον παρευρεθῆ.
12. Παρεστῶτα = εἴχε παρευρεθῆ.
13. Εἰς τὰ ἴδια = ἔλαβε τὴν Παναγίαν ὑπὸ τὴν προστασίαν του εἰς τὴν οἰκίαν του.
14. Παρέδωκε τὸ πνεῦμα = ἀπέθανε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ ἀγία Ἐλένη, ἡ μήτηρ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, εὗρε, μετὰ ἀναζήτησιν, τὸν Τίμιον Σταυρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ τότε δὲ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Μακάριος ὅψισε τὸν ἀνευρεθέντα

Σταυρὸν πρὸς προσκήνυσιν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν, οἱ δόποῖοι λαβόντες τὸν Σταυρὸν ἀνεφώνουν «Κύριε ἐλέησον».

“Οτε περὶ τὸ 628 ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος κατετρόπωσε τοὺς Πέρσας, μεταξὺ τῶν ἄλλων λαφύρων, ἔλαβε καὶ τὸν Τίμιον Σταυρόν, τὸν δποῖον εἶχον ἀρπάσει οἱ Πέρσαι πρὸ 14 ἑτῶν, οἱ δόποῖοι ἐλεγχάτησαν τότε τὴν Παλαιστίνην. Ὁ Ἡράκλειος μετὰ τὴν λαμπροτάτην νίκην του ἐπανέφερε τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκεῖ ὑψώθη καὶ πάλιν ὁ Σταυρὸς πρὸς προσκήνυσιν τῶν πιστῶν, οἱ δόποιοι συνέρρευσαν ἀπὸ παντοῦ διὰ νὰ τὸν προσκυνήσουν.

Ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι σταυρώσιμος, δηλ. ἀναφέρεται εἰς τὴν σταύρωσιν καὶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἀναγινώσκεται περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ. Παρασκευῆς.

Εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ἀναφέρεται ὅτι οἱ ἄγριοι καὶ φθονεροὶ Ἀχιερεῖς καὶ ὑπηρέται των φωνάζουν πρὸς τὸν Πιλᾶτον νὰ σταυρώσῃ τὸν Χριστόν. Φοβοῦνται μήπως ὁ λαὸς τῶν Ἐβραίων ἀρχίσῃ νὰ συμπαθῇ τὸν ἀδίκως πάσχοντα Χριστόν.

‘Ο Πιλᾶτος ἀγανακτεῖ διὰ τὴν ἀπάνθρωπον διαγωγὴν των καὶ ἀπαντᾷ εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν εὑρίσκει αἰτίαν καταδίκης τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἔνοχος θανάτου, φωνάζουν, διότι ὡνόμασε τὸν ἑαυτόν του Γίδον τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Πιλᾶτος καταλαβαίνει τότε ὅτι ὁ Χριστός, τὸν δποῖον ἔχει κατηγορούμενον ἐνώπιόν του, δὲν εἶναι κανένας κοινὸς καὶ ἀπλοῦς ἄνθρωπος. Τὸν ἔρωτῷ λοιπὸν νὰ μάθῃ περὶ τῆς θείας καταγωγῆς του. ‘Ο Χριστὸς ὅμως σιωπᾷ καὶ ἡ σιωπὴ του παροργίζει τὸν Πιλᾶτον καὶ τὸν ἀπειλεῖ, ἐνῷ οἱ ἔχθροί του φωνάζουν «Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν». Καὶ τέλος ἐννοοῦντες τὴν δειλίαν καὶ τὴν ἀναποφασιστικότητα τοῦ Πιλάτου τὸν ἐκφοβίζουν μὲ τὸ φόβητρον τοῦ Καίσαρος, τοῦ ρωμαίου αὐτοκράτορος. Καὶ ἐκεῖνος φοβηθεὶς παραδίδει τὸν Χριστὸν διὰ νὰ σταυρωθῇ.

‘Ο Χριστὸς εὑρισκόμενος τώρα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ βλέπει τὴν ἀγίαν Μητέρα του καὶ τὸν ἀγαπητὸν του μαθητὴν Ἰωάννην νὰ παρευρίσκωνται ἐκεῖ. ‘Εμπιστεύεται τότε τὴν Μητέρα του εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ἰωάννου καὶ μετ’ ὀλίγον κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Η ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δουκᾶ, κεφ. κδ', 36 - 53

Tῷ καὶ ρῷ ἐκείνῳ, ἀναστὰς δὲ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη νῦν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἐμφοβοὶ γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἔστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβάνοντιν ἐν ταῖς καρδίαις νῦν; "Ιδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, διτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, διτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὅστεα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. "Ετι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἵχθυός ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσῶν κηρίου, καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἐφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς νῦν ἔτι ὃν σὺν νῦν, διτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήτας καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήρνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς διτι οὕτω γέγονται καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὄντοματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἀφεσιν ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ιερουσαλήμ. Υμεῖς δὲ ἔστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἴδον ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός μου ἐφ' νῦν· νῦνεις δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ιερουσαλήμ ἔως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὑψους. "Ἐξῆγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλόγειν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ιερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἥσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἰερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. "Εστη = ἐστάθη. 2. Πτοηθέντες = τρομάξαντες. 3. Ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν = ἐφαντάζοντο διτι βλέπουν φάντασμα. 4. Διατί λογισμοὶ ἀναβαίνοντιν ἐν ταῖς καρδίαις νῦν; = Διατί ἔχετε ἀμφιβολίας; 5. Ἀπιστούντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς = ἐνῷ εἶχον ἀκόμη ἀμφιβολίας ἀπὸ τὴν χαράν των. 6. "Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; = ἔχετε τίποτε φαγώσιμον ἐδῶ; 7. Ἰχθύος ὀπτοῦ μέρους = μέρος ἀπὸ ψητοῦ ψάρι. 8. Ἀπὸ μελισσῶν κηρίου = ἀπὸ μελόπιτταν. 9. "Ετι ὃν σύν νῦν = ἐνῷ ἀκόμη

ζημην μαζί σας. 10. Δει πληρωθῆναι = πρέπει νὰ γίνουν. 11. Τοῦ συνιέναι τὰς γραφὰς = νὰ ἔννοοῦν δσα προφητικῶς ἐγράφησαν δι' αὐτόν. 12. "Εδει παθεῖν = ἔπρεπε νὰ πάθῃ. 13. Ἀρξάμενον = δηλ. τὸ κήρυγμα. 14. Ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς = ἐκτελῶ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ πατρὸς μου. 15. "Εως οὗ ἐνδύσησθε= μέχρις ὅτου λάβετε. 16. Δύναμιν ἔξι ψυχοῦς = τὴν δύναμιν τοῦ Πνεύματος τοῦ ἀγίου. 17. Ἐξήγαγε = τοὺς ἔβγαλεν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. 18. Ἐπάρας τὰς χεῖρας = ἀφοῦ ὑψώσεις τὰς χεῖράς του. 19. Καὶ ἐγένετο= καὶ συνέβη. 20. Διέστη = ἐχώρισθη ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους. 21. Ἀνεφέρετο = ἐφέρετο πρὸς τὰ ἐπάνω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως του ὁ Χριστὸς ἔκαμε τὴν τελευταίαν ἐμφάνισίν του εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Συνέφαγε μάλιστα μαζί των διὰ νὰ τοὺς στερεώσῃ εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἀναστάσεώς του, διὰ τὴν ὅποιαν εἶχον ἀμφιβολίας ἀκόμη. Ἐπειτα τοὺς εἶπεν, ὅτι τώρα ποὺ σᾶς ἔφυγε κάθε ἀμφιβολία πρέπει νὰ καταλάβετε ὅτι ὅλα ὅσα σᾶς ἔλεγα, ὅταν ἦμουν μαζί σας, τὰ προεῦπον οἱ προφῆται καὶ ἐπραγματοποιήθησαν. Κατόπιν τοὺς παρήγγειλεν ὅτι προτοῦ ἀρχίσουν τὰς ἀποστολικὰς περιοδείας εἰς τὸν κόσμον, νὰ περιμένουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Καὶ τέλος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκεῖ ἀφοῦ τοὺς ηὐλόγησε, ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐπέστρεψαν τότε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα χαίροντες χαρὰν μεγάλην διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐπιφοίτησεως εἰς αὐτοὺς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

"Ιωάννου, κεφ. ᷂, 37 - 52 καὶ κεφ. ἢ', 12

Tῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς είστηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλαίας αὐτοῦ ρεῖνσονται ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὖ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὕπω γάρ ἦν Πνεῦμα Ἀγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέποτε ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὅχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον· οὗτος ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι

ἔλεγον· οὗτος ἐστιν δὲ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἔρχεται; Οὐδὲ ή γραφὴ εἰπεν διτὶ ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυΐδ καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ τῆς κώμης, δύον ἦν Δαυΐδ, ὁ Χριστός ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὅχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἥθελον ἔξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ ὡνδεῖς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χειρας. Ἡλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτὸν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαίοις· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ ὁ ὅχλος οὗτος δι μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοι εἰσι! Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὃν ἔξ αὐτῶν. Μὴ δι νόμος ἡμᾶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἴπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρεύνησον καὶ ἵδε διτὶ προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς δι Ιησοῦς ἐλάλησε λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· δι αὐτοῦ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς = Κατὰ τὴν τελευταίαν μεγάλην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, δηλ. τὴν ὅγδον τῆς ἑορτῆς τῆς Συκηνοπηγίας. Ἐωρτάστη εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς τῶν Ἐβραίων εἰς τὴν ἔρημον κάτω ἀπὸ σκηνᾶς. Ἡ ἑορτὴ διαρκοῦσε ὅκτω ἡμέρας· ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἡμέρα ἐωρτάζοντο μὲν ἴδιαιτέραν μεγαλοπρέπειαν. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔφερον οἱ ἱερεῖς τῶν Ἐβραίων ὕδωρ ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ Σιλωάμ καὶ μετ' αὐτὸν ἐρράντιζον τὰ σφράγια τῆς θυσίας.
- Εἰστήκει = ἐστέκετο ὅρθιος.
- Ποταμοὶ ἐν τῇς κοιλίαις = ποταμοὶ ἐν τῇς καρδίαις. Δηλ. ἐκεῖνος ποὺ ἔλαβε Πνεῦμα ἄγριον, πολλὰ θά διδάξῃ, καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν του θὰ βγοῦν πολλά ἀγαθά.
- Οὕτω γάρ ἦν = δὲν εἶχεν ἔλθει ἀκόμη.
- Οὐδέπω ἐδοξάσθη διὰ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεώς του.
- Ἐκ σπέρματος Δαυΐδ = ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Δαβὶδ.
- Σχίσμα = φιλονικία.
- Πιάσαι αὐτὸν = νὰ τὸν συλλάβουν.
- Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; = Διατί δὲν τὸν ἐφέρατε ἐδῶ (τὸν Ιησοῦν);
- Πεπλάνησθε = ἔχετε πλανηθῆ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν του.
- Νικόδημος = δι Νικόδημος ἡτο Φαρισαῖος καὶ ἔνας ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου, θουλευτής καὶ κρυφὸς μαθητής τοῦ Χριστοῦ.
- Ἐπικατάρατοι = καταραμένοι.
- Καὶ γνῷ τί ποιεῖ; = καὶ μάθη τί κάνει;
- Οὐκ ἐγγέρται = δὲν ἔχει παρουσιασθῆ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν δύγδόνην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκετο εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἐβλεπε τοὺς Ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων, οἵ δποῖοι μετέφερον ὕδωρ ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ Σιλωάμ καὶ μὲ αὐτὸ ἐφράντιζον τὰ σφάγια τῆς θυσίας. Καὶ ἀπὸ τὸ ὕδωρ αὐτὸ ἐπῆρε τὴν ἀφορμὴν νὰ διδάξῃ τὸν λαὸν δι’ ἓνα ἄλλο ὕδωρ. Εἶναι ἔκεινο περὶ τοῦ ὅποιου ἐδίδαξε τὴν Σαμαρείτιδα καὶ τοὺς συμπολίτας αὐτῆς. «Ἐὰν κανεὶς ἀπὸ σᾶς διψάσῃ, τοὺς λέγει, ἃς μὲ πλησιάσῃ, νὰ τοῦ δώσω νὰ πίῃ ὕδωρ ζῶν». Ὅσοι δηλ. θέλουν νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν μου καὶ νὰ πιστεύσουν εἰς ἐμέ, ἃς μὲ ἀκολουθήσουν, ἃς γίνουν μαθηταί μου. Θὰ λάβουν τότε Πνεῦμα ἄγιον καὶ θὰ δυνηθοῦν νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον παντοῦ μὲ μεγάλην δύναμιν καὶ μὲ μεγάλα ἀποτελέσματα. Ποταμοὶ ζωντανοῦ ὕδατος, δηλ. ζωντανῆς διδασκαλίας, θὰ χυθοῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν τους.

Μεγάλη φιλονικία ἔγινε τότε μεταξὺ ἔκεινων ποὺ ἤκουσαν τοὺς λόγους του αὐτούς, ποιὸς ἀκριβῶς ἦτο καὶ ποιὰ ἦτο ἡ καταγωγὴ του. Οἱ περισσότεροι ὅμως παρεδέχθησαν ὅτι εἶναι ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ. Μόνον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ ἔβλεπον ὅτι ὁ Χριστὸς ἀποκτοῦσε μεγάλην φήμην εἰς τὸν λαόν, ἥθελον νὰ τὸν συλλάβουν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατέρθωσαν. Ὁ Νικόδημος μάλιστα εἶπεν εἰς τοὺς Φαρισαίους ὅτι δὲν ἡμποροῦν νὰ τὸν καταδικάσουν, ἀν δὲν ἀκούσουν πρῶτα τὴν διδασκαλίαν του.

«Ο Χριστὸς ὅμως ἔξακολουθοῦσε νὰ διδάσκῃ τὸν λαὸν καὶ νὰ τοῦ λέγῃ: «Ἐγὼ εἰμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὅποιος μὲ ἀκολουθεῖ θὰ ἔχῃ ὁδηγὸν τὸ φῶς καὶ θὰ κερδήσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν».

‘Η Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῆς Πεντηκοστῆς, διότι εἶναι ἡ πεντηκοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔγινεν ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἡ ἰδρυσις τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὅπως ἔμαθατε εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰστορίαν σας.

2. ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Λουκᾶ, κεφ. ι' 38 - 42 καὶ κεφ. ια', 27 - 28

Tῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσῆλθεν δὲ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά. Γυνὴ δέ τις ὄνδρι ματὶ Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλούμενη Μαρία, ἡ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπάτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἰπεῖ: Κύριε, οὐ μέλει σοι δτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνη με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἰπεν αὐτῇ δὲ Ἰησοῦς: Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἐνὸς δὲ ἔστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μεριδά ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὅχλου εἰπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἰπεῖ: μεροῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς κώμην τινά = ἡ κώμη ἥτο ἡ Βηθανία.
2. Καὶ τῇδε = καὶ εἰς αὐτήν.
3. Περιεσπάτο = ἥτο ἀπησχολημένη.
4. Περὶ πολλὴν διακονίαν = εἰς πολλὴν ὑπηρεσίαν οἰκιακήν.
5. Ἐπιστᾶσα = ἀφοῦ ἐστάθη πλησίον τοῦ Χριστοῦ.
6. Οὐ μέλει σοι; = δὲν σὲ μέλει;
7. Κατέλιπε διακονεῖν = μὲ ἄφησε μοναχὴν νὰ ὑπηρετῶ.
8. "Ινα μοι συναντιλάβηται = διὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ.
9. Μεριμνᾶς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλὰ = φροντίζεις καὶ ἀνησυχεῖς διὰ νὰ προετοιμάζῃς τὰς οἰκιακάς σου ἀνάγκας.
10. Ἐνὸς δὲ ἔστι χρεία = ἐνὸς δὲ πράγματος εἰναι ἀνάγκη. "Ενα πρᾶγμα εἶναι ἀναγκαῖον, δηλ. νὰ ἀκούσῃς τὴν διδασκαλίαν μου.
11. Ἐξελέξατο = ἐδιάλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, δηλ. τὸ νὰ ἀκούῃ τὴν διδασκαλίαν μου.
12. Ἐγένετο δὲ = συνέβη δέ.
13. Ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν = ἐνῷ δ Χριστὸς ἐλεγεν αὐτὰ εἰς τὴν Μάρθαν.
14. ἐπάρασσα = ἀφοῦ ἔβγαλε μεγάλην φωνήν.
15. Μενοῦνγε = ναι, ἀληθῶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνῷ δὲ οἱ Χριστός, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μαθητὰς καὶ ὅλλον κόσμον, ἐπήγαινεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐσταμάτησεν εἰς

εἰς ἔνα προάστιον τῶν Ἱεροσολύμων, λεγόμενον Βηθανίαν. Ἐκεῖ τὸν ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μία γυναικα λεγομένη Μάρθα, ἡ ὁποία εἶχεν ἀδελφήν λεγομένην Μαρίαν. Ἡ Μαρία, ὅχι μόνον ἐδέχθη τὸν Χριστὸν μὲ εὐχαρίστησιν ὅπως καὶ ἡ Μάρθα, ἀλλὰ καὶ ἐκάθισε πλησίον εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἤκουε προσεκτικὰ τὴν διδασκαλίαν του. Ἡ Μάρθα πού ἦτο ἀπησχολημένη νὰ ἔτοιμάσῃ τὸ φαγητὸν καὶ νὰ περιποιηθῇ τὸν Κύριον, τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ λέγει μὲ παράπονον: «Κύριε, δὲν σὲ μέλει ὅτι ἡ ἀδελφή μου μὲ ἀφῆσε μόνην εἰς τὰς οἰκιακάς μου ἀσχολίας;» «Μάρθα», τῆς εἶπεν ὁ Χριστός, «αἱ φρόντιδες καὶ αἱ ἀσχολίαι σου, δὲν σὲ ἀφίνουν νὰ ἔννοήσῃς, ὅτι ἔνα πρᾶγμα εἰναι ἀναγκαῖον, νὰ παρακολουθῇς τὴν διδασκαλίαν μου». Καὶ ἐνῷ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν αὐτά, κάποια γυναικα ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ θὰ εἶχε ἐνθουσιασθῆ φαίνεται ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν του, ἐφώναξε δυνατὰ «εὔτυχισμένη εἰναι ἡ μητέρα ποὺ σὲ ἐγέννησε».

ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Δουκᾶ, κεφ. ι', 38 - 42 καὶ κεφ. ια', 27 - 28

(Τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον πρὸς τὸ τῆς Γενήσεως τῆς Θεοτόκου)

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Δουκᾶ, κεφ. α', 24 - 38

Ων ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ Ζαχαρίου, καὶ περιέρχυτεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἵς ἐπειδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῷ μηρὶ τῷ ἔκτῳ, ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν Γαλιλαίας, ἥ δρομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμητευμένην ἀρδοί, φὸ δρομα Ἰωσῆφ, ἐξ οἴκου Δαυΐδ, καὶ τὸ δρομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν

δ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ενδρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἴδον συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ νίνον, καὶ καλέσεις τὸ δόνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ νίδις· Υψίστον κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος δὲ Θεὸς τὸν θρόνον Δαντὸν πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἀνδρα οὐ γνώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἀγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις· Υψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται νίδις Θεοῦ. Καὶ ἴδον Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτῇ συνειληφύia νίδιον ἐν γήραι αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένη στελέχη· δτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν οῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· ἴδον ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτο μοι κατὰ τὸ οῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς δὲ ἄγγελος.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Περιέκρυβεν ἑαυτὴν = ἐφρόντιζε νὰ κρύπτῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ὡς ἔγκυον.
2. Οὐτῷ μοι πεποίηκεν = ἔτσι μοῦ ἔχει κάμει τὸ καλὸν αὐτό. 3. Ἐπειδεν = ἐφρόντισε κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς (ἐν ἡμέραις αἵς).
4. Ἀφελεῖν τὸ δνειδος = νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἐντροπήν, δηλ. τὴν ἀτεκνίαν τῆς.
5. Ἡ ἀτεκνία εἰς τοὺς Ἐβραίους ἐθεωρεῖτο ὡς δνειδος, ὡς ἔνα σημεῖον δυσαρεσκείας τοῦ Θεοῦ.
6. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἔκτῳ = κατὰ τὸν ἔκτον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς Ἐλισάβετ.
7. Μεμνηστευμένην = ἀρραβωνιασμένην.
8. Δαινῆ = ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ.
9. Κεχαριτωμένη = ἡ ὅποια ἔχει λάβει μεγάλην χάριν, δηλ. ἔχει ἀξιωθῆναί γίνεται μητέρα τοῦ Θεοῦ.
10. Διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ = ἐταράχθη ὑπερβολικά ἀπὸ τὸν λόγον αὐτού, ποὺ τῆς εἶπε.
11. Ποταπὸς εἶη = ποίαν σημασίαν νὰ είχεν.
12. Συλλήψῃ = θὰ συλλάβηται εἰς τὴν κοιλίαν σου, δηλ. θὰ μείνῃς ἔγκυος.
13. Καὶ τέξῃ = καὶ θὰ γεννήσῃς.
14. Ιησοῦν = Σωτῆρα.
15. Κληθήσεται = θὰ δομασθῇ.
16. Τοῦ πατρὸς αὐτοῦ = τοῦ προγόνου τοῦ, προπάτορος.
17. Πῶς ἔσται μοι τοῦτο; = πῶς θὰ γίνη αὐτό;
18. Επελεύσεται = θὰ ἔλθῃ.
19. Επισκιάσει = θὰ σὲ προστατεύσῃ.
20. Συνειληφύia = ἐνειληφύia εἰς τὴν γεροντικήν της ἡλικίαν.
21. Οὐκ ἀδυνατήσει πᾶν οῆμα = δὲν θὰ εἶναι ἀδύνατον κάθε πρᾶγμα εἰς τὸν Θεόν.
22. Κατὰ τὸ οῆμά σου = σύμφωνα μὲ τὸν λόγον σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο ἄγγελος Γαβριὴλ εἶχεν εἰδόποιήσει τὸν Ζαχαρίαν δτι θὰ ἐγίνετο πατήρ τοῦ Προδρόμου, ἀν καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ἡ σύ-

ζυγός του Ἐλισάβετ ἡσαν περασμένης ἡλικίας. Πραγματικὰ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἔμεινεν ἔγκυος ἢ σύζυγός του Ἐλισάβετ, ἡ ὁποία μὲ εὐγνωμοσύνην εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι δὲν θὰ εἰναι πλέον ἀτεκνος. "Ἐπειτα ἀπὸ ἐξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἔγκυμοσύνης τῆς Ἐλισάβετ, ὁ Ἰδιος ἄγγελος Γαβριὴλ ἐπισκέπτεται εἰς τὴν Ναζαρὲτ τὴν Παρθένον Μαρίαν καὶ τῆς λέγει: «Χαῖρε σὺ ποὺ ἔχεις λάβει ἔξαιρετικὰς χάριτας ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τώρα σὲ ἔκρινεν ἀξίαν νὰ γεννήσῃς υἱόν, τὸν ὁποῖον θὰ ὀνομάσῃς Ἰησοῦν, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ θὰ ὀνομασθῇ Γίδες τοῦ 'Τύψιστου». «Πῶς θὰ γίνη αὐτό», ἥρωτησεν ἡ Μαρίαμ, «ἀφοῦ δὲν γνωρίζω ἀνδρα;» Θὰ γεννηθῇ, τῆς εἶπε, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῆς διὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα, σὲ πληροφορῶ δτι ἡ συγγενής σου Ἐλισάβετ, ἀν καὶ περασμένης ἡλικίας, εἰναι ἔγκυος. (Ιδού, εἶπε τότε ἡ Μαρίαμ, ὑπακούω καὶ ὑποτάσσομαι εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ).

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Δουκᾶ, κεφ. ι', 38 - 42 καὶ κεφ. ια', 27 - 28

(Τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον πρὸς τὸ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου σελ. 131)

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. ε', τ' καὶ ξ'

‘Η διμιλία αὐτή εἶναι ἡ σπουδαιοτέρα διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος. Διότι εἰς αὐτὴν μᾶς δίδει τοὺς ἡθικοὺς κανόνας σύμφωνα μὲ τοὺς ὄποιους δόφείλομεν νὰ κανονίσωμεν τὴν διαγωγήν μας. Οἱ κανόνες αὐτοὶ μᾶς ὀδηγοῦν εἰς μίαν νέαν ζωήν, τὴν Χριστιανικήν. Τὴν νέαν αὐτὴν ζωὴν ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστός, ἀφοῦ ἐτελειοποίησεν, ὅπως θὰ μάθωμεν ἀκολούθως, τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς διατάξεις τοῦ παλαιοῦ Ἐβραϊκοῦ νόμου.

‘Απὸ τὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ ἀνέβηκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸ ἑσπέρας εἰς ἕνα ὠραῖον λόφον, δυτικὰ τῆς λίμνης. Ἐπέρασεν ὅλην τὴν νύκτα προσευχόμενος εἰς τὴν μοναξιὰν τοῦ τόπου ἐκείνου, μακρὰν ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων. Ἐζήτησε τὴν βούθειαν τοῦ οὐρανίου Πατρὸς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σωτηρίου ἔργου του. Καὶ τὸ πρωΐ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀπειρα πλήθη λαοῦ ἥρχισαν νὰ καταφθάνουν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους αὐτοῦ. ‘Ολος αὐτὸς ὁ λαὸς ἥτο θαμβωμένος ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ. ‘Ετρεχε πρὸς αὐτὸν μὲ τὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἥτο ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας τοῦ Ἐθνους. ‘Ολοι οἱ ἄρρωστοι περιεκύκλωναν τὸν Χριστὸν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὸν ἐγγίσουν μόνον διὰ νὰ θεραπευθῶν. Καὶ ὁ Χριστὸς εἰδε τότε ὅτι ἥτο ὁ καταλληλότερος καιρὸς διὰ νὰ δώσῃ νὰ καταλάβῃ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας του. ‘Αφοῦ κατέβηκεν ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἐθεραπέυσε τοὺς ἀσθενεῖς, ἀνέβηκεν εἰς κάποιον ψώμα (ὅροπέδιον) τῆς πεδιάδος. Καὶ ὁ λαὸς ἐξηπλώθη

έπάνω εἰς τὴν χλοερὰν πεδιάδα καθώς καὶ οἱ μαθηταί του. Ἐκεῖ
ἐπερίμενεν ὁ λαὸς μὲν ἀγωνίαν τὴν στιγμήν, ποὺ θὰ ἄνοιγε τὸ
στόμα του ὁ Χριστός, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ.

1. ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΙ

Ματθαίου, κεφ. ε', 1 - 12

Τὸν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὅχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄφος, καὶ
καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων·
Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, διτι αὐτῶν ἔστιν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πειθοῦντες, διτι αὐτοὶ παρα-
κληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, διτι αὐτοὶ κληρονομήσονται τὴν
γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, διτι
αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, διτι αὐτοὶ ἐλεη-
θήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, διτι αὐτοὶ τὸν Θεόν
ὄφορονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, διτι αὐτοὶ νιοὶ Θεοῦ κληθή-
σονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκεν δικαιοσύνης, διτι αὐτῶι
ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἔστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς
καὶ διώξωσι καὶ ἐπτωσι πᾶν πονηρόν ὅμηρα καθ' ὑμῶν φευδόμενοι ἐνε-
κεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, διτι ὁ μισθός ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· οὕτω γάρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὸ ὄφος = εἰς κάποιο ὅψωμα (δροπέδιον) πλησίον τῆς λίμνης Γεν-
νησαρέτ. 2. Μακάριοι = εὐτυχισμένοι. 3. Πτωχοὶ τῷ πνεύματι =
ἔκεινοι ποὺ καταλαβάίνουν ταπεινῶς διτι ἔχουν πολλὰς ἀλλείψεις ἀκόμη διὰ
νὰ σωθοῦν. 4. "Οτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν = ἡ αἰώ-
νια εὐτυχία τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν θὰ ἀνήκῃ εἰς
αὐτούς. 5. Πειθοῦντες = "Οσοι: λυποῦνται, διότι καταλαβάίνουν διτι εἶναι
ἀκόμη ἀμαρτωλοί. Δὲν εἶναι ἔξιοι συγχωρήσεως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. 6. Παρα-
κληθήσονται = θὰ παρηγορηθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. 7. Πραιεῖς = οἱ ἡσυχοὶ¹
καὶ εἰρηνικοὶ ἀνθρώπωποι οἱ ὄποιοι δεικνύουν ἐπιείκειαν πρὸς τὸν πλησίον. 8.
Κληρονομήσουσι τὴν γῆν = θὰ ἀπολαμβάνουν ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ἀγαθὰ καὶ
θὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν. 9. Οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες
τὴν δικαιοσύνην = δοσοι ἐπιθυμοῦν μὲ τὴν καρδίᾳ τοὺς νὰ ἀποκτήσουν τὴν
δικαιοσύνην, τὴν ἀρετὴν. Σὰν πεινασμένοι καὶ διψασμένοι ἐπιθυμοῦν τὴν ἐνά-
ρετον ζωὴν. 10. Χορτασθήσονται = θὰ κηρυχθοῦν δίκαιοι, δηλ. θὰ γίνη
ὁ πόθος καὶ ἡ ἐπιθυμία τους. 11. Ἐλεενθήσονται = θὰ ἔχουν τὴν εὐ-
σπλαγχνίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ Θεοῦ. Διότι καὶ αὐτοὶ ἐδειχθῆσαν εὐ-
σπλαγχνικοὶ εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ πλησίον. 12. Οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ =

ὅσοι ἔχουν τὴν καρδίαν τους καθαρὰν ἀπὸ κάθε εἰδος ἀμαρτίας. 13. Τὸν Θεόν ὅφονται = θὰ ἀξιωθοῦν νὰ ἐννοήσουν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ. 14. Οἱ εἰρηνοποιοὶ = ὅσοι ἔχουν τὴν εἰρήνην μέσα τους καὶ θέλουν νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Οἱ τέτοιοι ἀνθρώποι θὰ ὀνομασθοῦν τέκνα τοῦ Θεοῦ, διότι ἔκτελοῦν τὸ εἰρηνικὸν θέλημα τοῦ Πατρός. 15. Οἱ δεδιωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης = ὅσοι ἔκακοπάθησαν, διότι ἔμειναν στερεοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν ἀρετήν. 16. "Οταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς = ὅταν σᾶς κατηγοροῦν καὶ σᾶς περιπαίζουν. 17. Πᾶν πονηρὸν οὗμα = καὶ σᾶς εἴπουν ψευδόμενοι κάθε κακὸν λόγον. 18. "Ἐνεκεν ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ ὀνόματός μου. Ὁ μακαρισμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται εἰς τοὺς μαθητάς του. 19. Ἀγαλλιασθε = νὰ χαίρετε ὑπερβολικά. 20. Ὁ μισθὸς = ἡ ἀμοιβή. 21. Τοὺς πρὸς ὑμῶν = ἔκεινους ποὺ ἔστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον προτήτερα ἀπὸ σᾶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄρχιζει λοιπὸν τὴν διδασκαλίαν του μὲ τὴν λέξιν Μακάριοι, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὄρος αὐτὸς λέγεται καὶ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν.

Μακαρίζει τοὺς ἀνθρώπους ἔκεινους ποὺ ἔχουν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ. Εὔτυχισμένοι ἀνθρώποι, λέγει, εἶναι οἱ ταπεινοὶ ποὺ ὄμολογοῦν ὅτι ἔχουν ἐλαττώματα καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ διορθωθοῦν. Εὔτυχισμένοι εἶναι ὅσοι αἰσθάνοντα. ὅτι τὸ μεγαλύτερον δυστύχημά τους, εἶναι ἡ ἀμαρτία, καὶ εἰλικρινὰ μετανοοῦν. "Οσοι κρατοῦν τὸν θυμόν τους, ποὺ εἶναι ἡ αἰτία τῶν μεγαλυτέρων κακῶν. "Οσοι ἐπιθυμοῦν μὲ ζῆλον νὰ εἶναι δίκαιοι, χρηστοὶ καὶ τίμοι ἀνθρώποι. "Οσοι ἀπὸ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον τῶν προσφέρουν εἰς αὐτὸν μὲ κάθε τρόπον τὴν βοήθειάν των. "Οσοι δὲν κρύπτουν εἰς τὰς καρδίας των κακάς ἐπιθυμίας, ὑπερηφάνειαν, φθόνον, ψεῦδος, κλπ. Οἱ εἰρηνοποιοί, δηλ. ὅσοι προσπαθοῦν νὰ εἶναι συμφιλιωμένοι καὶ εἰρηνικοὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. "Οσοι μὲ θάρρος ὄμολογοῦν τὴν πίστιν των χωρὶς νὰ φοβοῦνται τοὺς διωγμούς τῶν κακῶν καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μεγάλη ἀληθινὰ ἡ μακαριότης σας, ἐὰν διὰ τὸ ὄνομά μου δείξετε αὐτοθυσίαν.

2. ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ματθαίου, κεφ. ε', 13 - 16.

H μεῖς ἔστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὅμεις ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυψῆναι

ἐπάνω ὅρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, δπως ἰδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐὰν τὸ ἄλας μωρανθῆ = γίνη μωρόν, δηλ. ἐὰν τὸ ἄλας χάσῃ τὴν δύναμίν του, μὲ τὴν ὄποιαν προφυλάσσει τὰ τρόφιμα ἀπὸ τὴν σῆψιν. 2. Ἐν τίνι ἀλισθήσεται = μὲ ποιὸ τρόπο θὰ ἀλατισθῇ. Δηλ. θὰ ἀποκτήσῃ τὴν οὔσιαν ποὺ ἔχασε; 3. Εἰς οὐδὲν ίσχει = εἰς τίποτε δὲν χρησιμεύει πλέον. 4. Εἴ μὴ βληθῆναι ἔξω = παρὰ νὰ πεταχθῇ ἔξω. 5. Καίουσι λύχνον = ἀνάπτουν λύχνον. 6. Τιθέασιν = τοποθετοῦν. 7. Ὑπὸ τὸν μόδιον = κάτω ἀπὸ τὸν μόδιον. Μόδιος ἡτο ἔνας κάδος μὲ τὸν ὄποιον ἐμετροῦσαν ἔχοντας καρπούς· σκεῦος οἰκιακόν. 8. Λυχνία = Τὸ σκεῦος τῆς οἰκίας ὃπου τοποθετοῦν τὸν λύχνον. 9. Οὕτω λαμφάτω = ἔτσι ἂς φωτίσῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Σεῖς λέγει, ἀληθινοὶ μαθηταί μου, δρυιάζετε μὲ τὸ ἄλας. "Οπως μὲ αὐτὸ ποὺ προφυλάσσονται αἱ τροφαὶ ἀπὸ τὴν σῆψιν (σαπίλαν), ἔτσι ἔχετε προορισμὸν νὰ προφυλάσσετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας ἀπὸ τὴν ἡθικὴν σαπίλαν, δηλ. ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Ἐὰν ὄμως εἰσθε ἀνίκανοι νὰ σώζετε τοὺς ἀνθρώπους, τότε ὁ κόσμος θὰ σᾶς πειριφορήσῃ. Ἔτσι καὶ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἔχασε τὴν οὔσιαν του καὶ δὲν ἀλατίζει, εἶναι ἄχρηστον καὶ πετιέται εἰς τὸν δρόμον. Τοὺς παρομοιάζει ἀκόμη μὲ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ λύχνου. "Οπως ὁ ἥλιος φωτίζει τὸν κόσμον καὶ ὁ λύχνος τὴν οἰκίαν, ἔτσι καὶ σεῖς πρέπει νὰ φωτίζετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας. Σεῖς μὲ τὸ φωτεινόν σας παράδειγμα θὰ φωτίζετε τὸν κόσμον ποὺ εὑρίσκεται εἰς τὸ σκοτάδι τῆς πλάνης, τῆς ἀμαρτίας. Ἡμπορεῖτε νὰ γίνετε πρόξενοι μεγάλης ὡφελείας εἰς τοὺς ἄλλους. Καὶ τελευταῖα τοὺς συμβουλεύει νὰ προσέχουν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα των. Διότι ὁ κόσμος τοὺς παρακολουθεῖ. Καὶ δὲν ἥμποροιν νὰ κρυφθοῦν δπως δὲν κρύπτεται μία πόλις, ποὺ εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς ἔνα ὄψιμα.

Προσέχετε, λέγει τέλος εἰς αὐτούς, διότι ἥμπορεῖ νὰ γίνετε καὶ παραίτιοι μεγάλης ζημίας εἰς τοὺς ἄλλους.

3. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΑΣ

Ματθαίου, κεφ, ε', 17 - 20

Μή νομίσητε δτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἥλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἔως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵντα ἐν ἣ μία κεραίᾳ οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἔως ἂν πάντα γένηται. Ὁς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλάχιστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· διὸ δὲ ἐν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν δτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καταλῦσαι τὸν νόμον = νὰ καταργήσῃ τὸν ἡθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν.
2. Πληρῶσαι = νὰ τὸν κάμω τέλειον.
3. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν = Σᾶς βεβαιώνω.
4. Ἔως ἂν παρέλθῃ = ἔως δτου ὑπάρχει κόσμος.
5. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ = δικαιοσύνη.
6. Ἰδία = εἰναι τὸ μικρότερον γράμμα τοῦ ἀλφαράبητου τῶν Ἐβραίων.
7. Κεραία = εἰναι σὰν τὴν ίδικήν μας ἀπόστροφον, τὴν ψιλήν.
8. Οὐ μὴ παρέλθῃ = δὲν θὰ καταργηθῇ.
9. Ἔως ἂν πάντα γένηται = μέχρις δτου διλα γίνουν ἀκριβῶς.
10. Λύσῃ = καταργήσῃ, δὲν ἔκτελέσῃ ἔστω καὶ τὰς μικροτέρας ἐντολάς.
11. Διδάξῃ οὕτω = τὰς διδάξῃ ἔστι, δηλ. νὰ μὴν ἔκτελούν τὰς ἐντολάς, ἔστω καὶ τὰς ἐλάχιστας, διότι τάχα εἰναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.
12. ἐλάχιστος κληθήσεται = θὰ διομασθῇ, δηλ. θὰ εἰναι ἀνάξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
13. Ἐάν μὴ περισσεύσῃ = ἐὰν δὲν περισσεύσῃ· δὲν γίνη ἀνωτέρα ἡ ἀρετὴ σας ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Προειδοποιεῖ ὁ Χριστός, προτοῦ ἀρχίσῃ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, τοὺς Ἰουδαίους δτι δὲν ζητεῖ νὰ καταργήσῃ τὴν νομοθεσίαν των. Σκοπός μου, λέγει, εἰναι ὅχι ἡ καταργησις, ἀλλὰ ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ τελειοποίησις τοῦ νόμου σας. Εἰς τὸν κόσμον ἥλθα νὰ κάμω τὸν νόμον σας πνευματικώτερον. Καὶ ἀφοῦ κάμω τοῦτο, ζητῶ ἀπὸ σᾶς νὰ τὸν διαψυλάξετε ἐπακριβῶς. Διότι ἐνόσῳ ὑπάρχει κόσμος, ἡ νέα νομοθεσία μου δὲν θὰ χάσῃ οὔτε καὶ κατ' ἐλάχιστον τὴν σημασίαν της. Ζητῶ νὰ

έκτελῆτε καὶ τὰς ἐλαχίστας ἐντολὰς τοῦ νέου νόμου. Ὡς ἀρετὴ σας πρέπει νὰ είναι ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Οὗτοι ἔχειροτέρευσαν τὴν νομοθεσίαν σας μὲ τὰς ἴδιας των διδασκαλίας, τὰς ὅποιας ἐπρόσθεσαν εἰς αὐτήν.

4. Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ «ΟΥ ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ»

Ματθαίου, κεφ. ε', 21 - 26

Ἄκούσατε δτι ἐργάζηται τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· δις δ' ἀν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κοίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν δτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κοίσει· δις δ' ἀν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ρακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· δις δ' ἀν εἴπῃ μωρόε, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ μηνοθῆς δτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σου, ἄφες ἔκει τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἰσθι εννοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἔως δτου εἰ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντιδίκος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμήν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἔκειθεν ἔως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἡκούσατε = ἀπὸ τοὺς διδασκάλους σας εἰς τὰς συναγωγάς. 2. Ἔρεθνη = ἔχει εἰπωθῆ ἀπὸ τὸν νομοθέτην σας Μωϋσῆ. 3. Ἄρχαιοις = πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἐβραίους. 4. Ἔνοχος ἔσται τῇ κοίσει = θὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸ δικαστήριον. Τὸ δικαστήριον αὐτὸν εἴχεν ἐπτὰ δικαστὰς (ἐπταμελές). Κάθε πόλις τῆς Παλαιοτίνης εἶχε ἔνα τέτοιο δικαστήριον. 5. Λέγω ὑμῖν = σᾶς προσθέτω. 6. Εἰκῇ = χωρὶς πραγματικὴν αἰτίαν, παράλογα. 7. Ρακά = ἀνόητος (ὕβρις περιφρονητική), ἀμυαλος· λέξις Ἀραμαϊκή. 8. Συνέδριον = ἥτο τὸ ἀνώτατον ιεροδικαστήριον τῶν Ἐβραίων. Τὸ δικαστήριον αὐτὸν εἶχε 71 δικαστάς, ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς καὶ πρεσβυτέρους. Πρόεδρος του ἦτο ὁ ἀρχιερεὺς ἔκαστον τούς. 9. Μωρὲ = βλάκα. 10. Εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός = κόλασιν. Γέεννα ἐλέγετο μία κοιλάς ἔξω ἀπὸ τὰ Ιεροσόλυμα. Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἔρριπτον τὰ πτώματα τῶν κακούργων, καθὼς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας τῆς πόλεως. Καὶ διὰ νὰ καθαρίζεται καὶ ἀπολυ-

μαίνεται δέ τόπος αὐτὸς, ἀναβαν φωτιές (πυράς). 11. Δῶρόν σου = τὴν θυσίαν σου. 12. Ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον = εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, ποὺ ἥτο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. 13. Κάκει μνησθῆς = καὶ ἔκει ἐνθυμηθῆς. 14. "Υπαγε διαλλάγηθι = πήγαινε πρῶτα νὰ συμφιλιωθῆς. 15. "Ισθι εύνοων τῷ ἀντιδίκῳ σου = νὰ εἶσαι συμβιβαστικὸς μὲ τὸν δανειστήν σου. 16. "Εώς δτού εἰ ἐν τῇ ὁδῷ = ἐνόσῳ εἶσαι ἀκόμη εἰς τὸν δρόμον ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ δανειστής καὶ ὁ ὄφειλέτης πηγαίνουν εἰς τὸ δικαστήριον διὰ νὰ τοὺς λύσῃ τὴν διαφοράν. Διότι ὁ ὄφειλέτης δὲν ἔδινε τὸ χρέος του εἰς τὸν δανειστήν του. 17. Μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος = μήπως κάποτε σε παραδώσῃ ὁ ἀδικούμενος δανειστής σου. 18. Κριτῆ = εἰς τὸν δικαστήν 19. Τῷ ὑπηρέτῃ = εἰς τὸν δεσμοφύλακα. 20. Εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ = θὰ φυλακισθῆς. 21. "Εώς ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην = μέχρις ὅτου πληρώσῃς καὶ τὸ τελευταῖον δίλεπτον. Ὁ κοδράντης ἥτο νόμισμα ρωμαϊκόν, ἵσον μὲ δύο λεπτά. Δηλ. θὰ πληρώσῃς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀκόμη κακὸν καὶ τὴν λύπην, ποὺ ἐπροξένησες εἰς τὸν πλησίον σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄπο τῆς περικοπῆς αὐτῆς ἀρχίζει δὲ Χριστὸς νὰ δεικνύῃ μὲ τὴν διδασκαλίαν του, πῶς πρέπει νὰ ἔξιγγηθοῦν καὶ συμπληρωθοῦν πολλαὶ ἀπὸ τὰς διατάξεις τῆς νομοθεσίας τῶν Ἑβραίων. Διότι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔξηγοῦσαν τὰς διατάξεις αὐτὰς μὲ ἴδιακάς των ἔρμηνείας. Καὶ ἔτσι ἐνόθευναν ἀκόμη περισσότερον τὴν νομοθεσίαν.

Καὶ πρῶτον δὲ Χριστὸς ὀμιλεῖ διὰ τὴν διάταξιν τῆς νομοθεσίας περὶ τοῦ φόνου.

Οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ φόνου ἐπρόσεχαν μόνον τὴν πρᾶξιν τοῦ φόνου καὶ τὴν ἐτιμωροῦσαν. Ἐνῷ δὲ Χριστὸς διδάσκει ὅτι πρέπει νὰ τιμωρῆται καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αἵτια, ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἀθρωπὸν εἰς τὸν φόνον, δηλαδὴ ἡ ὄργη. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀπαγορεύει μόνον τὴν κακὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ καὶ ἔκεινην τὴν κακὴν ποὺ σκεπτόμεθα, ἀδιάφορον ἢ τὴν ἐπράξαμεν ἡ ὅχι. Οἱ ἀνθρώποι παρασυρόμενοι ἀπὸ τὴν ὄργην φονεύουν καὶ κάμνουν διάφορα ἐγκλήματα. Τιμωρεῖ λοιπὸν δὲ Χριστὸς τοὺς ὄργιζομένους καὶ τοὺς ὑβριστάς. Δὲν τιμωρεῖ βέβαια ἔκεινους ποὺ δικαιώς ὄργιζονται, ὡς εἶναι οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι..

Ἄφοῦ λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ὄργιζόμεθα ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μας καὶ νὰ μισῶμεν αὐτούς, ὄφειλομεν, λέγει δὲ Χριστὸς, νὰ συμφιλιωνώμεθα μὲ αὐτούς καὶ νὰ καταπαύμεν τὰ πάθη μας. Ἐκεῖνος, λέγει, ποὺ ἔχει κάποιαν ἔχθραν, κάποιο πάθος

έναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, ὁφείλει πρῶτον νὰ συμφιλιωθῇ καὶ τότε νὰ ἔλθῃ νὰ προσφέρῃ τὴν θυσίαν του.

5. Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ «ΟΥΚ ΕΠΙΟΡΚΗΣΕΙΣ»

Ματθαίου, κεφ. ε' 33 - 37

Ικούσατε δτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τὸν δρκούς σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὅμόσαι δλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, δτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, δτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, δτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὅμόσης, δτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἐστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναι ναι, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐκ ἐπιορκήσεις = νὰ μὴν παραβαίνης τὸν δρκον σου. 2. Ἀποδώσεις τῷ Κυρίῳ τὸν δρκούς σου = εἰναι ἱερὸν χρέος σου νὰ κρατήσῃς τὰς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσες μὲ δρκον. 3. Μὴ ὅμόσαι δλως = ἐδῶ δὲ δρκον. 4. Μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ δτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ = νὰ μὴν δρκίζεσθε καθόλου, μεταχειριζόμενοι ὡς μάρτυρα τοῦ δρκου σας τὸν Θεόν. 5. Μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ δτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ = νὰ μὴν δρκίζεσαι οὔτε εἰς τὸ δνομα τοῦ οὐρανοῦ ποὺ εἰναι ἢ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Ο Θεὸς βέβαια εἰναι πανταχοῦ παφρών, διὰ νὰ δείξωμεν δμας τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, λέγομεν δτι κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. 6. Μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα ὅμόσαι = ὑποστήριγμα τῶν ποδῶν του. 7. Μήτε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν πόλιν δπού ὑπῆρχεν δ ναδς τοῦ Θεοῦ. 8. Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὅμόσης = διότι εἰς τὸν δρκον σου αὐτὸν ἀναμιγνύεις καὶ τὸν Θεόν τοῦ δποίου ἢ κεφαλή σου εἰναι κτίσμα. Καὶ δι' αὐτὸ λέγει δτι «οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι» = δηλ. τόσον δὲν τὴν ἔξουσιάζεις, ωστε δὲν ἡμπορεῖς τὴν λευκὴν τρίχα νὰ τὴν κάμης μαύρην ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον. 9. Ναι, Ναι, οὐ, οὐ = νὰ φανερώνης τὴν ἀλήθειαν μὲ ἔνα ναι ἢ μὲ ἔνα δχι, χωρὶς νὰ δρκίζεσαι. 10. Τὸ περισσὸν τούτων = τὸ περισσότερον ἀπὸ τὸ ναι ἢ τὸ δχι. 11. Ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν = προέρχεται ἀπὸ τὸν διάβολον, ποὺ εἰναι δ πατέρας τοῦ ψεύδους. Διότι ἢ αἰτία τοῦ δρκου εἰναι τὸ ψεύδος.

Οι Ἰουδαῖοι ἐπίστευον ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραβαίνουν τοὺς ὄρκους των, καὶ μάλιστα ἐκείνας τὰς ὑποσχέσεις των, ποὺ ἔδωκαν μὲν ὄρκον.

‘Ο Χριστὸς καταδικάζει τὰς περὶ ὄρκου ἰδέας τούτων καὶ προσθέτει ὅτι ἀρκετὸς πρέπει νὰ εἰναι ὁ λόγος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅχι ὁ ὄρκος.

Οἱ ὄρκοι ἔχουν τὴν ἀφορμήν των ἀπὸ τὸ πονηρὸν ψεῦδος. Οἱ τέλειοι Χριστιανοὶ εἰναι πραγματικὰ φιλαλήθεις. Ως τοιοῦτοι ἀποκτοῦν τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων. Ο λόγος των εἰναι αὐτὴ καὶ μόνη ἡ ἀλήθεια.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔθεώρουν ἀκόμη ὅτι ὑποχρεωτικοὶ ὄρκοι ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐγίνοντο εἰς τὸ ὄνομα τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ. Καταργεῖ καὶ τούτους ὁ Χριστός, διότι ὁ ὄρκιζόμενος εἰς αὐτὰ κάμνει τὸ ἴδιον ὥσταν νὰ ὄρκιζεται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

‘Η πολιτεία ἐπιτρέπει τὸν ὄρκον, διότι δὲν ἔφθασεν ὁ Χριστιανὸς εἰς τὴν ἡθικὴν ἐκείνην τελειότητα, ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ ὄρκου.

6. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΗΣΙΝ

Ματθαίου, κεφ. ε', 38 - 42

Hκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὁφθαλμοῦ καὶ ὁδόντα ἀντὶ ὁδόντος. Ἔγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντι σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σὲ ἀγγαρεύσει μύλιον ἐν, ὑπαγε μετ' αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δίδουν καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. ‘Οφθαλμὸν ἀντὶ ὁφθαλμοῦ = ὁφθαλμὸν θὰ δώσῃ ἐκεῖνος ποὺ σοῦ ἔβγαλε τὸ μάτι, καὶ ὁδόντα ἀντὶ ὁδόντος. ‘Ο νόμος τῆς Π. Διαθήκης ἐπιτρέπει νὰ τιμωρηθῇ ἐκεῖνος ποὺ ἔβλαψε τὸν ἄλλον μὲ τὴν ἰδίαν τιμωρίαν. Νὰ πάθῃ τὸ ἴδιο (τὸ αὐτό). Νόμος ταυτοπαθείας. 2. Μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ = νὰ μὴ φέρης ἀντίστασιν εἰς τὸν πονηρὸν ἀνθρώπον. Νὰ είσαι ὑπο-

χωρητικός. 3. Στρέψον αύτῷ καὶ τὴν ἄλλην = νὰ γυρίσῃς εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἄλλην. Πρέπει δηλ. μὲ τὸν καλόν σου. τρόπον νὰ φιλοτιμήσῃς καὶ διορθώσῃς τὸν πονηρὸν ἀνθρώπον. 4. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι = εἰναι καὶ τοῦτο ἔνα ἄλλο παράδειγμα ὑποχωρήσεως, δηλ. εἰς ἐκεῖνον ποὺ θέλει νὰ σὲ σύρῃ εἰς τὰ δικαστήρια διὰ νὰ σοῦ πάρῃ τὸ ὑποκάμισόν σου. 5. "Ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἴματιον = ἀφρέσει του καὶ τὸ ἐπανωφόρι σου. 6. Ἀγ- γαρεύσεις μίλιον ἔν = θὰ σὲ ἀναγκάσῃ διὰ τῆς βίας νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλίου. Ἀγγαρεύω εἰναι λέξις Περσική καὶ σημαίνει ἀναγκάζω ἔνα νὰ κάμη μίαν ἐργασίαν χωρὶς μισθόν. 7. Τῷ αἰτούντι σε δίδου = εἰς ἐκεῖνον ποὺ ζητεῖ τὴν συνδρομήν σου ή τὴν ἐλεημοσύνην σου, νὰ δίδῃς. 8. Απὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς = νὰ λάβῃ ἀπὸ ἐσὲ δάνειον χωρὶς τόκον μὴν ἀδιαφορήσῃς, περιφρονήσῃς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Μωσαϊκὸς νόμος ἐπέτρεπε καὶ τὸ δικαστηριον ἀπεφάσιζε τὰ ἔξῆς: Ἐκεῖνος, ποὺ ἐπροξενοῦσε μίαν οἰανδήποτε βλάβην εἰς ἄλλον, νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν βλάβην. Οἱ Ἰουδαῖοι στηριζόμενοι εἰς τὴν παλαιὰν αὐτὴν διάταξιν τοῦ νόμου των καὶ εἰς τὰς ἔξηγήσεις τῶν Φαρισαίων ἥσαν πολὺ ἐκδικητικοί. Καὶ ὁ Χριστός, ποὺ καταπολεμεῖ τὸ πάθος αὐτὸς τῆς ἐκδικήσεως, διδάσκει τὴν ἀνεξικακίαν καὶ τὴν ὑπομονήν. Σὺ λέγει, Χριστιανέ, ποὺ ἀδικεῖσαι, νὰ δέχεσαι μὲ ἐπιεικιαν τὸ ἀδίκημα καὶ νὰ μὴν ἀποδίδης κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Τὴν διδασκαλίαν του αὐτὴν ὁ Χριστὸς ὑποστηρίζει μὲ διάφορα παραδείγματα, ὅπως εἴδαμε. Μὲ αὐτὰ θέλει νὰ μᾶς δείξῃ μέχρι ποίου σημείου πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποχωρητικοὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ φιλοτιμήσωμεν καὶ νὰ διορθώσωμεν τοὺς ἔχθρούς μας. Εἰς τὰς σχέσεις μας μὲ τὸν πλησίον μας ὄφείλομεν νὰ εἴμεθα συμβιβαστικοὶ καὶ ὑποχωρητικοὶ.

Ο Χριστὸς καταδικάζει τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως. Η ἔξουσία δμως δὲν ἡμπορεῖ οὔτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραμελῇ κάθε τι πρὸς σωφρονισμὸν ἐκείνων ποὺ ἀδικοῦν.

7. Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ

Μαρθαίου, νεφ. ε', 43 - 48

Η κούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς,

ὅπως γένησθε νιοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ τονῆρον καὶ ἀγαθὸν καὶ βρέχει ἐπὶ δικαιούντας καὶ ἀδίκους. Ἐὰν ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπάσῃσθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειος ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἔχθρον σου = ἡ ἐντολὴ τοῦ ἀρχαίου νόμου ἤτοι νὰ ἀγαπᾶς ἐκεῖνον ποὺ σὲ ἀγαπᾷ καὶ νὰ μισῇς ἐκεῖνον ποὺ σὲ μισεῖ. Πλησίον ἤτοι ὁ ὄμοιος θῆρας. Ἡ ἐντολὴ τώρα τοῦ Χριστοῦ εἶναι: 2. Ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθρον ὑμῶν = δηλ. ζητεῖτε τὸ καλὸν καὶ ὡφέλιμον εἰς τοὺς ἔχθρους ποὺ σᾶς μισοῦν. 3. Εὔλογείτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς = νὰ εὔχεσθε εἰς τὸν Θεὸν χάριν ἐκείνων ποὺ σᾶς καταρῶνται. 4. Καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς = εὐεργετεῖτε ἐκείνους ποὺ σᾶς μισοῦν. 5. Ὑπὲρ τῶν ἐπήρεαζόντων ὑμᾶς = χάριν ἐκείνων, ποὺ σᾶς φέρονται ύβριστικά καὶ σᾶς πυκράτινουν. 6. Ὁπως γένησθε νιοὶ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν = διὰ νὰ γίνετε ὅμοιοι μὲ τὸν οὐρανιον πατέρα σας. Διότι τὸ Θεὸς διδεῖ εἰς ἡμᾶς τὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἔχθρους: διότι ἀνατέλλει = διότι κάμνει νὰ ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος ἀδιακρίτως καὶ εἰς ἔχθρους καὶ εἰς φίλους. 7. Τίνα μισθὸν ἔχετε; = ποίαν ἀνταμοιβὴν ἔχετε ἀπὸ τὸν Θεόν; 8. Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι = δηλ. καὶ οἱ περισσότερον ἀμαρτωλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. 9. Καὶ ἀν ἀσπάσῃσθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον; = καὶ ἀν χαιρετήσετε φιλικῶς τοὺς συμπατριώτας σας; 10. Τί περισσὸν ποιεῖτε; = τί κάνετε περισσότερον ἀπ' δι, τι πρέπει; 11. Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσι; = δὲν κάνουν τὸ ἔδιο μεταξὺ τοὺς καὶ οἱ τελῶναι; 12. Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι = νὰ γίνετε τέλειοι μὲ τὴν ἀγάπην σας πρὸς δλους ἀνεξαιρέτως.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Ἐβραῖοι ἐθεωροῦσαν πλησίον τῶν τὸν φιλον καὶ πατριώτην. Κάθε ἄλλον ἐθεωροῦσαν ἔχθρόν, τὸν ὅποιον ἀπεστρέφοντο καὶ ἐμισοῦσαν.

Ο Χριστὸς καταπολεμῶν τὰς ἰδέας αὐτὰς διδάσκει ἐδῶ ὅτι ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ εἶναι καθολική. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη, λέγει, πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ δλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους, φίλους καὶ ἔχθρους. Τὸ νὰ ἀγαπᾷ κανεὶς ἐκεῖνον ποὺ τὸν ἀγαπᾷ, τί περισσότερον κάμνει ἀπ' δι, τι πρέπει; Τοῦτο δηλ. εἶναι φυσικὸν καὶ ἀνθρώπινον. Θεῖον δμως εἶναι τὸ νὰ ἀποδίδῃ κανεὶς καλὸν ἀντὶ κακοῦ. Παράδειγμα τέτοιας ἀγάπης δίδει εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός.

Διότι τὰ πολυτιμότερα ἀγαθά του, ποὺ εἶναι καὶ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου, τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχήν, παρέχει καὶ εἰς τοὺς κακούς καὶ εἰς τοὺς ἀγαθούς.

8. Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Ματθαίου, κεφ. ᷄, 1 — 14

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. "Οταν οὖν ποιῆσι ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἐμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, δπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, δπως ἢ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ δὲ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς = μὲ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ σᾶς ἔδουν οἱ ἀνθρώποι καὶ σᾶς ἐπανέσουν. 2. Εἰ δὲ μή γε = ἐὰν δηλ. τὸ κάνετε πραγματικὰ διὰ ἐπίδειξιν. 3. Μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθεν σου = νὰ μὴ διαδώσῃς, ἀν θὰ κάμης ἐλεημοσύνην σᾶν μὲ σάλπιγγα. Νὰ μὴ κάμης θόρυβον διὰ νὰ προκαλέσῃς τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου. 4. Ἐν ταῖς ρύμαις = εἰς τὰς στενωπούς. 5. Ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν = ἔλαβον δόλοτελα τὴν ἀνταμοιβὴν των, ποὺ ἤθελαν. 6. Σοῦ δὲ ποιοῦντος = δταν ὅμως ἐσύ κάμης ἐλεημοσύνην. 7. Μὴ γνώτω = νὰ μὴ ξέρῃ. 8. Ἐν τῷ κρυπτῷ = μὲ τρόπον μυστικόν, καὶ δχι φανερὸν πρὸς ἐπίδειξιν. 9. Ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ = δηλ. θὰ σοῦ δώσῃ ὡς ἀνταμοιβὴν φανερὰν θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οι ὑποκριταὶ Φαρισαῖοι ἐσάλπιζον καὶ διέδιδον ὅτι θὰ κάμουν ἐλεημοσύνην εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ εἰς τὰς ὁδούς. Ἐπεδίωκαν τὸν θόρυβον καὶ τὴν πολλὴν ἐπίδειξιν. Οἱ τοιοῦτοι ἔφερον ἀπλῶς ἔνα προσωπεῖον ἐλεημοσύνης, ἐνῷ ἦσαν ἀνθρώποι ἀδικοὶ καὶ ἀπάνθρωποι. Σκοπὸς τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι, λέγει ὁ Χριστός, νὰ ὡφελῶμεν ἔκεινους, ποὺ ἔχουν τὴν ἀνάγκην μας, καὶ δχι νὰ

ἐπιζητῶμεν τὸν ἔπαινον ἡμεῖς ποὺ δίδομεν τὴν ἐλεημοσύνην. Τὰς ἀγαθοεργίας μας δηλαδή, νὰ μὴ τὰς κάμνωμεν δημοσίᾳ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιδείξεως. Πολλάκις ἡ κρυφὴ ἐλεημοσύνη καὶ ἡμᾶς διαφυλάττει ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν καὶ δὲν φέρει ἐντροπὴν εἰς ἔκεινον ποὺ παίρνει τὴν ἐλεημοσύνην. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι μεγάλη ἀρετὴ καὶ καθῆκόν μας πρὸς τὸν πλησίον.

Καὶ ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἡμπορεῖ νὰ γίνεται ἡ ἐλεημοσύνη μας, ἀρκεῖ νὰ γίνεται ἀπὸ πραγματικὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν πλησίον μας.

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Μαρθαίου κεφ. 5', 5 - 15

Kαὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἀν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Πρόσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσετε ὥσπερ οἱ ἔθνη· δοκοῦσι γάρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακονσθήσονται. Μή οὖν δμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἴδε γάρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθαι ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ὁῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. "Οτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ἐάν γάρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῶν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρανιος· ἐάν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐκ ἔσῃ = δὲν πρέπει νὰ εἰσαι. 2. "Οτι φιλοῦσιν = διότι συνηθίζουν νὰ προσεύχωνται. 3. Ἐστῶτες = εὑρισκόμενοι, μένοντες εἰς τὰς συν-

αγωγάς καὶ εἰς τὰς γωνίας τῶν πλατειῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι συνήθιζαν νὰ προσέχωνται ὄρθιοι μὲ ὑψωμένας τὰς χεῖρας ἢ γονατιστοί. 4. Εἰς τὸ ταμιεῖον σου = εἰς τὸ ἰδιότερον ὑπονομάτιον τῆς οἰκίας του. 5. Μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοὶ = νὰ μὴ φυλαρῆτε καὶ λέγετε πολυλογίας. 6. Δοκοῦσι γάρ = διότι νομίζουν. 7. Οἶδε = γνωρίζει, ξέρει. 8. Πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτήσαι αὐτὸν = προτού ἔσεις ζητήσετε μὲ τὴν προσευχήν σας ἔκεινα ποὺ ἔχετε ἀνάγκην. Οὕτως οὖν = ἔτσι λοιπὸν νὰ προσεύχεσθε. 9. Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου = ἀς φανερωθῇ ὡς ἄγιον τὸ ὄνομά σου ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. 10. Ως ἐν οὐρανῷ = ὅπως γίνεται τὸ θέλημά σου ἀπὸ τοὺς ἄγγέλους καὶ τοὺς ἄγιους. 11. Τὸν ἐπιούσιον = δηλ. τὸν ἄρτον τὸν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ζωήν μας. 12. Τὰ ὀφειλήματα = ἀμαρτήματα. 13. Ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν = συγχωροῦμεν τὰ ἀμαρτήματα ἔκεινων, ποὺ μᾶς ἔκαμαν κακόν. Λέγονται ὀφειλέται διότι ἔχουν κάπιο χρέος εἰς ἡμᾶς διότι μᾶς ἔβλαψαν. 14. Καὶ μὴ εἰσενέγητες ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν = καὶ μὴ μᾶς ἀφήσητες νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν κίνδυνον τῆς ἀμαρτίας. 15. Ἀλλὰ ωσταὶ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ = ἀλλὰ σῶσέ μας ἀπὸ τὸν διάβολον, ποὺ αὐτὸς μᾶς παρασύρει εἰς κάθε ἀμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ φαρισαϊκὴ προσευχὴ ἐγίνετο χάριν ἐπιδείξεως εἰς τὰς πλατείας καὶ εἰς τὰς δόδούς. Οἱ ὑποκριταὶ αὐτοὶ ἐπεδίωκον νὰ προκαλέσουν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων. Ενῷ ὁ ἀληθῆς Χριστιανός, λέγει ὁ Χριστός, ὀφείλει νὰ κάμῃ τὴν ἴδιωτικήν του προσευχὴν κλεισμένος μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν του. Δὲν καταδικάζει ἐδῶ τὴν δημοσίαν λατρείαν, ἀλλὰ τὰς ἐπιδεικτικὰς ἴδιωτικὰς προσευχάς. Ὁφείλομεν ἀκόμη νὰ μὴ εἰμεθα εἰς τὰς προσευχάς μας πολύλογοι καὶ φλύαροι. Δὲν ἀπαγορεύει δηλ. ὁ Χριστὸς ἐδῶ τὰς μακρὰς προσευχάς, ἀλλὰ ἔκεινας ποὺ περιέχουν μωρὰ καὶ ἀνόητα αἰτήματα. Ἡ προσευχὴ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸν ἀνθρώπον, δχι διὰ τὸν Θεόν. "Οπως οἱ γονεῖς μᾶς δίδουν κάθε τι, ποὺ εἶναι συμφέρον μας, ἔτσι καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας μας θὰ μᾶς δώσῃ ἔκεινο ποὺ πρέπει. Καὶ διὰ νὰ ἀποφεύγῃ ὁ Χριστιανὸς τὰς ἀνοήτους αὐτὰς προσευχάς, μᾶς δίδει ὁ Χριστὸς ἐνα σύντομον τύπον προσευχῆς. Εἰς αὐτὸν περιέχονται τὰ ἀναγκαιότατα διὰ τὸν ἀνθρώπον αἰτήματα. Εἶναι ὁ τύπος τῆς Κυριακῆς προσευχῆς, «τὸ Πάτερ ἡμῶν».

Ἡ προσευχὴ γαληνεύει τὴν καρδίαν καὶ τὴν κάμνει περισσότερον ἵκανην νὰ δεχθῇ τὰ θεῖα δῶρα.

10. Η ΝΗΣΤΕΙΑ

Ματθαίου, κεφ. 5', 16 - 18

Oταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανώσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχονται τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἀλειψάσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ διατήρη σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Σκυθρωποί = κατσουφιασμένοι καὶ κακόκεφοι. **2. Ἀφανίζουσι** = παραμορφώνουν τὸ πρόσωπόν τους μὲδιαφόρους τρόπους διὰ νὰ δείξουν ὅτι νηστεύουν. **3. "Αλειψάσι σου τὴν κεφαλὴν** = νὰ περιποιήσαται τὸν ἔσυτόν σου καὶ νὰ μὴν ὑποκρίνεσαι. Νὰ εἰσαι χαρούμενος ὅταν νηστεύῃς. **4. Ο βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ** = ὁ Θεὸς δηλ. ὁ δόποις βλέπει καὶ ἔκει δόπου ὁ δρθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ. Διότι ὁ Θεὸς διαβλέπει εἰς τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀνταμείβει αὐτόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Αλλο ἐπίσης ἀναγκαῖον καθῆκον ἐκτὸς τῆς προσευχῆς εἶναι καὶ ἡ νηστεία.

Οἱ Ἐβραῖοι, ὅταν ἐνήστευον, ἤσαν πάρα πολὺ ἐπιδεικτικοί. Προσπαθοῦσαν μὲδιαφόρους ἐπιδεικτικοὺς τρόπους νὰ δείξουν αὐτήν. Διότι ἡ ἐσκέπαζαν τὰ πρόσωπά των ἡ παρεμόρφωναν τὰς φυσιογνωμίας των ἀλειφόντας αὐτὰ μὲ σποδὸν (στάκτην) ἢ ἔκλαιον καὶ ἔθρηνοῦσαν. Ἐθεωροῦσαν τὴν νηστείαν ως ἔνα πρᾶγμα λυπηρὸν καὶ πένθιμον. Ὁ Ἰησοῦς ἐλέγχει τὴν κατὰ τρόπον ὑποκριτικὸν νηστείαν καὶ διδάσκει νὰ μὴ γινώμεθα σκυθρωποί, ως οἱ ὑποκριταί.

Σύ, Χριστιανέ, λέγει, ὁ Χριστός, διφείλεις νὰ ἀποφεύγῃς τὰς ὑποκριτικὰς αὐτὰς ἐπιδείξεις τῶν Ἐβραίων καὶ νὰ θεωρῇς τὴν νηστείαν ως χαροποιὸν καὶ χαρμόσυνον πρᾶγμα. Δὲν ἔχεις, προσθέτει ὁ Χριστός, ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων. Ἄρκεῖ, ἐν εἰλικρινὰ νηστεύης, διτι ὁ Θεός, ποὺ γνωρίζει τὴν καρδίαν σου, θὰ σὲ κρίνῃ καὶ σύμφωνα μὲ τὰ ἔργα σου. Διότι ἡ ἀληθής νηστεία συνοδεύεται καὶ μὲ ἀρετάς. Μὴ φαντάζεσαι διτι τὸ ἡθικὸν κέρδος σου ἔξαρταται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν νηστείαν. Διότι μαζὶ μὲ

τὴν ἀληθῆ νηστείαν εἶναι καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῶν κακῶν σκέψεων καὶ πράξεων ἐναντίον τοῦ πλησίον σου. Νηστεία, πού περιορίζεται μόνον εἰς ἀποχὴν μερικῶν φαγητῶν ὅχι δὲ καὶ εἰς τὴν ἀποχὴν τῶν παθῶν, δὲν ἔχει καμπίαν ἀξίαν. Εἶναι ἀκόμη καὶ ἀξιοκατάκριτος. Εἶναι δλῶς διόλου ἀξιοκατάκριτος ἐκεῖνος, πού νομίζει ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὴν καρδίαν του γεμάτην ἀπὸ κακίας, νὰ εἶναι δύμας ἀληθῶς εὐσεβῆς διότι νηστεύει. Καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ὑμνολογίαν της λέγει: «Ἄς καμψωμεν νηστείαν ὅχι μὲ ἀποχὴν φαγητῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀποχὴν ἀπὸ κάθε πάθος καὶ κακίαν».

Μὲ τὴν νηστείαν φανερώνει ὁ ἀνθρώπος τὴν λύπην αὐτοῦ καὶ τὴν μετάνοιαν διὰ τὰ κακὰ πού ἐπράξε. Καὶ δυναμοῦται εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ἐγκρατείας.

11. ΟΙ ΕΠΙΓΕΙΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΟΥΡΑΝΙΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Ματθαίου, κεφ. 5' 19 - 24

Mὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἐσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὄφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, δόλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐσται· ἐὰν δὲ ὁ ὄφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, δόλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἐσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γάρ τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἐτερόν ἀγαπήσει, ἢ ἐνδὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Θησαυροὶ = κάθε τι ἐπίγειον. 2. Σῆς = σκόρος. 3. Βρῶσις = σαπίλα, ἡ σκωριά. 4. Ἀφανίζει = καταστρέφει. 5. Διορύσσουσι = σκάπτουσιν καὶ τρυποῦν τὸν τούχον. 6. Ἔσται = θὰ εἶναι. 7. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός = ὁ δόηγός τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ὄφθαλμός (λύχνος). Μὲ τὸ παράδειγμα αὐτὸν ὁ Χριστὸς ἐννοεῖ ὅχι τὸν σώματικὸν ὄφθαλμόν, ἀλλὰ τὸν ἐσωτερικόν, πού εἶναι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. 8. Ἀπλοῦς = καθαρός, εἴλικρινής. 9. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ

σκότος = ἐὰν λοιπὸν τὸ φῶς, δῆλ. ὁ νοῦς σου, εἶναι σκότος, δῆλ. ἐπιμένει εἰς τὴν κακίαν καὶ ἀμαρτίαν. 10. Τὸ σκότος πόσον; = πόση μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ἀμαρτία σου; 11. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν = κανένας δὲν ἥμπορεῖ νὰ εἶναι δοῦλος (ὑπέρετης) σὲ δύο κυρίους. 12. "Η τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει = ἡ εἰς τὸν ἑνα θὰ ἀφοσιωθῇ καὶ τὸν ἄλλον θὰ περιφρονήσῃ. 13. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ = δὲν ἥμπορεῖτε νὰ ὑπηρετήτε (νὰ λατρεύετε) μαζὶ καὶ τὸν Θεόν καὶ τὸν πλοῦτον. Μαμωνᾶς εἶναι ξένη λέξις καὶ σημαίνει πλοῦτος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὰ πλούτη καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, οἱ ἐπίγειοι αὐτοὶ θησαυροί, εἶναι προσωρινοὶ καὶ εὔκολα καταστρέφονται καὶ χάνονται. Καὶ ἡ μεγάλη καὶ ἀποκλειστικὴ ἀφοσίωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τοὺς ἐπιγείους αὐτοὺς θησαυροὺς ὁδηγεῖ τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν πλεονεξίαν. Καὶ τὸν ἀποκλείει ἀπὸ τὴν πίστιν καὶ ἀγάπην του πρὸς τὸν Θεόν. Καταχρίνονται ὅχι ἔκεινοι ποὺ ἀποκτοῦν χρήματα, ἀλλὰ ἔκεινοι ποὺ εἶναι δοῦλοι τῶν χρημάτων, οἱ πλεονέκται καὶ οἱ φιλάργυροι. "Οταν ὅμως φροντίζωμεν τὸ καλὸν πρὸς τὸν πλησίον, τότε γινόμεθα πλούσιοι εἰς ἀρετάς, καὶ αὐταὶ ἀποτελοῦν τοὺς οὐρανίους θησαυρούς.

'Οδηγός μας εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀρετῶν αὐτῶν πρέπει. νὰ εἶναι ὁ ὑγιῆς νοῦς καὶ ἡ ἡθικὴ συνείδησίς μας. "Οπως ὁ ὁδοφθαλμός, δταν εἶναι, ὑγιῆς, εἶναι ὁ ἀσφαλῆς ὁδηγός μας εἰς τὰς σωματικὰς κινήσεις μας. 'Εὰν λοιπὸν ὁ νοῦς μας, ποὺ πρέπει νὰ φωτίζῃ τὴν ψυχὴν μας, σκοτισθῇ ἀπὸ τὰ πάθη, πόσον μεγάλη τότε θὰ εἶναι ἡ ἀμαρτωλή μας κατάστασις;

Τὸν Θεόν καὶ τὸν πλοῦτον, ποὺ συμβολικῶς παρουσιάζονται μὲ δύο κυρίους, δὲν ἥμπορεῖ ἔκεινος ποὺ ἔχει καρφωμένην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, νὰ ὑπηρετῇ συγχρόνως. Τὰ μάτια μας, π.χ. δὲν ἥμποροῦν νὰ βλέπουν συγχρόνως ἄνω καὶ κάτω.

12. Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ματθαίου, κεφ. ᷂', 19 - 24

Αἰα τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίνετε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖστη ἔστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ

οὐρανοῦ, δτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ δ πατηρ ὑμῶν διοράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἔνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ανδέσνει· οὐ κοπιᾶ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν δτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὅντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, δ Θεός οὗτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, δλιγότιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπικῆτε· οἰδεις γὰρ δ πατηρ ὑμῶν διοράνιος δτι χρήζετε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μή μεριμνάτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν = μὴ φροντίζετε χάριν τῆς ζωῆς σας
 2. Πλειόν ἐστιν = εἰναι ἀνωτέρα. 3. Ἐμβλέψατε = κοιτάξετε προσεκτικά.
 4. Συνάγουσι = μαζεύουν. 5. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; = δὲν διαφέρετε σεῖς περισσότερον ἀπὸ αὐτά;
 6. Προσθείναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ = νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἀνάστημά του. 7. Καταμάθετε = κοιτάξετε.
 8. Πῶς αὐξάνει = μὲ ποιὸν τρόπον μεγαλώνουν. 9. Οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νῆθει = δὲν κουράζονται οὔτε γνέθουν.
 10. Περιεβάλετο = ἐνεδύετο. 11. Σήμερον ὄντα καὶ αὖριον εἰς αἰλίθανον βαλλόμενον = ποὺ σήμερον εἰναι χλωρός καὶ ἔπειτα ξηραίνεται καὶ ρίχνεται εἰς τὸν φουρνον.
 12. Οὗτος ἀμφιέννυσιν = μὲ τέτοιον τρόπον νὰ ἐνδύῃ. Οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς = δὲν θὰ ἐνδύσῃ ἐστας πολὺ περισσότερον.
 14. Ἡ τί περιβαλλόμεδα = ή, με ποιὸ δένδυμα θὰ ἐνδυθῶμεν.
 15. Τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ = οἱ εἰδωλολάτραι τὰ ζητοῦν.
 16. Οἴδε = ζέρει. 17. Καὶ ταῦτα πάντα προστεθῆσται ὑμῖν = καὶ δλα αὐτά, δηλ. ἡ τροφή, τὸ ποτόν, τὸ ἔνδυμα κλπ. θὰ σᾶς δοθοῦν, ἐὰν βέβαια πρῶτα κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.
 18. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον = μὴ λοιπὸν φροντίζετε διὰ τὴν αὔριανήν ήμέραν.
 19. Ἡ γάρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἕαντῆς = διότι ἡ αὔριανή ήμέρα θὰ φροντίσῃ διὰ ὅσα τῆς χρειάζονται.
 20. Ἀρκετὸν τῇ ήμέρᾳ ή κακία αὐτῆς = ἀρκετὴ εἰναι ἡ καθημερινή κούρασίς της διὰ τὴν φροντίδα αὐτῆς (τῆς ήμέρας). "Ας μὴ τῆς προσθέτωμεν καὶ τὴν φροντίδα τῆς αὔριανής ήμέρας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

"Αλλο σπουδαῖον ἐμπόδιον τῶν καλῶν μας πράξεων καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μας εἰς τὸν πανάγαθον Θεόν, εἶναι ἡ ἀγωνιώδης

φροντίς μας περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ σώματός μας. Εἶναι ἡ προσκόλλησίς μας εἰς τὴν φροντίδα περὶ τοῦ τί θὰ φάγωμεν, καὶ θὰ πίωμεν καὶ τί θὰ ἐνδυθῶμεν. Ὁ Θεὸς τρέφει τὰ πτηνά, ποὺ οὔτε σπείρουν οὔτε θερίζουν. Ἐνδύει μὲ βασιλικὴν ὥραιότητα τὰ κρίνα τοῦ ἄγρου, λέγει δὲ Χριστός.

Δὲν ἔχετε πεποίθησιν λοιπὸν εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ; Ὁ Θεὸς δὲ ὁ ὅποῖς ἔδωκε τὴν ζωὴν καὶ τὸ σῶμα εἰς τὸν ἀνθρωπὸν, δὲν θὰ μεριμνήσῃ καὶ περὶ τῆς συντηρήσεώς του; Δὲν εἴπε, βέβαια, δὲ Χριστὸς σταυρώσατε τὰς χειράς σας καὶ καθίσατε ἀεργοι, ἐγὼ θὰ σᾶς στελλω τροφάς, ποτὰ καὶ ἐνδύματα. Ἀντιθέτως μὲ τὴν ἔργασίαν μας καὶ μὲ κάθε δυνατὴν οἰκονομίαν θὰ ἀποκτήσωμεν τὰ ἀγαθὰ ποὺ μᾶς ἔδωσεν δὲ Θεός· ἀγαθὰ διὰ τὴν συντήρησίν μας, διὰ τὴν εὐημερίαν μας καὶ τὴν εὐχάριστον ζωήν. Ἀπαγορεύει ὅμως αὐστηρῶς νὰ ἔχωμεν ἀποκλειστικὴν καὶ μόνην ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας μας εἰς τὰ ὑλικὰ αὐτὰ ἀγαθά, καὶ νὰ εἰμεθα δοῦλοι τῶν ἀγαθῶν τούτων. Ὁ ἀνθρώπος λοιπὸν ποὺ ἔχει ἀνωτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὰ ζῶα, πτηνὰ κλπ., ὀφείλει νὰ ἀνυψώνῃ τὸν ἔαυτόν του ὑπεράνω τῶν κατωτέρων του ὄντων. Νὰ ἐνισχύῃ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Θεόν καὶ νὰ μὴ γίνεται δοῦλος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἀφοῦ δὲ Θεὸς μεριμνᾷ διὰ τὰ πτηνὰ κλπ. τὰ κατώτερα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν θὰ μεριμνήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ εὐγενεστάτου δημιουργήματός του: Ὁ ἵερος Χρυσόστομος λέγει: «Ο Θεὸς λοιπόν, δοτεις ἔδωσε τὸ μεῖζον (ἀνώτερον), δηλαδή, τὴν ζωὴν καὶ τὸ αἷμα, πῶς δὲν θὰ δώσῃ τὸ ἔλαττον, (μικρότερον), δηλ. τὴν τροφὴν καὶ τὸ ἔνδυμα;»

Οφείλετε τέλος νὰ ζητήτε πρῶτον τὰ οὐράνια ἀγαθά, τὰ ὅποια εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ βοσιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τότε θὰ είσθε βέβαιοι ὅτι εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ θὰ προστεθοῦν καὶ διὰ τὰ ἄλλα.

13. ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΚΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ

Ματθαίου, κεφ. ៥' 1-6

Mὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν φῷ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθῆσθε, καὶ ἐν φῷ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθῆσται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρδοφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ

κάρφος ἀπὸ τοῦ ὁφθαλμοῦ σου, καὶ ἵδον ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὁφθαλμῷ σου; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὁφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἔκβαλεν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὁφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυνὶ μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ωῆσωσιν ὑμᾶς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μὴ κρίνετε = μὴ κατακρίνετε. Μὴ καταδικάζετε ἀδικα. 2. Ἰνα μὴ κριθῆτε = διὰ νὰ μὴ κατακριθῆτε δικαίως ἀπὸ τὸν Θεόν. 3. Ἐν φῷτρῳ κρίματι = διότι μὲ τὴν ἴδιαν αὐστηρὰ καταδίκην ποὺ θὰ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, θὰ κριθῆτε ἀπὸ τὸν Θεόν. 4. Καὶ ἐν φῷτρῳ μετρεῖτε = καὶ μὲ τὸ μέτρο, δηλ. μὲ τὸ τρόπον ποὺ μετρᾶτε τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. 5. Τὸ κάρφος = ἔνα ξυλαράκι, μικρὸν ἀμάρτημα. 6. Δοκὸς = τὸ δοκάρι, δηλ. τὸ μεγάλο ἀμάρτημα. 7. Ἡ πῶς ἐρεῖς = πῶς μπορεῖς νὰ πῆς εἰς τὸν ἀδελφόν σου; 8. Ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὁφθαλμοῦ σου = διόρθωσε πρῶτα τὰ μεγάλα σου ἀμάρτηματα. 9. Καὶ τότε διαβλέψεις = καὶ τότε θὰ βλέπης καθαρὰ ὡστε νὰ βγάλης. 10. Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυνὶ = μὴ δώσετε τὸ ἄγιον εἰς τοὺς κύνας. Δηλ. μὴ κηρύξετε τὸ ἄγιον Εὐαγγέλιον εἰς ἐκείνους, ποὺ εἰναι ἀδιόρθωτοι καὶ ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἀπιστίαν τους. 11. Μηδὲ βάλητε = οὔτε νὰ ρίψετε, σκορπίσετε. 12. Τοὺς μαργαρίτας = τὰ θεῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ. 13. Ἐμπροσθεν τῶν χοίρων = δηλ. εἰς τοὺς ἀπίστους ἀνθρώπους. 14. Ρήξωσιν ὑμᾶς = σᾶς κατασχίσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς Ἐβραίους ἐπεκράτει καὶ μία ἄλλη κακία, τὴν ὅποιαν ὁ Χριστὸς καταδικάζει. Κατέκρινον καὶ κατεδίκαζον τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, ὡς αὐστηροὶ καὶ πικροὶ δικασταί, ἐνῷ ἀπέφευγον νὰ κρίνουν τὰ ἴδια τῶν. Πολλάκις μάλιστα τὰ ἴδια τῶν ἥσαν πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, τοὺς ὅποιους κατέκρινον. Ὁ Χριστιανός, λέγει ὁ Χριστός, ποὺ δὲν κρίνει τὰ σφάλματά του, ἀλλὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, θὰ κατακριθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς θὰ κρίνῃ τους τοιούτους μὲ τὸ ἴδιον μέτρον τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεώς των ἐναντίον τοῦ πλησίον των. Αὐτὸ τὸ μεγάλο ἔλάττωμα τῆς κατακρίσεως τοῦ πλησίον μας ὅμοιάζει, λέγει ὁ Χριστός, μὲ τὸ ἔξῆς παράδειγμα: Προσπαθεῖς νὰ βγάλης ἔνα ξυλαράκι, ποὺ εἰναι καρφωμένο εἰς τὸ μάτι τοῦ πλησίον σου, ἐνῷ δὲν βλέπεις τὸ μεγάλο ξύλο ποὺ εἰναι καρφωμένο εἰς τὸ ἴδιον σου μάτι.

‘Ο ἔνοχος δηλ. καὶ ὁ γεμάτος ἀμαρτίας δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐπι-

κρίνη τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀλλων. Ὁφείλει προηγουμένως νὰ διορθώσῃ τὰ λάθη του καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις του, καὶ τότε νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ διορθώσῃ τὰ λάθη τοῦ πλησίον του. Ἀλλὰ καὶ τότε πρέπει ὁ ἀληθινὸς οὗτος μαθητὴς καὶ ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ νὰ κηρύξῃ τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας (τοὺς μαργαρίτας) εἰς ἔκείνους ποὺ ἡμποροῦν νὰ συνετισθοῦν. Καὶ ὅχι εἰς τοὺς διεφθαρμένους καὶ ἀδιορθώτους ἀνθρώπους, διὰ τοὺς δοπίους ὅχι μόνον δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συνετισθοῦν, ἀλλὰ ἐὰν ἐπιμείνῃ νὰ τοὺς διορθώσῃ, αὐτοὶ θὰ καταδιώξουν καὶ θὰ κακοποιήσουν τὸν κήρυκα τοῦτον καὶ διδάσκαλον τοῦ Εὐαγγελίου. Παραβάλλει μάλιστα τοὺς ἀμετανοήτους καὶ ἀδιορθώτους ἀνθρώπους πρὸς τοὺς κύνας καὶ πρὸς τοὺς χοίρους, τὰ ὅποια ζῷα οἱ Ἐβραῖοι τὰ ἔθεώρουν ὡς τὰ πλέον ἀκάθαρτα καὶ περιφρονημένα.

14. ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Ματθαίου, κεφ. ξ', 7 - 12

Διτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γάρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. "Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἀνθρωπος, διν ἐὰν αἰτήσῃ δινὶς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ δφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν δὲν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν δσα ἀν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἀνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν = ζητεῖτε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ. 2. Κρούετε = ζητεῖτε μὲ ἐπιμονὴν καὶ ζῆλον τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. 3. Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει = καθένας ποὺ εἰλικρινὰ ζητεῖ (προσεύχεται), θὰ εἰσαχουσθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν. 4. "Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἀνθρωπος = ἡ ποιὸς ἀνθρωπος. 5. Μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ = θὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν του λίθον, δηλ. ἀφοῦ ὁ ἀνθρωπὸς εἰς τὰ παιδιά του δίδει δ, τι εἰναι καλὸν καὶ ἀγαθόν, πολὺ περισσότερον ὁ Θεός. 6. Οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν = ἐὰν λοιπὸν σεῖς οἱ ἀνθρωποι, ἀν καὶ εἰσθε ἀμαρτωλοί, ἐ-

ρετε νὰ δίδετε εἰς τὰ παιδιά σας ἀγαθὰ δόματα δηλ. καὶ ὡφέλιμα δῶρα, πολὺ περισσότερον ἀπὸ σᾶς ζέρει ὁ Θεός. 7. "Οσα ἀν̄ θέλητε ἵνα ποιώσι = ὅλα ὅσα καὶ ἡ θικῶς ὡφέλιμα θέλετε νὰ κάμουν εἰς ἑσᾶς οἱ ἄνθρωποι. 8. Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται = αὐτὴ εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῶν προφήτῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ο Χριστὸς συνέστησε τὴν ἐπιείκειαν πρὸς τὰ σφάλματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀλλῶν. Ἐρχεται τώρα νὰ συστήσῃ εἰς ἡμᾶς νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὴν θείαν χάριν νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ τὰς ἰδικὰς μας ἐλλείψεις. Καὶ τοῦτο καιορθώνομεν μὲ τὴν ἐπίμονον ἐπίκλησιν καὶ αἰτησιν διὰ τῆς προσευχῆς μας. Διὰ νὰ εἶναι ὅμως ἡ προσευχὴ μας αὐτὴ ἀποτελεσματικὴ πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ μὲ ἐπίμονὴν καὶ ζῆλον εἰλικρινῆ. Καὶ τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ εἶναι λογικὰ καὶ ἡθικῶς ὡφέλιμα εἰς ἡμᾶς. Τότε ὁ Θεὸς εἰσακούων τὴν προσευχήν μας αὐτὴν θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς δ.τι καλὸν καὶ ἀγαθόν. Καὶ οἱ γονεῖς, ποὺ εἶναι ἄνθρωποι, ξέρουν νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιά των δ.τι καλὸν καὶ ὡφέλιμον δῶρον. Πολὺ περισσότερον ὁ Πανάγαθος Θεὸς καὶ οὐράνιος Πατὴρ μας γνωρίζει νὰ δίδῃ εἰς ἡμᾶς ἔνα ὑπέροχον ἡθικὸν κανόνα, δ. διποῖος κανονίζει τὴν ἡθικὴν σχέσιν μας πρὸς τὸν πλησίον μας. "Οὐα δσα καὶ θέλετε νὰ κάμουν εἰς ἑσᾶς οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι νὰ κάμνετε καὶ σεῖς εἰς ἔκεινους.

15. Ο ΣΩΣΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Μαρθαίου, κεφ. 5'. 13 - 23

Eἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· δτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγονσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγονσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρύσκοντες αὐτήν! Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἀρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγοντιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν

ἡ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; Οὗτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον μή ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. "Αραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὄνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὄνόματι δαιμόνια ἔξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὄνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς δτὶ οὐδέποτε ἔγγνων ύμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν = ἡ ὅποια ὀδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν.
2. Τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς = εἰναι γεμάτη θλίψεις καὶ καταδιωγμούς ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.
3. Ἐπιγνώσεσθε αὐτούς = θὰ καταλάβετε αὐτούς.
4. Τριβόλων = ἀγκαθωτὰ χόρτα.
5. Δένδρον ἀγαθὸν = δένδρον ὑγίεις, γερό.
6. Σαπρὸν = ἀρρωστημένον.
7. Εἰς πῦρ βάλλεται = εἰς τὴν φωτιὰν ρίπτεται.
8. Αραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν = ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰς πράξεις των καὶ γενικὰ ὅπο τὴν διαγωγὴν των.
9. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι = δχι καθένας ποὺ μοῦ λέγει.
10. ἐροῦσί μοι = θὰ μοῦ εἰποῦν, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ = εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.
11. Τῷ σῷ ὄνόματι = μὲ τὴν ἔξουσίαν, ποὺ μᾶς ἔδωσες.
12. Δαιμόνια ἔξεβάλομεν = ἔθεραπεύσαμεν δαιμονιζομένους.
13. Δυνάμεις = θαύματα.
14. Οὐδέποτε ἔγγνων ύμᾶς = ποτὲ δὲν σᾶς παραδέχτηκα διὰ μαθητάς μου.
15. Ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ = φύγετε μακρὰν ἀπὸ ἐμέ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Αἱ διδασκαλίαι τὰς ὅποιας εἶπεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους δυμιλίων του, πρέπει νὰ πραγματοποιηθοῦν ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς του. Πολλοὶ δμως ἀπὸ τοὺς ἔχθροὺς τῆς πίστεως, δπως οἱ ψευδοδιδάσκαλοι (ψευδοπροφήται) θὰ προσπαθήσουν νὰ φέρουν ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διδασκαλιῶν αὐτῶν. Καὶ ὁ Χριστὸς συμβουλεύει τοὺς χριστιανοὺς μὲ ποῖον τρόπον θὰ ὑπερικήσουν τὰ ἐμπόδια αὐτά. Δύο, λέγει, δρόμοι ἀνοίγονται ἐμπροσθεν τοῦ ἀνθρώπου. 'Ο ἔνας, ποὺ εἶναι μία εὐρύχωρος λεωφόρος, ὀδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν, καὶ ὁ ἄλλος ποὺ εἶναι στενός, ὀδηγεῖ εἰς τὴν ζωήν, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ. Συμβολικῶς παριστᾷ ὁ Χριστὸς τὴν πλατείαν πύλην καὶ τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν μὲ τὴν εὔκολίαν που

ὅ ἀνθρωπος ἀκολουθεῖ τὰς ἀσωτείας τοῦ κόσμου καὶ τὰς κακάς ἐπιθυμίας. Εἶναι ἡ εὐρύχωρος ὁδὸς τῶν ἀπόλαύσεων, ἡ ὅποια εἰς τὸ τέλος ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ θέλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν στενὴν πύλην καὶ ὁδόν, δηλ. νὰ θελήσῃ νὰ ὑποστῇ θλίψεις καὶ βάσανα καὶ νὰ δείξῃ αὐτοθυσίαν. "Οσοι, λέγει ὁ Χριστός, ἀποφασίσουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν χριστιανικήν καὶ ἐνάρετον ζωῆν, ὁφείλουν νὰ ἀποφεύγουν τὰς πονηράς διδασκαλίας τῶν ὑποκριτῶν καὶ φευδοδιδασκάλων. Διότι αὐτοὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ γίνουν οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν τῆς ἀπωλείας. Οἱ φευδοπροφῆται αὐτοὶ δὲν ἡμποροῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐπειδὴ δὲ παράγουν καλούς καρπούς, καλὰ ἔργα. Διὰ τοῦτο ὅχι ὅσοι ὄμοιογοῦν ἐμὲ Θεὸν θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἔκεινοι ἀπὸ τοὺς ὄμοιογοῦντας, οἱ ὅποιοι ἔκτελοῦν τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου Πατρός μου. Ἀλλὰ καὶ ἔκεινοι ποὺ ἔδειξαν καὶ πίστιν, καὶ θαύματα ἀκόμη ἔκαμαν, δὲν θὰ εἶναι δέξιοι τῆς θείας ἀμοιβῆς. Διότι ἀν καὶ ἔλαβον τὸ προφητικὸν ἡ θαυματουργικὸν χάρισμα, δὲν ἔδειξαν ὅμως μετὰ ταῦτα ἐνάρετον βίον.

16. Η ΑΛΗΘΗΣ ΚΑΙ Η ΨΕΥΔΗΣ ΠΙΣΤΙΣ

Ματθαίου, κεφ. ζ. 24 - 29

Μᾶς οὖν δστις ἀκούει μον τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ ἀντούς, ὄμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, δστις ὄκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἥλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἔκεινη, καὶ οὐκ ἐπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μον τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὄμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, δστις ὄκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἥλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἔκεινη, καὶ ἐπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο δτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὅχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει = καθένας λοιπὸν ποὺ ἀκούει.
2. Ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ = θὰ τὸν παραβάλω μὲ ἄνδρα συνετόν.
3. Προσέπεσον = προσέβαλον μὲ ὄρμήν.
4. Τεθεμελίωτο = εἶχε θεμελιωθῆ στερεά.
5. Ἐπὶ τὴν πέτραν = ἐπάνω εἰς στερεὸν θεμέλιον.
6. Προσέκοψαν = προσέβαλον τὴν οἰκίαν ὄρμητικά.
7. Πτῶσις μεγάλῃ = ἐννοεῖται ὁ πνευματικὸς θάνατος τοῦ ἀμαρτωλοῦ διὰ τὴν ἀπιστίαν του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εὑρισκόμεθα τώρα εἰς τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος, λέγει ὁ Χριστός, θὰ εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅστις θὰ ὑπακούσῃ καὶ θὰ ἔκτελέσῃ τὰς ἡθικὰς μου διδασκαλίας, τὰς ὁποίας πρὸ δὲ λίγου σᾶς εἶπον. Ὁ ἀληθῆς Χριστιανὸς ὁμοιάζει μὲ τὸν φρόνιμον ἐκεῖνον ἄνδρα, ὅστις φύκοδόμησε τὴν οἰκίαν του ἐπάνω εἰς σταθερὸν θεμέλιον, καὶ δὲν φιβεῖται νὰ πέσῃ ἡ οἰκία του ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους καὶ καταιγίδας. Ἡ πίστις του εἶναι ἀκλόνητη. Ὁ ψευδῆς Χριστιανὸς ὁμοιάζει μὲ τὸν ἀνόητον ἀνθρώπον, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τῆς ἄκμης καὶ μὲ τὴν πρώτην προσβολὴν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως κατέπεσεν εἰς ἔρειπια. Ἐδῶ τελειώνει ἡ ὁμιλία ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἔξοχα ἡθικὰ παραγγέλματα. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ εἶναι ὁ μαργαρίτης τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι περιέχονται εἰς τὸ ιερὸν Εὐαγγέλιον.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἔπροξένησεν εἰς ὅλους ἡ ὁμιλία αὐτὴ τοῦ Σωτῆρος καὶ ἐθαύμαζον αὐτόν. Ποτὲ μέχρι τώρα οἱ μορφωμένοι γραμματεῖς των, ἔλεγον, δὲν τοὺς ἐδίδαξαν τοιαύτην ὑπέροχον διδασκαλίαν.

Ἐπίστευον ὅτι οἱ λόγοι του εἶναι λόγοι Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΚΑΙ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1968 - 1969

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΑΣ

Σ ε π τ é μ 6 9 1 0 5 1968

15.	Κυριακή :	Μετά τὴν Ὦψιν	Σελ.	16
22.	» :	Πρώτη Λουκᾶ	»	18
29.	» :	Δευτέρα Λουκᾶ	»	20

'Ο κ τ ώ 6 9 1 0 5

6.	Κυριακή :	Τρίτη Λουκᾶ	Σελ.	21
13.	» :	Τετάρτη Λουκᾶ	»	22
20.	» :	Έπτη Λουκᾶ	»	27
27.	» :	Έβδομη Λουκᾶ	»	29

Ν ο é μ 6 9 1 0 5

3.	Κυριακή :	Πέμπτη Λουκᾶ	Σελ.	25
10.	» :	'Ογδόη Λουκᾶ	»	32
17.	» :	'Ενάτη Λουκᾶ	»	35
24.	» :	Δεκάτη τρίτη Λουκᾶ	»	41

Δ ε κ έ μ β ριος

1.	Κυριακή	: Δεκάτη τετάρτη Λουκᾶ	Σελ.	43
8.	»	: Δεκάτη Λουκᾶ	»	36
15.	»	: Ἐνδεκάτη Λουκᾶ	»	38
22.	»	: Πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως	»	45
29.	»	: Μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν	»	48

Τ α ν ο υ ἀ ριος 1969

5.	Κυριακή	: Πρὸ τῶν Φώτων	Σελ.	50
12.	»	: Μετὰ τὰ Φῶτα	»	51
19.	»	: Δωδεκάτη Λουκᾶ	»	39
26.	»	: Δεκάτη πέμπτη Λουκᾶ	»	44

Φ ε β ρ ο υ ἀ ριος

2.	Κυριακή	: Δεκάτη ἕκτη Λουκᾶ (Τελών. καὶ Φαρισ.)	Σελ.	52
9.	»	: Δεκάτη ἑβδόμη Λουκᾶ (τοῦ Ἀσώτου) . .	»	54
16.	»	: Τῆς Ἀπόκρεω	»	57
23.	»	: Τῆς Τυροφάγου	»	58

Μ α ρ τ ι ο σ

2.	Κυριακή	: Πρώτη Νηστειῶν (τῆς Ὁρθοδοξίας) . .	Σελ.	60
9.	»	: Δευτέρα Νηστειῶν	»	62
16.	»	: Τρίτη Νηστειῶν (Σταυροπροσκυνήσεως)	»	64
23.	»	: Τετάρτη Νηστειῶν	:	65
30.	»	: Πέμπτη Νηστειῶν	»	67

Α π ρ ί λ ι ο σ

6.	Κυριακή	: Τῶν Βαΐων	Σελ.	122
13.	»	: Τοῦ Πάσχα	»	111
20.	»	: Τοῦ Θωμᾶ	»	69
27.	»	: Τῶν Μυροφόρων	»	71

Μάτιος

4.	Κυριακή :	Τοῦ Παραλύτου	Σελ.	73
11.	» :	Τῆς Σαμαρείτιδος	»	75
18.	» :	Τοῦ Τυφλοῦ	»	79
25.	» :	Τῶν Ἀγίων Πατέρων	»	82

Ίούνιος

1.	Κυριακή :	Τῆς Πεντηκοστῆς	Σελ.	128
8.	» :	Πρώτη Ματθαίου ('Αγίων Πάντων)	»	84
15.	» :	Δευτέρα Ματθαίου	»	86
22.	» :	Τρίτη Ματθαίου	»	88
29.	» :	Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἀποστόλων	»	

Ίούλιος

6.	Κυριακή :	Πέμπτη Ματθαίου	Σελ.	93
13.	» :	Τῶν Ἀγίων Πατέρων	»	91
20.	» :	Ἐβδόμη Ματθαίου	»	95
27.	» :	Ὀγδόη Ματθαίου	»	97

Αὔγουστος

3.	Κυριακή :	'Ενάτη Ματθαίου	Σελ.	98
10.	» :	Δεκάτη Ματθαίου	»	100
17.	» :	'Ενδεκάτη Ματθαίου	»	101
24.	» :	Δωδεκάτη Ματθαίου	»	103
31.	» :	Δεκάτη τρίτη Ματθαίου	»	104

Βασικὴ Σοφογένεσις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ἡ ἀγία Γραφή	Σελ.	7
2. Οἱ Εὐαγγελισταὶ	»	9

Α' ΜΕΡΟΣ

Αἱ κατὰ Κυριακὰς Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ	»	15 — 110

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ τῶν Δεσποτικῶν ἐορτῶν	»	111—130
2. » » » Θεομητορικῶν ἐορτῶν	»	131—134

Γ' ΜΕΡΟΣ

1. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους ὁμιλία τοῦ Σωτῆρος	»	135—159
2. Κυριακοδρόμιον καὶ Μηνολόγιον	»	161—163

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

ΤΑΞΙΣ Α'

- 110 ΜΑΘΑΙΝΩ ΑΓ' ΟΛΑ (Πατριδογνωσία)
111 Η ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΜΟΤ

ΤΑΞΙΣ Β'

- 120 ΜΑΘΑΙΝΩ ΑΓ' ΟΛΑ (Πατριδογνωσία)
121 Η ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΜΟΤ

ΤΑΞΙΣ Γ'

- 130 ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
131 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
132 ΙΣΤΟΡΙΑ (Μυθικά χρόνια)
33 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
134 ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
135α ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ—ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ('Αθήνα-Πειραιάς-'Αιτική—Στερεά Ελλάδα)
ΤΕΤΡ. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ
ΝΕΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜ.
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΤΑΞΙΣ Δ'

- 40 ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
141 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
142 ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧ. ΕΛΛΑΔΑΣ
43 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
44 ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
45 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
46 ΤΟΤ ΧΡΟΝΟΤ. ΤΑ ΓΤΡΙΣΜΑΤΑ (Μικρά ἀναγνωσματα—Ἐκθέσεις)
147 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
148 ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧ. ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΕΤΡ. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ
ΝΕΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜ.
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΤΑΞΕΙΣ Γ—Δ'

Συνδιδασκαλία

- 142α ΙΣΤΟΡΙΑ (Α' ἔτος συνδ/λίας)
142β ΙΣΤΟΡΙΑ (Β' ἔτος συνδ/λίας)
45 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
• (Α' καὶ Β' ἔτος συνδ/λίας)

ΤΑΞΙΣ Ε'

- 50 ΕΚΚΛΗΣ.ΙΣΤΟΡΙΑ ('Εγκ.)
52 ΒΤΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ >
54 ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
55 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ
(Παλαιαπύρου) >
55α ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ
(Οικονομίδη) >
57 ΦΤΣΙΚΗ & ΧΗΜΕΙΑ >
70 ΕΤΑΓ. ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ >
71 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ >
78 ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ
ΤΕΤΡΑΔ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ
ΤΕΤΡ. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ
ΝΕΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜ.
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'

- 60 ΚΑΤΗΧ. ΛΕΙΤΟΤΡ. ('Εγκ.)
62 ΙΣΤ. ΝΕΩΤ. ΕΛΛΑΔΟΣ >
64 ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
65 ΓΕΩΓΡ. ΕΤΡΩΝΗΣ >
67 ΦΤΣΙΚΗ & ΧΗΜΕΙΑ >
70 ΕΤΑΓ. ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ >
71 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ >
78 ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ
ΤΕΤΡΑΔ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ
ΤΕΤΡ. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ
ΝΕΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜ.
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΤΑΞΕΙΣ Ε—ΣΤ'

Συνδιδασκαλία

- 70 ΕΤΑΓ. ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ('Εγκ.)
71 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ >
74α ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
(Α' ἔτος συνδιδασκαλίας)
74β ΦΤΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
(Β' ἔτος συνδιδασκαλίας)
77α ΦΤΣΙΚΗ & ΧΗΜΕΙΑ >
(Α' ἔτος συνδιδασκαλίας)
77β ΦΤΣΙΚΗ & ΧΗΜΕΙΑ >
(Β' ἔτος συνδιδασκαλίας)
78 ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ >

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ» ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής